Profil

9 Öncesi ve Sonrasıyla MART 12 MART Süreci

Erol Bilbilik

ÖNCESİ SONRASIYLA
9 MART-12 MART SÜRECİ

EROL BİLBİLİK

PROFİL

Yazarı / Erol Bilbilik
Kitabın Adı / Öncesi Sonrasıyla 9 Mart-12 Mart Süreci

Genel Koordinatör / Münir Üstün
Genel Yayın Yönetmeni / Cem Küçük
Kapak Tasarım / Kenan Özcan
İç Tasarım / Çelebi Şenel

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No: 12391
1. Baskı: Kasım 2013

PROFİL : 343
İNCELEME-ARAŞTIRMA : 46

PROFİL YAYINCILIK
Çatalçeşme Sk. No: 52 Meriçli Apt. K.3
Cağaloğlu - İSTANBUL
www.profilkitap.com / bilgi@profilkitap.com
Tel. 0212. 514 45 11 Faks. 0212. 514 45 12

Profil Yayıncılık Maviağaç Kültür Sanat Yayıncılık Tic.Ltd.Şti markasıdır.

EROL BİLBİLİK

Erol Bilbilik, 1956 yılında Deniz Harp Okulu'ndan mezun oldu. ABD'de, "Savunma Yönetimi" ve "Lojistik" konularında eğitim gördü. 9 Mart 1971 hareketinde yer alması nedeniyle, 1971 Mayıs'ında, Deniz Binbaşısı rütbesindeyken Türk silahlı Kuvvetleri ile ilişkisi kesildi.

1961 yılında, Georgia'nın Athens şehrindeki eğitimi sonunda kendisine verilen Athens şehri fahri hemşehrilik belgesini iade etti. Aralıklı olarak Cumhuriyet Gazetesi'nde, sonraları Aydınlık, Teori, Yeni Hayat, Türkeli ve Jeopolitik dergilerinde yazıları yayımlandı.

Bilbilik'in elinizdeki kitabından başka, Amerikan Kuşatması, NATO ve Geniş Ortadoğu Stratejisi, Küresel Dünya Politikaları ve Ulusal Seçenekler, CFR, Türk Bilderbergleri İşgal Örgütleri (CIA-NATO-AB), Geniş Ortadoğu Projesi, Kıskaç Harekatı "Nato'nun Yeni Stratejik Konsepti", ve Amerikaperestler adlı dokuz kitabı daha vardır.

ÖNSÖZ YERİNE[1]

İkinci Dünya Savaşı sonrası **"Alman ekonomik mucizesi"**, aslında, sosyopolitik düzeyde yeni bir modelin kurgulanmasına sahne olmuştur. Bu ekonomik model, "özel asker"e ve "polis"e dayalı bir toplum modeline bağlanmıştır. Alman yöneticileri ***- ve özellikle Adenauer -*** bu modeli kurgulamakta fazla zorluk çekmemişlerdir. ***Hitler*** döneminde bir avuç zorbanın denetimindeki ***özel asker ve polise*** dayalı modeli, devletin denetimine vermekle yetinmişlerdir. Dışarıdan görülen allanmış-pullanmış ***"ekonomik mucize",*** gerçekte, toplum bünyesinde onarılamaz yaralar açmıştır. **Askerleştirilmiş** (militarize) **ekonomi,** siyasal umutsuzluğun kesinleşmiş biçimi olan terörizmi yeniden yaratmıştır. Bu noktada Alman devleti, terörizmi terörizmle bastırma yoluna gitmiştir. **Baader-Meinhof** eylemleriyle Alman devletinin karşı eylemleri **- Daniel Cohn Bendit'in deyişiyle -** ***"içbükey bir aynanın içi ve dışı gibi birbirinin içine geçmiştir."*** Sonuçta, devlet faşizmi sosyal faşizmi kışkırtmış, her ikisinin çatışmasında yitiren hep halk yığınları olmuştur. Ve bir süre sonra, sosyal teröristlerin, bizzat devlet denetimindeki baskı odaklarınca kullanılan kişiler oldukları saptanmıştır. Alman mucizesi'nin perde arkasındaki **"disiplinli toplum"** görüntüsü, bu modelin yansımasından ibaret kalmıştır. **CIA'in Bissel Raporu**'nu anımsayanlar, bunları da anımsayacaklardır elbet…

Tüm bunları niçin irdeliyoruz? Şu nedenle:

Pek te uzak olmayan bir geçmişte, **1971**'ler ve sonrasında, **"Alman modeli"** ni **Türkiye**'ye uyarlamak isteyen aklıevveller çıkmıştı. Ama bunlar şaşırarak gördüler ki, Alman uygulamasındaki **"özel asker"** rolü, silahlı kuvvetler düzeyinde bir **"asker"** yapısını değil, ikinci dünya savaşı ve hemen öncesinin, silahlı kuvvetler üyelerine karşıt bir **"özel askersel nüve"**nin yapısına dayanmaktadır. Ekonomideki **"askerileşme"** ise, **Hitler**'i ve **Waffen SS**'i finanse eden ***- örneğin Wereinigte Stahlwerke gibi -*** şirketlerin, savaş sonrası dönemde **"özel askersel nüve" ve "polis"** gücü oluşumlarını finanse etmelerine dönüştürülmüş bir roldür.

Türkiye'de bunların gerçekleşemeyeceğini anlayanlar, bu kez **1980**'ler ertesinde, o silahlı kuvvetler dışı ve karşıtı **"özel askersel nüve"** ile **"polis"**i kaynaştıracak ve ***- gelişen dünya ve ülke koşullarında bunları finanse edecek sanayi güçleri bulunmayacağından -*** oluşumu, daralan kırsal kesim sermayesine, yasa dışı kazanç alanları açarak sağlanacak finansmana dayandıracak bir örgütlenmeye gittiler. Nasıl ki Almanya'da siyasal umutsuzluk sonunda teröre kışkırtılacak bir ***"iç-dışbükey ayna yüzü"*** yaratılmışsa, Türkiye'de de **Güneydoğu sorunu** deşilip müzmin yara durumuna getirilerek, bu **"özel askersel-polissel nüve"**nin varlığına geçerli neden yaratılmış olundu. Bir yandan bu yaratılan durum her an gerginleştirilirken, öte yandan da, silahlı kuvvetler'in her atılımını köstekleyip, sonra da kitleleri onlara karşıt tutuma yönlendirdikleri gibi…

Bu noktada çok açık ve net olarak söylemek gerekir ki, **TSK**'nın Güneydoğu olaylarını bastırmakta yetersiz olduğu biçiminde bir suçlamayı da, bu özel nüvenin oluşturucuları her koşulda, kimi kez fısıldayarak kimi kez de daha yüksek sesle telaffuz bile ettiler. Kulaktan kulağa yaydılar. Yurtdışına ulaştırdılar. Amaçları, elbette ki Güneydoğu'daki olayların sürüp gitmesi, **TSK**'nın etkisizleştirilmesiydi. Bu yolda, **dinsel radikalizmi** bile müttefik edindiler. Ancak böylelikle özel

nüvelerinin varlığının gerekçesi de sürüp gidecek, finansal yapılarının genişlemesi olanaklı kılınacaktı. İşte bugünlerde bu maske düşmeye başlayınca, **başka bir boyuttan ve çok daha cüretkâr** deneylere girişmeye kalkıştılar. Kentlerde **öğrenci** çatışmaları yaratmaya giriştiler; ***ki bunlar çatışma filân değil, düpedüz saldırı biçiminde gündemlendi.***

Hem **TSK'nın** özel nüve olgusunu tümüyle aydınlatıp **üzerlerine gitmesinden** çekiniyorlar, hem de Güneydoğu'yu silahlı kuvvetler'e bırakıp, özel güçlerini bu kez kentlere kaydırmak istiyorlar. Kırsal kesimden kentlere yönlendirilmiş yasa dışı finansal kaynaklarını da önceden hazırlamış bulunuyorlar. **Bu kez kentlerde terör estirip medyayı, aydınları, gençleri, işçileri, yurtsever sanayi kesimlerini sindirmeyi hedefliyorlar.**

Çok dikkatli olmak zorundayız. Kentlerde öğrenci olayları yok; **Rudi Dutschke**'nin deyişiyle, ***"onlar, karışık zamanların, umutsuzluğun ve çıkmazın çocuklarını"*** yek diğerinin üzerine kışkırtıyorlar. Sırf, özel nüve güçlerini ***- ve bu güçlerce korunan kendi asalak varlıklarını -*** sürdürebilmek, bu düzene bir başka gerekçe yaratabilmek için.

Ne var ki, çağdaş düşünceden yoksun, fosilleşmiş ve beyinleri asla devinmeyen, var olan dünya dışındaki bu güçler, ne TSK'nin etkisizleştirilmesini ne de Türkiye toplumunun Alman modeliyle disipline edilmesini başaramayacaklardır. Örnek aldıkları model, 1990 Aralık'ındaki **"Uruguay Turu"**nun sonuçsuz kalması ertesinde Almanya'da - ve Japonya'da - iflas etti bile.

Lem'i Nihat'ın olağanüstü vurgusuyla **"Vak'a vak'ayı tespit eder."** olacaktır artık ve Türkiye'yi gelişmişlik ve bağnazlık girdaplarına sürükleyen tüm **vak'alar ve müsebbib**leri tarihsel ve kamusal yargıya çıkarılacaklardır.

Ancak biz bu yolda, toplumsal onurumuzla direndiğimiz koşulda…

Emekli Amiral Vedi'i Bilget

Barış ve Silahsızlanma İçin NATO’dan Emekli

Generaller Birliği - Türkiye üyesi, FKP üyesi

BÖLÜM 1
12 MART ÖNCESİ

Erol Bilbilik: ‘Sanayi Burjuvazisi’nin İktidarı’

- Türkiye’yi 12 Mart’a getiren koşullar nelerdir?

- 1969 yılında yapılan genel seçimlerde AP, yanılmıyorsam yüzde 52 oyla iktidar olmuştu. Başbakan da **Süleyman Demirel**’di. Bir başka olgu, 1989’da Berlin Duvarı’nın yıkılmasıyla birlikte Sovyetler Birliği’nin dağılma sürecine girmesi. Bunun ilk belirtileri daha 1970’li yıllarda görülmeye başlamıştı. Çift kutuplu bir dünyadan tek kutuplu bir dünyaya kayış olasılığı daha o zamandan belliydi.

- Nasıl belli olmuştu?

- 1960’lı yıllarda Sovyet lideri **Nikita Kruşçev**’den beri Sovyet sisteminde, sosyalist totaliter bir rejimden kopma belirtileri görülüyordu.

Yine başka bir olgu, Cumhuriyet’i kuran CHP’nin 1969 seçimlerinde beklenin de altında oy almasıydı.

Bütün bunların yanında şu da vardı:

Sanayi burjuvazisi ithal ikamesi programıyla güçlenmişti. Ona paralel olarak daha fazla güçlenen ticaret burjuvazisiydi. Özellikle Anadolu burjuvazisi çok güçlenmişti.

Beşinci olarak da şunu söyleyebiliriz:

1970’li yıllara gelindiğinde ABD, Türkiye’de daha egemen olmasını sağlayacak tedbirler alıyordu. Zaten ABD; Marshall Yardımı Anlaşması’ndan beri (1947) Türkiye’de çok egemen olmuştu. Türkiye’nin merkezi sinir sisteminin içinde bulunuyordu. Süleyman Demirel’in çok büyük oyla iktidarı alışının arkasında ABD’nin son derece büyük desteği var. Burada sanayi burjuvazisiyle ticari burjuvazi de bunu desteklemiştir. Yani, seçim sonunda işbaşına gelen iktidar sanayi burjuvazisi iktidarı olmuştur.

Tabii, ithal ikamesi programıyla devletin bütün olanakları sanayi burjuvazisine teşvikler halinde verilmişti.

Ben burada kaos senaryoları, komplo teorileri yazmak istemiyorum. Süleyman Demirel gerçekten önemli bir oy oranıyla iktidar olmuştur, ama gerçek anlamda durum bu değil. Bu derece yüksek oy alınışında sanayi burjuvazisinin ve Vehbi Koç’un birebir etkisi olmuştur.

Yeni ve Kuvvetli bir iktidar var

- Nasıl etkisi oldu?

- Çünkü Koç kapitalinin, sanayi kapitalinin pazarlanmasının Türkiye’de örgütleniş biçimi, AP yerel

yönetim başkanlarının bayilikler şeklinde elde bulundurmasına yöneliktir.

Yani, AP'yi iktidara getirecek iller, ilçeler bazında başkanlar Arçelik bayiliklerinin sahipleri durumundadırlar. Bu bir gerçek. Bu zaten yazılmıştır da.

Söylediğim, hem seçim stratejisi açısından önemli bir olgudur hem de genel başkan için aynı durumdur. AP'nin o zaman yanılmıyorsam 1067 kadar delegesi vardı. O dönemde eksik delege sayısı 60-70'tir. Bayilikler yoluyla bu sayı tamamlanmış ve genel başkanı da seçebilir duruma gelmişlerdir.

Bunların hepsini üst üste koyduğumuz zaman durum şunu gösteriyor.

Yeni ve kuvvetli bir iktidar var. Özünde de sanayi burjuvazisinin iktidarı.

Bakın, daha önce 1965'te genel seçimler olmuş, ondan önce de 1961'de her türlü özgürlükleri güvence altına alan yepyeni bir anayasa yapılmış. Ve bu anayasaya halk katmanlarının tümünün katıldığı bir hareketle ulaşılmış. Ama daha sonra AP iktidarının başbakanı Süleyman Demirel, bu anayasanın bol geldiğini ve terziye gönderip sağını solunu kestirmek gerektiğini meydanlarda, kamuoyu önünde açıkça söylemiştir.

1960 ihtilâlinden sonra gelen hürriyet ortamında yetişmiş toplum katmanları bu anayasanın bu şekilde değerlendirilmesi ve fiilen de önünün kesilmesi çalışmalarını hiçbir biçimde onaylamıyordu. Bu da toplumsal muhalefetin her katmanda güçlenmesi ve derinleşmesine yol açtı.

O özgürlük ortamından 1969'a geldik. 1968 öğrenci hareketleri başlamış. Bu hareketler hızla dünyaya yayılmış, Türkiye'de de etkili olmaya başlamıştı.

O dönemde gelen iktidar toplumun bu hızını kesen bir iktidar durumundaydı. Objektif şartlar da zaten bunu gösteriyor. Bir de toplumda umutları öldüren bir sanayi burjuvazisi iktidarı vardı. Umutsuzluk giderek arttı ve bu artış o kadar yükseldi ki bir noktada artık cumhurbaşkanı seçimi gibi konularda tıkanma noktasına geldi.

Bu toplumsal huzursuzlukların ülkenin birlik ve bütünlüğünü tehlikeye düşürebileceği endişeleri doğmuştu. Ordu da bu olaylardan büyük ölçüde etkilendi.

- Ordunun etkileniş biçimi nasıl oldu?

- Genelkurmay Başkanı Orgeneral **Memduh Tağmaç** gayet net olarak, **"Bu toplumsal olaylar ekonomik olayların çok ilerisine gitmiştir. Ekonomi bunun çok gerisinde kaldı"** dedi. Burada toplumsal bir patlama meydana gelebileceği endişesi doğmuştu. Dolayısıyla bu sosyal gelişmenin önünün kesilmesi gerektiği düşüncesi orduya hâkim olmuştu. ABD de, bu düşünceyi daha fazla güçlendirecek tüm eylemlerde bulunmaya başladı.

12 Mart 1971'e gelindiğinde ordu içinde ve dışında sivil-asker ya da asker-sivil bir sürü cuntalar oluştu. Bu koşullar böyle özetlenebilir.

- Koşulların çözümü mutlaka 12 Mart'ı zorunlu kılıyor muydu?

- Bu hep sorulan, düşünülen bir konu. Süleyman Demirel o dönemin başbakanı. Onun bakış açısından şöyle değerlendirilebilir:

"Çok büyük çoğunlukla iktidara geldim. Ekonomik kalkınma da iyi gidiyor. Hiçbir sorun

yoktur.”

Benzetmeye de giderek, 1957’de ekonomi iyiye doğru gitmeye başlamışken 1960 ihtilalinin de bunun yolunu kestiğini söylüyor. Gerçi o 1960 için **“darbe”** ben ise **“ihtilal”** diyoruz, o da başka…

Bakın, olayın bir boyutu, halkın etkilendiği ve başka bir çözüm yolu da görmediği. Süleyman Demirel’in çözümlerini o dönem Türk halkı aşağı yukarı 10 yıldır görüyor. Rakamlara vurduğunuz zaman sanayide, ticarette gelişme var. Ama gerçekte üretimdeki o artı değerden toplumun hiçbir kesimi yararlanamıyor. Bir de özgürlükler açısından toplum tamamıyla rahatsız. Çünkü iktidar çok açık biçimde 1961 Anayasası’ndan rahatsız. Gündeminden hiç düşürmediği konu bu.

Toplumsal muhalefet alanlara taştığı zaman da **“Yollar yürümekle aşınmaz”** ya da **“Bana, sağcılar cinayet işliyor dedirtemezsiniz”** söylemleri var. Üniversite gençliği, işçiler, öbür kesimler olsun iktidarın bu tutumunu onaylamıyordu. Çünkü toplum 1961 Anayasası’nın kendisine verdiği özgürlüklerden geri dönüşü kabul etmiyordu.

Cumhurbaşkanlığı seçimi krize dönüştü

- Tam o dönemde de cumhurbaşkanlığı seçimi bir krize dönüşmüştü…

- Tabii, o var. Büyük bir oy yüzdesiyle iktidar olduk, her şey güllük gülistanlık, derken ortaya cumhurbaşkanlığı sorunu çıktı. Türkiye o noktada kilitlendi.

Ne AP; yani Demirel, ne de CHP; yani Ecevit bir cumhurbaşkanını seçme durumundalar. Cevdet Sunay üzerinde anlaşamadılar.

- Diğer adayların isimleri üzerinde de anlaşma sağlanamadı. Bir de Faruk Gürler olayı var. O da emekli edilip devreden çıkmış.

O arada Muhsin Batur’da Cumhurbaşkanı adayları arasında. CHP onu destekliyor, ama o da seçilemiyor.

Bir tarafta AP, **“Ben bu kadar oyla iktidar oldum. CHP ise şu kadar oyla muhalefette kaldı. Normal olarak cumhurbaşkanını benim seçmem lazım”** iddiasında. Sonuçta oradan da acele bir formülle **Fahri Korutürk** çıktı. Böylece onu cumhurbaşkanı yaptılar.

Bunun gibi oldu-bitti çözümler halk katmanlarını hiçbir şekilde tatmin etmez, yaşam standartlarını iyileştirmez, dolayısıyla da onları çok fazla rahatsız eder. Daha iyi bir demokrasi için toplumsal hareketlerin ivmesi artabilir. Bu artış da 12 Mart gibi sonuçlar doğurabiliyor.

- Türkiye’de demokrasinin yerleşmesi veya hak ve özgürlüklerin kısıtlanması gibi kriterler bakımından 12 Mart gereken işlevini yerine getirmiş midir? Yoksa, muhtıralar yoluyla yönetim yolunu mu açmıştır?

- Her ülkenin kendine özgü koşulları dikkate alınmak zorundadır. Bunları dikkate almadan yapılan değerlendirmeler toplumu çok yanlış yerlere götürür.

Bu açıdan bakınca 12 Mart 1971 darbesi ya da darbeleri değerlendirelim.

Muhtıralı darbe

- Siz 12 Mart'a darbe mi diyorsunuz? O bir askeri muhtıra değil mi?

- O bir muhtıralı darbedir. Burada halkın isteklerini kuvvetle bastırma olayı mevcut. Bu bastırma çok şiddetli de olabilir ya da parlamento açık tutularak halk bir baskı altına alınabilir. Burada esas olan, halkın iradesinin üzerine bir baskının ortaya çıkması ve eyleme geçirilmesidir.

Burada önemli olan sonuçtur. Her iki durumda da birbirinden çok farklı eylemler olmuyorsa ikisi objektif olarak birbirinin önüne çıkamaz. Yani darbe de, muhtıralı darbe de aynıdır.

Ama iktidara gelenler için farklılık şu olabilir.

Daha kapsamlı bir iktidara el koymayı kendileri açısından uygun görememiş ve muhtıralı bir yaklaşımı seçmiş olabilirler. Ya da zamanlamaları öyledir. Veya halkın büyük gücü karşısında gerilemeleri söz konusudur.

O nedenle bu koşullara dikkat etmek lazım. İkincisi, Türkiye'de 27 Mayıs'ı ben çok farklı görüyorum. Çünkü 27 Mayıs'ta halk katmanları, üniversiteler, işçi kesimi, basın haklı isteklerle ayağa kalkmışlardır. Bunun önüne geçecek grup olarak da bu katmanlar orduyu görmüşlerdir. Ordu, o dönem mevcut potansiyelin önüne getirilmiştir.

Ama 12 Mart öyle değil. 12 Mart'ta, Amerikancı bir askeri cunta var. Parlamento da açık tutuluyor. Ama parlamento zaten baştan beri ABD'nin şekillendirdiği, onun güdümündeki bir parlamento. Bu parlamento ve Amerikancı askeri cunta bileşkesinde ordu öne çıkıyor, muhtıralı bir zorlamayla Türkiye'yi yönetmeye kalkıyor.

Bunun karşısına mutlaka halk kesimlerinin çıkması gerekiyordu. Nitekim geniş bir muhalefetle karşı karşıya kalmıştır. Örgütsüz hiçbir hareketin başarı şansı yoktur, halkın o harekete karşı tavır almasını zorunlu kılar.

Bu doğrudur. Çünkü emperyalizm orada örgütsüz bir hareketin arkasında durmaktadır. Örgütsüz bir hareket de mutlaka faşizmin doğrultusuna girmek zorundadır.

ABD, Türkiye'de iki türlü darbe tezgâhlıyor. Kuva-i Milliyeci bir harekete de, faşist bir darbeye de **"darbe"** diyor. Ama Kuva-i Milliyeci ya da Kemalist bir darbeye de, **"darbe"** diyor. Ama Kuva-i Milliyeci ya da Kemalist bir darbeye hiçbir zaman destek vermiyor, bütün gücüyle de karşı çıkıyor. Bu ayrılığı da görmek lazım. Bunu yaparken de o hareketi mutlaka silahlı bir terörist hareket haline getiriyor.

Silahla, o hareketi doğru olmasına rağmen yanlış bir hareket haline getiriyor, faturasını da sosyalistlere, solculara ya da sosyal demokratlara çıkarıyor.

- Peki, bunu 1971 dönemine uygularsak nasıl bir çözümleme yaparsınız?

- O dönemde **Deniz Gezmiş, Mahir Çayan,** Dev-Genç, FKF, Proleter Devrimci Aydınlık ve daha bir sürü hareket var. Ama silahlı değil. Bu hareketlerin eline silah verdiğiniz zaman ne olduğunu gördük. Normal rayında yürüyen bir ulusal ya da sol benzeri hareketi silahlı eylem hareketi haline getirerek bastırdılar. Onun karşıtı olarak faşist, Amerikancı bir darbe modelini topluma benimsettiler. Aradaki fark bu. Tarihte dünyanın her yerinde ulusalcı, devrimci bir hareket, seçkinlerce, aydınlarca, jakobenlerce başarılmıştır.

1971'de radikal bir askeri hareketin başarı kazanması için o günün solcu gençleri, bugünün 'numaralı cumhuriyetçi'leri ve şeriatçıları, elde silah o harekete katılmak için beklerken düşündükleri gerçekleşmeyince oportünist oldukları için Amerikancı mevzilerde yerlerini aldılar.

ABD zamanlama hatası yaptı

2. Dünya Savaşı'ndan önce, 1938'de, İngiltere Başbakanı **Chamberlain, Hitler**'le görüşüyor. Hitler'den savaş açmayacağı güvencesi alıyor. Chamberlain o görüşmeden sonra, **"Barışı sağladım"** diyor, ama daha sonra savaş patlak veriyor. Bakın, 12 Mart'tan sonra Süleyman Demirel, Güniz Sokak'taki evine döndü. Şimdi de, **"Güniz Sokak bana dar gelir"** diyor.

12 Mart'ta Güniz Sokak'a gidiyor ve Tuğamiral **Atilla Tüzman**'ın getireceği zarfı bekliyor. Zarftan çıkan mektubu okuduktan sonra da sesi çıkmadı. Sesi çıkmayan kişi, Türkiye Cumhuriyeti'nin başbakanı. 1969 seçimlerinde aşağı yukarı 15 milyona yakın oy almış. İyi de, Güniz Sokak'a çekilirken kendisine oy veren insanlara danıştı mı? Hayır, kendisi karar verdi.

Yapılan hareketi yanlış bulduğunu Meclis'te söylemişti. O zaman, sonucu ne olursa olsun, o Meclis'te oturması lazımdı. İspanya'da ne oldu? Faşist albay parlamentoyu bastığı zaman yönetim ona karşı durmuştur.

Burada ise, o badireyi uzaktan kumanda ve kontrolüyle geçiştirmiştir ve kendisinin yeniden başbakanlık günlerinin gelmesini beklemiştir. Söylediği budur.

Bu, bir kere değil ki. 1980'de de kendisi başbakanken yine eylem konmuştur. O daha feci bir eylemdir. Birincisinden hiç ders almadan yine gitmiştir. Güniz Sokak o zamanlar dar gelmediyse şimdi çok geniş gelmesi lazım. Ama diyor ki: **"Güniz Sokak bana dar gelir."**

- Peki, 12 Mart'ta parlamento neden kapatılmadı?

- ABD orada zamanlama yapmıştır. O da, ABD'nin zamanlamasına uymuştur. 12 Mart'ın çok önemli bir özelliği var. 12 Mart'ta muhtırayı veren cunta içinde ulusalcı kesimin militan ucu yok. Militan embriyo 9 Mart'a aittir.

O embriyo da yok edildiği için ABD 12 Mart'ta muhtırada durmayı doğru politika olarak seçmiştir. Düşüncesi de, daha büyük patlamalar meydana gelmesi olasılığıdır. ABD'nin 1960 ihtilalinde aldığı yegâne ders şudur:

ABD, Türkiye'nin çok karmaşık bir yapıda olduğunu, çok değişik eylemlerin hiç beklenmedik biçimde ortaya çıkabileceği düşüncesinden hareketle yüzde yüz bu bölgede güven içinde olmak

istemiştir.

Devrimci hareketlerin her an patlamaya, ateşlenmeye hazır bir durum olduğunun bilincindedir. O nedenle dikkatli davranmaktadır. 12 Mart muhtırasında bu dikkati göstermiştir. Çünkü o hareketin önünü muhtırasız kesmeye kalkışsa kontrol elden kaçırabileceğini düşünmüştür.

Ama konjonktürün de çok önemi var. O dönemde ABD hem Türkiye, hem bölge açısından çok iyi bir değerlendirme yapmıştır. İşi muhtırada düğümlemeyi, daha ileri bir dönemde de daha hızlı girmeyi hesaplamıştır.

- Diyelim ki bütün bunlar doğru… Peki, ABD'nin o dönem hızlı girecek gücü yok muydu?

- O gücü var da, orada o gücü kullanmayı zamanlama açısından doğru bulmamıştır.

(Leyla Tavşanoğlu ile", Söyleşim, Cumhuriyet, 12.03.2000)

Demirel'in "Sanayi Burjuvazisi İktidarının" Yapısı

1970'li yıllara gelindiğinde ABD, Türkiye'de egemenliğini daha pekiştirmişti. ABD zaten 1947 tarihli Marshall Yardım Antlaşması'ndan beri Türkiye'nin siyasal ve ekonomik sisteminin merkezinde yer almış bulunuyordu. Süleyman Demirel'in 1965 ve 1969 genel seçimlerinde çok yüksek oyla iktidarı alışının arkasında ABD'nin büyük desteği vardı. Demirel'i sanayi yanı sıra ticaret burjuvazisi de desteklemişti.

1969 seçimleriyle işbaşına gelen Demirel iktidarı sanayi burjuvazisi'nin iktidarı olarak gelmiş bir iktidardı.

Demirel iktidarları döneminde gelişmeleri rakkamlara vurduğumuz zaman sanayi'de, ticaret'te gelişme var gibi görülüyor. Ama bu böyle değil. Borçlar tablosu bunun aksini söylüyor.

1969 Aralık ayı sonunda, toplam devlet borçları 55 milyar lirayı aşmıştı. Bunun 22 milyar 414 milyonu uzun süreli 9 milyar 767 milyonu da kısa süreliydi.

32 milyar 183 lirası iç borç, 869 milyonu da dış borçtu.

1933 yılına oranla devlet borçları 118 kat artmış bulunmaktaydı. Oysa 1933'ten 1950'ye kadar yalnızca 5.5 kat artmıştı.

Diğer taraftan gerçekte üretimdeki artı değerden toplumun büyük bir bölümü pay alamıyordu. Bir de toplum; özgürlüklerin kısıtlılığı açısından son derece rahatsızdı. Gündeminden hiç düşürmediği başlıca konu buydu.

Üniversite gençliği, işçiler ve diğer kesimler, iktidarın bu tutumunu onaylamıyor, muhalefetle birlikte alanlara çıkıyordu.

Toplum; 1961 anayasasının getirdiği özgürlüklerden hızla geriye gidişi reddediyordu.

Demirel'in iktidar dönemlerinde gerçekte, emekle sermaye arasında bir savaş yok, sermaye içinde bu

savaş. O da sanayi sermayesi ile diğerleri arasında.

Ülkede ekonomiyi yöneten, denetleyen ve siyaseti güden güç artık sanayi sermayesi; tekelleşmeye ve yabancı tekellerle evliliklere yelken açmaya başlamıştı.

Yatırımlarda; yabancı sermaye, yabancı kredilerle almış başını gidiyordu. Özetlersek dışa bağımlılık hızla artıyordu.

Bunların sonucu da ücretler ve hürriyetler hızla sınırlanmaktaydı. Dolayısıyla toplumun tüm katmanları gidişattan son derece rahatsızdı, kaygılıydı.

Gidişat bir ABD darbesinin tezgahlandığını açıkça gösteriyordu. Nitekim öyle oldu.

Demirel iktidarının ülkenin hızla uçuruma götürülüşüne taşeronluk yaptığı "Sanayi Burjuvazisinin İktidarı" başlıklı makalemizde açıklanmıştı.

Yunanistan'da CIA Darbesi

Yunanistan'da Solcu Merkez Birliği Hükümetinin eski Bakanı Andreas Papandreu'nun 28 Mayıs 1967 yılında yapılacak seçimlerde Merkez Birliğinin kazanacağı kesindi. ABD; bu seçimin sonucunu beklemeden 21 Nisan 1967 günü Yunanistan'da askeri darbe gerçekleştirdi. Tuğgeneral Georgios Spandidakis'i iktidara taşıdı.

25 Kasım 1973'te Ordu Papadopoulos'u da devirerek yönetimi ele aldı. I. Ordu Komutanı Gizikis'i Cumhurbaşkanı yaptı. İsviçre'de sürgünde bulunan Papandreu; darbeyi CIA düzenledi, dedi.

Yunanistan'da iki cunta da akıl dışı eylemlere kalkıştı ki, Türkiye'nin müdahalesi kaçınılmaz oldu.

Cunta, 1974 Temmuz'una kadar durumu idare ederek ayakta kalmaya çalıştı. ABD'nin cuntadan istediği ise Türkler'e karşı bir harekâtla Kıbrıs'ı ele geçirmek ve Yunanistan'a bağlamaktı. Sonuç, Kıbrıs ve Yunanistan için yenilgi oldu. ABD de CIA eliyle getirdiği cuntayı CIA eliyle bir Yunan adasına hapsetti.

AP iktidarının deneyimli Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil darbeyi şöyle değerlendiriyordu. "CIA Papadopoulos'ta vardır. CIA Gizikis'te vardır. CIA'nin nasıl hareket edeceği tahmin edilemez."

Çağlayangil, Papandreu'ya yapılan CIA darbesini birinci elden deşifre etmiş oluyordu…

Albay Dickson Raporu Olayı

Tabii Senatör Haydar Tunçkanat, 7 Temmuz 1966 günü CIA ajanı Albay Dickson'a ait bir raporu açıkladı. Raporun açıklanmasıyla birlikte Ankara'da ortalık karıştı. Tam da bu sırada Cüneyt Arcayürek raporun sahte olduğunu açıklayınca kıyamet koptu. Arcayürek şöyle yazdı:

“Tunçkanat’ın senatodaki konuşmasından sonra ortalık karıştı. CIA belgeleri ‘içimizdeki yabancının marifetlerini’ gösteriyorsa, daha önemli bir yanı vardı. CIA’ya Türkiye ile ilgili raporlar, listeler verenin eski bir Demokrat Partili, ama o tarihte iktidardaki AP’nin yöneticilerinden biri olduğu ‘şahsı’ tartışmayı çok yönlü hale getiriyordu.

1966’dan 1987 sonlarına değin belgeler olayı, CIA marifetleri dosyasında bir yaprak olarak kaldı. Ta ki Haydar Bey, yaprağın üstündeki tozları silkeleyip olayı -bir başka amaçla- yeniden sahneye sürünceye dek.

Amerikan emperyalizmi ile CIA’nin yöntemlerinden artık herkesin bildiği, sıradan kitaplardan geçen bilgileri aktardıktan sonra, sözü 1966 belgelerine getirdi.

Hürriyet’te çıkan haberimizi ele alarak, her iki raporun özetini kalın çizgilerle veren maddeleri bir bir irdeliyordu. Her maddeye karşı görüşler sıralıyordu. Bir insanın içini yakan bir konuda bir haberin maddeleştirdiği özeti ele alarak karşı görüşler sıralaması, kendine özgü yanıtlar öne sürmesi doğal hakkıydı. Sonrası da vardı. 1966’dan sonraki CIA yanlısı kimi yayımlar - Örneğin CIA kanallarından aldığı bilgilerle kalın bir kitap yazan John Barron - Tunçkanat’ın, KGB’nin hazırlayıp öne sürdüğü ‘yalancı belgelerin oyununa geldiğini’ işlemişti.

Bu türden ‘aldatılmış ihtilalci ve siyasetçi’ savına karşı çıkmak da doğaldı. Her ikisi de Haydar Bey’in sorunuydu.”

Arcayürek kitabının 250. sayfasında da belirttiği gibi haberin öyküsü 20 Temmuz 1966 tarihli Hürriyet’te yayımlanıyor ve belgenin düzmece olduğu kanıtlanıyordu. Ama Türkiye ile ilgili raporlar, listeler veren eski Demokrat Partili ve o tarihte iktidardaki AP yöneticisinin kim olduğu kanıtlanmıyordu.

(Cüneyt Arcayürek, Darbeler ve Gizli Servisler, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2. Basım, 1989. S. 244-248-250)

Albay Dickson Raporu Sahtedir;
Raporu Veren Tevetoğlu’dur.

Araştırmalarım raporu veren kişinin MİT mensubu Fethi Tevetoğlu olduğunu ortaya çıkarmıştır. Şöyle ki;

Dickson Raporu’nu bir zarfın üzerine Sn. Fahri Özdilek, Cumhuriyet Senatosu, (Şehir) yazarak posta ile gönderen;

“Eski Demokrat Partili, ama o tarihte iktidardaki Adalet Partisi yöneticilerinden biri olan kişi” Dr. Fethi Tevetoğlu’dur. Tevetoğlu MİT mensubudur.

Zarfın içindeki 4 Haziran 1966 tarihli İngilizce mektup çok gizli damgalıdır, Albay Donald M. Dickson imzalıdır ve resmi kaşelidir.

Tevetoğlu o yıllarda Adalet Partisi Dışişleri Komisyonu Başkanlığı yapmaktaydı. Bu görev için

Başbakan Süleyman Demirel'in onayını alan ise birlikte Adalet Parti kuruculuğuna soyunan çok yakın arkadaşı İhsan Sabri Çağlayangil idi. Demirel'in izni ile Adalet Parti'yi kurmaya ilk soyunan İhsan Sabri Çağlayangil, onun Hukuk Mektebi'nden sınıf arkadaşı ve yakın dostları Alaattin Eriş ve Fethi Tevetoğlu'dur. Üsküdar'da eski Toptaşı sokakta bir evde üçü bir araya gelerek çalışmalara başlamışlardır. Ancak Eriş; yakın arkadaşına korktuğunu ve çekindiğini ifade ederek ayrılmıştır. İkisi çalışmalarına devam etmişlerdir. Tevetoğlu aslen Samsunlu olmakla beraber baba tarafından Rizelidir.

Dr. Üsteğmen Fethi Tevetoğlu, 3 Mayıs 1944 tarihli Irkçılık-Turancılık davasından Piyade Üsteğmen Alparslan Türkeş'le birlikte yargılanmıştır. Sonunda beraat etmişlerdir.

Tevetoğlu kısa bir süre sonra ABD'ye giderek Teksas ve Baylor Üniversitelerinde hocalık yapmıştır. Sonra da Samsun'a dönmüş ve buraya yerleşmiştir. Doktorluk yapmaya başlamıştır. 27 Mayıs 1960'tan sonra AP Samsun teşkilatını kurmuş ve ilk başkanı olmuştur. Aynı yıl yapılan senato seçimlerinden Samsun Senatörü olarak çıkmıştır. 12 yıl senatörlük ve Senato Dışişleri Komisyonu Başkanlığı yapmıştır. Tevetoğlu; Dünya Antikomünist Teşkilatı'nın Ortadoğu Temsilciliğini de yapmıştır.

Fethi Tevetoğlu; Senato Dışişleri Komisyonu Başkanlığı'ndan ayrıldıktan sonra dört kızıyla ABD'ye gitmiş ve oraya yerleşmiştir.

31 Ocak 1916 doğumlu olan Tevetoğlu, 27 Kasım 1989 günü geçirdiği kalp krizi sonucunda Amerika'da vefat etmiştir.

11 Mayıs 1996 günü İTÜ Sosyal Tesislerinde düzenlenen bir toplantıdan sonra verilen yemekte yan yana oturma şansını yakaladığım ve eşinin MİT mensubu Tevetoğlu'nun birinci dereceden akrabası olduğunu tespit ettiğim, E. İstanbul Üniversitesi Devletler Hukuku Prof. Dr. Edip Çelik'e; Tevetoğlu'nun MİT mensubu olduğunu teyit ettirdim.

Çelik eşini yeni kaybetmişti ve son derece üzüntülüydü. Toplantıya bastonlu olarak katılmıştı.

Tabii kendisine teşekkür etmiştim.

MİT Personel Başkanı Osman Nuri Gündeş de Dickson Raporu Sahte Diyor

"Tabii Senatör Haydar Tunçkanat, Meclis bütçe konuşmasında MİT'i haksız ve yanlış yere itham eden bir konuşma yapmış ve 'Bir manga raporu bile yazamayan insanların bulunduğu teşkilat' demişti. MİT bunu hak etmemiş ki bunun üzerine; bütçe ve maliye komisyonundaki tüm milletvekillerine brifing verilmek üzere MİT'e davet etti. Başkan Osman Nuri Gündeş MİT'i ana hatlarıyla anlattıktan sonra çalışma sistemlerinden bahsetti: Sıra haber toplama metotlarına gelmişti. Osman Başkan, Haydar Tunçkanat'ın yüzüne baka baka; Sayın milletvekilleri, MİT'in yazdığı raporlar, bazılarının zannettiği gibi içeriksiz değildir diye söze başladı ve devam etti: Raporlar, belli bir form içerisinde; başlık - metin - mütalaa gibi bölümlerden teşekkül etmektedir. Metindeki haberi güçlendiren faktörler ise şunlardır: Kim - Neyi - Ne zaman - Nerede - Niçin - Nasıl - Ne ile - Ne

maksatla icra edecektir veya etmiştir. Bunun gizli bir tarafi yoktu. Basının haberde kullandığı ana faktörlerdi bunlar. Bunları bilhassa sesimi yükselterek ve Haydar Tunçkanat'a bakarak sözlerimi sürdürdüm.

Tunçkanat Brifing sonrası yemeğe giderken koluma girdi ve 'bunları ne için söylediğini biliyorum, ama her şey iyiydi' dedi.

Başkan Osman Nuri Gündeş, MİT üslubuyla Haydar Tunçkanat'a Albay Dickson Raporu'nun kendileri tarafından tezgahlandığını ifade etmiş olmuyor muydu?

(Osman Nuri Gündeş, İhtilallerin ve Anarşinin Yakın Tanığı. Yapımcı / Yayıncı Osman Nuri Gündeş, İstanbul 2010, S. 129-133.)

Türkiye'de Haşhaş Ekimi ve CIA'nın 12 Mart Darbesini Tezgahlaması

1968 yılında Richard Nixon, başkan seçilmiştir. 1972'de adaylığını yeniden koymaya hazırlanmaktadır. O dönem Amerika'sında, günün tek iç politika konusu, Amerika'da çılgınlık ölçülerine varmış beyaz zehir kullanımıdır… Amerikan kamuoyu ve ortalama bir Amerikan ailesinin o günlerdeki en büyük sorunu, kendi çocuklarının da bu akıma kapılmasıdır. Nixon ve yönetimi üzerinde kamuoyunun büyük baskısı vardır. Nixon sorunu özünde çözümleyemeyecek bile olsa, görünürde bir şeyler yapıyor gözükmek zorundadır. Bunun tek yolu ise, o hep afyonla özdeşleştirilen Türkiye'ye bu ekimi yasaklatmak, böylece zafer kazanmış olarak 1972 seçimine girmektir.

Nixon daha 1968 yılında, 'Amerika'ya giren afyonu üretmekte olan ülkelere sert tedbirler uygulanmasını talep etmiştir. Bir süre diplomatik çevrelerde duyulan bu uyarı, giderek tehdide dönüşmüştür. 1970 yılına gelindiğinde ise artık tehdit açıkça yapılmaktadır. ABD Temsilciler Meclisi ile Kongresi'nde, Türkiye'nin 'cezalandırılması' önerilmektedir. Amerikan Adalet Bakanı John Mitchell 21 Temmuz 1970 günü, bir Senato - Alt Komite toplantısında "Türkiye'nin cezalandırılması gerekir." demiştir.

Aynı Adalet Bakanı, bundan birkaç ay sonra yaptığı bir konuşmada ise, 'cezayı' daha somut biçimde belirlemektedir:

…Gençlerimizin yüzde 40'ı, hatta yüzde 60'a kadar yükselen bir oranı, başta Marihuana olmak üzere uyuşturucu madde kullanmaktadır. Kaçak yolla giren uyuşturucu maddeler gençliğimizi mahvetmekte ve toplumumuzu sarsmaktadır. Bunun önüne geçebilmek için elimizden gelen her şeyi yapıyoruz.

Ülkemize kaçak gelen eroinin yüzde 80'i Türkiye'den gelmektedir. Bu kaynağı ülkemin menfaati açısından iptal edebilmek için alınacak tedbirler vardır. Ticari ambargo, bunlardan biridir. Eğer Türkiye bize yardımcı olmaz ve kaçakçılık devam ederse, alınacak tedbirlere taraftarım…"

Haşhaş konusundaki büyük mücadele, Amerikan hariciyecileri ile Türk hükümeti arasında ve Ankara'da cereyan etmiştir. ABD temsilcileri, kendi hükümetlerinden aldıkları talimat gereğince, afyon ekiminin yasaklanması için olağanüstü bir baskı yapmışlardır Türkiye'ye.

…O dönemde Bakanlık yapmış Turhan Bilgin haşhaş konusundaki baskıları şöyle anlatıyordu:

“12 Mart’ı daha iyi anlamak için, haşhaş sorununun ortaya çıktığı günlere gitmek gerekiyor. Bir büyük müttefik devlet yani ABD, haşhaştan elde edilen eroinden şikâyetçiydi. Eroin iptilası Amerikan gençleri arasında yayılmış, önlenmesi güç bir tutku halini almıştı. Amerikan hükümeti ise uyuşturucu madde kaçakçılığını önleyici tedbirler alarak, kendi gençliğini koruyacak yerde, daha kolay bir yola sapmış, haşhaşı üretildiği yerde kurutmak gibi bir çareye başvurmak istemişti. İddialara göre Amerika’ya giren eroinin çoğu Türkiye’de üretilen haşhaştan elde ediliyordu. Öyleyse ne yapıp Türkiye’de haşhaş ekimini yasaklatmak gerekiyordu. Bu yolu seçti Amerikan hükümeti.”

1968’de başkan seçildiği gün Nixon, uyuşturucu maddelere karşı savaş ilan etmişti. Bir zamanlar Adalet Bakanlığı yardımcılığını yapmış olan Myles J. Ambrose, Nixon’un başkan seçilmesiyle Gümrük Komisyonu’na atandı. Amerikan Narkotik Bürosu ve Tehlikeli İlaçlarla Mücadele Teşkilatı’nın bütçesi de iki katına çıkarıldı. Güvenlik meseleleri konusunda Beyaz Saray, Henry A. Kissinger Başkanlığı’nda yapılan bir kabine komitesine tek bir direktif verildi:

…Hükümetleri değiştirme pahasına, eroin akımını durdurun!

Başkan Nixon; “Uyuşturucu madde buhranına bulunacak çözüm yolu Türkiye ile askeri ve stratejik ittifakın faydalarından daha önemlidir.” dedi.

Nixon; Başbakan Süleyman Demirel’e özel ve çok gizli bir mektup gönderdi. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Sovyetler Birliği’nin Doğu Anadolu’da üç il istedikleri, Boğazlar’da hak iddia ettikleri ve idareyi ele geçirmek için koşmuş olduğunu hatırlattı. Nixon, ‘Türk eroininin ortaya çıkardığı tehlikenin de Amerika için aynı derecede ciddi olduğunu belirtti. Uyuşturucu madde buhranına bulunacak çözüm yolunun Türkiye ile askeri ve stratejik ittifakın faydalarından daha önemli olup olmadığına karar verme zamanının geldiğine’ işaret etti.

Demirel, bu mektuba gereken cevabı verdi. ABD’nin istediği paralelde bir davranışta bulunmadı.

O zaman Ankara’daki Amerikan Büyükelçisi William J. Handley’e, Demirel’e olağanüstü bir anlaşma talebinde bulunması için talimat verildi.

Handley-Demirel görüşmesi sonuçsuz kaldı.

Afyon sorununun 12 Mart’ın oluşumundaki yerini, 12 Mart’ı hazırlayan dış etkenler arasındaki önemini en açık şekilde ortaya koyan dönemin Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil’dir. Çağlayangil’e göre, 12 Mart’ın en önemli nedeni, üslerin kullanımı ile afyondur. Çağlayangil “12 Mart’ta CIA vardır, büyük ölçüde vardır; 12 Mart’ta haşhaş vardır.” demiştir.

Önemli bir Washington yetkilisi: “Şimdiki halde bütün mesele Türk Hükümeti’ne, ya da Türk Hükümeti”nin değişmesine bağlı.” demiştir.

Özellikle “Türk hükümet sorunu’nun ABD’de, yüksek seviyedeki görüşmelerde ele alındığı artık biliniyordu. Amerika’nın istemediği hükümet 12 Mart Muhtırası ile çekilmek zorunda bırakılan Demirel hükümetiydi.”

Brüksel’de Kuzey Atlantik Paktı’nın karargâhında, NATO perdesi arkasında CIA, Amerika’nın Milli Güvenlik Komitesi’nden aldığı emir gereğince, Türk Hükümeti’ni değiştirmek için ağını kurmuştu. Bu ağa kimler, niçin ve nasıl düştüler?

Sonuç ortadaydı. CIA, Demirel Hükümeti'ni düşürmüştü.

(İsmail Cem, Tarih açısından 12 Mart, Cem Y, İstanbul 12. Cilt. 1977. S. 43-51.)

Amiral Eyiceoğlu Kıbrıs'a Askeri Müdahaleyi Önlüyor

1960 yılında Cumhurbaşkanı Makarios'un oluşturduğu EOKA çeteleri Kıbrıslı Türklere sürekli saldırıyor, öldürüyor, şiddet uyguluyor ve işkence yapıyorlardı. Bu eylemler Kuzey Kıbrıs genelinde yaygınlaşmaya başlıyordu. Kıbrıslı Türkler'in tek güvencesi olan Türkiye ise acz içinde idi. EOKA çeteleri Makarios'a destek veren Amerika'ya karşı eylemleri hızla ateşliyordu. EOKA çeteleri 21 Aralık 1963 günü Binbaşı Nihat İlhan'ın 3-6 aylık bebeklerini öldürüp banyo küvetine atıldıkları belgelendiğinde Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs'a askeri müdahalesi kaçınılmaz oldu. Giderek daha da artan EOKA saldırıları ve katliamları karşısında dönemin Başbakanı İsmet İnönü hükümeti 1964 yılında Kuzey Kıbrıs'a deniz aşırı müdahale kararı almıştır ve ilan etmiştir, ama uygulamaya geçirememiştir. Çünkü; Başkan Johnson bir tehdit ve gözdağı mektubuyla müdahaleye karşı çıkmıştır.

Johnson; 'Amerikan yardımından sağlanan araç ve gereçlerle askeri müdahale yapılamaz. Yapılırsa bunun çok ciddi sonuçlar doğuracağını' söylemiştir.

Askeri müdahale kararının iptal edilmesinin ana nedeni ise Türkiye'nin müdahaleyi gerçekleştirecek tank çıkarma gemilerine sahip olmamasıydı.

Müdahale kararının uygulanamaması Türkiye'de kızgınlık ve tepkiyi en üst seviyeye çıkarmıştı.

1964 yılı itibariyle Türkiye'nin geldiği nokta buydu, ve bir yıl sonra 1965 yılında milletvekili seçimi yapılacaktı.

Seçimler Ekim 1965'te yapıldı; Süleyman Demirel'in partisi AP ezici çoğunlukla seçimi kazandı ve tek başına iktidar oldu. Müdahaleyi artık Başbakan Demirel hayata geçirecekti.

Demirel döneminde de Kuzey Kıbrıs'ta Enosisci Albay Grivas çeteleri Türk köylerine saldırılarda bulunuyorlardı.

1967 yılında Başbakan Demirel Hükümeti de askeri müdahale kararı almış ve askeri birlikleri Mersin Limanı'nda şileplere bindirmiştir, ama müdahaleyi uygulayamamış, karar iptal edilmiştir. Bu iptalin de ana nedeni Türkiye'nin müdahaleyi yapacak tank çıkarma gemilerine sahip olmamasıydı. Alınan ders ise; en kısa zamanda tank çıkarma gemilerine sahip olunması gerekliliğiydi.

TSK'nın Kuzey Kıbrıs'a askeri müdahalesi konusundaki planlamalar 1961 tarihli 27 Mayıs Anayasası'nın ardından milli ordu, milli deniz kuvveti ve milli TSK planlaması çalışmaları başlatılmıştı. Ancak bu çalışmalar, özellikle önce donanma sonra kuvvet komutanlığına getirilen Amiral Celal Eyiceoğlu tarafından engellenmekteydi.

Amiral Eyiceoğlu Donanma Komutanlığı'na Getiriliyor

Denizaltıcı Koramiral Celal Eyiceoğlu 1966 yılında donanma komutanlığına getirildi. Donanma Komutanlığı'nı Genelkurmay Başkanlığı İstihbarat Başkanlığı'na tayin olunan Koramiral Bahattin Özülker'den devraldı.

Eyiceoğlu'nun emrinde görev yapacak olan Denizaltı Filosu Komutanlığı'na, 1965 yılında Denizaltıcı tümamiral Cavit Bengisu getirilmişti.

27 Mayıs 1960 yılında tümamiral olarak Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na getirilmiş olan Oramiral Necdet Uran ise Deniz Kuvvetleri Komutanı idi.

Uran; Harp Filosu, Mayın Filosu, Hücumbotu Filosu, vb. filolarda görev yapan güverte subayları dururken 10-12 denizaltı gemisinden oluşan Denizaltı Filosu Komutanları'nın Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na getirilmeleri (örnekleri var) konusunda yoğun eleştirilere muhatap olmaktaydı. O da bu teamüle karşıydı ve önlemeye çalışıyordu.

Eyiceoğlu'nun Donanma Komutanlığı'nın ardından Deniz Kuvvetleri Komutanı olmasına bu açıdan tamamen karşıydı. Fakat Eyiceoğlu'nun arkasındaki güçlü Amerikan desteğini önlemesi olanağına da sahip değildi.

Diğer taraftan NATO planlarına göre, Karadeniz'de NATO güçleri ile Sovyetler Birliği güçleri arasında çıkacak bir denizaltı savaşında Türk denizaltıları görev alacak, hasara uğrayan denizaltılar Bartın Deresi Karadeniz girişinde yer alan ve nükleer bombalardan etkilenmeyen bir "Denizaltı Sığınağı" nda onarılarak tekrar savaşa katılacaktı. Bu "sığınağın" inşaatı NATO Enfrastrüktür Bütçesi fonlarıyla tamamlanmış ve bir protokolle Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nca oluşturularak bir heyet tarafından teslim alınması planlanmıştı.

Amiral Uran, bu projeye de karşıydı. Ama inşaat kendi döneminden önce başlamıştı.

Eyiceoğlu ise projenin arkasındaydı, tüm Amerikan projelerinin arkasında olduğu gibi. Bu proje Amerika nezdinde onu güçlendirecekti. Uran, 1966 yılında tamamlanmış olan, "Denizaltı Sığınağı"nın teslim alınması için Denizaltı Filosu Komutanı Tümamiral Cavit Bengisu'nun başkanlığında denizaltı, güverte, makine albaylarla bir kıdemli yüzbaşı ve yüksek kimya mühendisi asteğmenden oluşan 20 kişilik bir heyet görevlendirilmişti. Heyet, Amasra Deniz Komutanlığı'na giderek yerleşmiş, heyeti karşılayan Sezai Türkeş - Fevzi Akkaya (STFA) ortağı Yüksek İnşaat Mühendisi Fevzi Akkaya tarafından plan ve projeler üzerinden detaylı olarak bilgilendirilmiş, "sığınağın" çalışma sistemi anlatışmış, heyet üyelerinin soruları cevaplandırılmıştı. İncelemelerini tamamlayan heyet kararını vermek üzere Amasra Deniz Komutanlığı yemek salonunda Bengisu'nun Başkanlığı'nda bir araya gelmişti.

Bengisu; "Ben kararımı en son açıklayacağım. Önce sizlere, rütbe sırasına göre tek tek söz vereceğim. Sizler de cevabınızı teslim alınmasını 'kabul ediyorum / etmiyorum' şeklinde kısa gerekçeleriniz ile açıklayacaksınız, dedi. Sırayla 18 üst rütbeli subaya söz verdi. Hepsi de, 'evet', kabul ediyoruz, dediler. Sıram geldiğinde 'Kalk yüzbaşı, gerekçeni açıkla' demesi üzerine, şu açıklamada bulundum: "Bir savaşta yara alacak denizaltıların Karadeniz'den, Bartın Deresi'ne ve "Sığınağa" girişleri, "Sığınak" ta tamirleri, "Sığınak" tan çıkışları ve tekrar savaşa katılmaları imkânsızdır. Amerikan Askeri Yardım Programından sağlanmış II. Dünya Savaşı'ndan kalma yaşlı denizaltıların süratleri düşük ve savaş yetenekleri zayıftır. Sovyetler Birliği konvansiyonel denizaltılarının, sürat ve savaş yetenekleri yüksektir. Karadeniz'de Sovyetler Birliği'nin atom

denizaltıları mevcuttur. Bu açıdan "Sığınağın" teslim alınmasını reddedeceğimi arz ettim. Evetçi üst rütbeli, heyet üyeleri bu cevap karşısında Bengisu'nun beni salon'dan çıkaracağını düşünmüş olmalılar ki acıyan gözlerle bana bakmaya başladılar. Amiral "ben de rapora muhalefet şerhi yazacağım deyince tüm üyeler adeta şok geçirdi.

Bengisu Amiral, raporu Celal Eyiceoğlu'na arz edince O'da şok geçirmiş olmalıdır.

Amiral Bengisu bu rapor nedeniyle hemen emekli edildi.

Eyiceoğlu'nun Donanma Komutanlığı döneminde; ABD'nin dünyanın sayılı üslerinden Karamürsel Üssü'ndeki radar ağıyla Sovyetler Birliği sürekli olarak dinleniyor ve izleniyordu. Üssün çok gizli bölümlerine görevli bir iki CIA görevlisinin dışında kimse giremiyordu. Üs'te, Amerikan Yardım Kurulu Deniz Kısmı (JUSMMAT, Navy) Başkanı Tümamiral Williamson'un, albay, yarbay, binbaşı, astsubay ve sivil CIA görevlilerinden oluşan bir çekirdek kadrosu ve bu kadroya bağlı; Harp Filosu, Mayın Filosu, Denizaltı Filosu, Hücumbotu Filosu, Tersane Komutanlığı'nda gemi inşa, plân, keşif, dizayn, malzeme bölümlerinde, Tersane Komutanlığı'na teknik eleman yetiştiren; Liman'a gelen araç, gereç, teçhizat, malzeme ve yedek parçaların gümrüksüz olarak çekilip, depolandığı ve Türk Deniz Kuvvetleri birimlerine dağıtımlarının yapıldığı Deniz İkmal Merkezi'nde Amerikalı subay, astsubay ve Türk Sivil uzman ve tercümanlar çalışmaktaydı. Gölcük Deniz İkmal Merkezi'nde Amerikan Yardım Kurulu Ofisi bulunmaktaydı ve Amiral Williamson'un çekirdek kadrosu burada çalışmaktaydı. Amiral Williamson'ın ana karargâhı Ankara'daydı. Zaman zaman buraları denetlemekte ve yönlendirmekte idi. Denizaltı gemilerinin demirli olduğu Ordu Evi'nin önündeki açık alanda Amerikan Yardım Kurulu kadrolarının ana ofisleri bulunmaktaydı. Amerikan Yardım Kurulu'nun önemle takip ve kontrol etmekte olduğu çok önemli bir konu da NATO Baskın Savunma ve Lojistik Destek Planları ile bunlara yönelik çalışmalardı.

NATO Baskın Savunma Planı'na göre; Gölcük Tersane komutanlığının en yüksek bacasına Grand Zero (GZ Noktası), Sovyetler Birliği tarafından atom bombası atılacaktır. Bu durumda Gölcük'te, Donanma Komutanlığı gemi, kara tesisleri, asker-sivil personeli ve halk çok büyük yıkıma uğrayacaktır.

Böyle bir bombanın atılmasından önce donanma gemilerinin ve mürettebatının Gölcük'ten tahliye edilmelerine yönelik olarak hazırlanmış bir lojistik destek planı vardı ve sürekli olarak üzerinde çalışılmaktaydı.

Donanma Komutanlığı Teknik Başkanı Kurmay Albay Vedi'i Bilget ağırlıklı olarak bu konularla uğraşmaktaydı. Donanmanın bütün unsurlarıyla Akdeniz'e kaydırılmasının tek çözüm olduğunu bu nedenle tank çıkarma gemileri inşasına öncelik verilmesini savunuyordu. Amiral Eyiceoğlu ise Amerika'nın yanında yer alarak Donanma'nın Gölcük'ten taşınmasına kesinlikle karşı çıkıyordu. Bilget'in çalışmalarını engelliyor, onu sıkı bir şekilde kontrolü altında tutuyordu.

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na da hiçbir teklifte bulunmuyordu. Üstelik, Amerika; Tütün Çiftlik'te İPRAŞ rafinerisini kuruyordu. Rafineride depolanacak benzinin; Gölcük Tersanesi bacasına atılacak atom bombasıyla İzmit Körfezi'ni, Donanma gemilerini ve yöre halkını topyekûn yok edeceğini görmezden geliyordu. Eyiceoğlu, Amerika ile birlikte hareket ediyordu.

Donanma Komutanlığı'ndan Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na sıçramayı ve yerini Donanma Komutan Yardımcılığı adıyla bir kadro oluşturarak Donanma Komutanlığı'nı Koramiral Sezai Orkunt'a

devretmeyi planlıyordu. Bu ABD'nin planıydı.

Tank Çıkarma Gemileri İnşası Projesi'nin Başına Tuğamiral Vedi'i Bilget Getirilmişti

Tank çıkarma gemilerine sahip olma projesinin mimarı Tuğamiral Vedi'i Bilget olmuştur. Bilget; daha Gölcük'te Donanma Komutanlığı'nda görevde bulunduğu albaylığında, Gölcük'teki Seymen HEK depolarında bulunan Amerikan Askeri Yardımı'ndan temin edilmiş tank motorlarının onarılmasını ve bunlara uygun tank çıkarma gemileri inşasını tasarlamış ve yıllar süren Amerikan istihbaratının haberdar olmadığı çalışmalar sonunda başarı sağlamıştır. O gemilerle de TSK 1974 Kıbrıs Barış Harekâtını gerçekleştirmiştir.

Amiral Bilget özünde bu ulusalcı ve devrimci çalışmaları nedeniyle sürekli CIA'nın hedefinde olmuştur.

Amiral Celal Eyiceoğlu'nun; Deniz Kuvvetleri konusunda ABD'nin tüm taleplerini yerine getirmesi, Türkiye'nin milli taleplerinden çok ABD'nin milli taleplerine önem ve öncelik vermesine karşı çıkan bir diğer yurtsever de Tuğamiral Burhan Durcan olmuştur.

Durcan; 20 Ağustos 1972 tarihinde Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Celal Eyiceoğlu'na, Bahriye'ye ve Türkiye'ye verdiği olağanüstü zararlar konusunda bir rapor vermiştir.

Rapor okunduğunda bu yurtsever amiralin de Bilget Amiral gibi, O'nun engellemeleri ile karşı karşıya kaldığı görülecektir.

Rapor; problemleri ve çözümleri ortaya koyuşu ve Bahriye'ye verilen zararların büyüklüğü açısından belki de verilmiş, tarihi önemdeki tek rapordur.

Bir kopyası da bana verilmiş olan bu raporu, yazım hatalarına dokunmaksızın yayımlayarak tarihi bir görevi yerine getirmiş oluyorum:

E. Tuğamiral Burhan Durcan'ın Oramiral Celal Eyiceoğlu'na Verdiği Rapor

Sayın Eyiceoğlu,

Bir bahriyeli olarak üzüntü de duysam söylemekte, çok şükür bahriyenin yakasını bıraktınız diyeceğim. Hemen söyleyeyim ki bunun nedenlerini aşağıda okuyacaksınız. Emekliliğimden mütevellit size küskün, vs. değilim, zira bu yetkinizi aşan bir mevzu idi. Sadece sizden samimi ve içten bir geçmiş olsun beklemek de hakkım idi, ama siz o olgunluğu gösteremediniz, başka iş.

Gelelim nedenlerine:

1. Her şeyden evvel komutanlık genelkurmaya bağlı iken, siz şahsi davranışlarınızla Amerikan deniz yardım kuruluşuna da fiilen bağlamakta sakınca görmediniz, icraatlarınız hep Amerikan felsefesi ve sizin periskop ufkunuza göre oldu.

a) Yavuz'u sattınız. Tarih sizi suçlayacaktır. Zira Yavuz bugünün tekniği ile ve yine bugünün modern harp gemisi standardında servise sokulabilirdi, ama sizin Türk personelinize, teknisyenlerine itimadınız yoktu, böyle ifade ediyordunuz. Esasında Amerikalı mani oluyordu ve sizi satmaya ikna etti. Türkiye'ye, Türk bahriyesine, şu andaki Yavuz gemisi gibi hurda bir gemi temin veya tedarik edecek güçte misiniz acaba?

b) B sınıflarını hurdaya çıkardınız. Hani şu Kanada'dan almaya bizzat vesile olduğunuz 10 gemiden 9'unu komodorluğum sırasında daha evvel hurdaya çıkarılan geminin dahi servise sokulabileceğini ispatlamıştım. Vazifeyi devraldığımda 9 geminin de bir sene içinde feshedileceğini amir onay mevcuttu. İnanmadığınız, itimat etmediğiniz Türk personeli hem de gemilerin genç makine subayları sayesinde iki ayda gemiler toparlandı ve tamamı mühendislerden kurulu heyet tarafından muayenelerini istediğim zaman, zamanın kuvvet komutanı Necdet Uran anlayışla karşıladı ve verilen teknik rapor sayesinde gemilerin fesh istemi durduruldu. Tadilen sürat ve silahları değiştirilmek suretiyle Türk bahriyesi için hayati bir filotilla meydana getirebileceğini müdellel teklif ettim. Bu defa komutanın gücü yetmedi. Zira Amerikalı feshlerinde ısrarlı idi. Siz işte bu filotillayı evvela eğitim birliği diye kuvveden düşüp sonra da fesh ettiniz. Şu andaki halleriyle dahi temin edebilir misiniz, değil 9'unun tamamını, birini Türk bahriyesine.

c) Amerika'dan gemi alıp merasimler düzenleyerek epey reklamınızı yaptınız. Neden bu alımların şartlarını açıklamadınız. Ben söyleyeyim:

1.Gölcük tersanesi tarafından inşası kararlaştırılan refakat muhriplerinin inşasının durdurulması, teknik personel gemi inşasını öğrenmemeliydi, bu mevzudaki eksikliklerin farkına varılmamalıydı, yani uyumalıydık ve de uyuttunuz.

2.Mülti leytrıl fors yani çok taraflı kuvvete katılmayı güya biz arzu etmeliydik. Amerika problemlerimizi halledecekti, yalnız bu ikinci husus Yunanlılar tarafından bilinmemeliydi. NATO'dan gayri ikinci bir taktikti bu Türk bahriyesini yok etmek için. Razı oldunuz.

3.O zamanın memleket tansiyonu nedeni ile Amerikan filo ve gemilerinin Türk şehirlerine ziyaretleri durdurulmuştu. Yine sizden Amerikan Türk müşterek tatbikatlarının atom denizaltıları ile Ege ve Akdeniz'de yapılması için talep yapmanızı ve bu vesile ili hiç olmazsa atom denizaltılarının İzmir'i ziyaretlerine yol açılmasının sağlanması talep edildi. Evet, dediniz.

İşte bu üç şartın mukabilinde Türk olmayan tapusu Amerikan olan kiralık ve de işimize yaramayacak gemiler aldınız.

4.Halefiniz zamanında kurulması kararlaştırılan ve sizin zamanınızda bir güç haline gelen anfibik taburu, Amerikalı istediği için lanetlediniz, silahlarını depolarda saklatıp personelin tanımasına bile fırsat vermediniz. Üvey evlat muamelesi yaparak çocuk oyuncağı gibi kah Gölcük kah Mersin'de tuttunuz, hiçbir sosyal, moral ve silah desteği yapmadınız. Sürgün yeri haline getirdiniz, adeta Mersin sokaklarında yatırır oldunuz. Giderek bu birliği lağvedercesine fonksiyonsuz hale indirdiniz. Zira Yunanistan'ın tazyiki ile Amerika bu birliğe göz dikmişti yemek için.

Bilmem başka sular altında neler döndü. Tahkikat mevzuu olmak gerekir.

5.Terfi ve emekliliği Kadıköy köprü vapur tarifesine döndüren sizden evvelki iktidarların bu azizliği yetmiyormuş gibi 8 senelik albayların emekliliği için alınan karara iştirak ettiniz. Bunun da bir Amerikan tertibi olduğunu anlamayacak kadar saf değilsinizdir. O halde bilerek, belki bunun aksine çıkmak sizi makamınızdan ederdi, ama tarihin önüne suçlu olarak çıkmazdınız. İşte bu karar ile ne kadar okumuş, memleketin hazin bütçesinin kendilerine sarf edildiği kurmay doktor mühendis varsa hepsini bir çırpıda temizleyip muamele memurlarından kifayetsizliği nedeni ile terfi edememiş olanlardan kuvvetli bir ekip kurmuş oldunuz. Emekli ettiğiniz doktorlar bu gün İstanbul piyasasına sahipler. Ne günahı vardı bunca bahriyelinin ve ailelerinin. Yaptığınız kötülüğün dehşetini anlamanıza bilmem olanağınız kaldı mı?

6.22 Şubat'ta imzanız varken 21 Mayısçıların yargılanmasında amiri adli olmanızın tesadüf ile alakası yoktur. Bu MİT teşkilatını kurarken başarılı Türk-Amerikan müşterek çalışmanızın mükâfatı idi. İşte oradaki şahane dönüşünüz gibi 12 Mart muhtırasını hemen takiben, sizin eseriniz, CIA'nın kontrolündeki Mit'in tanzim ettiği listelerin içindeki genç, istikbal bekleyen çakı gibi teğmen üsteğmeni emekli edip, hem de iftira ile sicil müessesini çirkefleştirerek kendilerini, ailelerini ve muhitlerini karարttınız. Bu yine sizi makamınızda bıraktı belki ama neticeleri size değil, Türk millet ve bahriyesine zararlı oldu. Şayet sizde biraz vatan sevgisi olsa idi, bu çocukları mahkemeye verir, adaletin hükümlerine göre davranırdınız.

Şaşırtıcı başarılarınız ile yürüttüğünüz Deniz Kuvvetleri Komutanlığınız görevi sayesinde yücelen bahriyeden ayrılırken, neden çita gibi bahriye teğmenlerine daha fazla kıyamadım düşüncesinin üzüntüsü içinde olduğunuzu bilerek, bunun ileriki hayatınızda bahriyenin bu defa vakıflarda yürüteceğiniz politika ile telâfi ederek teselli bulmanızı temenni ederim.

Kaldı ki memleketin en büyük yargı organından iadei vazife alımını alan, bu ilam kesinleştiği halde davet edilmediğinden, size iltica ederek yardımınızı talep eden bir teğmene cevabınız, onu tevkif ettirmek olmuştur. Sizin için aile, çocuk, genç ve istikbal kelimelerinin manaları hiç mi yok acaba.

Belki hakkınızda romanlar yazılır, ama son bir noktaya temas edip bitireyim.

Bir İngiliz gazetesinde, sizin milletine söyleyemeyeceğiniz ve ne tekim söylemediğiniz bir hakikat yazıldı. Türk-Yunan deniz kuvvetleri dengesinde Yunanistan'ın üstünlüğü almış olması. Buna tepkiniz Sezai Orkunt Amirale rica ile bunun aksi tezini savunur bir makale yazdırtmak oldu. Yazıldı inançsız. Buna mukabil kendisine teşekkür ettiniz mi, hayır.

İşte bütün bunlar için, bahriyeye ihanetiniz bittiği için çok şükür demiştim, bakalım bundan sonraki bahriyenin vakıflarında neler oynayacaksınız?

20 Ağustos 1972 Caddebostan

Burhan Durcan

E. Tuğamiral

Eyiceoğlu'nun Deniz Kuvvetleri Komutanlığı yaptığı yıllara denk düşen 1967-1971 yılları arasında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nda Dz. Kd. Yüzbaşı rütbesiyle görev yaptım. 1967-1968'de Lojistik Başkanı Tuğamiral Sina Özdoğancı, 1969-1970'de Lojistik Başkanı Tuğamiral Vedi'i Bilget ve 1970-1971'de Lojistik Başkanı Tuğamiral Adnan Munlu'ya bağlı olarak; lojistik planlama ve askeri yardım konularında çalıştım.

Eyiceoğlu'nun Donanma Komutanlığı yıllarındaki çalışmalarını yakından gözlediğimi önceki sayfalarda belirtmiştim. Sonuçta onun Türk Deniz Kuvvetleri'ni; NATO antlaşması, ABD ile yapılan ikili gizli anlaşmalar çerçevesinde ABD egemenliğine alma planlarını hayata nasıl geçirme kararlılığında olduğunu, üstelik bunu Genelkurmay Başkanlığı'nı bypass ederek Türk Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nı doğrudan Pentagon'a bağlamaya çalıştığını kahrolarak gördüm. Emrinde çalıştığım iki lojistik başkanının, Eyiceoğlu'nu belgeleri olmalarına rağmen onların NATO, askeri yardım programları ve JUSMMAT Deniz Bölümü dayatmalarına karşı çıkarak raporlar verdim. Ama Tuğamiral Vedi'i Bilget döneminde onun desteğiyle bu çalışmalara daha güçlü olarak devam etme imkanına sahip oldum. Eyiceoğlu, Bilget'in çalışmalarından o kadar rahatsız olmasına karşın onu lojistik başkanı olarak görevde tutuyordu. Bunu, onu doğrudan gözaltında bulundurmak amacı ile yapıyordu. Onun emrinde çalıştığımdan beni de bu bölümden ayırmıyordu. Bizi; Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanı Koramiral Hilmi Fırat ve Plan Prensipler Başkanı Tuğamiral Nejat Serim ile her gün kontrol ettiriyordu. Zaman zaman Bilget'e bazı konuları arz etmek üzere makam odasında bulunduğumda ani baskınlarla odaya giriyor ve Bilget Amiral'den hangi konularda çalışma yürüttüğüne dair bilgiler alıyor ve talimatlar veriyordu.

Zaten Bilget Amiral'ın Lojistik Başkanlığı Sekreterliği'ne, MİT mensubu ve MHP'li, Deniz Harp Okulu mezunu olmayan bir katip sınıfından albayı tayin etmişti. O da Bilget Amiral'e girip çıkan herkesi ve duyabildiği ve bilebildiği her şeyi bizzat Eyiceoğlu'na rapor ediyordu. Bu faaliyetlerini belli etmemeye büyük özen gösteriyordu.

12 Mart 1971 Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Üst Düzey Kadrosu

Oramiral Celal Eyiceoğlu......Deniz Kuvvetleri Komutanı

Koramiral Hilmi Fırat......Dz. KK. Kurmay Başkanı

Tümamiral Bülent Ulusu......Dz. KK. Hareket Başkanı

Tuğamiral Nejat Serim......Dz KK. Plan Prensipler Başkanı

Tuğamiral Erdoğan Yazıcı......Dz. KK. Personel Başkanı

Tuğamiral Ahmet Gazez......Dz. KK. Teknik Başkanı

Tuğamiral Vedi'i Bilget......Dz. KK. Lojistik Başkanı

Tuğamiral Dr. Mehmet Okyar......Dz. KK. Sağlık Başkanı

Tuğamiral Hüsnü Küçükahmet......Dz. KK. Komptrolörü

Kurmay Yarbay Işık Biren......Dz. KK. Özel Sekreteri

Gv. Albay İsmet Aksoylar......Dz. Kk. Personel Dairesi

Gv. Albay Necdet Urgenç......Dz. KK. Personel Dairesi

Türkiye İşçi Partisi (TİP) Kuruluyor

27 Mayıs 1960 İhtilali'nden sonra hızla yayınlanan Sol yayınlar, başta gençlik olmak üzere aydınları sol görüşlere yönlendirdi.

24 Temmuz 1961'de, Türkiye'nin yürürlüğe soktuğu en özgürlükçü anayasanın kabul edilmesiyle Türk toplumu hukuksal ve kitlesel olarak Sol'a açılma olanağına kavuştu.

Bu gelişmeler TİP'in gelişmesine daha da ivme kazandırdı. ABD Emperyalizminin Türkiye'deki işbirlikçisi siyasi iktidar bu anayasanın sulandırılması ve budanması için girişimlerde bulunmaya hemen başladı. Bunu öngören Mehmet Ali Aybar'ın liderliğindeki TİP'te bu girişimlere karşı anayasayı savunma kampanyaları başlattı. Bunu ülkenin her yanına taşımaya çalıştı. 1962'de aynı amaç doğrultusunda faaliyette bulunacak olan Sosyalist Kültür Derneği (SDK) kuruldu.

Sadun Aren, Doğan Avcıoğlu ve Osman Nuri Torun gibi aydın ve akademisyenler kurucular arasında yer aldı.

13 Şubat 1961: TİP'in İlk Kuruluşu

TİP; İşçiler tarafından kuruldu. Partinin ilk kurucuları: Rıza Kuas, Avni Erakalın, Şaban Yıldız, İbrahim Güzelce, Kemal Türkler, Kemal Nebioğlu, Salih Özkarabay, İbrahim Denizciler, Adnan Arkın, Saffet Göksüzoğlu, Hüseyin Uslubaş ve Ahmet Muşlu idi. Muşlu'nun MİT ajanı olduğu saptandı ve partiden atıldı. TİP'in her aşamasında bir MİT ajanı olmuştur. Bunlar yönetimlerce biliniyordu. Sayıları artmasın diye partiden atılmıyordu.

TİP kurucuları kuruluş dilekçesini 13 Şubat 1961 günü İstanbul Valiliği'ne verdiler. Parti gelişemedi. En az 15 ilde örgüt kuramadı ve 1961 seçimlerine katılamadı. Partinin ilk Genel Başkanı Avni Erakalın bu nedenle seçimlere Yeni Türkiye Partisi (YTP) listesinden bağımsız olarak girmek zorunda kaldı.

Kurucular, Partiyi geliştirmek amacıyla aydınlarla ilişki kurmak istediler ve partinin başına getirmek için bazı adlar tespit ettiler. Bunlar arasında Prof. Cahit Talas, Avukat Orhan Arsal, Prof. Sadi Irmak, Cemil Sait Barlas, Prof. Ziyaettin Fındıkoğlu, Ali Rıza Arı, Prof. Sabahattin Zaim, Sedat Erbil, Yaşar Kemal, Prof. Sabri Esat Siyavuşgil, Esat Tekeli, Nadir Nadi ve Esat Çağa yer alıyordu.

8 Şubat 1962 günü Doç. Dr. Mehmet Ali Aybar'ın TİP Genel Başkanlığına getirildiği basın bülteni ile kamuoyuna duyuruldu.

Aybar'ın gelişiyle parti canlandı. Kısa bir süre sonra Türkiye Sosyalist Partisi (TSP) kendini feshetti ve topluca TİP'e katıldı.

TİP, 17 Kasım 1962'de yapılan yerel seçimlere katılma hakkını kazandı. Parti gençlik kesiminde de ilgiyle karşılandı. Senatör Esat Çağa ve Avukat Niyazi Ağırnaslı partiye katıldı.

TİP'i ilk kuran sendikacılar; daha o zamandan CIA irtibatlı, Nakşibendi Şeyhi ailesinden, Cumhuriyet düşmanı ve kökten dinci Prof. Sabahattin Zaim'e TİP genel başkanlığı için teklif götürdü. Yalnız teklif götürmekle kalmadılar, O'nun İstanbul Üniversitesi'ndeki Edebiyat dersi hocası Prof. Sabri Esat Siyavuşgil'e ve Prof. Ziyaettin Fındıkoğlu'na da genel başkanlık teklifi götürdüler.

Bundan da önemlisi TİP'i kuran ilk sendikacılardan Rıza Kuas, Kemal Türkler, Avni Erakalın ve Kemal Denizciler gibi sendikacıların Zaim'in öğrencileri ve hayranları olmasıdır.

Prof. Dr. Sabahattin Zaim bu konu hakkında kitabında şu bilgileri veriyor:

"Hariçten bakanlar, bizim kürsünün enteresan tutumu karşısında meseleyi nasıl izah edebilecekleri konusunda zorlanırlar. Çünkü bizim bölüm sendikalarla haşır neşirdi. Sendikacıların eğitildiği yer de yine bizim bölümdü. O günkü sendikalar devletle işbirliği halindeydiler. İçinde solcusu, sağcısı vardı. DİSK'i kuran şahıslar bile bizim talebelerimizdi. Hepsi de gelip bize fikir danışırdı. Kürsümüz bir nevi denge unsuruydu. Kürsünün bizim elimizde olması sendikaların Marksizm'e kaymasını önleyen mühim faktörlerden biri olmuştur. Böylece Türkiye'deki sendikaların vatanperver ve antimarksist elemanlardan oluşması Türkiye'de Marksizm'in gelişmesini önleyen önemli bir sebeptir. Kanaatimce Seyfi Demirsoy ve onun çalışma arkadaşlarının bu vadide büyük tesirleri olmuştur.

Tüm sendikalar bu sendikacılar eliyle kurulmuş, onlar tarafından yönetilmekteydi. Eğer Marksist grupların ellerine kalsalardı zannederim durum çok farklı olurdu. 'Ortanın Solu' doktrini benimseyince CHP önce TÜRK-İŞ'i kullanmak istedi, ama başaramadı. TÜRK-İŞ bağımsızlığını muhafaza etti. TÜRK-İŞ'i kongrede bir parti lehine yönlendirmek zordu. Üniversite hocalarının onların nezdinde hatırı sayılır bir ağırlığı vardı. Orhan Hoca (Tuna), Ekmel Zadil, Nusret (Ekinci), Nevzat (Yalçıntaş), Metin (Kutal) beylerle beraber gittiğimizde zaten oradaki hemen tüm grupları temsil ediyorduk.

Sendikacılara hakim bir vaziyette umumiyetle mühim fonksiyonlar görüyorduk. Sendikacılık da o dönemdeki en önemli sosyal hareketlerin başında geliyordu."

(Sabahattin Zaim, 1926-2007, Bir Ömrün Hikâyesi, İşaret Yayınları, İstanbul. 2008, s. 492.)

27 Mayıs 1960'ı izleyen yıllarda uzun baskı ve şiddet yollarının etkisiyle kapanmaya ve küllenmeye bırakılmış toplumun umut ve yararları da yeniden yeşermeye başlamıştı. Ne var ki;

Başbakan Demirel'in dayanılmaz boyutlara varan Amerikancı politikaları, Sol'a, özgürlüğe ve demokrasiye açık 27 Mayıs Anayasası düşmanlığı, askeri darbe girişimlerini gündeme getirmekte gecikmedi.

22 Şubat 1962'de Kurmay Albay Talat Aydemir ve arkadaşları 1'inci askeri darbe girişiminde bulundu. Bu girişim zorlukla önlenirken 20-21 Mayıs 1963'te Türkiye Talat Aydemir ve arkadaşlarının 2'nci askeri darbe girişimi ile yüz yüze geldi. Girişim, Albay Talat Aydemir ve Binbaşı Fethi Gürcan'ın idam edilmeleri ile sonuçlandı. Gürcan ve Aydemir gibi iki yurtsever askerin hukukun açıkça çiğnenmesi ile alınan kararla idam edilmeleri halkımızın tüm katmanlarını derinden etkiledi.

Yaşanan bu olaylar, toplumu hızla tepki veren, bilinçli topluma dönüştürmenin aciliyetini ortaya çıkardığı gibi iktidara yönelik muhalefetin TİP gibi sınıfsal partilerle aşılabileceği gerçeğini daha açık bir şekilde ortaya çıkardı.

1964 yılında Kıbrıs'ta soydaşlarımıza yapılan katliam, şiddet uygulamaları, işkenceler ve Türkiye'nin Kıbrıs'a askeri müdahale nedeniyle ABD Başkanı Johnson'un 5 Haziran 1964 tarihinde dönemin Başbakanı İsmet İnönü'ye ağır bir mektup yazması; aslında toplumda o güne kadar görülmemiş bir anti Amerikancı bilincin oluşmasına ve derinleşmesine ortam hazırladı. Bu bilinç, kararlılıkla ayağa kalkan üniversite gençliğinin talepleri ile örtüşünce, 1968 gençlik eylemlerinin kökleri o günlerde yeşermeye başladı. İşte Türkiye'de bu koşullarda kendini 1965 genel seçimlerinde buldu.

1965 genel seçimlerine Mehmet Ali Aybar'ın liderliğinde giren TİP, 15 milletvekili ile TBMM'ye girmeye hak kazanınca, Sol'un ana partisi konumuna geliyordu.

Aybar'ın TİP Genel Başkanlığı 1968 yılına kadar sürdü. Çekoslavakya'nın Sovyetler tarafından işgal edilmesi üzerine Aybar 1968 Haziran'ında TİP Genel Başkanlığı'ndan ayrıldı.

12 Ekim 1969 Genel Seçimleri Süreci ve TİP

Süreç ana çizgileri itibariyle şöyle gelişti:

6 Ocak 1969'da ODTÜ'de ABD Ankara Büyükelçisi Robert Commer'in makam otomobili öğrenciler tarafından yakıldı.

11 Haziran 1969'da İstanbul'da başlayan ve gelişen öğrenci eylemleri Ankara'ya sıçradı.

12 Ekim 1969'da genel seçimler yapıldı.

AP, oyların yüzde 46'sını alarak TBMM'ye 260 milletvekili, CHP, TBMM'ye 144 milletvekili soktu.

TİP, 1969 milletvekili seçimlerinde oy kullanan 9.516.035 seçmenin 243.631'inin oyunu aldı. Bu oy, kullanılan oyların yüzde 2.56'sına denk düşmekteydi.

TİP, bu seçimde TBMM'ye sadece 2 milletvekili ve 1 senatör soktu. Alınan oylar AP, CHP ve TİP'te hayal kırıklığı yarattı. 1969 genel seçimlerinde kayıtlı seçmenlerin yüzde 64'ü oy kullandı.

"TİP yöneticileri, 1965 seçimlerinde aldıkları sonuca bakarak 1969 seçimlerinde" başa güreşeceklerini varsayıyorlardı.

TİP yöneticileri, partilerinin seçmen desteğiyle iktidara gelerek sosyalist devrimi gerçekleştireceklerini düşünüyorlardı. Ancak Sol'da bu gelişmeler yaşanırken, 12 Kasım 1969 günü Başbakan Süleyman Demirel kabinesi de güvenoyu alıyordu.

(Gökhan Atılgan, Yön-Devrim Hareketi, Yordam Kitap, İstanbul, 2008, S. 209-210)

13 Şubat 1961'de kurulan TİP, 9 Şubat 1962'de kuruluş kongresini yaptı. TİP'in başına getirilen Mehmet Ali Aybar da, Behice Boran da TKP'li idi.

1964 TİP Urfa Kongresi'nde Mehmet Ali Aybar, Niyazi Ağırnaslı, Nihat Sargın ve Dr. Tarık Ziya Ekinci de yer aldı. Ekinci, Mehmet Ali Aybar'a destek verdi. O dönemde henüz 'Kürt Sorunu' terimi kullanılmıyordu, 'Doğu Sorunu' terimi kullanılıyordu. Ekinci Kürt'tü, 27 Mayıs 1960 öncesi CHP'li idi.

22-23 Ekim 1966'da TİP İstanbul Kongresi yapıldı.

10 Kasım 1968'de TİP 3'üncü Büyük Kongresi yapıldı.

28 Aralık 1968'de TİP Olağanüstü Büyük Kongresi yapıldı.

29 Ekim 1970'te TİP 4'üncü Büyük Kongresi Ankara'da yapıldı.

29 Ekim 1970'te Ankara'da yapılan TİP 4'üncü Büyük Kongresi'ne geçen yıllara göre ilgi çok yoğundu.

Milli Demokratik Devrim tezini savunanalar kongreye katılmadı, ayrı olarak bir toplantı düzenledi.

Çoğunluk sağlamakta zorlanan Behice Boran - Sadun Aren Grubu, Dr. Tarık Ekinci grubundan destek istedi.

Dr. Ekinci grubu destek verdi ve Behice Boran, Genel Başkan seçildi.

Alınan destek karşılığı, 6 sayılı karar alındı. Bu kararla TİP; Doğu'da bir Kürt halkının yaşadığını ve Doğu Sorunu'nun kapitalizmin eşitsiz gelişim yasasının sonucu olduğunu vurguladı ve ırkçı-milliyetçi, şoven burjuva ideolojisine savaş açacağını duyurdu.

TİP ilk defa "Doğu Sorunu'na değiniyor ve Kürt Halkı da Türkiye'nin eşit haklara sahip yurttaşlarıdır." diyordu. Buna karşın Mehmet Ali Aybar, TBMM kürsüsünde, "Bu tutum ayrılıkçı eğilimleri güçlendirmeye yarar." savında bulunuyordu.

4'üncü kongre kararında Kürt Sorunu ele alındığında, bir grup üye 'çözüm ancak sosyalist devrimle gerçekleştirilebilir' dedi. Karşı görüşte olan üyeler sosyalist devrim beklenemez, sorun acilen çözümlenmelidir, dedi.

TİP, bu kongrede alınan kararlar nedeniyle Anayasa Mahkemesi kararıyla kapatıldı. Kapatılmakla kalmadı, yöneticileri de tutuklandı.

TİP Yeniden Kuruluyor

TİP, 30 Nisan 1975 günü yeniden; Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan eski TİP'in Genel Başkanı Behice Boran ve 50 kurucu üye tarafından kuruldu.

50 kurucunun imzaladığı kuruluş bildirimi, kurucularında Can Açıkgöz tarafından İçişleri Bakanlığı'na verildi.

Kurucuların çoğunluğu DİSK'e bağlı bazı sendikacıların yöneticileri idi. Yöneticiler arasında çeşitli meslek gruplarına bağlı kişi ve emekçiler de bulunmaktaydı.

İçişleri Bakanlığı'na verilen tüzüğünde; TİP'in 'belirtilen amaç ve tabakalarla birlikte yasal yoldan iktidara yürüyen sosyalist, demokratik, bağımsız, politik bir örgüttür' deniliyor ve şöyle devam ediliyordu:

'Çağımız temel nitelikleriyle kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır ve bütün toplumlarda sosyalizmin er geç gerçekleşeceği bilimsel bir doğrudur, ayrıca 20. yüzyılın ikinci yarısında belirli toplumsal koşullarda bu geçişin barışçıl yoldan olabileceği bir imkân olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır.'

Bu bilimsel doğru ve gözlemden hareket eden TİP'in amacı: İşçi sınıfının, müttefiki emekçi sınıflarla birlikte ve partisi aracılığıyla iktidara gelmesini sağlamak ve iktidara geldiğinde sosyalizmi kurmaya çalışmaktır.

Parti bunun için:

İşçi sınıfının bilinçlenme ve örgütlenme düzeyini yükseltmeye, birliğini sağlamaya,

Partinin amaç ve programını ve bu amaç ve programa temel olan sosyalist dünya görüşünü toplumun her katında yayarak benimsetmeye,

İşçi sınıfının, yoksul köylülerle ve kapitalizmin her geçen gün yıkıntıya uğrattığı köylü-kentli bütün emekçi sınıf ve tabakalarla ittifakını gerçekleştirmeye çalışır.

Emperyalizm aşamasındaki kapitalist dünyanın içinde yer alan ve emperyalizmin politik, ekonomik ve askeri baskısı altında olan Türkiye gibi bir ülkede emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık ve demokrasi için verilen mücadeleyi kapsamayan bir sosyalist mücadele olamayacağı gibi, işçi ve emekçi kitlelerin sosyalizm için mücadele ekseninden yoksun bir bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi başarıya ulaşamaz; kalıcı sonuçlar veremez.

Ancak işçi ve müttefiki emekçi sınıfların iktidarda ve sosyalizmi kurma yolunda olduğu bir Türkiye; kapitalist-emperyalist ilişkiler ağının dışına bir daha geri dönmemek üzere çıkabilir ve gerçekten bağımsız, özgür ve adil bir toplum olabilir.

Parti bu durumu dikkate alarak:

Türkiye'nin emperyalizmin her türlü baskı ve egemenliğinden kurtarılması; barışçı ve anti-emperyalist aktif bir dış politika izlenmesi,

Demokratik hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesi, bu yoldaki bütün antidemokratik engellerin

temizlenmesi ve bu arada, 1971 sonrasında değiştirilip geriletilmiş olan 1961 anayasasının düzeltilerek demokratik bir içeriğe kavuşturulması,

Kişilere ve kitlelere karşı baskı ve şiddet uygulamalarının ırkçı şoven politikaların sona erdirilmesi,

İşbirlikçi, tekelci büyük sermaye ve büyük toprak sahiplerinin gerici, baskıcı ve sömürücü egemenliklerine son verecek ekonomik düzenlemelerle toplumun demokratikleşmesi,

İşçi sınıfı ve emekçi sınıfların ekonomik, sosyal ve kültürel yaşam düzeylerinin yükseltilmesi için bütün anti-emperyalist ve demokratik güçlerin dayanışmasını ve eylem birliğini sağlamayı görev bilir.

Bu nitelikte bir eylem programı ve birliği, tabakaların kendi sosyalist niteliğini koruyan mücadelesi, bu uğurda atılan her adım ve kazanılan her başarı yalnız emperyalizme ve faşizme karşı olan demokratik güçlerin etkinliğini arttırıp emperyalizmi ve faşizmi geriletmekle kalmayacak:

Kitlelerin politik bilincini geliştirip yükseltecek ve onları sosyalizm çizgisine sürekli yaklaştıracak,

Sınıfsal güçler ilişkilerini kitlelerden yana geliştirerek toplum yapısında derin ve köklü değişimler oluşturacak ve bu oluşumu hızlandıracaktır. Sosyalizme giden yollar açılacaktır.

Sınıfsal ittifaklar yelpazesini bu süre içinde derece derece oluşturup pekiştiren işçi sınıfı, böylesine geniş bir tabana dayanarak kendi partisi aracılığıyla iktidara gelecek ve kendisiyle birlikte tüm kol ve kafa emekçilerini, halk kitlelerini her türlü sömürüden, baskı ve şiddetten kurtararak gene bir süreç içinde Türkiye'yi dünyanın en ileri ülkeleri arasında yer alan tam bağımsız ve özgür bir toplum düzeyine çıkaracak olan sosyalizmi gerçekleştirecektir."

TİP kurucularından ve kapatılan eski TİP'in Genel Başkanı Behice Boran, partinin kuruluşu ve 1 Mayıs Bayramı ile ilgili olarak bir demeç verdi, demeci özetle şöyle idi:

"TİP'in kuruluşu ile 1 Mayıs Bayramı sınıfımıza tüm emekçi halkımıza kutlu olsun, işçi sınıfımızın hareketi 1971'den bu yana tüm ters koşullara karşın daha da güçlenerek gelişimini sürdürmüştür. Her türlü baskı, şiddet, saldırı, yasaklama ve susturma uygulamaları bu olguda yatmaktadır.

Fabrika işçisi, sendika yöneticisi ve muhtelif mesleklerdeki emekçilerden oluşan 50 kurucusu ile bugün kurulmuş bulunan TİP; işçi sınıfı hareketinin 1975'te eriştiği aşamanın yasal örgütsel düzeyde ifadesidir. Parti kuruluşundaki bu gücünü bu toplumsal kaynaktan almıştır ve bundan böyle de gittikçe büyüyen boyutlarda almaya devam edecektir: 'Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm' mücadelesini işçi ve müttefiki emekçi kitlelerin partisi olmanın bilinci ve sorumluluğu içinde yurdumuzun ekonomik ve kültürel kalkınması, en ilerici toplumlar düzeyine erişmesi yararına yürütmeyi amaç ve görev bilecektir. TİP'in kuruluşu, işçi sınıfımızın demokratik mücadelesinin bir sonucu olduğu gibi 1 Mayıs işçi bayramı olarak kabulü de dünya işçi sınıfı hareketinin verdiği sayısız mücadelelerin sonuçlarından biridir. '1 Mayıs' yalnızca gülüp eğlenerek pasif bir bayram ve şenlik günü değildir. Geçmişteki mücadelelerin anısının tazeleneceği, gelecekteki mücadeleler için bilincin ve kararlılığın artacağı, yüreklerin heyecanla dolup taşacağı gündür. Geçen yüzyılın sonlarına doğru yer alan 1 Mayıs'a ilişkin olaylardan bugün içinde alınacak ders vardır: Tüm hak ve özgürlükler, ancak uğruna baş koyarak verilen mücadeleler sonucu elde edilir."

1962-1968: Doğan Avcıoğlu - Yön - Devrim Hareketi ve Milli Demokratik Devrim (MDD) Programı

Doğan Avcıoğlu, Cemal Reşit Eyüpoğlu, Mümtaz Sosyal, İlhan Selçuk ve İlhami Soysal; haftalık Yön Dergisi'nin kurucularıdır. Sahibi Cemal Reşit Eyüpoğlu, Yazı İşleri Müdürü ve Başyazarı Doğan Avcıoğlu'dur. Yön'ün ilk sayısı 20 Aralık 1961 günü çıkmıştır. 5 Haziran 1963 günü yayınlanan 77. sayıdan sonra Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nca kapatılmıştır. 15 ay kapalı kaldıktan sonra 25 Eylül 1964 günü yeniden yayına başlamış ve kurucularının kararıyla kapandığı 30 Haziran 1967 gününe kadar aralıksız ve düzenli olarak çıkmıştır. 15 aylık zorunlu kesinti de hesaba katılırsa Yön Dergisi'nin toplam yayın hayatı beş buçuk yıldır.

Yön'ün yönetim yeri Ankara, basım yeri İstanbul'dur. Doğan Avcıoğlu, Yön'ü çıkardığı süreçte sağcı Prof. Dr. Mümtaz Turhan, Yön'ün karşıtı Yol Dergisi'ni çıkarıyordu. O dönemde Prof. Turhan'ın asistanı da Dr. Erol Güngör idi.

Haftalık Devrim gazetesi, 12 Ekim 1969 günü yayın hayatına başladı. Doğan Avcıoğlu, Cemal Reşit Eyüpoğlu, İlhan Selçuk ve İlhami Soysal; Devrim'in kurucularıdır. Sahibi Cemal Reşit Eyüpoğlu, Genel Yayın Müdürü Doğan Avcıoğlu, Yazı İşleri Müdürleri Uluç Gürkan ve Hasan Cemal'dir. Gürkan ve Cemal, Yazı İşleri Müdürlüğü'nü dönüşümlü olarak yapıyorlardı. Tek sayılarda Gürkan, çift sayılarda Cemal, yazı işleri müdürü oluyorlardı. Devrim gazetesi Ankara'da hazırlanıp basılıyordu. 222 sayılık Yön ve 79 sayılık Devrim koleksiyonu araştırmacılar için temel kaynak olmuştur.

Doğan Avcıoğlu; Yön ve Devrim'i mukayese ederken, "1960'larda Yön ile Türkiye'nin yönünü belirledik, Devrim ile devrimi yapacağız." derdi.

Devrim, 12 Mart 1971 ile birlikte, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından kapatıldı.

Devrim'in kapatılışı, Yön-Devrim Hareketi'nin siyasal alandan fiilen siliniş anı oldu.

Yön'ün kurucuları arasında yer alan Mümtaz Soysal Devrim'in kurucuları arasında yer almamıştır. Nedenini de "Her Şafakta Ölürüm" başlıklı yazısında şöyle açıklamıştır: Soysal, Avcıoğlu'nun aceleciliğini, "tembellik" olarak tanımladığı "Her Şafakta Ölürüm" başlıklı yazısında şunları söylüyordu: "Türkiye'deki ezilmiş sınıflar henüz değişme zorunluluğunun bilincine varamamışlarsa, onlardan güç alacak değiştirici unsurlar henüz yeteri kadar belirlenmemişlerse, bu durum o yöndeki çabaları romantik halkçılıkla bir tutup küçümsememek, değişikliklerden yararlanacak sınıflar adına başkalarının "Devrim" yapmasını beklemek ya da o başkalarını eğitmekle yetinmek için yeterli midir?"

(Gökhan Atılgan, Yön-Devrim Hareketleri, Yordam kitap, 2008, İstanbul, s. 300)

Doğan Avcıoğlu'nun birinci dereceden akrabası, Yüksek İnşaat Mühendisi (İTÜ) arkadaşımın, 10 Mart 2005'te yaptığı açıklamaya göre:

Doğan Avcıoğlu'nun gerçek adı, Erdoğan'dır. Dedelerinin dedeleri Bulgaristan'ın kuzeydoğusundaki

Sviştov veya Ziştovi adlı Türk kentinden Türkiye'ye göç etmişlerdir. Ziştovi kentinde 1792 yılında Osmanlılar'ın lehine Osmanlı-Avusturya Barış Antlaşması imzalanmıştır.

"Yön'cüler için işçileri örgütleyerek sosyalizme yönelmek bir tür zaman kaybıydı. Doğan Avcıoğlu'nun, Rasih Nuri İleri'ye 12 Mart'tan önce söylediği şu sözler Yön'cülerin bu kanaatlerini çok iyi yansıtır:

"Siz (TİP) işçi sınıfını örgütleyip eğitmek yolunu seçtiniz. Buna karşı değilim; ancak bu uzun vadeli bir girişimdir, vaktimiz yok, süratli bir çalışmaya gidiyoruz. Biz zinde kuvvetleri de yanımıza alarak gerçek anlamıyla Atatürkçü, devrimci bir Türkiye kurulabileceğine inanıyoruz. Sosyalizme bu yoldan varabileceğimizi saptıyoruz."

"Doğan Avcıoğlu, Türkiye'nin Düzeni adlı kitabında; asker-sivil aydın zümrenin millici ve demokratik eğilimlerini daha tutarlı biz çizgiye kavuşturmak için girişilen bu çabada, tarihe ve bu güne sınıf mücadeleleri açısından bakılırken, kullanılan asker-sivil-aydın zümre tarafından kabul edilebilir olmasına özellikle dikkat edilmiştir."

"Milli Demokratik Devrim Kuramı Türkiye'ye en ayrıntılı biçimde Doğan Avcıoğlu tarafından uyarlanan bir kuramdır. Bununla beraber esas olan, Ertuğrul Kürkçü'nün dikkat çektiği gibi hem pragmatik bakımdan hem de iktidar stratejisi bakımından 'Milli Demokratik Devrim' tezlerinin Komintern'in azgelişmiş ülkeler için sunduğu bir program olmasıdır.

TKP'nin kuruluşundan itibaren takip ettiği stratejide Komintern perspektiflerinden kaynaklanan aşamalı bir devrim modeli idi."

Nitekim TİP'in "sosyalist devrim stratejisi" Avcıoğlu'nun tezlerinin hayata geçirilmesine olanak tanıdığını gösteriyordu. Çünkü:

"TİP yöneticileri seçim yoluyla iktidara geldiklerinde aynı zamanda iktidarın sınıf yapısının da değişeceğini düşünen, partilerinin seçmen desteğiyle iktidara gelişiyle 'sosyalist devrim'inde gerçekleşmiş olacağını düşünüyorlardı. Benimsedikleri mücadele yöntemleri pasifti. 68'in anti-emperyalist dalgasında başı çeken gençler, kısa sürede Aybar-Aren-Boran yönetimine karşı Yön hareketi ve 'eski tüfekler'in geliştirdiği muhalefet akımı içinde yer almaya başladılar."

(Gökhan Atılgan, Yön-Devrim Hareketi, Yordam Kitap, İstanbul, 2008 S. 223, 220, 204, 209, 210.)

Doğan Avcıoğlu'nun Devrim gazetesini oluşturan öncü kadrosunca benimsenen Milli Demokratik Devrim (MDD) programı ile kapitalist olmayan yolla gelişme ve milli demokrasi devleti, özgür bir köylü ve güçlü bir işçi sınıfı yaratacak ve ekonomik bağımsızlığı gerçekleştirecektir.

Böylece sosyalizmin inşasına geçiş için gerekli koşullar hazırlanmış olacaktır.

Devlet gücünü kullanacak olacak milli cephe iktidarının görevleri şöyle programlanacaktır:

Petrol ve yabancı sermaye kanunları iptal edilecek, yabancı şirketler tasfiye edilecektir,

Dış yardımlar reddedilecek, borçlar çok uzun vadelere bağlanacaktır,

Dış ticaretin ana kalemleri devletleştirilecektir,

Toprak ağalığı tasfiye edilecek, toprak köylüye dağıtılacak ve tarım reformu yapılacaktır,

Ekonomide devlete öncelik tanınacaktır,

Eğitimde reform yapılacak, sendikacılık geliştirilecek ve diğer reformlar yapılacaktır,

Bu görevlerin yerine getirilmesi amacıyla bir Milli Cephe iktidarı oluşturulacaktır. Bu iktidarda:

Toplumun zinde kuvvetleri,

Aydınlar,

Üniversiteler,

İşçiler,

Şehir orta tabakaları,

Köylüler,

İç pazar çıkarları emperyalizmle çatışan milli sanayiciler yer alacaktır.

Bu bağlamda 9 Mart 1971 hareketi, Doğan Avcıoğlu'nun Devrim gazetesini oluşturan öncü kadrosunca benimsenen: "Atatürk devrimlerini, çağdaşlaşmayı, kapitalist olmayan kalkınmayı ve bunu sivil-asker-aydın iktidarıyla gerçekleştirmeyi amaçlayan anti-emperyalist, tam bağımsızlıkçı, kuva-i milliyeci ve ilerici bir harekettir.

Önce sivil-asker-aydın iktidarı oluşturulacak sonra parti inşa edilecektir.

1968 Gençlik Eylemleri

1960'lı yollarda, SSCB iki süper güçten biri, ezilen halklar ve ulus devletleri için bir cazibe merkezi idi. Diğeri ABD ise kapitalist-emperyalist iktidarlar için cazibe merkezi idi.

İki süper güçte; nükleer silahlara sahipti. Bu olgu nükleer silahların kullanılmasına caydırıcılık getiriyor, 'Barış İçinde Bir Arada Yaşama' düşüncesinde uzlaşma sağlıyordu.

Bu güç dengesi koşullarında Fidel Castro - Che Guevara Küba'da devrim gerçekleştiriyor, bağımsızlığını sağlıyor, Nikaragua'da Sandinist, Kolombiya ve Uruguay'da Tupamaro, Brezilya'da Carlos Marigalla, Vietnam, Kamboçya, Laos ve Angola gerillaları kapitalist-emperyalist ABD'ye karşı bağımsızlık ve özgürlük savaşlarını sürdürüyor, yenilerini başlatıyorlardı.

Tabiatıyla bu hareketler dünya halklarını, iktidarlarını ve muhalefetlerini derinden etkiliyordu. Kıta Avrupa'sında en derinden etkilenen de Fransa oluyordu. Nanterre Paris, (Sorbon) Üniversiteleri gençliği tam anlamıyla General De Gaull'e iktidarına karşı ayaklanıyordu.

Aslında hareketin merkezi Fransa değildi. Asıl merkez ABD idi. Eylemler, Almanya, İtalya, İngiltere'ye de sıçramıştı.

'68 gençlik eylemlerinden Polonya, Yugoslavya, Çekoslovakya gibi Sovyetler Birliği bağımlısı ülkeler de etkileniyor. Sovyetler Birliği'ne karşı, kapitalist-emperyalist ABD'ye yandaş liberaller

eylemlerde başı çekiyorlardı. Kıta Avrupası'nda sosyal dönüşüm hareketleri hızlanıyordu.

Gençlik, aydınlar ve halkın büyük desteğiyle genç subaylarca gerçekleştirilen 27 Mayıs 1960 ihtilali ve onun getirdiği özgürlükçü, demokratik ve Sol'a açık anayasa; Türk ulusunun özlemlerinin ve umudunun yeşermesine, silkinmesine ve sosyalizmle tanışmasına ve bunlar için aktif çaba harcamasına neden olmuştu.

TİP ve diğer Sol'u savunan örgütler ortaya çıkmış, TİP kurulmuş ve seçimlerle TBMM'ye girmişti. Bu oluşumlar mevcut iktidarı ve muhalefeti, Cumhuriyet devrimine sahip çıkmaya ve ABD güdümüne son vermeye zorlamaya başlamıştı. Üniversite gençliği, emekten yana aydınlar, işçiler ve genç ordu kademeleri; Latin Amerika, Asya ve Afrika'daki kurtuluş hareketlerini, kıta Avrupası'ndaki anti Amerikancı politikaları ve yayınları takibe başlamıştı. Türkiye'de anti emperyalist, tam bağımsızlıkçı, özgürlükçü, sosyalist ve sol talepler hızla artmış ve eylemler çizgisinde Türkiye'nin gündemine oturmuştu. Türkiye artık devrim kapısının hızla aralandığını bunun için kıyasıya bir mücadelenin içinde yer almanın zorunluğunun bilincine varmıştı.

Türkiye'nin 1968 gençlik eylemleri de "İşçi sınıfı artık devrimci bir sınıf değildir.", "Devrime; sınıfsal özüne henüz yabancılaşmamış gençlik öncülük edecektir." diyen Alman kökenli, ABD'de yaşayan Herbert Marcuse'nin kitaplarını okudu. Silahlı gruplar oluşturdu. Profesyonel devrimciliğe soyundu. Bunları kapitalist-emperyalist ABD'nin yıkım planlarını öngörmesine rağmen ve ölüm dahil tüm bedellerin ödenmesini göze alarak "yurtsever kişiliği"nin gereği olarak yaptı.

Başta Fransa'da General De Gaulle olmak üzere Avrupa'daki iktidarlar eylemlerin önünü kesmek için üniversite reformlarına gittiler. Üniversite yönetimlerinde öğrencilere karar, danışma mekanizmalarında yetki ve sorumluluk verdiler. Bütün bu özgün çabalara karşın kıta Avrupası'nda ABD'ci iktidarların işbaşına gelmesini engelleyemediler.

Fransa'da eylemlerin başı çekmesi ve ayaklanma boyutuna varmasının ana nedeni General De Gaulle iktidarıydı. O'nun anti-Amerikancı, tam bağımsızlıkçı ve özerk Avrupacı proaktif politikaları uygulaması ve bu politikaların kıta Avrupası'nda bir model oluşturma olasılığıydı.

Fransa'da Sosyalist Parti de, sınıf temeline dayanmadığından, ayaklanan öğrencilerin eylemlerine destek vermediler, karşı çıktılar. Ancak işçi sendikaları; Herbert Marcuse'cuların saldırılarından korumak için çalıştıkları fabrikaları işgal ettiler.

Türkiye'deki '68 Gençlik Eylemleri

'68 üniversite gençliği eylemleri Türkiye'ye Fransa üzerinden sıçradı. Yürüyüşler, mitingler, işgaller ve boykotlar şeklinde yayıldı. Özünde, kendiliğinden başlayan eylemlerdi.

Eylemlerin başlamasına iç ve dış konjonktür uygundu. Türkiye'de ortam gelişmelere hazırdı.

Türkiye; 1947 yılı itibariyle Marshal Planı, NATO, üs ve tesislere ait gizli anlaşmaların tüm iktidarca, ABD ile imzalanmasıyla; kapitalist-emperyalist sistemin güdüm mekanizmalarının denetimine girmişti. Cumhuriyet devriminin savunma yeteneği yerle bir edilmişti.

‘68’liler Vakfı Yön. Kurulu Üyesi Cemil Orkunoğlu Avrupa ‘68 Hareketini şöyle değerlendiriyor:

“Avrupa’daki ‘68 hareketi, “eşcinsellik” hareketine dönüştü. Buna karşın Türkiye’deki ‘68 hareketi milli petrole sahip çıkma, NATO’ya karşı çıkma, üsler ve tesislere karşı çıkma, eğitimin parasız olmasını savunma ve milli çıkarları ön plana çıkarma talepleri ve eylemleriyle sınıfsal bir nitelik kazandı. Ve gençliği sınıf mücadelesinin içine çekti. Bu adeta kendiliğinden oldu. Emperyalizm, bu hareketi kendi ülkelerindeki ölçüde geliştiremedi, mani olamadı. Bununla beraber sosyalizmin iradi olarak kurulamayacağı, parti ile kurulacağı, partinin temel olduğu gerçeği kavranamadı, o nedenle de mücadeleye yoğunlaşılamadı. Marksizm’in temel özü zaman-mekan dialektiği dikkatten kaçırıldı ve Marksist kokuşma önlenemedi. Çocukluk hastalığı ile yüz yüze gelindi. ‘68 gençliği ve aydınları; teorisyenlerini, militanlarını, eylemcilerini ve kahramanlarını yarattı. Kıyımlarını önleyemedi, ama bilinçli, kararlı, dirençli bir mücadele” verdi.

‘68’in gençlik liderlerinden Hasan Yalçın gençliğin sınıfsal niteliği ve savaşta alacağı yer konusunda şu değerlendirmeyi yapıyor.

“Türkiye’de üniversite gençliği, geniş halk yığınları arasından çıkıp gelir, fakat sınıfsal bir ayrım uygulamak gerekirse, küçük burjuva sınıfına sokulabilir.

Bu sınıfsal nitelik zorunluğunu ortaya koyar. Diğer yandan, öğrencilik döneminden sonra izleyecekleri yol ve içine girecekleri sınıf kesinlikle belirlenmese bile, komprador burjuvazisinin gün geçtikçe dolan kadroları içinde yer kapmaları göz önünde tutulursa onların gene işçi ve köylü sınıflarının dostu olarak kalacakları söylenebilir.

Bir gün, geri kalmış bir ülke olan Türkiye’nin gençlik örgütleri ya köylüler yanında yerlerini alacaklar ya da halkla, öğrenci kitleleriyle olan zıtlaşmaları yüzünden yıkılıp gideceklerdir. Buradan çıkaracağımız sonuç, gençlik örgütlerinin sosyalist olmalarının zorunlu olduğudur.”

Bir diğer ‘68’in gençlik lideri Harun Karadeniz de çok bilinen, buna karşın hayata geçirilemeyen bir gerçeği, ki bu evrensel bir gerçektir, şöyle gündeme getiriyor:

“Gençliğin asıl görevi; emekçi sınıflara bilinç götürmek ve kendiliğinden sınıf olan işçi sınıfının, kendisi için sınıf olmasının sağlanmasına çalışmaktır.”

Deniz Gezmiş ve
Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO)

Gençlik eylemleri; AP Genel Başkanı Süleyman Demirel’in seçimleri ezici bir çoğunlukla kazanıp iktidar olmasından sonra hızla gelişmeye başladı. Deniz Gezmiş, şüphesiz ki bu süreçteki gençlik eylemlerinin önde gelen liderlerindendi.

Gezmiş, TİP üyesi olarak görev yaptığı dönemde meşru ideolojik tartışma, savrulma ve ayrılmalarına neden olan, başlangıçta benimsediği Proleter Devrimcilik görüşünden Milli Demokratik Devrimcilik görüşünü benimsemeye başlamasıydı.

Gezmiş, başlangıç döneminde birlikte olduğu arkadaşlarıyla, “Devrimci Hukuklular Örgütü”nü kurdu.

Daha sonra da 1968 sonunda; Cihan Alptekin, Mustafa İlker Gürkan, Mustafa Lütfi Kıyıcı, M. Mehdi Beşpınar, Selahattin Okur, Saim Kurul ve Ömer Süerkan'la birlikte Devrimci Öğrenci Birliği'ni (DÖB) kurdu.

1968 yılı sonunda, Türkiye Milli Talebe Federasyonu (TMTF), Ankara Üniversitesi Talebe Birliği (AÜTB), Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği (ODTÜÖB) ve DÖB'ün başlattığı; Samsun'dan Ankara'ya "Mustafa Kemal Yürüyüşü" nü düzenledi.

DÖB İstanbul merkezli olarak kuruldu. DÖB, Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun (FKF) Milli Demokratik Devrim (MDD) görüşüne karşı çıktı. Kemalist kadrolar içinde yer almadı. Buna rağmen Kemalistler'le ittifakı, Atatürkçü düşünceyi savundu.

FKF; başlangıçta; TİP'in gençlik örgütü olarak 1968 yılında kuruldu. Nisan-Ağustos 1968 döneminde çok kısa bir süre Doğu Perinçek, FKF başkanlığı yaptı.

FKF, 1969 Ekim'inde adını değiştirdi ve Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (DEV-GENÇ) kuruldu.

Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan, Hüseyin İnan, Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Ertuğrul Kürkçü, Taylan Özgür, Sinan Cemgil, Harun Karadeniz, Hüseyin Cevahir ve İsmail Yeşilyurt gibi devrimci gençlik öncüleri antiemperyalist mücadelenin ön sıralarında yer aldılar.

Gençlik olayları öyle hızla gelişti ki, zaman ilerledikçe DEV-GENÇ'in içinde Deniz Gezmiş liderliğinde Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO), Mahir Çayan liderliğinde Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi (THKPC) örgütleri ortaya çıktı.

1970 yılına giren Türkiye'de yaşananlar Türkiye'yi bir patlama noktasına getirmişti. 274 sayılı sendikalar yasası değişikliği ile tüm iş kollarında Türk-İş'in yetkili kılınması işçileri sokağa döktü. İstanbul'da 15-16 Haziran 1970 işçi direnişi başladı. Bu direniş bundan sonra Türkiye'de yaşanacak olaylar açısından bir dönüm noktası oldu.

1971 yılına gelindiğinde boykotlar, grevler, işgallerden geçilmiyordu. İşçiler, belediye çalışanları, memurlar ve öğretmenler, valiler, kaymakamlar gibi devlet görevlileri bile direnişe geçmişlerdi. Türkiye'de faşistler ve gericiler de bütün kesimlere karşı silahlı-silahsız saldırılara geçmişlerdi.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç 3 Mart 1971 günü Hava Kuvvetleri Komutanlığı sinema salonunda iki bine yakın üst rütbeli subayı topladı. "Sosyal uyanış, ekonomik gelişmenin önüne geçti. Türkiye hiçbir zaman sokağa bırakılamaz. Durum vahim değildir. Her şeyi biliyoruz. Nerelere gidebilir biliyoruz. Biz ayaktayız. Korkunuz olmasın." içerikli bir konuşma yaptı.

9 Mart'çı güçler, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Faruk Gürler ve Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Muhsin Batur tarafından satıldılar.

12 Mart 1971 günü Cumhurbaşkanı Emekli Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay, Tağmaç, Gürler ve Batur'un anlaşması üzerine 12 Mart 1971 muhtırasıyla çökertildiler.

Fırtına-1 Tatbikatı

26 Mart 1971 günü İstanbul, Kocaeli, Sakarya, İzmir, Ankara, Eskişehir, Adana, Hatay, Diyarbakır ve Siirt'te sıkıyönetim ilân edildi. Gözaltı süresi 30 güne çıkarıldı. Artık Orgeneral Faik Türün I. Ordu ve İstanbul sıkıyönetim komutanıydı. Donanma Komutanı Oramiral Kemal Kayacan da sıkıyönetim komutan yardımcısıydı.

27 Nisan 1971 günü de DEV-GENÇ ve Doğu Kültür Ocakları kapatıldı. 13 Mayıs 1971'de sıkıyönetim mahkemeleri "emir ve komuta zinciri" içinde görevlerine başladılar. 23 Mayıs 1971 günü İstanbul'da sokağa çıkma yasağı uygulandı. Cumartesi gecesinden Pazar günü saat 15'e kadar süren yasak boyunca Türün'ün emriyle 25 bin asker ve polis İstanbul'u kuşattı.

Her yer didik didik arandı.

İşçisi, köylüsü, memuru, öğretim üyesi, öğrencisi, aydını, tüm kesimler gözaltına alındı, tutuklandı.

"Silahlı mücadele kararı alan" Deniz Gezmiş liderliğindeki THKO ve Mahir Çayan liderliğindeki THKP-C üyeleri; banka soygunundan, adam kaçırmaya kadar her tür eylemi gerçekleştirmeye devam ediyorlardı.

1968'in Türkiye Gençlik önderleri "kır gerillası" ve "şehir gerillası" tartışmaları yapıyorlardı.

31 Mayıs 1971'de Nurhak dağlarına çıkan THKO önderleri Sinan Cemgil, Alparslan Özdoğan ve Kadir Manga öldürüldü.

17 Mayıs 1971'de THKP-C üyeleri İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom'u kaçırdı ve sonra da öldürdü.

Ağustos 1971'e gelindiğinde artık sadece öğrenciler, işçiler, memurlar, askeri darbenin hedefi değildi.

Senatörler de "suçlular" arasına alınmıştı.

Cumhuriyet Senatosu'nda 8,5 saat süren görüşme sonunda Kontenjan Senatörü Cemal Madanoğlu ve Osman Köksal'ın dokunulmazlıkları kaldırıldı.

Ekim 1971 ayında da Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın idamları gündeme geldi.

26 Ekim 1971'de Demirel hükümetteki bakanlarını çekme kararı aldı. Başbakan Nihat Erim Hükümeti istifa etti. İstifa kabul edilmedi, bunalım geçici olarak çözüldü.

Deniz Gezmiş ve THKO'luların ordu hakkında yanıldıkları ve ilerici 9 Mart hareketi beklentisi içinde oldukları genel olarak doğrudur. Ancak onlar dağa çıkarken de kente inerken de orduyla savaşmayı düşünmüyorlardı. Onlar emperyalizme karşı başkaldırıyorlardı. Orduyla ilgili yanılgıları 12 Mart 1971 Amerikan'cı faşist darbesi ile son buldu. Benzer yanılgıları eylemler içinde yaşayarak, irdeleyerek öğrendiler.

Deniz Gezmişler devrimciydi. Sosyalizm savaşçılarıydı. Çünkü onlar, uluslararası tekellerin birliği olan ABD emperyalizmine karşıydılar mücadele içindeydiler.

Amerikan emperyalizminin Türkiye üzerinde kurduğu siyasi, askeri, ekonomik egemenliğini kırmak, NATO'dan çıkmak, üslerden, tesislerden ve gizli ikili anlaşmalardan kurtulmak için hayatları pahasına çarpıştılar. İMF ve Dünya Bankası'nın; emperyalist tekellerin çıkarları doğrultusunda

hayata geçirdiği sosyal, siyasal, ekonomik yıkım programlarına karşı direndiler.

Devrim ve sosyalizm, tam bağımsızlıktan başka bir çözüm olmadığını bilerek savaşa devam ettiler.

Deniz Gezmiş'in 6 Mayıs 1972 gününün sabahında Ankara Merkez Kapalı Cezaevi avlusundaki son sözleri; "Yaşasın tam bağımsız Türkiye! Yaşasın Maksizm-Leninizm. Yaşasın Türk ve Kürt halklarının kardeşliği! Yaşasın işçiler, köylüler! Kahrolsun emperyalizm!" Bir çağrı değil miydi? Evet, öyleydi ve haklıydı.

Mihri Belli'ye Göre Sol'un Silahlı Mücadele'ye Geçmesi Doğruydu

"Sol'un silahlı mücadeleye geçmesi yanlış değil miydi?

Değildi. Biz silah kullanmadık. Ama yirmiye yakın gencimizi öldürdüler. Gençleri silahlı çatışmaya ittiler.

Sol oyuna gelmemeliydi.

Ne yapacaksın? Kendini savunacaksın.

Hata, merkezi bir savunma sistemi kurmamaktı. Biz kalktık, her fakülte kendisini savunsun dedik. Nereden silah bulacaklardı? Mafyadan. Mafya kimin denetiminde? Polisin. Bu hatayla, bölünmek için ortam hazırladık. 1969'da Yargıtay oybirliği ile karar verdi. 'Milli Demokratik Devrim suç değildir.' diye. Biz derhal partiyi kuracaktık.

Kuramadık, hataydı."

Deniz Gezmiş Dağa Çıkmak İstiyor

"Deniz Gezmiş savaşın gerekliliğini savunuyordu.

Deniz'e 'Beni ikna et, birlikte dağa çıkalım.' dedim. Ve sormaya başladım:

'Hangi hedefi vuracaksın?'

D.G.: 'Mesela Amerikan üslerini.'

'Hangi üssü?'

D.G.: 'Mesela İncirlik'i.'

'Kaç kişi toplayabilirsin?'

D.G.: '50 kişi.'

'İncirlik üssü kaç kilometre kare biliyor musun? O 50 kişi, orada nokta gibi kalır. Hem sen makasla elektrik cereyanı verilmiş teli kesmeyi biliyor musun?' Bilmiyordu.

D.G.: 'Canım, biz de küçük karakollara saldırırız.'

'İki asker öldür, kamuoyu sana karşı döner.'

D.G.: 'O halde silahlı olarak dağda halkı bilinçlendiririz.'

Ben Deniz'in İstanbul'da bir gecekondu semtine yerleşmesini istiyordum, ama olmadı."

(Naki Özkan, Milliyet Pazar, Mihri Belli ile röportaj, 12 Mart 2006)

Deniz Gezmiş'in dava arkadaşı Mustafa Zülkadiroğlu;

"Biz Deniz Gezmiş grubu olarak gençlik hareketinin siyasi partilerden bağımsız olmasını savunuyorduk.

TİP'liler ise partili olmasını savunuyordu. TİP'in gençlik örgütü olan Fikir Kulüpleri Federasyonu bize, DEV-GENÇ'in görüşüne karşı çıkıyordu.

Biz Amerikalıları Dolmabahçe'de denize dökerken Fikir Kulüpleri Federasyonu buna karşı çıkmıştı." diyordu. Zülkadiroğlu; silahlı eylem dışında bir gerçeklik görmediğini ifade ediyordu.

Bora Gezmiş, Ocak 2009'da '68'liler Vakfı panelinde yaptığı konuşmada şu değerlendirmeyi yapıyordu:

Deniz, üç ayrı kategoride ele alınıyor.

1- Eline silah alarak silahlı eyleme geçti.

2- Hayalperestti, olmayacak bir rüyanın peşine düştü.

3- Deniz'de ('68'lilerde) hata yaptı.

Denizler için iki yol vardı:

1- Ya kelleyi vereceksin. (Kelleyi verdi).

2- Ya ajanlaşacaksın. (Ajanlaşanlar oldu).

Bora Gezmiş, son derece dikkat çekici bu açıklamasıyla "Silahlı Devrim Çizgisi" nin tek çizgi olduğu gerçeğine parmak basıyordu.

Deniz Gezmiş Devrime Gidiyorum Diyor

"Deniz Gezmiş, 16 Mart 1971 Salı günü Sivas'ın Gemerek ilçesinde etrafı sarılarak yakalandı ve Kayseri'ye getirildi. Buradan Ankara'ya, zamanın İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu'nun makam

odasına götürüldü.

Bakan çok keyifliydi ve ayaktaydı. Odası, sabahın sekizinde gazetecilerle doluydu.

Bu anı Deniz kendisi şöyle anlatır:

'Ben kendi başımı dik tutmaya, hep canlı ve dipdiri görünmeye çalışıyorum.

Nasıl bitkinim oysa, ayaklarımı zor sürüyorum. Ayakta duracak halim kalmamış. Ama belli etmiyordum.

"Geçmiş olsun." dedi gülerek İçişleri Bakanı, suratına baktım pis pis. Hiçbir karşılık vermedim. Beğendin mi? Ben bir halk kahramanıyım, Türk Halk Kurtuluş Ordusu elemanıyım.

Gazetecilere döndü: "Şu pejmürde kılıklı adam, Halk Kurtuluş Ordusu'nun kahramanıymış."

"Nereye gidiyordun?"

'Devrime.'

Haritayı gösteriyor duvarda, Sivas'ı gösteriyor.

"Buradan mı gidilir devrime?"

'Senin kafan almaz böyle şeyleri. Türkiye'de bir tek ordu vardır, o da Türkiye Cumhuriyeti'nin ordusudur. Onun için Demirel ve senin gibiler hemen istifayı bastınız.'

Üzerine bir adım attım. Sinirlendi. Geriledi. Şaşırdı. Dehşetli bir panik havası içinde, elini sallayarak ve kekeleyerek: "Götürün bunu." dedi. Sürükleyerek çıkardılar beni odadan. Göstereceğiz sana da, senin gibilere de, Amerika'nın güvenilir köpekleri! diye bağırdım kapıdan çıkarken."

(Osman Nuri Gündeş, İhtilallerin ve Anarşinin Yakın Tanığı, Yapımcı / Yayıncı Osman Nuri Gündeş, İstanbul, 2010. S. 176-177.)

Deniz Gezmiş Babasına "Biz 2. Kurtuluş Savaşçılarıyız" Diyor

"Baba sana her zaman müteşekkirim. Çünkü Kemalist düşünceyle yetiştirdin beni. Küçüklüğümden beri evde devamlı Kurtuluş Savaşı anılarıyla büyüdüm. Ve o zamandan beri yabancılardan nefret ettim.

Baba, biz Türkiye'nin 2. Kurtuluş Savaşçılarıyız. Elbette ki hapislere atılacağız da. Tıpkı I. Kurtuluş Savaşı'nda olduğu gibi. Ama bu toprakları yabancılara bırakmayacağız. Ve bir gün mutlaka yeneceğiz onları.

Düşün baba, bugün hükümet, işini gücünü bırakmış bizimle uğraşıyor. Çünkü bizden başka gerçek muhalefet kalmamış durumda. Ve hepsi Kemalist çizgiden sapmışlar. Ve tarih önünde hüküm giymiş durumdadırlar. Biz çoktan onları tarihin çöplüğüne atmış durumdayız.

Baba, mektubuma son verirken, seni, annemi, Bora'yı, Hamdi'yi devrimciliğimin olanca ateşiyle kucaklarım.

'Mustafa Kemal'in idealini Yalnızca Biz Devam Ettiriyoruz'

Türkiye'de gaflet, delalet ve hatta hıyanet içinde bulunanlar varsa, bunlar ancak Amerikan emperyalizmi ile iş yapan çıkarcılardır.

…

Biz 50 sene evvel Kurtuluş Savaşı vermiş bir ülkenin çocuklarıyız… Çok iyi biliriz ki Türkiye Kurtuluş Savaşı'nı yapmak için Samsun'a çıkanlara İstanbul örfi idaresince ve mahkemelerince idam cezası verilmiştir.

Ve yine bilmekteyiz ki Kurtuluş Savaşı yapıldığı sırada İstanbul'da bulunanlar bunları yapanlara eşkıya demiştir.

…

Bu memlekette Mustafa Kemal'e gerçekten sahip çıkan varsa, onlar da bizleriz.

(Doğu Perinçek, Aydınlık, 11 Mayıs 2008. S. 23.)

Deniz Gezmiş, 1969 yılında arkadaşlarına şunları söylüyordu:

"Öğrenci olarak devrimci mücadeleye katılmak, Mustafa Kemal'in bize yüklediği bir görevdir. Dünyanın bütün gericileri bir araya gelseler, bu hakkımızı ve görevimizi elimizden alamayacaklardır…"

Savunmasından bazı satırlar şöyle:

"Varlığımızı esasen Türk halkına armağan etmiş bulunmaktayız. Bu sebeple ölümden çekinmiyoruz…

…Bizlerin tek özlemi tahsil sırasında bulunmamıza rağmen Türkiye'nin bağımsızlığıdır. Eğer korku, gaflet, kurnazlık ve ihtiras içinde bulunanlardan bizleri kastediyorsa, bu doğru değildir. Türkiye'de gaflet, dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunanlar varsa, bunlar ancak Amerikan emperyalizmi ile iş yapan çıkarcılardır…

Biz hiçbir zaman bütün çabamıza rağmen Türkiye'nin bağımsızlığını temin edemedik.

Öteden beri arz etmiş olduğum gibi, bu ülkede Anayasa'yı en fazla savunanlar bizleriz. Anayasa'yı ihlal edenlerse ortadadır. Yine o kişiler bizim kellemizi istemektedirler.

Bile bile iddia makamı bizim Anayasa'yı ilgaya teşebbüs ettiğimizi ileri sürmektedir.

Türkiye'nin bağımsızlığından başka hiçbir şey istemedik ve hayatımızı bu yola koyduk, varlığımızı Türkiye halkına armağan ettik. Bunun aksini iddia edenler vatan hainidir. İddia makamı bizim vermekte olduğumuz bağımsızlık savaşına karşıdır. Onlar 36 milyonluk ülkenin bütün yükünü yirmi gencin üzerine yıkmaya çalışmışlardır.

Bizi bağımsız bir ülkenin çocukları olmaktan mahrum eden hepiniz dahil, sizlersiniz. Meydanlarda bunlara karşı bizler dövüşmek mecburiyetinde kaldık, bizler kurşunlandık. Bizim düşmanlarımız Amerikan emperyalizmi ve onun yerli işbirlikçileridir. Yine bildiride açıkladığımız gibi yerli işbirlikçiler, hain patronlar, yani emperyalizmle işbirliği yapan patronlar feodal mütegallibe yani bezirganlar, tefeciler, toprak ağaları ve diğer işbirlikçileri. Ve bizim bütün eylemlerimiz, bu hedefe yönelmiş bulunmaktadır.

Ayrıca milli bütünlüğe karşı çıkmakla da suçlanıyoruz. 101 tane Amerikan üssünün bulunduğu ülkede bizim milli bütünlüğü bozmak istemekle itham edilmemiz gülünç olmaktadır. 35 milyon metre kare vatan toprağı işgal altında iken bizim milli bütünlüğü bozmakla suçlanmamız gülünçtür. Mustafa Kemal, sağ olsaydı, bugün çok şaşırırdı.”

Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan, Hüseyin İnan’ın İdamları

Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan’ın da aralarında bulunduğu 18 kişinin idam kararını 9 Ekim 1971 günü Ankara 1. No’lu Sıkıyönetim Mahkemesi heyeti verdi. Askeri Yargıtay kararı onayladı. Adalet Partisi (AP) ve Güven Partisi (GP) oylarıyla TBMM’de 10 Mart 1972 günü oylanarak kabul edildi. Mahkeme Heyeti Başkanı Topçu Tuğgeneral Ali Elverdi, Deniz Gezmişler dosyasının asıl savcısı Keramettin Çelebi idi. Baki Tuğ, Çelebi’nin yardımcısıydı. Gezmiş, Arslan ve İnan 6 Mayıs 1972 günü sabaha karşı Ankara Merkez Kapalı Cezaevi’nde idam edildi. 26 Ekim 1971’de hükümette ciddi bir bunalım yaşandı. Demirel hükümetteki bakanlarını çekme kararı aldı. Erim Hükümeti istifa etti. Ancak Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay istifayı kabul etmeyince bunalım geçici olarak çözüldü. Süleyman Demirel ve Turhan Feyzioğlu idamları onayladı. İsmet İnönü idamlar aleyhine konuşma yaptı. İsmet İnönü’nün isteğiyle CHP kararın iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvurdu.

“Necmettin Erbakan’ın genel başkanı olduğu Milli Nizam Partisi, 12 Mart darbesinden sonra 20 Mayıs 1971’de kapatıldı. Ancak partinin milletvekilleri hakkında hiçbir yasal işlem yapılmadı. Milletvekilleri TBMM’ye bağımsız milletvekili olarak gidip gelmeye başladı.

Denizler’in idam oylaması TBMM’de 10 Mart 1972’de oldu. Erbakan bu oylamaya katılmadı. MNP’nin diğer iki milletvekili; Isparta milletvekili Hüsamettin Akmumcu ve Tokat milletvekili Hüseyin Abbas idama “Evet” dedi.

İdamı isteyenler:

Süleyman Demirel, Ferruh Bozbeyli, Sadettin Bilgiç, İlhan Darendelioğlu, Turhan Feyzioğlu, Faruk Sükan, Vefa Tanır, İhsan Kabadayı, Ahmet Topaloğlu, Turgut Toker, Ahmet İhsan Kırımlı, Barlas Küntay, Kemal Demirer, Seyfi Öztürk, Abdurrahim Türk, Hamdi Mağden, Talat Asal, Necmettin Cevheri, Cevdet Akçalı, Orhan Oğuz, Ali Naili Erdem, Mesur Erez, Nuri Bayar, Enver Akova, Cavit Oral, Nahit Menteşe, İsmet Sezgin, Esat Kıratlıoğlu, Erol Akçal, Emin Paksüt, Abdullatif Ensarioğlu… (toplam 245 milletvekili)

Çekimser:

Gıyasettin Karaca, Hüseyin Balan, Fazıl Güleç… (toplam 10 milletvekili)

Karşı çıkanlar:

Başta İsmet İnönü vardı. Hatta 'Siyasi davalarda idam olmasın.' teklifini bile gündeme getirdi. Sert tepkiler aldı.

Karşı çıkan diğer bazı isimler şunlardı:

Bülent Ecevit, Kamil Kırıkoğlu, Cahit Angın, Celal Kargılı, Mehmet Ali Aybar, Orhan Eyüpoğlu, Orhan Kabibay, Necdet Uğur, Şeref Bakşık, Mustafa Üstündağ, Nermin Neftçi, Mustafa Timisi, İsmail Hakkı Birler, Abdullah Baştürk… (toplam 63 milletvekili)

Oylamaya katılmayanlar:

Necmettin Erbakan, Alparslan Türkeş, Kemal Kaçar, Prof. Aydın Yalçın, Memduh Ekşi, Hilmi İşgüzar, Ahmet Şener, Kinyas Kartal, Cahit Karakaş, Kemal Satır, Şevket Yılmaz, Kasım Küfrevi, Kazım Ulusoy, Orhan Birgit, Osman Bölükbaşı, Yüksel Menderes, Ali Naki Ulusoy, Zeki Çeliker, Ali Rıza Septioğlu, Sadık Perinçek, Rıza Kuas… (toplam 124 milletvekili)

Oylama sonucu TBMM'den idam kararı çıktı.

CHP idamları Anayasa Mahkemesi'ne götürdü. Anayasa Mahkemesi raportörü CHP'nin başvurusunun reddedilmesini istedi. Mahkeme, raportörü dinlemedi; TBMM'nin kararını usul yönünden bozdu.

İdamlar 24 Nisan 1972'de yeniden TBMM gündemine geldi.

Necmettin Erbakan İsviçre'ye gittiği için oylamaya katılmadı. İki MNP'li yine idam lehine oy kullandı.

Bu arada bir önceki oylamaya katılmayan Alparslan Türkeş, Prof. Aydın Yalçın, Zeki Çeliker gibi bazı milletvekilleri bu kez idam lehine el kaldırdı. İdam isteyen milletvekili sayısı 245'ten 275'e çıkmıştı.

Ve senatodaki oylama sonucu da kararı değiştirmeyince, Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan 6 Mayıs 1972'de idam edildi.

(Hürriyet, Erbakan İdamlara Nasıl Tavır Aldı, 25 Temmuz 2010)

Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın idam sehpası altındaki konuşmaları sansür edilmişti. Yıllar sonra sansürsüz konuşmaları da gün yüzüne çıktı. Konuşmalar şöyle:

Deniz Gezmiş:

"Yaşasın Türkiye halkının bağımsızlığı! Yaşasın Marksizm, Leninizm'in yüce ideolojisi! Yaşasın Türk ve Kürt halklarının bağımsızlık mücadelesi! Kahrolsun emperyalizm!"

Yusuf Arslan:

"Ben halkımın bağımsızlığı ve mutluluğu için bir defa ölüyorum. Sizler, bizi asanlar, şerefsizliğinizle her gün öleceksiniz. Biz halkımızın hizmetindeyiz. Sizler Amerika'nın hizmetindesiniz. Yaşasın devrimciler, kahrolsun faşizm!"

Hüseyin İnan:

"Ben şahsi hiçbir çıkar gözetmeden, halkımın mutluluğu ve bağımsızlığı için savaştım. Bu bayrağı, bu ana kadar şerefle taşıdım. Bundan sonra bu bayrağı Türkiye halkına emanet ediyorum. Yaşasın işçiler, köylüler ve yaşasın devrimciler, kahrolsun faşizm!"

(A. Tuncer Sümer, Devrim, Evrim Y. İstanbul, Onuncu Bölüm, İdam Sehpasında Son Sözler, 2008.)

Deniz Gezmişler ve Eylemleri

"Deniz Gezmiş 12 Haziran 1968'de İstanbul Üniversitesi'nin işgaline önderlik etti. İşgalin ardından İstanbul'a gelen Amerikan 6. Filosunu protesto eylemlerinde yer aldı. 30 Temmuz'da bu eylemler nedeniyle tutuklandı. 20 Eylül 1968'de serbest bırakıldı. TİP'te kopmalara ve ayrılmalara neden olan ideolojik sorunlarda Milli Demokratik Devrim (MDD) görüşünü benimsedi ve bu görüşü devrimci öğrenciler arasında yaygınlaştırdı. Ekim 1968'de Devrimci Öğrenci Birliğini (DÖB) kurdu. 1 Kasım 1968'de TMGT; AÜTB, ODTÜÖB ve DÖB'ce başlatılan Samsun-Ankara Mustafa Kemal yürüyüşünü düzenledi. Ardından 28 Kasım 1968'de ABD Büyükelçisi Kommer'in gelişi sırasında Yeşilköy Havaalanı'nda düzenlenen protesto gösteriler nedeniyle tutuklandı. Bir süre sonra serbest bırakıldı.

İstanbul Üniversitesi'nde sağcı güçlerin 16 Mart 1969 saldırısına öğrenci kitlesiyle birlikte karşı koyan Gezmiş, bu eylemi gerekçe gösterilerek yeniden tutuklandı. 3 Nisan 1969'a kadar hapis yattı. Ardından 31 Mayıs 1969'da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerinin reform tasarısının gerçekleşmesini protesto için giriştikleri işgale önderlik etti. Üniversite'nin kapatılıp, polise teslim edilmesi nedeniyle çıkan çatışmalarda yaralandı. Hakkında gıyabi tutuklama kararı olmasına rağmen hastaneden kaçan Gezmiş, Haziran 1969 sonunda Filistin'e gitti.

11 Ocak 1971'de THKO adına, Ankara'da İş Bankası Emek Şubesi'nin soygununu gerçekleştirenler arasında yer aldı. 4 Mart 1971'de Ankara'da, NATO'nun Kepekli Boğaz'ındaki Elektronik Taburunda görevli ABD'li erler Larry Heaver, Richard Carazzi, James Cholson ve Çavuş Jimmy Sexton; Gezmiş'in liderliğini yaptığı THKO'lu silahlı 5 kişi tarafından kaçırıldı. Eylem, şartlar ileri süren bir THKO bildirisiyle açıklandı.

Erlerin serbest bırakılmasından sonra Sivas'ın Şarıkışla ilçesinin Gemerek nahiyesinde Yusuf Arslan'la birlikte yakalandı. 16 Temmuz 1971'de başlayan THKO-1 davasında TCK'nın 146. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle, 9 Ekim 1971'de idam cezasına çarptırıldı.

Gezmiş, 6 Mayıs 1972'de Hüseyin İnan ve Yusuf Arslan'la birlikte Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde idam edildi.

Deniz Gezmiş - Hüseyin İnan - Attila Keskin

Deniz Gezmiş'in savunmasını, Gezmiş'in ana düşüncesi doğrultusunda; Hüseyin İnan ve Attila Keskin yazdı. Gezmiş, İnan ve Arslan idam edildi. Keskin bu davadan mahkum oldu. Niğde Cezaevine gönderildi, burada Kamil Dede, Arslan Kılıç, vb. ile beraberdi. Mehmet Asal'da bu davadan Niğde Cezaevi'nde yattı.

Hepsi, 1976-1977 affi ile cezaevinden çıktı.

Attila Keskin 12 Eylül (1980) operasyonlarında yakalandı ve Deniz Gezmişler'in (THKO) örgütünü ifşa ettiği, onun üzerine Almanya'ya kaçtığı, Alman vatandaşlığına geçtiği, Bonn veya Köln yakınlarında yaşadığı ifade ediliyor.

Orgeneral Faik Türün'ün Timleri Deniz Gezmiş'i Belgrad Ormanı'na Götürüyor

Nişantaşı, Topağacı'nda eski Osmanoğlu Kliniği'nin bitişiğinde Deniz Gezmişler'in dava arkadaşları olan eczacılar Rifat, Timuçin ve Tamer; eczanelerinin arka bölümünde zaman zaman gizli toplantılar yapıyorlardı.

Faik Türün'ün timleri, İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom'un öldürüldüğü gün burayı da basarak Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını yakaladılar. Civardaki Ali Kibar Apartmanı sakinlerinden bir şahsın özel otosuna bindirdiler ve o şahsın şoförlüğünde Belgrad (İstanbul) ormanına götürdüler. Özel otomobilin sahibi de tim komutanının verdiği emir gereği hiçbir şey olmamış gibi gecenin karanlığında dairesine döndü. Otomobilini aynı yere park etti.

Deniz Gezmiş ve arkadaşlarına ormanda Tim'in neler yaptığı günümüze kadar gizli kaldı.

Abdullah Gül'ün Hocası, Amerikancı-İslamcı Prof. Dr. Sabahattin Zaim, Deniz Gezmiş Hakkında Rapor Hazırlıyor

Zaim'in raporları, kitabının "Türk Ceza Kanunu İle İlgili Bilirkişi Raporları" başlığı altında yer alıyor.

"Akademik hayatımız sırasında çeşitli konularda bilirkişi olarak görev yapmış, ilgili konularda fikrimizi bazen ferdi olarak bazen de heyet olarak birer raporla ifade etmiş ve raporlarımızı ilgili mercilere göndermişizdir. Bunlardan bir kısmı 'fikir suçları' ile ilgili bilirkişi raporlarıdır. Bu hatıratı yazma sürecinde arşivimdeki birçok evrakı gözden geçirdiğim gibi, Türk Ceza Kanunu'nun o zamanlar yürürlükte olan 142. maddesine göre suç sayılan eylemlerle ilgili olarak bana gönderilen

1965, 1966, 1967, 1968 ve 1969 yıllarına ait bilirkişi dosyalarını da yeniden inceledim. Bu dosyalar bana İstanbul Cumhuriyet Savcılığı Basın Bürosu tarafından gönderiliyor ve bilirkişi olarak dosya içerikleriyle ilgili görüşlerim isteniyordu.

Ben de bu dosyaları inceleyip her dosya hakkında şahsım ve içinde bulunduğum heyet adına birer rapor tanzim ederek ilgili makama takdim ediyordum.

Sayıları 13 olan bu raporları sonuçlarına göre tasnif ettiğimde şöyle bir tablo çıkıyor:

İki sanığın lehinde, yedi rapor sanığın aleyhinde verilmiş; ikincisinde de müstenkif kalınmıştır.

Raporlarda bilirkişi olarak görev yapan diğer arkadaşlarım şunlardır:

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Kürsüsü'nden: Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, Prof. Dr. Sahir Erman, Prof. Dr. Ayhan Önder, Prof. Dr. Nevzat Gürelli; İstanbul Üniversitesi Amma Hukuku Kürsüsü'nden: Ord. Prof. Dr. Recai Galib Okandan: aynı fakültenin Hukuk Felsefesi Kürsüsü'nden: Prof. Dr. Orhan Çağıl; Anayasa Kürsüsü'nden Prof. Dr. Selçuk Özçelik; İktisat Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü'nden: Prof. Dr. Amiran Kurtkan.

Bu raporlar çeşitli devirlerde ülkeye hakim olan zihniyetlerin raporlara yansıyan bir kesitini göstermektedir.

Bu raporlardan Deniz Gezmiş ile ilgili olanı enteresan olup bir başka vesileyle kendisinden söz edilmiştir.

Bu bilirkişi raporları vesilesiyle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın gönderdiği mektubun bir kısmını okuyucularıma arz etmek istiyorum.

Bu mektup, muhafaza ettiğim hatıra belgelerinden biri olarak 1972 yılında Ankara Bölgesi Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Namık Kemal Ersun tarafından bir teşekkür mahiyetinde gönderilmişti:

Sayın Prof. Dr. Sabahattin Zaim,

…Sizlere teşekkürü görev saymaktayım. Memleketimizin en yüksek mertebelerine erişmiş birer bilim adamı olarak bilhassa vatanımızın varlığıyla ilgili buraya gelen davalarda göstermiş olduğunuz hassasiyet ve vatanseverliğiniz, icra mevkiinde olan bizlere güç kazandırmakta ve başarı ümidimizi arttırmaktadır.

Mesailerinizin devamını diler, sonsuz başarı dileklerimi sunarım.[2]

Namık Kemal Ersun

Peki; Orgeneral Ersun kim? Onu da biz açıklayalım.

1977 yılında "Türkiye Sosyalist Devrim Konseyi" (TÜSDEK) adlı gizli bir örgüt kurulmuştu. Örgütün lider kadrosu, "Türkiye'de sosyalist halk iktidarını CHP kuracaktır. O nedenle, CHP bir darbe ile acilen iktidardan uzaklaştırılmalıdır." görüşünü benimsemişti.

Alman İstihbarat Örgütü'nün provoke ettiği bu darbe 2 Mart 1977 günü gerçekleştirilecekti.

Darbenin lideri; Orgeneral Namık Kemal Ersun'du. General Haydar Saltık, General Musa Ögün ve Kurmay Albay Alparslan Türkeş darbenin diğer üç üyesiydi. Türkeş, emrindeki aşırı sağcı subaylarla darbeye katılacaktı. Darbe teşebbüsü önlenmişti. Olayın üstü örtülmüştü.

İşte Prof. Dr. Sabahattin Zaim'e teşekkür mektubu sunan zat, Orgeneral Namık Kemal Ersun'dan başkası değildi.

Mahir Çayan - Türkiye Halkı Kurtuluş Partisi Cephesi (THKP-C)

Mahir Çayan'ın 1950-1971 dönemi tahlili:

"Bu yıllar, ülkeye ABD emperyalizminin; ekonomisinden politikasına, kültüründen sanatına kadar damgasını vurduğu ve bizzat oligarşi içinde yer aldığı yıllardır. Bu yıllarda emperyalist üretim ilişkileri ülkenin en ücra köşesine kadar egemen olmuştur. Kısaca 'küçük-burjuva' milli ekonomisi, emperyalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu oligarşinin gayrı milli ekonomisine dönüşmüştür. Küçük-burjuva diktatörlüğü yerini oligarşik diktaya terk etmiş; küçük burjuvazinin milli ideolojisi ve politikası, oligarşinin gayri-milli ideoloji ve politikasına yerini bırakmıştır.

Emperyalist tekellerle baştan bütünleşmiş olarak doğan yerli tekelci-burjuvazinin gerçek anlamda gelişip yaygınlaşması bu devrede olmuştur. Özellikle 1960'tan sonra emperyalist üretim ilişkilerinin derinlemesine yansımasına paralel olarak yerli tekelci burjuvazi de oligarşi içinde emperyalizmin temel dayanağı olmuştur.

Ancak bu dönemde her şeye rağmen, oligarşi ile küçük-burjuvazi arasında bir nisbi denge ülkede süregelmiştir. Yani oligarşi bu dönemde tam anlamıyla hakim değildir. Bu yüzden belli ölçülerde özellikle bürokrasi ve ordu içindeki devrimci milliyetçiler etkinliklerini bu dönemde de devam ettirebilmişlerdir.

Fakat özellikle 1963'ten sonra, yerli ve yabancı sermayenin ülkemizde giderek merkezileşip, yoğunlaşması ve meta üretiminin ta köylere kadar girmesiyle oligarşi kademe kademe gücünü arttırmış ve nihayet 1971'de küçük-burjuvazinin sağ ve orta kanadını da kendi safhalarına çekerek, ordu ve bürokrasi içindeki Kemalistler'in gücüne büyük bir darbe indirmiştir.

12 Mart darbesi ile birlikte, ülkedeki sınıflar kombinezonunda tam bir değişiklik olmuştur. Ülkedeki devrimci milliyetçilerle oligarşi arasındaki nisbi denge bozulmuş, devletin tüm kurumlarına oligarşi tam anlamıyla hakim olmuştur.

Kökenini Osmanlı Devleti'nden alan Türk Ordusu'nun 'küçük-burjuva devrimci geleneği' artık son bulmuştur. Ordu ,doğrudan emperyalizmin ve oligarşinin sömürgeci politikasının aleti olmuştur. (Bu, TSK devrimci milliyetçilerin hiç kalmadığı anlamında yorumlanmamalıdır. Sosyal olayların sonucu birden ortaya çıkmaz. Ordu ve bürokrasi içinde devrimci milliyetçiler bir süre daha barınacaklardır) Ancak artık eski güçlerini kaybetmişlerdir. Ve giderek de hızla tasfiye olacaklardır.

12 Mart Darbesi Tesadüf Değil

Ülkemizde 12 Mart askeri darbesinin olması bir tesadüf değildir. Bu genel olarak emperyalizmin III. bunalım döneminin, özel olarak Amerikan ekonomisinin 1967'den beri içine girdiği korkunç krizin Yanki işgali altındaki ülkemizde yansımasının bir sonucudur. Ülkemizdeki rejimin militarize olması ve de saldırganlığını arttırması, Amerikan emperyalizminin ekonomisini askerileştirmesini olağanüstü arttırıp içerde ve dışarda terörünü arttırmasının 'Küçük Amerika'da yansımasıdır.

ABD emperyalizminin krizinin had safhaya ulaşması ülkemizde tekellerin açgözlü sömürüsünün artması, emperyalist üretim ilişkilerinin iyice kökleşmesini oluşturdu. Bu ise ülkemizdeki sosyal, siyasal ve iktisadi krizi iyice derinleştirdi. Paramız devalüe edildi. Fiyatlar görülmedik seviyede yükseldi. Emekçi halkın yoksulluğu, sefaleti had safhaya yükseldi.

Amerika Süleyman Demirel Hükümeti'ne İki Tavsiyede Bulundu

Ülkede kendi sömürüsünü arttıracak bir dizi 'rasyonalizasyon tedbirleri - dolayısıyla işbirlikçi-tekelci - burjuvazi lehine almasını (Bakınız OECD raporları) ve orduyu yönetime katarak hızla gelişen demokratik mücadeleyi bastırmasını tavsiye etti.

Süleyman Demirel Yönetimi'nin bir ayağı tekelleşmiş vurguncu Anadolu burjuvazisine ve feodal kalıntılara dayandığından bu tedbirleri yerine getiremedi. Tekeller için huzuru sağlayamadı. Bunun üzerine alaşağı edildi ve askeri diktatörlük kuruldu. Böylece bir yandan açgözlü tekellerin istismarını daha da arttıracak öteki egemen sınıf ve zümrelerin aleyhine sömürüyü disipline edecek bir dizi reformlar yapılmış olurken bir yandan ordu ve bürokrasi üzerindeki devrimci milliyetçiler temizlenmiş ve halkımızın korkunç seviyede sefaletin oluşturduğu tepkiler terörle engellenmiş, tekellerin açgözlü sömürüleri için huzur sağlanmış olacaktır."

(Mahir Çayan, Kesintisiz Devrim, Kurtuluş Y. Yurtdışı basım 1974, S. 167-170)

Marks'ta Evrim-Devrim

"Marks ve Engels, proleteryanın devrimci mücadelesini, evrim ve devrim olmak üzere iki aşamada formüle ederler.

Her iki aşamada proleteryanın devrimci taktikleri değişiktir.

Devrim aşaması kısa bir dönemdir. Bu aşama kurulu sosyal düzenin alt üst olması aşamasıdır. Bu kısa aşamada proleteryanın ve öncüsünün taktiği hücumdur. Gündemde tek bir madde yazılıdır: AYAKLANMA."

(Mahir Çayan, Kesintisiz Devrim, Kurtuluş Y., 1974, Yurtdışı Basım, s. 27)

THKP-C'nin Savaşı

"THKP-C'nin, halkın devrimci öncüleri savaşı, bir avuç adamın oligarşi ile düellosudur.

Politikleşmiş askeri savaş stratejisi; 'Fokocu' bir stratejidir. Silahlı propaganda yanlıştır, asla temel alınamaz.

İçinde bulunduğumuz dönemde, devrimci görev, merkezi yayın organı etrafında örgütlenip, işçilerin ekonomik ve demokratik mücadelelerini yönlendirmektedir."

(Mahir Çayan, Kesintisiz Devrim Kurtuluş Y., 1974, Yurtdışı Basım, s. 194.)

Mahir Çayan'ın Tezleri

Bir dönem DEV-GENÇ Başkanlığı yapan Attila Sarp'a göre Mahir; SBF'ye girdikten ve siyasi bir çabanın içerisine katıldıktan sonra, sürekli kopmalar yaşamıştır.

1969 Ocak ayında FKF kurultayı ile TİP'ten kopuş,

1970 Ocak ayında, Aydınlık Dergisi'nin ikiye bölünmesi ile Perinçek ve çevresi ile kopuş,

1971 Ocak ayında, Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup broşürü ile Mihri Belli ve çevresi ile kopuş,

1972 Ocak ayında, Küpeli-Aktolga grubu ile kopuş ve Çayanizm.

Aslında her kopuş; Mahir'in kendi siyasi çizgisinin giderek biraz daha belirginleşmesi, netleşmesi anlamına gelir. Mahir'in esas siyasi çizgisinin; Küpeli-Aktolga grubuyla kopuştan sonra kaleme aldığı ve "Kesintisiz Devrim II-III" olarak adlandırılan broşürde ortaya koyduğu tezler olduğu söylenebilir. Bir anlamda Çayan, bu tezlerini zaman içinde örmüştür.

Mahir Çayanlar ve Fırtına-1 Tatbikatı

26 Mart 1971 günü İstanbul, Kocaeli, Sakarya, İzmir, Ankara, Eskişehir, Adana, Hatay, Diyarbakır ve Siirt'te sıkıyönetim ilan edildi. Gözaltı süresi 30 güne çıkarıldı. Artık 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Faik Türün olmuştu.

Efraim Elrom’un Öldürülmesi

İşte tam da bu sıcak dönemde 17 Mayıs 1971 günü, Türkiye’de o güne kadar gerçekleştirilen, en ses getiren ve sarsıcı adam kaçırma eylemi gerçekleşti. THKP-C üyeleri İsrail İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom’u kaçırdı.

Hükümet’ten hapishanelerdeki devrimcilerin serbest bırakılmalarını ve bazı reformların yapılmasını istedi.

Bu istekler yerine getirilmedi. Kısa bir süre sonra Elrom öldürülmüş olarak bulundu.

Efraim Elrom’un Öldürülmesi[3] Sürecindeki Gelişmeler

Korgeneral Atıf Erçıkan’ın evine 11 Nisan 1971 günü Ruhi Koç ile Sarp Kuray patlayıcı madde attı.

Başbakan Nihat Erim’e 26 Nisan 1971 Salı günü 72 saatlik MİT brifingi verildi, ardından 24 Nisan 1971 gününden başlamak üzere 11 ilde sıkıyönetim ilan edildi.

Mahirler; Elrom’u 17 Mayıs 1971’de 13:20’de Hamarat Apartmanı’nda yakaladılar.

20 Mayıs 1971’de saat 17.00’ye kadar bütün devrimciler serbest bırakılmazsa Elrom’u kurşuna dizeceklerini açıkladılar.

20 Mayıs 1971 Perşembe günü İsrail Dışişleri Bakanı Genel Sekreteri Moşe Şason; Elrom için Ankara’ya geldi ve Erim Hükümeti’nin Dışişleri Bakanı Osman Olcay ile görüştü.

Elrom’un eşi Elsa Elrom ‘Yegane oğlumu feci bir uçak kazasında kaybettim. Hayatta tek varlığım kocamdır.’ diye Türkiye’ye seslendi.

Necati Sağır’ın babası Hakkı Sağır da 20 Mayıs 1971 günü öğle saatlerinde, radyodan oğluna ‘Kaçırdığınız İsrail Başkonsolosu Elrom’u teslim edin.’ diye seslendi.

22 Mayıs 1971 tarihli İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı’nın 22 nolu bildirisine göre İstanbul’un bütün mekanları tek tek aranacaktı.

Kamil Dede “Elrom’un öldürülmesi ve üç İngiliz’in kaçırılması yanlıştır.” Diyor.

“Mahir Çayan, oligarşinin gücünü kırmak için oligarşiye saldırmak lazımdır. Böylece oligarşinin dengesi bozulacaktır.’ diyordu. Halbuki oligarşi daha güçlü hale geldiği anda saldırıya geçilmiştir. Bu yanlıştı.

Mahirler, Selimiye Askeri Cezaevi'nde yatarken Maltepe Askeri Cezaevi'ne sevk edildi. Maltepe'den kaçmadan önce: 1. Mahir, çatışmadan sağ çıktı, kaçtı denilmesin diye yurtdışına çıkmama kararı aldık. 2. Denizler için mahkeme idam kararı alacaktı, o nedenle Denizler'i bırakıp kaçmak olmazdı.

Çayan'ın Maltepe'den kaçtığı günün ertesi günü Kamil Dede başta olmak üzere, 5 kişi daha kaçacaktı, fakat kaçamadı.

Dede böylece ölümden kurtulmuş oldu.

Mahir; Elfraim Elrom ve üç İngiliz teknisyenin kaçırılmasının intihar eylemi olduğunu biliyordu.

Karşı devrim acımasızdır; o acımasızlıkla vurdu.

Önemli olan şu: Kızıldere Operasyonu meclisten ve hükümetten bağımsız olarak kontrgerilla timince gerçekleştirildi.

Mahir, Kızıldere Köyü'nde saldırıya uğradığı evin çatısına çıkarıldı, küçük pencerenin yanında gözüne sıkılan tek kurşunla Hiram Abas tarafından öldürüldü."

(Kamil Dede, Ulusal Kanal Tarihten Güncel'e Sol Bakış Programı Mehmet Atay Programı, 31 Mart 2010)

Aydın Çubukçu: "Elrom'un kaçırılması yanlıştı."

"THKO ve THKP-C eylemleri ve nihayet Elrom'un kaçırılıp öldürülmesi olayları 12 Mart yönetiminin asıl planlarının gerçekleştirilmesi için psikolojik ortam yarattı.

Çayan'ın ünlü bir sözü vardı. 'Eylemlerimiz faşizmin yüzündeki örtüyü açtı.' demişti. Gerçekten örtü açıldı ve bütün gerici planlar, açıkça kendisini ortaya koydu. Böylece de açık bir saldırı başladı."

(Aydın Çubukçu, Siyah-Beyaz, 10 Mart 1996, s. 8)

Kızıldere Katliamı Öncesi Gelişmeler

Genelkurmay, Cumhurbaşkanı, Hükümet ve Parlamento; Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ı idam etmek için seferber oldu.

10 Ocak 1971 günü Askeri Yargıtay idamı onayladı.

10 Mart 1972 günü Parlamento ve 23 Mart 1972 günü Cumhurbaşkanı idamları onayladı. Buna karşın bazı devrimci örgüt önderleri de idamları önlemek için uzun süredir çalışıyorlar ve eylem kararı alıyorlardı.

Kızıldere Katliamı

26 Mart 1972 günü Ünye Radar Üssü'nde görevli üç teknisyen kaçırıldı. Eylemi THKP-C ve THKO birlikte gerçekleştirdi. Amaç üç teknisyene karşılık idamları durdurmaktı.

Hüseyin Cevahir; Elrom'u Öldürüyor

27 Mayıs 1971 günü THKP-C önderleri Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir, İstanbul Maltepe'de saklandıkları evden çıktıktan sonra bekçilerle karşılaştılar ve çatışmaya girdiler. Çatışmanın büyümesi üzerine rastgele bir eve giren Çayan ve Cevahir, Sibel Erkan adlı bir genç kızı rehin aldılar. 1 Haziran 1971 günü Hüseyin Cevahir öldürüldü. Mahir Çayan yaralı olarak yakalandı ve Haydarpaşa Numune Hastanesi'nde ameliyata alındı.

Mahir, Numune Hastanesi'nde yatarken O'nu bakımla görevlendirilen ve O'nun isteklerini gönülden yerine getiren Nedret Hemşire ile karşılaşıyor. Nedret Hemşire; bir gün Mahir'in, Topkapı Müzesi'nde memur olarak çalıştığını öğrendiği diğer amcası Kamil Çayan'ı bulmak için müzeye gidiyor. O'nu boynunda taşıdığı tanıtma kartındaki Çayan soyadından teşhis ediyor. Mahir'in kendisine verdiği; Enver Çayan adına yazılmış 2, Naciye Çayan adına yazılmış 1, Gülten Çayan adına yazılmış 2, Ergün Çayan adına yazılmış 1, Kamil Çayan adına yazılmış 2 ve yeğeni adına yazılmış 1 sayfa olmak üzere toplam 9 sayfalık el yazısı mektupları onlara veriyor. Hızla ve temkinli olarak evden uzaklaşıp hastaneye, görevi başına dönüyor. Kamil Çayan akşam saatlerinde mektuplarla birlikte Üsküdar Doğancılar Parkı'nın arka sokağındaki Mahirler'in oturdukları eve geliyor. Hemen Beyoğlu'nda oturan Enver Çayan'a haber veriyorlar. Mektupların hepsini beraberce defalarca okuyorlar. Enver Çayan hemen Mahirler'in evine geliyor, mektupları okuyor ve burada 2-3 gün misafir olarak kalıyor. 2'nci veya 3'üncü gün Numune Hastanesi'ne Mahir'i görmeye gidiyor.

Mahir'in ailesi sürekli ev baskınları ve gözaltına alınmaları nedeniyle uzun süre sakladıkları mektupları ve kitapları yakıyor. Ancak Mahir'in yeğeni adına gönderdiği mektupta; Elrom'u kendisinin öldürmediğini, buna ailenin inanmasını istediğini ve "Elrom'u Hüseyin Cevahir öldürdü. Ben öldürmedim, görev verilseydi, öldürürdüm." diye yazıyor.

Yeğeni de bu mektubu uzun yıllar saklıyor; fakat tehditler, gözaltılar, baskınlar nedeniyle mektubu yakmak zorunda kalıyor.

Sibel Erkan'ın Rehin Alınması Olayı

27 Mayıs 1971 günü, İstanbul Maltepe'deki bir evde, Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir bir emekli albayın kızı olan Sibel Erkan'ı rehin aldı. Ev, Sıkıyönetim Komutanlığı birliklerince kuşatıldı. Gece

saatlerinden itibaren askerlerin yoğun ateşine tutuldu.

Mahir, Sibel'in vurulup ölmemesi için büyük çaba harcadı. Sürekli olarak Sibel'e, "Buzdolabının arkasına geç ve hemen yere yat, bizi öldürecekler, seni Mahir öldürdü diyecekler." diye ikazlarda bulundu. Sibel, bu ikazlara uydu ve gerçekten hiçbir şey olmadan kurtuldu. İki günü aşan yoğun kuşatma ve kurşun yağmuru sonunda Çayan yaralı, Cevahir paramparça edilmiş ve ölü olarak ele geçirildi. Asker kurşunları, Çayan'ın karaciğerini delmiş ve yere yığılmış olarak ele geçirilen Çayan, aynı gün Haydarpaşa Numune Hastanesi'ne götürülerek ameliyata alınmıştır. Çok sıkı bir korumaya alınan Çayan'ın oda kapısına 1 asker ve 1 polis konulmuş, ve parolasız hiç kimse ile görüştürülmemiştir. Mahir'in hastanede olduğu haberini, Naciye Çayan'dan alan amcası Enver Çayan; Mahir'i görmek için hastaneye gitmiştir. Asker kendisine parolayı sorunca, "Ne parolası lan, ben de askerim.' diyerek askere kafa atmış ve elindeki silahı alarak, silahla kafasına vurmaya başlamıştır. Hemen müdahale eden polisin de elindeki silahı alarak ona da aynı şeyi yapmaya başlamıştır. Tabii Enver Çayan derbest edilmiş, içeri tıkılmış ve soruşturmaya başlanmıştır. Soruşturma, birkaç gün sonra tamamlanınca bırakılmıştır. Ama Mahir'le görüşemeden doğrudan kendi evine dönmüştür. Enver Çayan'ın bu derece vahim bir tepkide bulunmasının nedeni; Mahir'e çok düşkün ve seviyor olması, Mahir'in de ona karşı aynı duygulara sahip olmasıdır. Diğer bir neden de Enver Çayan'ın yaratılış olarak deli-dolu ve son derece atak olmasıdır.

Mahir Çayan ve Yoldaşlarının Maltepe Cezaevinden Kaçırılmaları Olayı

Mahir Çayan, Numune Hastanesi'nde 50 gün kadar kaldıktan sonra yoldaşları ile birlikte Maltepe Askeri Ceza ve Tutukevine kapatılıyorlar. Mahir hakkında TCK'nın 146. maddesinden idam talebiyle dava açılıyor. Mahir ve arkadaşları cezaevinden kaçmak için bir tünel kazmaya başlıyorlar. Ancak o uzunlukta bir tünel kazmaları mümkün değildi, gürültü olurdu ve uzun sürerdi. Nitekim bir kısmını kazabildiler ve ilk teşebbüslerinde kaçamadılar. 29 Kasım 1971 akşamı ikinci teşebbüslerinde cezaevi içinden kendilerine verilen subay üniformaları, şapkaları ve postallarını giyiyorlar. Olayı organize eden Hava Yzb. Orhan Savaşçı ve Yılmaz Güney tarafından, cezaevinin arka kapısından alınarak kaçırılıyorlar. Güney'in karşı sahildeki evine götürülüyorlar. Güney'in evinde bir süre saklanan Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı ve Ziya Yılmaz; THKP-C, Cihan Alptekin ve Ömer Ayna; THKO'nun önderleri olarak Tokat, Niksar'ın Kızıldere Köyü'nün yolunu tutuyorlar.

Orhan Savaşçı, Mehmet Eymür Tarafından Deşifre Ediliyor

"Mahir Çayan'ın arkadaşları, Maltepe'deki zırhlı birliklerden kaçmışlardı. Ankara'dan gelen Memduh Paşa (Memduh Ünlütürk) olayın soruşturması ile görevli idi. Teşkilattan (MİT) İstanbul Daire Başkan Yardımcısı SY (Süleyman Yenilmez) Albay ile beni soruşturma ekibinde görevlendirdiler.

Çayan ve arkadaşları, zırhlı birliğin ortasındaki cezaevi tutukevinden kaçmışlardı. Birlik içinden yardım gördüklerine dair emareler vardı. Birkaç gün sonra tutukevinde görevli bütün subaylar ve erlerle mülakat yapılmaya başlandı. Günlerce çalışıldı, yine netice alınamadı. Sadece koğuşların kontrol edilmemiş olmasından dolayı bir ihmal olduğu anlaşılıyordu. Teğmen Fuzuli Yazıcı da zırhlı birliklerde görevli subaylardan biriydi. Firar olayından birkaç gün önce üstlerine, tutuklulardan THKP-C mensubu Rüçhan Manas'la evlenmek istediğine dair dilekçe vermişti.

Teğmen; halen Selimiye'de tutuklu bulunuyordu. YS Albay'a teşkilatın Erenköy'deki sorgu bürosunu önerdim. Teğmen Fuzuli Yazıcı'yı aldık. Ertesi gün, YS Albay zırhlı birliklere gittiğinden sorguya ben devam ettim. Teğmen Fuzuli Yazıcı'nın, THKP-C'nin "Askeri Aparatı" olduğunu ve bunun başında Mahir Çayan'ın kayınbiraderi Hava Yüzbaşı Orhan Savaşçı'nın bulunduğunu ifşa etmesinden yola çıkarak Yüzbaşı Orhan Savaşçı'nın birliğinden alınarak Erenköy'e getirilmesini sağladım. Mahir Çayan'ın eşi Gülten Çayan'ın ağabeyi idi. Çayan'ın yedi göbek sülalesini araştıranlar, kayınbiraderi Savaşçı'yı atlamışlardı. Olayların gelişmesi üzerine ilgili daire başkan yardımcısı dahil bu şubenin görevlileri Ziverbey'e dolmuşlardı. Memduh Paşa'nın yeni karargahı burası olmuş, Ziverbey Köşkü bir anda Türkiye'nin en önemli yeri haline gelmişti.

Memduh Paşa ve YS Albay bana ayrı bir ilgi gösteriyorlar, tereddüt ettikleri her konuda fikrimi alıp, beni onore ediyorlardı. Sevdikleri ve itimat ettikleri bir insandım.

(Mehmet Eymür, Analiz, AD Yayıncılık AŞ. İstanbul, 1991. S. 65-71)

Ben de Mehmet Eymür Tarafından Deşifre Edildim

Bilbilik'i de benzer verileri analiz ederek deşifre eden MİT Ajanı Mehmet Eymür olmuştur. Bunu, anında Memduh Ünlütürk'e rapor ettiğinde müthiş sevinmişlerdir. Hemen sabahın 03.00'ünde 50 kişi kadar "MİT, Kontrgerilla, İstanbul Emniyet 1. Şube Ekibi ve askerlerden" oluşan bir ekiple, ailemle birlikte bulunduğum eve baskın düzenlemişlerdir.

"Sıkıyönetim Komutanı Faik Türün'ün, anayasal olarak; sıkıyönetim emri ve altında imzası olduğu gösterilmezse ancak ölümü teslim alırsınız." diyerek direnmem üzerine, emri gösterdiklerinde kendimi hırpalatmadan teslim oldum. Hemen bir minibüse bindirdiler, anında gözlerimi bağladılar ve Erenköy'deki 'İşkence Köşkü'ne götürdüler. Ellerim ve ayaklarımdan, çarşafsız ve metal şeritleri yıpranmış bir karyolaya zincire vurdular.

Kızıldere Katliamı

Samsun'da ilk TİP ve DEVGENÇ'in Kurucusu ve Başkanı, 1960'lı yıllardan itibaren TİP Alaçam İlçe Sekreteri olan; Karadeniz bölgesindeki devrimci faaliyetleri iyi bilen TKP'li İsmail Yeşilyurt'a Kızıldere Katliamını sormuştum. Anlattıklarından kayda geçirmek istediklerim şunlardır:

Kızıldere Köyü'ne gelen Mahir Çayan ve arkadaşları, Muhtar Emrullah Arslan'ın evinde saklandılar.

"Ev; 30 Mart 1972 Perşembe günü yüzlerce jandarma askeri tarafından sarıldı. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını kurtarmak için Ünye Radar Üssü'nden kaçırdıkları Şef İngiliz Charles Turner, İngiliz Teknisyen Gordon Bunner ve Kanadalı Teknisyen John Low'u defalarca teslim etmeleri hoparlörle ihtar ve ikaz edildi.

Reddedilmesi üzerine operasyon başladı, operasyonda havan ateşi, H-6 bombaları, roket ve mermiler kullanıldı. Ev üzerinde uçak ve helikopter uçuşları ve bombalama ve taramalar yapıldı."

Operasyonu Tank Kıdemli Albay Süleyman Selim Yenilmez yönetti. Yanında Hiram Abas ve Mehmet Eymür yer aldı. Hiram Abas'a "Yarbayım", Mehmet Eymür'e "Üstteğmenim" diye hitap ediliyordu.

Bir seferinde MİT Müsteşarı Korgeneral Nurettin Ersin ve Süleyman Selim Yenilmez birlikte ev üzerinde uçtular ve atışlar yaptılar.

Jandarma Komutanı'na Mahirler'in saklandığı evi; yani kendi evini, şiddetli işkence altında söyleyen Muhtar Emrullah Arslan'dı. Arslan Alevi idi. Köy halkı bu olaydan sonra onu tecrit etmişti; o günden günümüze dek tek kişi bile konuşmuyordu. Köy Alevi köyüydü.

Mahirler, bu gerçeklerden habersiz öldüler."

30 Mart 1972 Perşembe günü Kızıldere Köyü'nde öldürülen devrimciler şunlardı:

1- Mahir Çayan

2- Cihan Alptekin

3- Hava Teğmen Saffet Alp

4- Ömer Ayna

5- Sinan Kazım Özüdoğru

6- Hüdai Arıkan

7- Ahmet Atasoy

8- Ertan Saruhan

9- Sabahattin Kurt

10- Nihat Yılmaz

Mahir'in arkadaşları tarafından öldürülen Ünye Radar Üssü personeli teknisyenler şunlardı:

1- İngiliz Şef Charles Turner

2- İngiliz Teknisyen Gordon Bunner

3- Kanadalı Teknisyen John Low

Ertuğrul Kürkçü sağ olarak kurtulmuştur. Kürkçü evin bodrumunun bulunduğu; alt katındaki samanlıkta, samanların içinde, elinde silahla yakalanmıştır. Kürkçü kendisini bulan ere geçirdiği şok

ve şiddetli el titremesinden dolayı tetiği çekememiştir.

Kürkçü, DEVGENÇ Operasyonu'nun ertesi günü güvenlik güçlerince teslim alınmıştır.

Tokat, Niksar, Kızıldere Köyü Katliamı'nda (30 Mart 1972) Kilit Görevliler:

Cumhurbaşkanı E. Oramiral Fahri Korutürk

Başbakan Nihat Erim

Başbakan Yardımcısı Sadi Koçaş

İçişleri Bakanı Ferit Kubat

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç

1. Ordu ve İstanbul Kocaeli Böl. Sıkıyönetim K. Org. Faik Türün

1. Ordu ve İstanbul Kocaeli Böl. Sıkıyönetim K. Yrd. Oramiral Kemal Kayacan

2. Ordu ve Ankara Sıkıyönetim K. Org. Semih Sancar

MİT Başkanı Korgeneral Nurettin Ersin

MİT Ankara Bölge Başkanı Tank Albay Süleyman Selim Yenilmez

MİT Hiram Abas

MİT Mehmet Eymür

Jandarma Genel Komutanlığı Görevlisi Tuğgeneral Vehbi Parlar

Ankara Merkez Komutanı Tümgeneral Tevfik Türüng

Kızıldere Harekât Komutanı Jandarma Albay Sezai Durukan

Kızıldere Harekât Komutan Yrd. Jandarma Albay Kadri Dönmez

Kızıldere Köyü Muhtarı Emrullah Arslan

Deniz Gezmiş'in Yakalanıp Ankara'ya Getirilişinde Kilit Görevliler

Deniz Gezmiş yakalandığında hükümet henüz açıklanmamıştı. Haldun Menteşoğlu İçişleri Bakanı idi, Gezmiş; Menteşoğlu'yla muhatap oldu.

Hükümet açıklandıktan sonra;

Başbakan Yardımcısı Sadi Koçaş

Adalet Bakanı Üstün Dinçmen

İçişleri Bakanı İsmail Arar

Mahir Çayan'ın Kimliğinin Tespiti İçin Kızıldere'ye Gidiliyor

Mahir Çayan'ın katledildiği Niksar'da, kimlik tespiti için annesi Naciye Çayan, amcaları Enver Çayan, Kamil Çayan, yeğeni G. Çayan, ve ihbarcı Kızıldere Köyü Muhtarı Emrullah Arslan, Tümgeneral Tevfik Türüng ekibince Niksar'a götürülüyor. Burada gördükleri manzara şöyledir:

30 Mart 1972 günü "bazuka" kullanılarak katledilen Mahir'in; kolu-bacağı kopmuş, gözleri göçmüş, vücudu paramparça olmuş, üstü başı kanlar içinde kalmıştır. Giysileri paramparça, kanlar içinde olduğu için annesinin istedikleri verilmemiştir. Ancak Mahir'in, Gülten'e taktığı altın evlilik yüzüğü ile kol saati annesine verilmiştir.

Naciye Çayan, kendilerini Niksar'a götürecek Türüng ve ekibine; yıkık, bitkin, çökmüş görünmemek, başı dik görünmek için bilhassa süslenip püslenerek gitmiştir.

Mahir; Maltepe Cezaevi'nde yatarken ve TCK 146. maddesinden idamdan yargılanırken, Naciye Çayan oğlunun idamından önce teslim olmaması için gizlice uyku ilacı vererek intihar etmesini düşünmüştür. Ne var ki bir anne olarak bunu göze alamamıştır.

Mahir Çayan'ın Arkadaşları

Yılmaz Güney ve Mahir Çayan çok yakın arkadaştılar, yoldaştılar. Fırsat buldukça görüşüyorlardı. Annesi de Güney'le tanışıyor ve görüşüyordu. İhtiyacı olduğunda Güney'den "harçlık" isteyebiliyordu. Onun yaşadığı maddi, manevi sıkıntıları ve stresi bildiği için Güney de ona "harçlık" veriyordu. Bu konu ikisi arasında ölünceye kadar bir sır olarak kaldı.

Zülfü Livaneli de Mahir'in arkadaşı ve yoldaşıydı.

Hasan Celal Güzel ve Mehmet Ağar da Mahir'in SBF'den arkadaşlarıydı.

Prof. Erdal İnönü de ODTÜ rektörü iken Mahir'i tanımakta ve görüşmekteydi. İnönü bir defasında Mahir'e "Gel bana yardımcılık yap." demiştir, O da "Arkadaşlarımı toplayıp geleyim." demiştir. Bunun üzerine İnönü de "O zaman olmaz, sen burayı cephaneliğe çevirir, başımı derde sokarsın." demiştir.

Mahir Çayan, Gülten Savaşçı ile Evleniyor

Mahir Çayan ile Gülten Savaşçı, evlenmeye karar verdiklerinde Ankara'da Subay Orduevi'nin karşısındaki bir apartman dairesinde kiracıydılar. Mahir Çayan (Çayanoğlu); kendi ad ve soyadıyla, Gülten Çayan ise; Gülten Savaşçı olarak Ankara Gençlik Parkı Nikah Dairesi Salonunda 2 Ağustos 1970 günü resmi nikahla evlendiler. Gülten Savaşçı Çayan birkaç gün sonra Fransa'ya gitti. Nikah şahitliğini Gülten Savaşçı'nın ağabeyi Hava Yüzbaşı Orhan Savaşçı yaptı.

Gülten Çayan'ın bir süre sonra Kızıltugaylar Örgütü Lideri'nin eşi olarak Sicilya'da, daha sonra İsveç ve Norveç'te yaşadığı yoldaşları arasında konuşuldu.

Gülten Çayan, peruklu olarak bir defa Türkiye'ye gelerek birkaç yoldaşı ile görüştü. Mahir'in yeğeni ile görüşmek için telefon irtibaratı sağlamaya çalıştı, fakat irtibat sağlanamadı ve görüşemedi.

Mahir Çayan ve Ailesi

Mahir Çayan, Amasya'da Hacıköy'ün yerlisi zengin bir ailenin ilk torunudur. Ailenin Çayanoğlu adlı bir camisi vardır. Camiyi dedeler yaptırmışlardır.

Mahir Çayan; 14 Ağustos 1945, Samsun doğumludur. Mahir; Üsküdar 15'inci ilkokulunu bitirmiştir. Ortaokul ve liseyi Haydarpaşa Lisesi'nde okumuştur. 1963 yılında Haydarpaşa Lisesi'ni bitirmiştir. 1963 yılında bir süre Beşiktaş genç takımında futbol oynamıştır. Lise yıllarından itibaren futbol oynaması nedeniyle menisküs teşhisi konulduğunda, iki dizinden de Numune Hastanesi'nde ameliyat olmuştur. Futbol oynaması tıbben yasaklanmıştır. Ameliyat sonrası iki ay süreyle evde iki koltuk değneği ile gezmiştir. Mahir Çayan; Numune Hastanesi'nin, ameliyatı için ödediği parayı iade edecek kadar dürüsttü. Çayan; 1963 yılında girdiği İstanbul Tıp Fakültesi'nde eğitiminden hoşlanmadı, çünkü iskelet, kuru kafa, kemik ve kan görmek istemiyor, görünce fenalık geçiriyordu. Özellikle kan görmeye ve iğne olmaya dayanamıyor, çok korkuyordu. O nedenle bir yıl devam ettikten sonra Tıp Fakültesi'ni bıraktı. 1964 yılında kayıt yaptırdığı Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne girdi ve mezun oldu. Ancak diplomasını almadı, SBF'de bıraktı.

- Aziz Çayan; kardeşlerin en büyüğüdür. Amasyalı'dır. Annesi Naciye Çayan, Samsun Çarşambalı'dır. Mekke'de terzilik yapmıştır. Orada vefat etmiştir. Adnan Kahveci'nin girişimiyle naaşı Türkiye'ye getirilmiştir. Mezarı Karacaahmet'te 8. Adadadır.

- Kamil Çayan; Topkapı Müzesi'nden emekli memurdur. Eşi, Reşide Çayan'dır. Biri evli, biri bekar iki kızı vardır.

- Enver Çayan; İstanbul Hadımköy'de görevli bir kara astsubay başçavuş idi. İstanbul Radyosu'ndan emekli olmuştur. Hiç evlenmemiştir, bekardır. Halen Beyoğlu'nda yaşamaktadır.

- Kardeşi Ergün Çayan'dır. Lise mezunudur, muhasebecidir. Genç yaşta evlenmiştir. Alkole

düşkündür. Mahir; Ergün'e çok düşkündü, onun için elinden gelen her şeyi yapmıştır. 'Okusun, adam olsun diye çok uğraşmıştır.' Ama bütün çabalarına karşı O'nun istediği gibi bir aydın olamamıştır. 2006 yılında vefat etmiştir. İlkem adında bir oğlu vardır. Ailenin Çayan soyadını taşıdığı tek çocuğu olmuştur.

Çayan Ailesi'nin Yaşadığı Evler

1- Üsküdar, Doğancılar yokuşundaki Sunar Sineması'nın arka sokağındaki bir evde kiracı olarak oturdular.

2- Üsküdar, Paşa Kapısı Cezaevi'ni sol taraftan takiben İhsaniye'ye giden sokaktaki ikinci evde kiracı olarak oturdular.

3- Barış Manço'nun Moda'daki eski köşkünün arka sokağındaki bir evde kiracı olarak oturdular.

4- Üsküdar, Doğancılar Parkı'nın arkasındaki sokakta kiracı olarak oturdular.

Mahir Çayan'ın Annesinin ve Kardeşinin Mezarı

Mahir Çayan'ın annesi Naciye Çayan ve kardeşi Ergün Çayan'ın mezarı Üsküdar Karacaahmet Mezarlığı'nda, 8. Ada'dadır.

Tek mezarın başındaki, küçük beyaz mermer taşında şunlar yazılıdır:

Naciye Çayan …… D. 1920 - 1985

Ergün Çayan ……. D. 1946 - 2006

Ruhuna Fatiha

Not: Mahir'in babası Aziz Çayan'ın mezarı, 8. Ada'da başka bir mezardadır.

BÖLÜM 2
9 MART HAREKETİ VE ASKERİ GRUPLAR

Bir gün Ankara, Küçükesat'taki dairemin telefonu çaldı; görüşmek için aranıyordum. Arayan Seferberlik Tetkik Kurulu'ndan Tank Binbaşı Yılmaz Akkılıç'tı. 1969 yılı başıydı, "Buluşalım." dedi. Zafer Pasajı'nın alt katında bir mahalde buluştuk. Bana "Senin adını yakın çevremden sıkça duyuyorum, tekrar arayacağım." dedi. Kısa bir süre sonra Akdeniz Caddesi'ndeki dairesinde Doğan Avcıoğlu ve Osman Köksal'la buluşturdu. Faaliyetlerinden söz ettiler, uzak durduğumu anladılar. Avcıoğlu ayrıldı. Akkılıç ve Köksal'la, yanılmıyorsam Köksal'ın Bahçelievler 5. duraktaki evine gittik.

Büyük gizlilik ve sessizlik içinde daha önce Yön'de yayınlanan planlardan söz ettiler. Yarım saat kadar sonra ayrıldım. 4-5 gün kadar sonra Avcıoğlu ve Köksal, Kocatepe Camisi civarındaki bir arkadaşımın dairesine geldiler. Kısa bir görüşmeden sonra "Bizim gruba neden katılmıyorsun?" diye sordular. Bu tür faaliyetlere karışmak istemediğimi, haberdar olduğumu ve yakından takip ettiğimi anlattım. Ana sebep olarak ta; TİP'in programından yana olduğumu, 1963'te Gölcük'teki görev yıllarımdan itibaren ABD emperyalizmine karşı mücadele ettiğimden söz ettim.

Bununla beraber, Avcıoğlu'ndan amaç ve programları hakkında ana çizgileri itibariyle bilgi vermesini rica ettim, bilgilendirdi. Köksal da bilgi verdi, ancak tabi senatörlüğü ve öncesindeki Madanoğlu ile birlikteki faaliyetlerini bildiğimden dikkatle dinlemedim.

Avcıoğlu'nun komprime anlatımını dinledikten sonra "Devrim ve Yön'de okuduklarımı tekrarlıyorsunuz. Sivil-asker-aydın ittifakından söz ediyorsunuz. Bir sosyalist olarak 'bizim lügatimizde böyle ittifak yoktur." dedim. İlişkiyi de kesmedim.

Buluşmamızdan birkaç gün sonra bu defa Doğan Avcıoğlu, Cemal Reşit Eyüpoğlu ve İlhami Soysal'la; Soysal'ın Çankaya'da Basın Sitesi'ndeki dairesinde buluştuk, faaliyetleri hakkında şunları açıkladılar: "7-8 kişilik (Cemal Madanoğlu, Tank Binbaşı, Yılmaz Akkılıç, Doğan Avcıoğlu, İlhami Soysal, Cemal Reşit Eyüpoğlu, İlhan Selçuk, Şevket Süreyya Aydemir ve büyük bir olasılıkla Altan Öymen'den oluşan) bir Devrim Konseyi, ve daha sonra Devrim Partisi Genel Sekreterliği kurulacak, böylece "devrimci-devletçi" bir sivil-asker-aydın ittifakı iktidarı oluşturulacak." İtiraz ederek 'Başbakan Demirel'in 1969 seçimlerine yoğun bir şekilde hazırlandığını, 1965 seçimlerindeki gibi arkasına Amerika'nın desteğini alarak, ezici bir çoğunlukla ve tek başına iktidarı almak amacıyla her çareye başvurduğunu, bunun önlenmesinin kaçınılmaz olduğunu, ve bu şekilde Türkiye'nin teslim alınacağını' söyledim. Çözümün "kendi grupları"nın başarılı olmasından geçtiğini savundular.

3-4 gün düşündükten sonra temel itirazlarımı saklı tutmak koşuluyla mücadeleye devam edeceğimi ve "sıfır askerli" çözüme katıldığımı ifade ettim.

İlhan Selçuk'la ilgili tek söz etmemeleri dikkatimi fazlasıyla çekmekle beraber, bu konu hakkındaki düşüncelerini almayı ilerideki günlere bıraktım.

Avcıoğlu, Eyüpoğlu, Soysal, ve Urfa'ya sürülünceye kadar Akkılıç'la her fırsatta temasta oldum.

Ancak, Devrim'in bürosuna hiç uğramadım. Sadece Avcıoğlu ile onun meşhur "Kırmızı Anadol"unda haftada 3-4 kez, çok hareketli günlerde ise her gün buluştuk, görüştük.

E. Piyade Korgeneral - Tabii Senatör Cemal Madanoğlu Grubu

Grubun üyeleri şunlardır:

Doğan Avcıoğlu; Ankara Kolu Sorumlusu

İlhami Soysal; Ankara Kolu Sorumlusu Yardımcısı

Cemal Reşit Eyüpoğlu

Şevket Süreyya Aydemir

E. Piyade Albay, Tabii Senatör Osman Köksal

Tank Binbaşı Yılmaz Akkılıç

İlk dönemde Avcıoğlu, Soysal, Eyüpoğlu, Aydemir ve İlhan Selçuk'tan oluşan 5 sivil üyeli bir "Devrim Konseyi" oluşturulması öngörülüyordu. Daha sonra Madanoğlu ve Köksal da kabul edilerek üye sayısı 7'ye çıktı, sonra da Akkılıç (aktif görevdeydi) üye yapıldı; böylece 8 üyeli "Devrim Konseyi" oluşturuldu. Altan Öymen'in de ileride Devrim Konseyi üyesi yapılması planlandı.

"Madanoğlu-Avcıoğlu 9 Mart 1971 Hareketi"nin ideolojisi ve amaçları ana çizgileri itibariyle şöyle ifade edilebilir:

Madanoğlu-Avcıoğlu Hareketi; kuva-i millici ve ilerici bir hareketti. Antiemperyalistti. Cunta hareketi olarak nitelendirilemezdi. İlk aşamada iktidar alaşağı edilecek ve ardından Devrim Partisi kurulacaktı. Hazırlıklar tamamlanmıştı. 5 sivil üyeli Avcıoğlu Hareketi'nin asker üyelere önderlik etmesini amaçlayarak bu harekete katıldım.

Avcıoğlu Hareketi; devlet erkinin tümünü bünyesinde toplayan tamamı sivillerden oluşan 'Devrim Konseyi', 'Devrim Partisi', 'Devrim Güvenlik Genel Sekreterliği' ve 'Devrim Anayasası' ile hayata geçirilecekti.

Zaman içinde hareketin liderliği ve Ankara Sorumluluğu'nu üstlenmiş olan Avcıoğlu ile, hareketin İstanbul Sorumluluğu'nu üstlenmiş olan Selçuk arasında, esas itibariyle Selçuk'un; örgütlenme, örgüte üye kabullerinde koordinasyon, toplantı ve görüşmelerde güvenlik önlemleri ve sızmaları önleme konularında İstanbul Kolu'nun bağımsız hareket etmesi nedenleriyle bir liderlik sorunu yaşanmaya başlanmıştır. Selçuk'un sorumluluğunda yürütülen çalışmalara daha işin başında MİT Ajanı Mahir Kaynak'ın sızması ve bunun deşifre edilememesi hareketin tümünü büyük tehlikeye sokmuştur. Bu olgu; liderlik sorununu ciddi boyutlara taşımıştır.

Madanoğlu; İstanbul'da yürütülen çalışmaların gizlilik içinde yürütülemeyeceği kanaatine varmış, bunun tek çözümünü 'hiçbir sivilin yer almadığı "yüzde 100 asker" den oluşan bir örgüt inşası'nda görmüştür. Bununla beraber çalışmalara devam ediliyordu. Ancak Avcıoğlu ile Selçuk arasındaki

liderlik sorunu alttan alta devam ediyordu, fakat bu konu örgüt tepe düzeyindeki 5-6 kişice biliniyordu.

Raif Ertem, Cengiz Ballıkaya, Doğan Erdoğan, Hüseyin Onur, Ferruh Özdil, Ali Sirmen, Av. Orhan Pekey, Abidin Sezen ve Ahmet Güryüz Ketenci, İlhan Selçuk'un ekibinde idi.

Siyasal Bilgiler'den Memduh Aytür, Özer Derbil, Ayhan Çilingiroğlu, Nejat Erder de öyle. Prof. Bahri Savcı ve Fakir Baykurt harekete destek veriyordu. Avrupa'dan dönen Altan Öymen, Devrim Konseyi hareketi çalışanları içinde görev aldı. Deniz Lisesi'nden sınıf arkadaşım İnşaat Yüksek Mühendis Dz. Binbaşı Sabahattin Sağıroğlu ve müşterek arkadaşımız, Makine-Uçak Yüksek Mühendis Hv. Binbaşı İbrahim Keskin, Numan Esin ile uzun uzun görüşmelerde bulunmuşlar, sonra da Esin'in içinde yer aldığı Orhan Kabibay Grubu'na girmişler. Bana gelip, iki de bir "Seninle bir şey konuşmak istiyoruz." diyorlardı. Ben de geçiştiriyordum. Ne var ki bir gün "Numan Esin seninle görüşmek istiyor." dediler. Esin'i tanıyor ve sayıyordum. Görüştüm, ama örgüte katılma talebine uzun süre hayır dedim. Fakat arkadaşlarım da ısrarlıydılar. Bir süre sonra onlara katıldım.

O sıralar Tümgeneral Celil Gürkan Grubu'nca yürütülen hareket gittikçe güç kazanıyordu. Sabahattin Sağıroğlu; Numan Esin aracılığı ile Kabibay Grubu'na, İbrahim Keskin ise; Kabibay'ın güç birliği yaptığı, tamamı askerlerden oluşan Havacılar Grubu'na, ben de Doğan Avcıoğlu liderliğinde, Madanoğlu Grubu'na girmiştik. Havacılar Grubu ise 27 Mayıs 1960'tan beri hareketin içinde yer alan son derece güven duydukları Lojistik Başkanı Tuğamiral Vedi'i Bilget ile sürekli temas halinde idiler. Bilget onları 'faşist' olarak kabul ettiği için onlarla bir türlü anlaşamıyor; üstelik te sert tepki koyuyordu. Bunların hepsinden haberdardım. Çünkü Lojistik Başkanlığı'nda O'na bağlı olarak çalışıyordum. Donanma Komutanlığı yıllarından beri O'nu tanıyor ve görüşlerini biliyordum. Bilget Amiral'le görüşmeye; sadece Havacılar Grubu'ndan değil, O'nu 27 Mayıs 1960 döneminden çok iyi tanıyan, fakat bir türlü anlaşamadığı Celil Gürkan Grubu'ndan olan kara subayları da geliyordu. O dönemde kitabın 1. bölümünde anlattığım gibi Oramiral Celal Eyiceoğlu da bu faaliyetlerden haberdardı. Bizi gözaltında bulunduruyordu.

Madanoğlu-Avcıoğlu Grubu Hareketi, MİT Ajanı Mahir Kaynak'ın sızmasıyla ABD'nin (CIA'nin) tam denetimine girmişti.

Bir 'sosyalist amiral' olan Vedi'i Bilget'in; Madanoğlu-Avcıoğlu Hareketi'nin başına geçmesi ve diğer askeri grupları birleştirmesi gerekiyordu. O nedenle Avcıoğlu ile acilen görüşmesinin faydalı olacağını daima yineledim. Bilget kabul ettiğini bildirince görüşmeyi ayarladım.

Görüşme, Altan Öymen'in Çankaya'daki evinde olacaktı. Doğan Avcıoğlu ve İlhami Soysal da evde bulunacaktı.

O akşam Amiral Bilget, damadının pardösüsünü giydi, başına da bir kasket geçirdi. Gecenin karanlığında Öymen'in evinin kapısını çaldık. Baktım gözetleniyoruz, ama bizi tanımaları imkansız. İçeri girdik. Avcıoğlu 2-3 saat kadar Bilget Amiral'a çalışmaları hakkında bilgi verdi. Ardından sözü İlhami Soysal aldı. Altan Öymen dinlemekle kaldı, konuya girmedi. Çünkü harekata yeni dahil olmuştu. Ertesi gün Bilget bana "Ben bu açıklamalardan tatmin olmadım." dedi. Ben de, "Biz bütün gruplarla temastayız. En iyisi siz bizimle olun. Çünkü diğer gruplar bir şey yapacaklar. Faşist generaller cuntasını getirecekler." diye üsteledim.

Bunun üzerine, "Yıllarca bu konuları seninle konuştuk. İkimiz de bu konuları aşmışız. Ama bunları bir

tarafa bırakıyorum, giriyorum.” dedi.

Bilget; Sabahattin Sağıroğlu ve İbrahim Keskin’i tanımıyordu, onları tanıştırdım. Biz böylece liderliğini Madanoğlu’nun yaptığı gruba girmiş olduk. Bir gün Bilget Amiral’e, “Biz, sizin Celil Gürkan grubuna girmenizi istiyoruz.” dedim. Bilget Amiral’i; Celil Gürkan Grubu’nun ilk toplantısına, tek kişiden oluşan ‘askeri grubun lideri’ olarak katılması için ikna ettim.

Madanoğlu-Avcıoğlu Hareketi’nin önemli bir üyesi olan Yılmaz Akkılıç, aynı zamanda Celil Gürkan’la her kritik konu ve karar aşamasında birlikte olan değerli bir subaydı.

Celil Gürkan, Akkılıç’ı Bilget Amiral’le tanıştırmıştı. Bilget Amiral, Celil Gürkan Grubu’nda kısa zamanda bilgi ve birikimi itibariyle itibar görmeye başlayınca, biz de planımızın diğer aşamasına geçtik.

Bilget’ten, içimizden seçeceğimiz bir subayın Gürkan Grubu’na girmesi için destek vermesini istedik. Sabahattin Sağıroğlu, İbrahim Keskin ve ben bir araya geldik. Toplantıya benim katılmam istendi; toplantıya gittim.

Bilget Amiral beni tanıttı ve Gürkan Grubu’na girmemin yolunu açacak bir konuşma yaptı.

Toplantıda Celil Gürkan, yanında Amiral Vedi’i Bilget, tümgeneral Şükrü Köseoğlu, ve Deniz, Hava ve Kara Kuvvetlerine mensup subaylar vardı. Ben, söze “Çok sayıda genç subaylara sahibiz ve son derece güçlüyüz.” diyerek başladım. Gerçekten de öyle idi. Tabii ki onların hiçbirinin adından söz etmedim.

Etimesgut’ta Hv. Yüzbaşı Orhan Savaşçı gerçekten çok etkindi. Ekibi ile bize destek veriyordu. Diğer Kuvvetler’de de güçlü subaylara sahiptik. Deniz Kuvvetleri’nde ise çok sayıda genç subay bizimle beraberdi.

General Gürkan “Bazı isimler verebilir misin?” diye sordu. “Burada 50’ye yakın albay ve yukarısı rütbede subay var, çoğunu da tanımıyorum, o nedenle isim veremem.” dedim. “Çok güçlü sivil ilerici kadrolarla da beraberiz.” dedim.

Örnek olarak; İlhami Soysal’ın adını vererek gösterecekleri tepkiyi ölçmek istedim. Uzunca bir konuşma yaptım. Konuşmamın sonuna doğru Gürkan bana “Bak Bilbilik, benim soyadım, kanı gür, bol kanlı anlamına gelen “Gürkan” ama ben kansızlıktan müstaribim biliyor musun?” dedi.

Amiral Bilget araya girerek bana destek veren kısa ve öz bir konuşma yaptı. Gürkan, konuşmayı bize güven duyduğunu ve grupta faydalı çalışmalar yapacağımıza inandığını belirterek sonlandırdı. Çoğu birbirini tanımayan asker ve sivil, önemli kişilerle toplanılmıştı. MİT ve CIA’nin bu toplantıyı izleyeceğine şüphe yoktu. Bunu dikkate alarak; kimseyi tedirgin etmeyecek bir konuşma yapmaya çalışmıştım. Toplantıdan ayrıldım.

Madanoğlu Hareketi Yemini

“Türkiye’nin ulusal kurtuluşu için sömürgen düzeni yıkmak, gerici, tutucu ve gayri milli güçleri yok

etmek, Türk toplumunu çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmak ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 'ulusal tam bağımsızlık' ülküsünü gerçekleştirmek uğruna devrim örgütüne giriyorum. Üstüme düşen ödevi sınır ve engel tanımadan yapacağım, paylaştığım sırları sonuna dek saklayacağıma, Başkan'a ve Örgüte bağlı kalacağıma namusum, bayrağım ve silahım üzerine yemin ederim."

"Yemine uyulmazsa ne olur? Ölüm olmaz."

Devrimci Ordu Gücü (DOG) Bildirileri:

Devrim Dergisi'nde 7 Nisan 1970 ve 16 Haziran 1970 tarihlerinde olmak üzere 2, ve Devrim Gazetesi'nde de 3 Kasım 1970 tarihinde 1 olmak üzere; toplam 3 Devrimci Ordu Gücü (DOG) bildirisi yayınlanmıştır. Bildiriler ağırlıklı olarak Ankara ve İstanbul'da posta kutularına atılarak elden dağıtılmıştır.

7 Nisan 1970, Devrim Dergisi

Devrimci Ordu Gücü Bildirisi - 1

Büyük paşaların Anayasa'yı hiçe sayarak; devrimci gençlik konusunda AP İktidarı'nın görüşlerini kamuoyuna ilettikten hemen sonra tabandan zinde güçlerin sesi geldi. Demirel-Topaloğlu, AP İktidarı'nı aradan çekerek; zinde güçleri karşı karşıya bırakmak, onları bölmek ve parçalamak. Fakat tabandan gelen ses; devrimci kenetlenmenin bu oyunları boşa çıkaracağını gösterdi. Kenetlenmiş devrimcilerin bildirisinin tam metni aynen şöyledir:

19 Mayıs 1919

Vaziyet ve Manzarai-Umumiye;

İktidar ve danışmanları, üniversitelerimizin gerçek Atatürkçü gençliğini sosyal ve ekonomik bunalımın yaratıcıları gibi göstererek halkla karşı karşıya getirme taktiğini başarıyla sürdürmekte;

Yurt bütünlüğü, ulusal bağımsızlık, sosyal adalet ve Atatürkçülük ilkelerini savunmaktan başka suçları olmayan genç devrimciler coplanmakta, taşlı-sopalı saldırılara uğratılmakta, kurşunlanmakta.

İrtica, politik kazancın en güçlü dayanağı olarak kabul edilmekte, yurdun her köşesinde devlet eli ve parasıyla hortlatılmakta, dışa bağımlılık, ulusal ekonomimizi bir kanser gibi kemirmekte, sömürü düzeninin iç ve dış temsilcileri, suçluluklarının korku ve telaşı içerisinde; devrim bilinçlenmesini sonlandıracak ve soygunların sürdürmelerine olanak verecek bir devlet yönetiminin formüllerini araştırmakta, en üst kademelerdeki resmi görevliler; bunalımların gerçek nedenlerinden habersiz, emperyalizmin destek ve himayesinde yeni bir Yunanistan denemesinin özlemi içerisinde sabırsızlanmaktadırlar. Parlamentoda en bayağı usullerle Mebus Pazarları kurulmakta, köklü reformların yerine, din duygu istismarcılığı ile vakit geçirilmekte, bir ihanet cuntasının siyasal

haklarının geri verilmesi, asıl yurt sorunlarının yanında öncelik kazanabilmekte, siyasal iktidarın, sorumlu başları gaflet, dalalet ve hıyanet içerisinde bocalamakta, hatta kişisel çıkarların emperyalizmin emelleriyle birleştirebilmekte, Enosis, yurt coğrafyasının bağrına bir hançer gibi saplamaya hazırlanmakta.

İşte bu koşullar karşısında, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sağlam bilinçli ve örgütlü kadroları Kemalist Devrimi sürdürmek için eyleme geçmeye hazır ve kararlıdırlar.

Asker-sivil, bütün yurtseverleri, Atatürk geleneklerine uygun bir kenetlenme içinde bu kutsal savaşa katılabilmek üzere eylem beraberliğine çağırıyoruz.

Devrimci Ordu Gücü

(**Not:** Binbaşı Yılmaz Akkılıç tarafından kaleme alınmıştır.)

16 Haziran 1970, Devrim Dergisi (Sayı 35)

Devrimci Ordu Gücü Bildirisi - 2

Yarıda bıraktırılan ve yolundan saptırılan Kemalist eylemi amaçlarına ulaştırabilmek için Devrim zorunludur. Bugünkü sömürgen düzen can çekişmektedir. İktidar ve muhalefetin; politik oligarşinin çıkarlarını sürdürme çabaları başarısız kalacaktır. Hiçbir tutucu tedbir, tehdit ve şiddet devrimci gelişmeyi durduramaz, geciktiremez. Kenetlenmiş ulusçu güçler devrimi gerçekleştirmek üzere eyleme geçmeye kararlıdırlar. Devrimin amacı; ülkenin tam bağımsızlığını gerçekleştirmek, halkın mutluluğunu sağlamak, gerçek bir halk yönetimi kurmak ve çağdaş uygarlık düzeyine bir an önce ulaşmaktır. Bu amaçla Devrimci Ordu Gücü aşağıdaki tedbirlerin en kısa sürede gerçekleştirilmesini zorunlu görür:

1- Bir toprak devrimiyle, bey, ağa, şeyh, tefeci biçimindeki ortaçağdan kalma her türlü ilişki yok edilecektir. Köylü toprağın sahibi olacak, büyük üretim kooperatifleri yoluyla modernleşmesi sağlanacaktır.

2- Bütün aileleri mesken sahibi yapabilmek amacıyla, arsa spekülasyonuna ve apartman ağalığına, kıyıların yağmalanmasına kamulaştırmalar yoluyla kesinlikle son verilecektir.

3- Yeraltı servetlerimiz yabancı egemenliğinden kurtarılacaktır. Büyük maden yataklarımız devlet eliyle değerlendirilecektir.

4- Büyük sanayi devlet eliyle kurulacak ve devletin elinde olacaktır. Devlet, küçük özel sermayenin, kalkınma planı çerçevesinde gelişmesine her türlü yardımı yapacaktır.

5- Bankalar ve sigorta şirketleri devletleştirilecektir.

6- İç ticarette devlet, üretici ve tüketici zararına işleyen arazi spekülasyonuna son verecektir. Alım-satım kooperatifleri geliştirilecektir.

7- Devletçi bir kalkınma politikası izlenecektir. Ağır sanayi kurmaya yönelmiş ve özel kesim içinde uygulanması zorunlu bir kalkınma planı uygulanacaktır.

8- 1961 Anayasası'nın vatandaşa, insan haysiyetine yaraşır bir yasama düzeyi ve güvenlik sağlamaya yönelmiş bütün sosyal amaçları gerçekleştirilecektir.

9- Bütün irtica yuvaları kurutulacaktır.

10- Devlet, halkın hizmetinde olacaktır. Devlet yönetimi, halkçı bir düşünceyle ve kalkınma gereklerine uygun biçimde yeni baştan düzenlenecektir. Eşit işe ücret ilkesine dayanan bir personel devrimi yapılacaktır.

11- Ulusal ordu özlemi gerçekleştirilecektir. Ulusun dış ilişkileri, ulusal savunma stratejisine göre yeniden düzenlenecektir.

12- Dış politika, bütün devletlerle dostluk ve barış içinde, ülkenin tam bağımsızlığını sağlamaya yönelecektir.

Bu ana ilkeler çerçevesinde;

Asker-sivil, bütün yurtseverleri Atatürk geleneklerine uygun bir kenetlenme içinde eylem beraberliğine çağırıyoruz.

Devrimci Ordu Gücü

(**Not:** İlhami Soysal tarafından kaleme alınmıştır.)

3 Kasım 1970, Devrim Gazetesi (Sayı 55)

Devrimci Ordu Gücü Bildirisi - 3

Cumhuriyet Bayramı günü Ankara'da bir bildiri dağıtıldı. Devrimci Ordu Gücü'nün bu 3 numaralı bildirisinin tam metnini yayınlıyoruz.

Devrimci Ordu gücü

Bildiri No. 3

29 Ekim 1970

1- Türkiye; Mustafa Kemal doğrultusunda olmanın suç sayıldığı, devrim ve ahlâk düşmanlarının politik düzeydeki biçimsel egemenliklerini sürdürebilme çabası içinde bocaladıkları, devlet ve silahlı kuvvetlerin bir kısım büyük başlarının Kemalist Devrim Stratejisi'ni tarihin tozlu sayfalarının arasına gömmeye kalkıştıkları bir çelişkiler ülkesi olmaktan kurtarılmış olacaktır.

2- Devrimci yapıda, devrimci girişimlere umut bağladıklarından şüphe edilenler, çağ ve bilim dışı en ilkel yöntemlerle yurdun dört bir yanında dağılıp susturulmaya çalışılmakta.

Sömürü düzeninin aşağılık uygulayıcılarına, ulusun tüm ekonomik ve sosyal varlıklarının peşkeş çekebilme olanakları hazırlanmakta.

3- Türk Silahlı Kuvvetleri'ni, gerçek devrimci gençlik ve işçi örgütleriyle karşı karşıya getirme oyunları tezgahlanmakta.

4- Ülkemizdeki büyük sosyal dengesizlikler, devalüasyon sonrası koşullarının büsbütün körüklediği bir kapkaççılık ortamı içinde giderek artmakta.

5- Yabancı ülkelerde bile, açılan kredilerin kullanılmasıyla ilgili rezaletlerin uyandırdığı telaş ve şaşkınlık; Türk Devleti'nin yöneticilerinden hesap sorma eğilimlerini uyandırmış bulunmakta.

Demirel biraderlerinin, Sellefyan örneği bir gün ülkeyi terk edivermeleri ciddi bir ihtimal olarak ortaya çıkmakta.

6- Sömürülen ve horlanan halk yığınları, içinde bırakıldıkları ekonomik ve sosyal perişanlık yüzünden; kolera ve salgın hastalıkların başlıca kurban durumuna gelmekte.

7- Ülkemizi her geçen gün daha da gerileten bütün bu koşulların karşı devrimcileri parçalamak ve birbirine düşman etmek amacıyla yurtdışında ve içinde sinsi bir savaş sürdürmekte.

Bütün bu koşullar altında Türk Devrimciler arasında Cumhuriyetin 48. yıldönümü mutlu bir bayram günü olarak kutlamanın anlamsızlığı ortada.

Gaflet, dalalet ve hatta hıyanet içindeki iktidar başlarının umutlarının aksine, Devrimci Ordu Gücü dimdik ayakta ve ulusal varlığımıza kasteden iç ve dış düşmanlarımızın sömürü ve soygun düzeninin karşısındadır. Ülkemizi günden güne sömürgeleştiren bütün bu koşulların devam etmesine izin vermeyecektir.

Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk Gençliği, Tüm Devrimciler;

Ulus yararına başlayacak olan devrimci savaşlar, asker-sivil, bütün yurtseverleri, Cumhuriyetimiz'in 48. yıldönümünü birlikte kutlamak için eylem beraberliğine çağırıyoruz.

Devrimci Ordu Gücü

(**Not:** İlhami Soysal tarafından kaleme alınmıştır.)

Top. Tümgeneral Celil Gürkan Grubu

1968-1969'da kurulan grubun çekirdek kadrosu aşağıdaki kişilerden oluşmuştur:

Top. Tümgeneral Celil Gürkan - Kara Kuvvetleri Komutanlığı Plan Prensipler Başkanı

Top. Tümgeneral Şükrü Köseoğlu - Genelkurmay Başkanlığı Merkez Daire Başkanı

Tuğgeneral Mehmet Tuğcu - Genelkurmay Başkanlığı Genel Sekreteri

Top. Tuğgeneral Mehmet Akar - Milli Savunma Bakanlığı Teftiş Daire Başkanı

Top. Pilot Albay Hidayet Ilgar - Etimesgut Havacılık Okulu Komutanı

Tuğamiral Vedi'i Bilget Grubu

1968 yılı sonlarında kurulmuştur. 1969'da Doğan Avcıoğlu Grubuna katılmıştır. Grubun çekirdek kadrosu aşağıdaki kişilerden oluşmuştur:

Tuğamiral Vedi'i Bilget - Dz. KK. Lojistik Başkanı

Deniz Binbaşı Erol Bilbilik - Dz. KK. Lojistik Başkanlığı

Yüksek İnşaat Mühendisi Dz. Binbaşı Sabahattin Sağıroğlu - Dz. KK. İnşaat Emlak Dairesi

Deniz Gv. Yarbay Rasim Örnek - Dz. KK. Personel Eğitim Dairesi

Deniz Kurmay Albay Faruk Yorulmaz - Donanma Komutanlığı

Denizaltı Kurmay Albay Vural Vural - Deniz Harp Akademisi Komutanlığı

Deniz Kurmay Binbaşı Güven Erkaya - Genelkurmay Başkanlığı Prensipler Başkan Korgeneral Atıf Erçıkan'ın emrinde görevli idi. 1970 yılı sonlarında Ankara'da Tunalı Hilmi Caddesinde bir yemekte tarafımdan yemin ettirilecek gruba üye olması sağlanmıştır. Verdiğim söz gereği görev yeri ve dışında kendisi ile hiçbir temasta bulunulmamıştır. Üyeliği vefat edinceye kadar gizli tutulmuştur.

Top. Kara Kurmay Albay Eşref Bitlis - Bitlis, Ankara'ya gelerek General Gürkan'la görüşmüş ve Gürkan Grubuna katılmıştır. Gürkan bu konuda beni de bilgilendirmiştir.

Piyade Kurmay Albay Bülent Türker - Çubuk Barajı alanı dahil olmak üzere o bölgenin güvenliğinden sorumlu 225. Alay Komutanı olarak başlangıç aşamasından itibaren General Gürkan'la gizlice görüşmüş ve gruba katılmıştır.

Sonradan Korgeneral olan Türker; daha sonra MİT Başkanı E. Koramiral Bahattin Özülker'in müsteşarlığını yapmış, ardından MİT başkanlığına getirilmiştir.

Not: Grup / Genişletilmiş Grup olarak adlandırılan iç içe girmiş yapılar içinde "otonom" davranan, kendi inisiyatifini ortaya koymakta ısrarlı güçlü kişiler; konjenktürel gelişmelere göre "çatı örgütün" temel stratejilerini örtüleyen taktiklere de başvurmuşlardır.

Madanoğlu Grubu içinde anayasa taslaklarını hazırlamak ve güç birliği yapılan gruplar tarafından hazırlanan taslakları inceleyerek tek taslak haline getirmekle görevli üye Cemal Reşit Eyüpoğlu idi. Aslında Eyüpoğlu; taslaklar üzerinde Avcıoğlu ile birlikte çalışıyorlardı. Taslakların hazırlanması konusunda Bahri Savcı, Mümtaz Soysal, İsmet Sungurbey'den yardım talep ediliyordu. Doğal olarak İlhan Selçuk da katkıda bulunuyordu. Bu çalışmalar Tank Binbaşı Yılmaz Kılıç ve bana veriliyordu. Biz de editoryal açıdan gözden geçirerek, daktilo ederek diğer gruplara veriyorduk. Anayasa çalışmaların yanı sıra finans, iletişim, koordinasyon ve ulaşım konularını, Eyüpoğlu'nun Ankara, Yıldız Blokları'ndaki dairesinde gözden geçiriyorduk. Burada anayasa çalışmalarıyla birlikte

Devrim Partisi Tüzüğü, Devrim Mahkemeleri, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu görevini üstlenecek yeni bir yapılanmaya gidilmesi ve Bakanlar Kurulu'nun çalışma prosedürleri ile ilgili çalışmaları yürütüyorduk. Akkılıç deşifre edildikten sonra bir süre gözaltına alınıp, Urfa'ya sürgüne gönderilince bu çalışmalar ve yapılacak diğer çalışmaları ben devraldım.

Ayrıca Celil Gürkan liderliğindeki grubun; karacı, havacı, denizci gruplarla birlikte yürüttüğü çalışmalar vardı.

Bu çalışmaların koordinatörü Hava Kurmay Albay İlyas Albayrak'tı ve çalışmaları bana aktarıyordu. Ben de onlara bizim çalışmalarımızı aktarıyordum. Ama bizim çalışmalarımızın büyük bölümü; özellikle örgütlenmeye yönelik olanları onlarca kabul edilmiyordu. Çünkü onlar "yüzde yüz asker", bizler ise "sivil-asker-aydın" ittifakına dayalı bir örgütlenme modelini savunuyorduk. Aramızda sürekli fikir çatışmaları yaşanıyordu.

İlk Madanoğlu Grubu

Grup; 27 Mayıs 1960 ihtilalini gerçekleştiren MBK (Milli Birlik Komitesi) üyelerinden 14'ünün, 13 Kasım 1961 günü yurtdışına sürgüne gönderilmesinden sonra komitenin dağılmasını takiben; E. Korgeneral Tabii Senatör Cemal Madanoğlu liderliğinde ve E. Piyade Kurmay Albay Tabii Senatör Osman Köksal dayanışması ile 1961-1962 yıllarında oluşturulmuştur.

Örgütlenmenin; önce grubun İstanbul ve Marmara bölge sorumluları tarafından gerçekleştirilmesi kararı alınmıştır. Bu grup 1965 yılında İzmir temsilciliğini oluşturmak için çalışmalara başlamış, fakat tüm çabalarına karşın başarılı olamamıştır.

Grup bu defa diğer gruplarla ittifak arayışlarına girişmiş ve sonuçta 1969 yılında Devrim Gazetesi çevresince oluşturulan "sivil-asker-aydın" grubuyla birleşmiştir.

İlk Mandanoğlu Grubunun kadrosu aşağıdaki kişilerden oluşmuştur:

E. Korgeneral Cemal Mandanoğlu

E. Kurmay Albay Osman Köksal

E. Kurmay Albay Necdet Düvencioğlu

E. Kurmay Albay Zeki Ergun

E. Tank Binbaşı Hıfzı Kaçar

Akkılıç Grubu

Grup; 27 Mayıs 1960 ihtilali, 22 Şubat, ve 21 Mayıs Talat Aydemir olayları içinde önemli görevler üstlenmiş, MBK üyelerinin çoğunca tanınan, güvenilen 12 Mart 1971 öncesi Seferberlik Tetkik Kurulu'nda özel personel statüsü ile kilit bir görevde bulunan Tank Binbaşı Yılmaz Akkılıç tarafından oluşturulmuştur. Akkılıç; Uğur Mumcu'nun İlhami Soysal'a telkini ve Soysal'ın da Avcıoğlu'na teklifi ile, tahminen 1967 yılında Madanoğlu'nun ilk grubu içinde yer almıştır.

Akkılıç, E. Tuğgeneral Kenan Çoygun'un son derece güvendiği bir özel harekâtçıdır. Akkılıç'ın sınıf ve devre arkadaşı Piyade Bnb. Zeki Aydoğan bu grubun üyesidir.

Akkılıç ve Aydoğan Ankara'da deşifre olmuştu. Akkılıç zaman zaman benim oturduğum Saraçoğlu Mahallesi'ndeki lojmana geliyordu ve çalışmalarda bulunuyorduk. Deşifre olunca bir süre Gülhane Asker Hastanesi'nde gözaltına alındı. Orada her gün Korgeneral Tevfik Türüng'ün itham, aşağılama ve işkenceli sorgulamalarına tabi tutuldu. Bir süre sonra da Urfa'ya sürgüne gönderildi. Resmi elbisesi, tabancası ve dokümanları bende kaldı.

O süreçte oturduğum lojmana her an baskın yapılabilirdi, nitekim yapılacağını da öğrendik. Bir gece yarısı Cemal Reşit Eyüpoğlu, beni alacağımız acil önlemleri görüşmek ve uygulamak üzere Emek Mahallesi Yıldız Blokları'ndaki özel dairesine çağırdı. Burası, O'nunla ve diğerleri ile görüştüğümüz ve çalıştığımız daireydi.

Sabaha kadar çalışarak acil önlemleri aldık. Akkılıç, zaman zaman Urfa'dan Diyarbakır'a oradan da Ankara'ya geliyordu.

Diyarbakır Üs Komutanı Tuğgeneral Seyit Dicleli ve Kurmay Başkanı Kurmay Albay İrfan Bakırezen gruba yakındı ve bu konuda Akkılıç'a yardım ediyorlardı. Akkılıç'la buluşuyorduk. Akkılıç, Eyüpoğlu, Soysal, Avcıoğlu Gürkan, vb. ile de görüşüyordu.

9 Mart 1971 günü düğmeye basılacağı için Ankara'ya gelmesini istedik.

Arabacıoğlu Grubu

Grup; Harp Akademileri çevresinde 1968 yılında kurulmuştur. Aynı yıl Madanoğlu'nun ilk grubu ile birleşmiştir.

Grubun çekirdek kadrosu aşağıdaki kişilerden oluşmuştur:

Kurmay Albay Adnan Arabacıoğlu

Kurmay Albay Orhan Seyfi Güven

Kurmay Albay İbrahim Artuç

Kurmay Albay Fahrettin Tezel

Deniz Kurmay Albay Cemalettin Korkut

Deniz Kurmay Albay Adnan Kaptan

Genişletilmiş Madanoğlu Grubu

Yukarıda adları sıralanan Avcıoğlu, Madanoğlu, İlk Madanoğlu, Bilget ve Arabacıoğlu grupları aralarında anlaşarak birleşmişler ve Birleşik Madanoğlu Grubu'nu oluşturmuşlardır.

Grup; Madanoğlu, Avcıoğlu, Selçuk, Soysal, Eyüpoğlu, Öymen, Çoygun, Aydoğan, Bilget, Bilbilik, Sağıroğlu, Örnek, Yorulmaz, Vural, Köksal, Düvencioğlu, Ergun, Kaçar, Güven, Artuç, Arabacıoğlu, Tezel ve Korkut'tan oluşmuştur.

Grup; örgütlenmeyi İstanbul ve Ankara kolları aracılığıyla yürütme kararı almıştır. "Devrim Konseyi" için aydın-gençlik çevresi ve asker çevresinden olmak üzere 30 üyelik bir kadro öngörülmüştür.

İstanbul Kolu:

Selçuk, Kaçar, Düvencioğlu, Arabacıoğlu, Ergun, Tezel, Artuç, Güven, Kaptan ve Ballıkaya'dan oluşmaktadır.

MİT, Mahir Kaynak vasıtasıyla, 1976 tarihi itibari ile bu gruba dolayısıyla; Genişletilmiş Madanoğlu Grubu'na sızmış ve faaliyetlerini denetim altına almıştır.

Ankara Kolu:

Madanoğlu, Köksal, Avcıoğlu, Soysal, Eyüpoğlu, Aydemir ve Öymen'den oluşmuştur.

1971 yılı başında, 9 Mart Hareketi'nin içine MİT ajanı Mahir Kaynağı sızdıran Madanoğlu-Selçuk liderliğindeki İstanbul Kolu, Ankara Kolu'ndan fiilen kopmuştur.

Madanoğlu ve Selçuk, Ankara'ya gelip Avcıoğlu, Eyüpoğlu ve Öymen'le buluşmuş, Madanoğlu'nun ifadesiyle "dükkân kapatılmıştır".

Buna karşın Ankara Kolu; 9 Mart Hareketi'nin ilkeleri doğrultusunda mücadele ve örgütlenmesine devam etme kararı almıştır, bunu gizli tutmuştur. Bu konu zaten faaliyetlerin ilk gününden beri asker kökenli üyeler arasında tartışılıyor, fakat bir türlü uzlaşma sağlanamıyordu.

Bu konuda iki görüş çarpışıyordu. Birinci görüşe göre, Devrim Konseyi üyelerinin bir bölümünün sivillerden oluşmasını benimsiyor ve bunda ısrar ediyordu. Bu görüş sadece ben, Tuğamiral Vedi'i Bilget, Yüksek İnşaat Mühendisi Deniz Binbaşı Sabahattin Sağıroğlu, Tank Binbaşı Yılmaz Akkılıç ve Yüksek Makine ve Uçak Mühendisi Hava Binbaşı İbrahim Keskin tarafından destekleniyor ve kuvvetle savunuluyordu. Bu görüşe sahip olanların baştan beri azınlıkta kalmaları sonucu Devrim Konseyi üyelerinin tamamının askerlerden oluşmasına karar verilmiştir. Bu karar karşısında biz bir araya gelerek tamam mı devam mı konusunu tartıştık ve örgütte kalarak mücadele kararı aldık.

Genişletilmiş Gürkan Grubu

Yukarıda sözü edilen gruplar arasında görüşme ve stratejik işbirliğinde bulunma çalışmaları 1969 yılı sonunda aşağı yukarı sonuçlanmış ve alınan bu karar doğrultusunda tüm gruplar 1970 yılı başında Tümgeneral Celil Gürkan grubu ile birleşmiştir.

Genişletilmiş Madanoğlu Grubu ve Oramiral Kemal Kayacan'la İlişkisi

27 Mayıs 1960'tan önce bir fırsat yaratarak İngiltere'ye gitmiş olan Deniz Kurmay Albay Kemal Kayacan 27 Mayıs'ta Türkiye'de değildi. Döndüğünde Talat Aydemir hareketi ile beraberdi. Kuvvet dengeleri Aydemir aleyhine dönüşünce, "U-dönüşü" yaparak saf değiştirmiş ve O'na şiddetle karşı olmuştu. Bu yönleri ile onu bildiğimiz için Kemal Kayacan'a bizler hiç güvenmiyorduk.

Kayacan; 12 Mart 1971'in 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Faik Türün'ün yardımcısı ve aynı zamanda da Donanma Komutanı'ydı. Türün'le beraber Erenköy 'işkence köşkü'nün yöneticisiydi, onun suç ortağıydı. Katıksız bir NATO'cu ve Amerikancıydı.

Kayacan'ın ayrıca bir süre Ekrem Acuner ile birlikte faaliyette bulunduğundan da haberdardık.

O süreçte; Ekrem Acuner grubu olarak Korgeneral Faruk Gürler, Korgeneral Muhsin Batur ile birlikte başarılamamış bir darbe teşebbüsü içinde yer almıştı.

Celil Gürkan'ın karacı ve Muhsin Batur'un havacı subayları, Kabibay-Solmazer-Esin Grubu ile diğer gruplar; Kayacan'ı tutuyorlardı.

Amiral Vedi'i Bilget Grubu'ndan deniz subayları olarak bizler; Kayacan'ın Celil Gürkan grubu ile temas arayışlarını ve bundaki ısrarını Celil Gürkan'ı detaylı olarak bilgilendirerek engelliyorduk. Ancak Kabibay grubunun, Numan Esin'i Gölcük'e göndererek temaslarda bulunduğunu ve ona destek verdiklerini de biliyorduk.

E. Top. Kurmay Albay Orhan Kabibay Grubu

Grup; 27 Mayıs ihtilalini gerçekleştiren Milli Birlik Komitesi'nin 14 üyesinin, 13 Kasım 1961'de yurtdışına gönderilen üyelerinden ve Güven Partisi kurucularından olan Orhan Kabibay, Güven Partili İrfan Solmazer ve Milliyetçi Hareket Partisi kurucularından Numan Esin'in iştiraki ve aralarına E. Kurmay Yarbay Talat Turhan'ın da alınmasıyla Kabibay'ın liderliğinde 1963 yılında kurulmuştur. Esin "sivil-asker-aydın" kesimi, Solmazer de "devrimci gençlik" kesimini örgütlemekle görevlendirilmiştir. Doğan Avcıoğlu Grubu ile birleşip, daha sonra ayrılan Orhan Kabibay Grubu'nun çekirdek kadrosu aşağıdaki kişilerden oluşmuştur:

E. Kurmay Albay Orhan Kabibay - 27 Mayıs 1960 ihtilalcisi, MBK üyesi, 14 MBK üyesinden biri olarak yurtdışına sürülenlerden, Cumhuriyet Halk Partisi, Sivas (1965) ve İstanbul (1969) milletvekili seçilmiştir. Celil Gürkan'ın Kuleli Askeri Lisesinden, Harp Okulundan ve Topçu

Okulundan hem meslek hem de sınıf arkadaşıdır. 31 Mayıs 1939 Kara Harp Okulu mezunudur.

Piyade E. Kurmay Yüzbaşı Numan Esin - 27 Mayıs 1960 ihtilalcisi, MBK üyesi, 14 MBK üyesinden biri olarak yurtdışına sürülenlerdendir. Kısa bir dönem Alparslan Türkeş'in Genel Başkan olduğu Cumhuriyetçi Köylü Milli Partisi'nde (CKMP) Genel Başkan Yardımcılığı yapmıştır. 1949 Harp Okulu mezunu, sınıf birincisi, 1959 Harp Akademisi mezunu, sınıf birincisi, Hukuk Fakültesi mezunudur. Havacılar grubundan Hava Kurmay Albay İlyas Albayrak ve Hava Kurmay Albay Kemal Tunusluoğlu'nun Kara Harp Okulu'ndan sınıf arkadaşıdır.

E. Kurmay Binbaşı İrfan Solmazer - 27 Mayıs 1960 ihtilalcisi, '14'ler'den Kabibay'la birlikte CHP ve Güven Partisi milletvekilliği yapmıştır. Solmazer, KKK Faruk Gürler ile çok yakın irtibat halinde olmuştur.

Top. E. Kurmay Yarbay Talat Turhan

E. Hakim Albay Emin Değer - Orgeneral Faruk Gürler döneminde Milli Savunma Bakanlığı Hukuk Müşaviriydi.

Avukat Fakih Özfakih - 27 Mayıs ihtilalinden sonra kurulan kurucu mecliste CHP kontenjanından görev aldı. Kurucu meclisteki görevi nedeniyle MBK üyeleri, ve bu arada da 14'lerden Orhan Kabibay ve Numan Esin ile yakın ve sıkı ilişkiler içindeydi. KKK. Faruk Gürler'in şahsi avukatıydı. CHP Konya Milletvekilliği yaptı.

Avukat Doğan Tanyer - Grubun hukukçu üyesi. Anayasa çalışmalarında yer aldı.

Ayrıntıya girmek gerekirse Kabibay, Esin, Solmazer, ve onların İstanbul'daki beyni Talat Turhan'la temastaydım. Onların sivil kesimden Avukat Fakih Özfakih, E. Hakim Albay Emin Değer ve onlara çok yakın duran Avukat Doğan Tanyer vardı.

Kabibay; Esin, Solmazer, Turhan'dan oluşan grup içinde "lider" kabul edilen kişidir. Kabibay; yurtdışından döndükten sonra İsmet İnönü'nün CHP'sinde milletvekilliği yaptı. CHP içinde cuntalar kurdu. Bu işlere Turhan Feyzioğlu, Ekrem Paksüt, Sezai Orkunt'u da kattı. Solmazer'i müthiş kullandı.

Solmazer de en az Kabibay kadar hareketli ve muğlaktır. 1973 Haziranı'nda bizler Erenköy'deki 'işkence köşkü'ne kontrgerilla tarafından alındığımızda Kabibay'ın ifadesi dahi alınmamıştır. Her işin, her olayın mimarisi içinde olmasına rağmen 'dokunulmazlık zırhı'na büründürülmüştür.

12 Mart'tan bir gün sonraydı. Kabibay'ın Çankaya'daki Çin lokantası civarındaki evinde toplanmıştık. Kabibay o dönemde bel ağrısı çekmekteydi. 'Rolling chair' denilen bir koltukta bizi karşılamıştı.

Hidayet Ilgar, İrfan Solmazer, Talat Turhan, Mehmet Heperler, çok sayıda sivil ve üniformalı karacı subay vardı.

Her kafadan bir ses çıkıyordu. Solmazer, Turhan ve ben bir masada olayları değerlendiriyorduk. Bir ara Solmazer bana "Erol, kardeşim, sen denizcileri ihmal etmişsin." deyiverdi.

"Kimi ihmal etmişim?" diye sorduğumda, "Sarp Kuray'ı, Deniz Gezmiş'i ihmal etmişsin. Hiç temas kurmamışsın. Ama ben İstanbul'da, Ankara'da onlara mısır patlatır gibi bomba patlattırıyorum." dedi.

Şaşırdım kaldım. Turhan'ın da çok şaşırdığını o an anladım.

"Başka neler yapıyorsunuz?" diye sorunca yanıtı şöyle oldu: "Deniz Gezmiş'i, Sarp Kuray'ı oturtuyorum. Demokratik bir tartışmayla eylem kararı alıyoruz. ABD Büyükelçiliği'nin ön kapısındaki polis kulübesinin taranmasına demokratik olarak karar veriyoruz. Bu tartışmada ben lider oluyorum. Emri ben veriyorum. 'Gezmiş, ABD Büyükelçiliği polis kulübesini tara ve yok ol.' diyorum. Sarp Kuray'a 'Git şurayı bombala.' diyorum."

Doğal olarak bu işlerden Kabibay'ın mutlak bilgisi oluyordu. Dolayısıyla Deniz Gezmiş'i, Sarp Kuray'ı herkesi kullandılar.

İrfan Solmazer, 12 Mart'a 24 saat kala Almanya'ya uçuruldu, orada yaşadı. Milyarder işadamı olarak geri döndü. TIR filoları sahibi oldu. Kılına dokunulmadı. Büyük işadamı olarak Mersin'de yaşıyor.

Size daha garip bir şey anlatayım:

Orhan Kabibay, Kenan Evren cuntasına da yardımcı olmuştur. Kenan Evren; Danışma Meclisi'ni oluşturacağı zaman en az 30 meclis üyesi isim listesini Kabibay'dan istemiştir. Kabibay'da bu işi eski CHP Milletvekili Süreyya Koç'a havale etmiştir. Kabibay, Koç'un hazırladığı listeyi Evren'e sunmuştur. Yıllarca CHP milletvekilliği yapmış olan Süreyya Koç ise eski MİT'çi idi. Bunları anlatmaktaki amacım bu faaliyetlerden ders alınarak böyle hareketlere başvurulmamasıdır. Ama sadece askerler arasında değil, siviller içinde de bu tür faaliyetlere girişen oportünist kişiler mutlaka halka teşhir edilmelidir. Bunların yeni nesil Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan'ları da kullanmaları önlenmelidir.

Top. E. Kurmay Albay Ekrem Acuner (Devrimci Kemalizm) Grubu

Grup eski MBK üyesi, Tabii Senatör E. Kurmay Albay Ekrem Acuner liderliğinde kurulmuştur. Grubun eylem için düğmeye basması son anda Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç'ın bizzat başında bulunduğu operasyonla önlenmiş ve grup çökertilmiştir. Grup üyelerinin tümü tayinler ve ordudan atılmalarla tasfiye olunmuştur. 1962'den başlayan ilk örgütlenme döneminde Korgeneral Faruk Gürler, Korgeneral Muhsin Batur ve Koramiral Kayacan bu grubun içinde yer almıştır.

Grubun 1967'deki Genelkurmay operasyonuyla tasfiye edilmiş kuvvetleri, Madanoğlu-Avcıoğlu Grubu ile birleşme girişimleri yapmışlarsa da bir sonuç alınamamıştır.

Grup 1969'da Yön dergisi grubundan ayrılan Kabibay grubu ile birleşmiştir.

Acuner grubunun çekirdek kadrosu aşağıdaki kişilerden oluşmuştur:

E. Kurmay Albay Ekrem Acuner

Korgeneral Orhan Suerdem; Genelkurmay Denetleme Kurulu Başkanı

Tuğamiral Burhan Durcan; Genelkurmay Başkanlığı

Kurmay Albay Bahattin Taner; Ankara Merkez Komutanlığı Kurmay Başkanı

Denizlatı Kurmay Albay Kadri Kalkan

E. Tank Üsteğmen İlhan Baş

O arada Acuner'le temasta olduğunu bildiğim Avcıoğlu'na, bunun doğru olmadığını sürekli olarak yineledim. Bununla beraber bir süre sonra "Acuner'le birlikte görüşelim." dedi. Bu defa "Peki." dedim.

Kızılay'a paralel sokaktaki dairesinde uzunca bir görüşmede bulunduk. Ona göre İlhan Selçuk bir komünistti. Hemen itiraz ettim. O söylemlerine devam etti. Avcıoğlu'nun davranışlarından görüşmeye devam etmek istemediğini anladım ama devam ettik. O; çok güçlü, etkili ve seçkin kadrolu bir örgüte sahip olduklarını ve 1962'lerden bu yana çok etkin faaliyetlerde bulunduklarını ifade etti. Avcıoğlu grubunun üyelerinden rahatsızlık duyduğunu söyledi. Esti, gürledi! Biz de dinledik. Halbuki, grubunun Genelkurmay Başkanı Memduh Taçmaç'ın bizzat yönettiği bir operasyonla tamamen çökertildiğini biliyorduk. Uzun ve ağdalı cümlelerle konuşuyordu. Görüşmemizi bitirmek üzere iken bana "Amiralimiz sürekli senden söz ediyor." dedi. Amiralimiz dediği; grubuna bağlı, son derece ihtiyatla hareket eden Deniz Kuvvetleri'nin en yetenekli, değerli, ayrıca ABD ile NATO karşıtı olan Tuğamiral Burhan Durcan'dı. Durcan'ı ben daha albaylığından beri yakından tanıyordum. Kanada'dan alınan B sınıfı gemileri onartarak, savaş gemisi niteliklerini kazandırdığını, kurmay yarbay ve kurmay albay rütbesindeki subaylardan oluşturduğu ekibinde; ABD karşıtı görüşlerin yanı sıra, bilgi, birikim ve tecrübeye sahip subaylar olduğunu biliyordum.

Daha sonra Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Celal Eyiceoğlu tarafından Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhı'ndaki görevinden alınıp Genelkurmay Başkanlığı'nda bir göreve atanarak uzaklaştırılan Durcan Amiral, doğrudan beraber olduğu subaylar aracılığıyla "Gel görüşelim." mesajları vermekteydi. Durcan'la görüşmeye gitmeden önce bilgileri Avcıoğlu'na özetlemiştim. O nedenle Avcıoğlu, görüşmeye devam etmemizi istemişti.

Hava Kuvvetleri'nde 9 Mart Toplantısı

Toplantı 9 Mart 1971'de Hava Kuvvetleri Komutanlığı'nda saat 17-17:30 arasında yapıldı. Toplantıya Faruk Gürler, Muhsin Batur, Atıf Erçıkan, Celil Gürkan, Şükrü Köseoğlu, Ömer Çokgör ve Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı Korgeneral Ahmet Dural katıldı.

Koridorlara doluşan, Hv. Kur. Albay Kemal Tunusluoğlu, Hv. Kur. Albay İlyas Albayrak, Hv. Pilot Albay Mehmet Heperler, Top Pilot Albay Hidayet Ilgar, Kara Yarbay Ümran Şensezgin, vb. subaylar toplantı sonucunu sabırsızlıkla bekliyorlardı. Gürler, toplantıya Genelkurmay İstihbarat Başkanı Korgeneral İhsan Över ve Genelkurmay Plan Prensipler Başkanı Korgeneral Atıf Erçıkan'la gelmiş. Över'e 9 Mart'ın bakanlar listesini okutmuş. Listedekiler için "Bunların çoğu komünist." demiş. Muhsin Batur; Gürler'e "Devlet başkanı siz olacaksınız." deyince, "Beni bu işten maruz görün." demiş. "Celal Eyiceoğlu'na haber verdiniz mi?", diye sorunca, Batur; "O adam zaten alargada bulunmayı tercih eder, ben ona bir şey söylemem." demiş.

Gürler, toplantıyı burada bitirmiş. “Hele bir yarın olsun, Yüksek Komuta Konseyi’nde devam ederiz.” demiş.

Gürler ve Batur, Tağmaç’ın ordu evinde vereceği yemeğe gitmiştir.

Celil Gürkan; bu toplantıyı şöyle değerlendirmiştir, “Bu toplantı ile artık devrimci mücadele bitmiştir.”. “9 Mart 1971 olayı alt-üst kademe çatışmasıdır. Muhsin Batur-Faruk Gürler kademesi ile Celil Gürkan kademesi arasında birlik ve beraberliğin koptuğu andır.” tespitini yapmıştır.

Havacılar, Amiral Vedi’i Bilget’i Acilen 9 Mart Toplantısına Çağırıyor

“9 Mart 1971 sabahı, Kasımpaşa Deniz Orduevi’ndeyim. Telefon çaldı. Karşımda Hv. Tuğgeneral Ömer Çokgör vardı. “Genel toplantı var. Her şey karara bağlanıyor. Size bir uçak gönderiyorum. Hemen gelin ve katılın.” dedi. Yüzümü buruşturdum.

“Bakın generalim, ben bu işte yokum artık. Bunu daha önce de söyledim. Bu bir harekât değil, köşe kapmaca oldu. Uçak yollamayın, gelemeyeceğim. Gelemeyeceğim değil, gelmeyeceğim. Bunu üzülerek bildiririm. Dahası, toplantı aleyhinize olacak.

Batur herkesi satacak, inanın.”

Telefon kapanmıştı ki, yeniden arandım. Bu kez arayan, Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanı Koramiral Hilmi Fırat’tı. Taşkızak Tersanesine adım atar atmaz Hilmi Fırat’ın sürekli beni aradığını haber verdiler.

“Varsın arasın görüşmeyeceğim,.” dedim. Tersane komutanının yüzü kıpkırmızı oldu.

“Ama…”

“Sana ne? Sen kıdemini bil, görüşmüyorum.”

‘Ben yokum artık.’ dememe karşın durmadan telefonlar geliyordu. Muhsin Batur, Ömer Çokgör’ü çağırmış ve “Faruk Gürler ile görüşüp mutabık kaldık.” demişti.

Mesai bitiminden sonra Batur’un odasında; O, Faruk Gürler, Atıf Erçıkan, Ahmet Dural, Hulusi Kaymaklı, Celil Gürkan, Şükrü Köseoğlu ve ben toplanacaktık. Batur bana ivedilikle ulaşılmasını istiyordu.

(Vedi’i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul, 2002, s. 167-168)

Ama bana gelen bir başka haber, Gürler’in, Batur ile görüşmeden önce Atıf Erçıkan’la konuştuğuydu.

Erçıkan, 8 Mart 1971 gecesi Tağmaç’la uzun bir görüşmede bulunduktan sonra, sabahın erken saatlerinde Gürler’e gitmişti. Bir mesaj ilettiği güçlü olasılıktı. Daha sonra Mehmet Tuğcu da onlara

katılmıştı.

Hilmi Fırat hâlâ bana ulaşmaya çalışıyordu. Ama telefonlara çıkmıyordum. Akşam Numan Esin ve Dr. Memduh Eren ile görüştüm. Toplantı haberleri gelmişti. Batur, müdahale sonrasında kendisinin Başbakan, Gürler'in Devlet Başkanı olacağını söylemişti. Gürler'i ter basmıştı o anda. Çok heyecanlanmıştı. Ürkmüş bir havası vardı. Durmadan Eyiceoğlu'nun da harekete katılmasını, onsuz olmayacağını söyleyip duruyordu.

Batur, karşı çıkıyordu. Gürler; herhangi bir karar çıkmamasını, ertesi gün yapılacak Genişletilmiş Komuta Konseyi toplantısına dek beklenilmesini önermişti. Dışarıda silahlı subaylar bekliyordu. Çokgör toplantıdan bir müdahale kararı çıkacağına hâlâ inançlıydı ve gereken eylemler için hazırlık yapmıştı.

Batur, ona çok kızmıştı. Toplantı uzadıkça dışarıdakiler de sinirleniyorlardı.

Hidayet Ilgar, "Gelin içeri girelim ve kararı çıkarttıralım." demişti. Herkes odaya yönelmişti. Ilgar, tam kapıyı açacakken bakmıştı ki arkasında tek kişi yok.

O sırada kapı içeriden açılmış, Batur ve Gürler dışarı çıkmışlardı. Bir süre sonra da arabalarına binip Tağmaç'ın Orduevi'nde verdiği akşam yemeğine gitmişlerdi.

Yemekte ertesi gün yapılacak Genişletilmiş Komuta Konseyi toplantısına katılacak Korgeneral, Orgeneral ve Amiraller buluşacaklardı. Memduh Eren hem çok kızgındı, hem de gülüyordu.

"Düdük harekâtı, güdük oldu." dedi.

(Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002. S. 168)

Celal Eyiceoğlu, Amiral Bilget'i Ankara'dan Uzaklaştırıyor

8 Mart 1971 günü denetim gezisi bitmişti ve Ankara'ya dönüyorduk. Komutan Eyiceoğlu'na bir mesaj geldi.

Gözlerini bana çevirdi ve oldukça yavaş, ama o denli de kesin konuştu.

"Ankara'ya iner inmez hemen İstanbul'a Taşkızak Tersanesi'ne gideceksin. Eve bile uğramayacaksın. Araban seni bekliyor. Anında hareket ediyorsun."

Komutan Eyiceoğlu'nun 'zamanlaması' da fena değildi. Beni Ankara'dan ve Karargâhtan uzaklaştırdı, yine aldı yanına, İzmir'e denetim gezisine gittik. Günlerden 7 Mart 1971 idi. Öteden beriden, havadan sudan söz ediyorduk. Hep konuştuklarımız aramızda bir içtenlik kalmadığına işaret ediyordu. Eyiceoğlu, harekâtın yapılacağını, benim de etkin bir konumda bulunacağımı sanıyordu hâlâ.

Oysa ben, harekât filan olmayacağından emindim artık ve gelişmelerden giderek büyük kaygı duyuyordum. Kaygım, harekâtın biçiminden ve vardığı olanaksızlık noktasından çok daha ötelerdeydi. Çok daha geniş kapsamlı bir tedirginlik içindeydim. Türkiye'de son sürede gelişen Anti-Amerikan saldırıların, sıradan bir gençlik tepkisi olduğuna inanmamaya başlamıştım. Bunun için güçlü nedenlerim de vardı."

(Vedi'i Bilget, Girdap 1, Kastaş Y. İstanbul 2002, s. 162-166.)

Bilget Amiral, Çokgör'ün Evindeki Toplantıda 'Her Şey Bitti.' Diyor

"D gününden D saatinden harekâtın bitimine dek açıklanmasın, radyoda bildirilsin. Aynı zamanda görev zarfları kuryeler ile iletilsin, zarfı alan hemen toplantı yeri olacak Kara Harp Okulu'na gelsin" dedim. Bunun tedirginlik yaratacağı ileri sürüldü. Konsey üyelerinin kimler olacakları şimdiden kendilerine açıklanmalıydı. Kabul ettim.

Celil Gürkan ile İlyas Albayrak sürekli not tutuyorlardı. Sonunda ciddi ve kararlı aşamaya gelindiği izlenimi vardı.

Ne ki, Atıf Erçıkan'ın üzerindeki paltoyla ikide bir tuvalete girip çıkması bu izlenimi bozuyordu.

Arada bir sanki bir sancısı varmış gibi de eliyle göğsüne bastırıyordu.

Kimlere ne görevler verileceğini yeniden tek tek saymaya başlamıştım. "Genelkurmay Başkanı Atıf Erçıkan olacak." deyince, Erçıkan oturduğu koltukta bayılıverdi.

Birden toplantı dağılır gibi oldu. "'D günü D saati' saptanmadan kimse buradan ayrılamaz." dememe karşın Ömer Çokgör eşinin eve geldiğini ve dağılmamız gerektiğini söyledi.

Evden çıkarken, yeniden Erçıkan'ın durumu irdelendi. Denizci arkadaşlar ve genç subaylarla birlikte Erçıkan'ın saf dışı bırakılması gerekliliğini savunduk.

Ne ki, Celil Gürkan ve Şükrü Köseoğlu kaygılarımızı anlayışla karşılamalarına rağmen, Erçıkan'a çok fazla bilgi aktarıldığını ve artık saf dışı bırakılmasının olanaksızlığını öne çıkardılar. Yılmaz Akkılıç ise sert bir tutumla yanıtladı:

"Bu durumda O bizi saf dışı bırakacaktır."

(Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, s. 153)

Celil Gürkan, Atıf Erçıkan'la bir kez daha baş başa görüşmemizi istiyordu. Tutumuna doğrudan tanık olmalıydık. Çünkü Gürler, kendisine ilettiği harekât dosyasını geri vermişti. Herhangi bir şey söylememiş, yalnızca "Söylendiği kadar solda değilmişsiniz." yorumunda bulunmuştu.

'Telefon Atıf' ile görüşmek gereksizdi. Onun kim olduğu, dünü bugünü biliniyordu. Ama bu kanıyı en çok benimle birlikte denizci grup ve diğer kuvvetlerin genç subayları paylaşıyordu. Generallerin de kesinlikle ve kişisel olarak inanmaları gerekiyordu belki de.

Kırmadım, öneriyi kabul ettim. Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na gittim, Şükrü Köseoğlu'nun odasına girdim.

Celil Gürkan, Ömer Çokgör ve Atıf Erçıkan gelmişlerdi.

Celil Gürkan, Batur'un istemiyle Gürler'e verdiği harekât dosyasının kendisine iade edildiğini, Gürler'in ikircikli tutumunun kaygı verici olduğunu anlattı.

Herkes sessizdi. Uzun süredir kendini belli eden tek anlamlı ve tek göstergeli bir olmazlığın suskunluğuna yansıyış anıydı bu. Birden Atıf Erçıkan yerinden doğruldu. Sert bir sesle konuştu.

"Faruk Gürler'e artık gerek yok! Ben varım. Ben emir vereceğim."

Artık kesinlikle anlamıştım: Benim için her şey 1968'in Şubat ayı sonunda başlamıştı ve 1971'in Şubat ayı sonunda bitmişti.'

(Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul, 2002, s. 155-156)

Bilget Amiral, Bahçelievler Toplantısını Terk Ediyor

"Toplantıya gittim. Tüm kadro oradaydı. Herkes Atıf Erçıkan'ın gelmesini bekliyordu. Ama ortada yoktu. Başrole soyunmuştu ya sahneye hep son anda çıkacaktı.

Zaman ilerliyor, hazret gelmiyordu bir türlü. Herkes Erçıkan'ın gelmesini bekliyordu. Bu arada konuşuluyor, çay, kahve, içki içiliyor, salon sigara dumanından geçilmiyordu.

Sinirlenmiştim. Ev sahibimize döndüm. 'Sayın İlyas Albayrak dedim. Toplantı burada mı, yoksa başka bir yerde mi yapılacak?'

'Elbette burada amiralim.'

İlyas Albayrak, Yılmaz Akkılıç fırladılar, Erçıkan'ı almak için evine gittiler. Yarım saat sonra ikisi birden döndüler. Arkalarından Erçıkan geldi. Nefes nefeseydi:

Sırtındaki paltoyu çıkarmadan gitti bir yere oturdu.

Gece de gün gibi kötü geçiyordu ve ben de kötü olmaya başlamıştım ve ayağa kalkıp bağırdım.

İşin ciddiyeti berkemal burada arkadaşlar. Hani gündem açıklanacaktı? Hani "D günü" açıklanacaktı?

Hiçbir şey olamaz, bu gidişle. Ben bu işte yokum artık istifa ediyorum!

Vurdum kapıyı, dışarı çıktım. Dönmem için arkamdan gelenleri itekledim. Kendimi sokağa attım.

(Vedi'i Bilget, Girdap, Kaştaş Y. İstanbul, 2002. S. 153)

Sabahleyin İlyas Albayrak geldi odama, geceki tutumundan tek söz etmedi. Ama daha önemli haberleri vardı.

Yılmaz Akkılıç ile birlikte Erçıkan'ı evinden almaya gittikleri sürece ilişkin.

Akkılıç, Erçıkan'a bir soru sormuş o da yanıt olarak durumu Tağmaç'a bildirdiğini ve köşke çıkıp

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a anlatacaklarını söylemiş. Onlar da askermiş, hiç bilmemeleri olur muymuş?

Akkılıç çok kızmış, çıkıp gitmiş evden. Erçıkan arkalarından nefes nefese zar zor yetişmiş toplantıya.

İlgisizce baktım Albayrak'ın yüzüne. Denizci arkadaşlarla birlikte birkaç kez uyarmıştı kendilerini Erçıkan'a karşı. Ben yokum demiştim ya, bu uyarıları yinelemedim."

(Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, s. 155-156)

Emekli Tuğamiral Vedi'i Bilget, Erenköy İşkence Köşküne Alınmıyor

"1 Haziran 1973 günü İstanbul Sıkıyönetimi, 'cunta faaliyeti içinde bulunmak' suçlamalarında gemi azıya almıştı.

Celil Gürkan, İzmir'de gözaltına alınıp İstanbul'a getirilmiş ve MİT'in Ziverbey'deki sorgu evine götürülmüştü. Ardından Ömer Çokgör, İlyas Albayrak, Bahattin Taner, Nedim Arat, Fakif Özfakih ve Erol Bilbilik gözaltına alındılar.

Korutürk; CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in, Batur'u CHP'ye katılmaya davet ettiğini ve seçimlerde İstanbul'dan liste başına koyacağını bildirdiğini duymuştu. 2 Haziran'da Batur'u çağırdı ve öneriyi kabul etmemesini, bu durumun ülkede başka gerilimlere neden olabileceğini, siyasete girmek istiyorsa emekli olunca onu Kontenjan Senatörü yapacağını söyledi. Kimsenin kendisinden ummamasına karşın Korutürk, bu sözleri bir ordu başkomutanı gibi emredercesine söylemişti.

Batur şaşırdı ve sustu. Ertesi gün Ecevit'in önerisini geri çevirdi.

4 Haziran 1973'te Amiral Bahattin Özülker'den bir haber geldi. Celil Gürkan'ın gözaltına alındığını duyar duymaz Fahri Korutürk (Cumhurbaşkanı), Genelkurmay 2. Başkanı Turgut Sunalp'i çağırtmıştı:

'Neler çevirdiğinizi biliyorum. Bilget Amiral'e dokunursanız karışmam.' demişti. Şaşırdım kaldım. Özülker, 'bu arada rahat durmamı' diliyordu. Sunalp'i sıkıştıran sadece Korutürk değildi.

Kemal Kayacan da İstanbul'daki gelişimin farkındaydı. 'Bir cunta yönetimi getirmek amacıyla ihtilal öngören, gizli örgütün en üst kademesini elinde bulunduran zevatın; yüksek askeri rütbeli kişilerden oluştuğu, ve bunları suçlayacak kanıt toplamak için eyleme geçildiğini' anlamıştı. 5 Haziran'da Muhsin Batur'la görüştü. Birlikte Genelkurmay Başkanı Semih Sancar'a gittiler. Kısa bir konuşmadan sonra çıktılar. Sancar; Sunalp'i çağırdı ve çok sert bir dille suçladı.

Sunalp'e düşen; İstanbul'u arayıp Faik Türün'ü uyarmaktı. Sancar, Tağmaç değildi. Ertesi gün Celil Gürkan, İlyas Albayrak ve Fakih Özfakih serbest bırakıldılar.

8 Haziran'da Sıkıyönetim'deki duruşmada Numan Esin ayakkabı ve çoraplarını çıkardı, üstündekileri soyundu. Ayakları ve vücudundaki yaraları, vurukları gösterdi.

Bunların işkence izleri olduğunu söyledi. İstanbul'daki MİT sorgu evinde subaylar eski bir subaya işkence etmişlerdi.

Savcı ve yargıçlar sustular, başlarını öne eğdiler."

(Vedi'i Bilget, Girdap-1 Kastaş Y, İstanbul 2002. S. 289-290)

Tuğgeneral Lütfü Erol, Avcıoğlu Hareketi İstanbul Kolu'nu Tutuklatacaktı

9 Mart 1971 Hareketi İstanbul koluna mensup subaylarla, İstanbul'daki son hazırlıkları gözden geçirmek üzere İstanbul 3. Kolordu ve Garnizon Komutanlığı Kurmay Başkanı Tuğgeneral Lütfü Erol'un Balmumcu'daki lojmanında bir toplantı yapıldı. Toplantı şöyle cereyan etti:

1970'in son aylarında Etimesgut Askeri Havaalanı'ndan kalkan bir uçakla, Hava Kurmay Albay İlyas Albayrak, Topçu Pilot Albay Hidayet Ilgar ve Deniz Binbaşı Erol Bilbilik Yeşilköy Askeri Havaalanı'na indiler.

İstanbul 3. Kolordu ve Garnizon Komutanlığı Kurmay Başkanı Tuğgeneral Ömer Lütfü Erol'un Balmumcu'daki lojmanına giderek İstanbul Kolu ile bir araya geldiler. Kendilerine bu görev Celil Gürkan tarafından verilmişti, çok önemliydi ve son hazırlıklar değerlendirilerek Hareket'in düğmesine basılacaktı.

Toplantıya Lütfü Erol, Kara Kurmay Albay Nedim Arat ve Denizaltı Kurmay Albay Vural Vural katıldı.

İstanbul'da hedef alınan siviller listesi konusu ele alındığında Albay Emin Arat, İlhan Selçuk, İlhami Soysal, Mümtaz Soysal, Çetin Altan ve o dönemde Cumhuriyet'te İlhan Selçuk'la birlikte olan aydınların ismini okumaya ve komünist olduklarını söylemeye başladı.

Lütfü Erol, listeyi Arat ve Vural'la birlikte hazırladıklarını ifade etti. Biz sert tepki verdik. Mümtaz Soysal ve Çetin Altan dışındakilerin bizimle beraber olduklarını açıkladık. Onlar listelerini ısrarla savunmaya devam edince; biz toplantıyı hemen terk ederek aynı uçakla Ankara'ya döndük. Bahçelievler'deki toplantıda Celil Gürkan'la birlikte Ankara Kolu'nun diğer tüm üyelerine olayı ayrıntılarıyla anlattık. Liste burada da büyük tepkiye neden oldu ve şaşkınlık yarattı.

Lütfü Erol'un bu işin mimarı olması ise özellikle karacıları çok şaşırttı. Bu olay, 9 Mart 1971 Hareketi içindeki Avcıoğlu grubunun istenmediğini ve onların hedefinde olduklarını açıkça ortaya koymaktaydı. Daha sonra; Hava Kurmay Albay Siyami Taştan'ın (daha sonra Hava KK oldu) Harem'de bir apartman dairesinde Memduh Ünlütürk ile toplantılar yaptığını, bu toplantılarda Faik Türün'ün İstihbarat Şube Müdürü Albay Şahap Atalay ve Lütfü Erol'un adamı Albay Bedri Buluç'un da katıldığını tespit ettim. Buluç'un sadece bu toplantılara değil, İstanbul'da önemli operasyonlara da katıldığını öğrendim. Belli ki Avcıoğlu Hareketi İstanbul Kolu'nun tutuklanacaklar listesi sözü edilen toplantılara katılanlarca hazırlanmıştır. 1970 sonrasında İstanbul bölgesi örgütsel faaliyetlerden sorumlu 3. Kolordu Komutanlığı Kurmay Başkanı olarak Lütfü Erol da mimarlığına soyunduğu bu

planı onaylayacaktı.

Vedi'i Bilget Amiral'in toplantılarımızda "Lütfü Erol, Faik Türün'ün adamıdır." demesinin nedeni bunlardan haberdar olmasıydı.

9 Mart 1971 Hareketinin Devrim Konsey Üyeleri

1971 Ocak ayında Devrim Konseyi üyelerinin tesbiti için Hava Pilot Tuğgeneral Ömer Çokgör'ün Ankara'daki evinde yapılan son toplantıda 32 Karacı, 11 Havacı ve 7 Denizci olmak üzere 50 kişi Devrim Konseyi üyeliğine seçilmiştir.

Üyeler şunlardır:

Kara Subayları:

Orgeneral Faruk Gürler

Korgeneral Atıf Erçıkan

Korgeneral Orhan Suerdem

Tümgeneral Şükrü Köseoğlu

Tuğgeneral Mehmet Tuğcu

Tuğgeneral Lütfü Erol

Tuğgeneral Necati İnoğlu

Kurmay Albay Emin Arat

Kurmay Albay Bahattin Taner

Kurmay Albay Adnan Arabacıoğlu

Kurmay Albay Hami Menzilcioğlu

Kurmay Albay Orhan Üstün

Kurmay Albay Kadri Tandoğan

Kurmay Albay Kenan Güven

Top. Pilot Albay Hidayet Ilgar

Tank Albay Kadri Ok

Piyade Albay Ömer Şamlı

Muhabere Albay Mehmet Namlı

Tank Albay Cahit Bayer

Piyade Albay Kadir Gündoğan

Yarbay Ümran Şensezgin

Tank Binbaşı Yılmaz Akkılıç

Tank Binbaşı Yılmaz Can

(Not: İsmi hatırlanmayan 9 subay daha vardır)

Hava Subayları:

Orgeneral Muhsin Batur

Tümgeneral Nuri Gök

Tuğgeneral Ömer Çokgör

Tuğgeneral Aydın Kırışoğlu

Kurmay Albay Kemal Tunusluoğlu

Kurmay Albay Rıza Abraz

Kurmay Albay İlyas Albayrak

Kurmay Albay Sermet Yüzer

Pilot Albay Mehmet Heperler

Albay Mesut Günüşen

Yüksek Makine-Uçak Mühendisi Binbaşı İbrahim Keskin

Deniz Subayları:

Tuğamiral Vedi'i Bilget

Kurmay Albay Adnan Kaptan

Kurmay Albay Faruk Yorulmaz

Albay Bülent Tarcan

Gemi İnşa Yüksek Mühendis Yarbay Ali Çelik

Binbaşı Erol Bilbilik

İnşaat Yüksek Mühendis Sabahattin Sağıroğlu

MİT Nerede Duruyordu?

MİT'in bizi izlediğini biliyorduk. MİT'te Osman Köksal'ın çok sağlam adamı olan bir albay vardı. Köksal onun adını hiç söylemedi. MİT'in beni izlemesi doğaldı. O albayın önlemesi ile ben bir süre rahatça faaliyetimi yürüttüm.

Ben hemen hemen her gün Doğan Avcıoğluyla buluşuyordum. Telefon konuşmalarında hep kod adı kullanırdık. Onun meşhur bir kırmızı Anadol marka arabası vardı. Hep geç saatlerde buluşuyor, görüşmelerimizi de arabada yapıyorduk. Bilget Amiral'in emrinde çalıştığım için Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhı'nda da izleniyorduk. Nitekim hakkımızda birçok MİT raporu olduğunu daha sonraki bir tarihte Eyiceoğlu bana söyledi. Değişik tarihlerde Eyiceoğlu, benim Ankara dışına üç kere tayinimi çıkardı. Ama üç seferinde de beni Ankara'dan ayıramadı. Yani benim tayinlerim durduruldu. Bunun nedeni Tabii Senatörler Madanoğlu ile Köksal'ın bizzat komutanlık makamına gelerek durdurmalarıydı.

MİT olayını şöyle anlatmak istiyorum. 16 Mart 1971 günü emrinde çalıştığım Lojistik Başkanı Tuğamiral Adnan Munlu, normal şartlarda makamına çağırması gerekirken, hızla odama girdi; "Ordudan atıldın. Bir saat içinde komutanlığı terk edecek, İskenderun'a gönderileceksin. Lojmana uğramayacaksın. Bu "Komutan Oramiral'imiz Celal Eyiceoğlu'nun emridir, tebliğ ediyorum." dedi. Ben emrimdekilere sicil tanzim etmeden, veda etmeden ve kanuni haklarımı almadan buradan ayrılmam diye direnince Eyiceoğlu'nun makam odasına götürüldüm. Eyiceoğlu; "Şurada en az beş-altı raf dolusu Vedi'i Bilget ve seninle ilgili MİT raporları var. Üç kere tayinini çıkarttım; olmadı. Bu işten vazgeçtiğini söyle. Seni bunların hepsinden affedeyim. Seni Uzakdoğu'da bir dış göreve göndereyim. Ben ölene kadar kimse sana el sürmeyecek. Yeter ki, 'Ben bu işten vazgeçtim.' de.'' dedi.

"Komutan Amiralim, ben bunu söyleyemem." deyince sinirlendi.

"Bindirin uçağa gitsin." diye emir verdi. Lojmana uğrayıp annemi bile göremeden Adana Havaalanı'nda kendimi buldum. Orada beni; 27 Mayıs ihtilalcisi, Akdeniz Bölge Komutanı Denizaltıcı Tuğamiral Bülent Tarkan karşıladı. 2 ay 5 gün sonra 21 Mayıs 1971 günü TSK'dan sicilen atıldım. Halbuki 30 Ağustos 1970 günü üstün başarı ödülü alarak binbaşılığa terfi etmiştim ve ödülümü Oramiral Eyiceoğlu'nun elinden almıştım.

MİT birçok olaydan haberdardı, ama dengeleri de dikkatle hesaplıyordu. Askeri grupların iktidarı ele geçirme olasılıklarını değerlendiriyor; ya görmezlikten geliyor ya da Başbakan'ı, Cumhurbaşkanı'nı, Genelkurmay Başkanı'nı aynı veya farklı raporlarla, aynı veya farklı zamanlarda bilgilendiriyordu. Bu yöntemin mimarı da 12 Mart 1971 MİT Başkanı Korgeneral Fuat Doğu'dur. Doğu, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın sağ koluydu. Sunay, bu tür askeri gruplaşmalar içinden gelmiş olması nedeniyle Fuat Doğu, MİT Başkanı kimliğiyle Cevdet Sunay'a 'bendelik etme' dışında bir alternatifi olası görmüyordu, çünkü Doğu; askeri iktidardan yanaydı, sivil iktidardan yana değildi. Askeri ile sivil iktidar arasında kaldığında askeri iktidar yanında olmak zorundaydı.

Örnek vermek gerekirse; Doğan Avcıoğlu'yla telefon konuşmalarımızla ilgili haftalık raporlar düzenletti. Bu raporların bir kısmını gördüm. Bu raporlar örneğin sadece Celal Eyiceoğlu'na verilir ya da okutulurdu. Celal Eyiceoğlu kritik MİT raporları hakkında komutanlıktaki amirallere bilgi verme lüzumunu hissettiğinde amiralleri toplar, raporu okutturur ve değerlendirirdi. Ancak Lojistik

Başkanı tuğamiral Vedi'i Bilget'in sosyalist olduğunu bildiği için bu toplantılara iştirak ettirmezdi. Ya da önemli bölümler bittikten sonra toplantıya çağırırdı. Görevinin ilk aylarında çağrıldığı bir toplantıda Doğan Avcıoğlu ile ilgili olarak Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genelkurmay Başkanı'na üç değişik rapor verildiğini hayretle tespit etmişti. Zaten ilerideki toplantılara da hiç çağrılmamıştı.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç'a da değişik ve feci raporlar servis edilirken, daha beterleri Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a servis edildi.

Yani 12 Mart dönemi MİT'i, Fuat Doğu'nun MİT'idir, bir ihanet MİT'idir. Bir ABD MİT'idir.

Başbakan olarak kendisine karşı sorumlu olmasına rağmen bir askeri darbenin varlığından Süleyman Demirel'i haberdar etmemek için Fuat Doğu'nun MİT'i elinden gelen her şeyi yapmıştır. Kendi adına denge hesabını yapmakta olan Demirel de Doğu'yu çağırıp hesap sormamıştır.

Harekâtın ABD adına başarılı olması için MİT kuvvet komutanlarına bile aynı konuda üç ayrı rapor vermiştir.

Ben, Celil Gürkan'ı, Şükrü Köseoğlu'nu, Vedi'i Bilget'i, hepsini, en önemli bir toplantıda ikaz etmiş, "Korgeneral Atıf Erçıkan'ı işin içine katmayın. CIA ajanı gibi bir adamdır. Oportünisttir, güvenilmez. Bizi ihbar eder. 22 Şubat'ta, 21 Mayıs'taki Talat Aydemir olaylarında ikili oynamıştır. Benim bilgilerime göre babası da Atatürk'e muhalefetten Gerede dağlarına savaş için çıkmış bir Atatürk düşmanıdır." dedim. Bu sözler Celil Gürkan'ın "12 Mart'a 5 Kala" isimli kitabında da var.

Bunun üzerine Celil Gürkan, "Biz ona bilgileri aktardık. O, bizim başımız oldu." dedi.

O toplantıda Atıf Erçıkan'ın yanında her şey konuşuldu.

İlyas Albayrak'ın Bahçelievler'deki dairesindeki toplantıda Atıf Erçıkan yine vardı. Toplantı bittikten sonra İlyas Albayrak'la, Tank Binbaşı Yılmaz Akkılıç, "Bunu nasıl yaparsınız?" diye sordular. Sert bir tartışma oldu.

Yani MİT'in, CIA'nin, Sovyetler Birliği İstihbarat Örgütü'nün yanı sıra bir de bizim içimizden, onların adına bizi ihbar eden muhbirler vardı.

Oramiral Celal Eyiceoğlu, 16 Mart 1971 günü benden bu işlerden vazgeçmemi isteyip de ben reddettiğimde bana, "Aptal herifler. Bütün toplantılarınızı biliyoruz. İçinize Korgeneral Atıf Erçıkan'ı soktuk. Toplantılardan sonra bize Çankaya'ya bütün bilgileri teyple getiriyordu." dedi.

Olaylar gelişirken, Faruk Gürler ve Muhsin Batur'un bizi oyaladıkları anlaşıldı. Bunun altında yatan da ikisinin de bir iş yapacak güç ve yetenekte olmadıklarını bilmeleriydi. Celil Gürkan da o hareketi tek başına götüremeyeceğini bildiği için Atıf Erçıkan'a havale etti. Atıf Erçıkan da içimize girince hareketi bitirdi. Faruk Gürler de bitti, çünkü Erçıkan, Tağmaç'ın, Köşk'ün ve Celal Eyiceoğlu'nun casusuydu.

Tepede iki grup vardı. Birincisi Tağmaç, Sunay ve Eyiceoğlu, yüzde yüz ABD emperyalizmine bağlıydı. İkinci grupta Muhsin Batur ve Faruk Gürler. Onlar biraz daha ılımlıydılar.

Güç dengesi ABD emperyalizmine tam bağlı gruba geçince Gürler ve Batur ezilip yok edilmekten korktular. İkili oynadılar ve sonunda bizim hareketi çökerttiler.

Tam çökertme Şubat 1971'in başında oldu. Atıf Erçıkan Amerika'dan yeni dönmüştü. İşte o zaman iş bitti. Biz "Bu hareketten hemen çıkalım." dedik. Daha önce de demiştik. Ama yüksek sesle seslendirince; Karacı, Havacı, ve Bilget Grubu denizciler hariç diğer denizciler olmaz, "Sizi vururuz." dediler. Baktık çıkmakla da, kalmakla da sonuç değişmeyecek.

Sonucu bilerek mücadele de kaldık. Biz çalışmalarımızı sürdürdük. 9 Mart 1971 günü saat 17:00'de işi bitirmek için düğmeye basma kararı aldık. Her şey hazırdı, elimizdeki kuvvetlerle on hareketi başarıya ulaştırabilirdi. O gün ben Dz. KK. Karargâhında binbaşı olarak nöbetçi amirliğini üstlenmiştim. Toplantıyı ve karargâhı kontrol altında bulunduruyordum.

9 Mart 1971 günü saat 15:30-16:00 civarında Doğan Avcıoğlu'yla İstatistik Enstitüsü önünde buluştuk. Bana, "Ne düşünüyorsun?" diye sorunca, hareketin icrası bağlamında, "Mahvolacağız." cevabını verdim. "Ben de öyle düşünüyorum." dedi.

Deniz Kuvvetleri karargâhına döndüm. Hava Kuvvetleri'nde saat 17:00'de toplantı olacak ve orada alınacak kararla harekât başlayacak. 192 ismi toplatacağız. Bunların arasında bakanlar, müsteşarlar, generaller ve amiraller var. Bunlardan ben sorumluyum. Bir kısım general ve amiralleri, lojmanları terk ettiklerini biliyorduk.

Saraçoğlu Mahallesi neredeyse tamamen boşaltılmıştı.

Saat 17:00'de Muhsin Batur'un odasında; Faruk Gürler, Muhsin Batur, bizim gruptan Celil Gürkan, Tümgeneral Şükrü Köseoğlu, Tuğgeneral Mehmet Ali Aker, Hava Tuğgeneral Ömer Çokgör, Hava Korgeneral Ahmet Dural, Hava Tümgeneral Hulusi Kaymaklı toplandılar. Faruk Gürler, "Bu işi yapacağız, ama hele bir yarın olsun. Yüksek Komuta Konseyi'ni toplayalım" dedi. Ama öyle bir konsey yok!

10 Mart 1971 günü de Muhsin Batur ve Faruk Gürler hareketi sattılar ve ABD'ci cuntaya güç verdiler. Onlarla beraber oldular, bizi ezdiler.

12 Mart ABD askeri darbesi 9 Mart devrimci hareketinin üstünden geçmiştir. Onu yenmiştir.

Sonuç olarak o günkü konjonktürde 9 Mart Hareketi için şunu söyleyebiliriz: "9 Mart Hareketi; özünde Türkiye'yi ulusalcı bir iktidara kavuşturmak için yola çıkmış bir "Jön Türk" hareketidir. Hareketin asıl adı budur. Atatürkçü bir harekettir, tam bağımsızlıkçıdır. Anti emperyalisttir, anti Amerikancıdır."

12 Mart 1971 Askeri Darbesi Sırasında Resen Emekli Edilen Subaylardan Bazıları Şunlardır:

Generaller ve Amiraller:

Tümgeneral Celil Gürkan

Tümgenerel Şükrü Köseoğlu

Hava Tuğgeneral Mehmet Ali Akar

Tuğamiral Vedi'i Bilget

Tuğgeneral Lütfü Erol

Hava Tuğgeneral Necdet Gürkan

Tuğgeneral Mehmet Tuğcu

Albaylar:

Kurmay Albay Emin Arat

Kurmay Albay Bahattin Taner

Kurmay Albay Kadir Tandoğan

Albay Ömer Şamlı

Kara Hava Pilot Albay Hidayet Ilgar

Albay Mehmet Namlı

Albay Kadir Ok

Albay Cavit Bayer

Hava Kurmay Albay Kemal Tunusluoğlu

Üsteğmenler -Teğmenler:

Eşref Erdem

Yavuz Top

Ali Kırca

Sarp Kuray

Ömer Laçiner

Atilla Özsever

Erol Kızılelma

Şahin Aldoğan

Hüseyin Atalay

İsmail Cankardeş

Saim Kıroğlu

Hikmet Çelik

Mehmet Akmaner

Seçkin Pader

Hasan Çetin

Ahmet Çoker

Ahmet Ergüden

Ergün Türüsel

İzzet Demirhan

Ulusel Berrak

Çoşkun Erkal

Bülent Dinçer

Vahittin Ergin

Ayhan Kandaş

Ali Ercan

Mehmet Şengör

Volkan Rişvanoğlu

Erol Kartal

Ruhi Demirören

Orhan Atan

Yakup Hindistan

Çetin Algon

Yücel Ersoy

Cahit Uzunhasan

Mustafa Süzer

Emin Babakuş

Bahadır Ergün

Mehmet Tuncay

Fahri Kıvanç

Lütfi Yılmaz

Fahrettin Karayel

Şakir Öndeyici

Mehmet Aktüre

Mehmet Sağcan

Cumali Ülgün

Hasan Koca

Erhan Ünal

İhsan Yanar

Şeref Taş

Okan Esmer

Özmettin Azman

Seffan Özdemir

Haluk Ergüven

İbrahim Çetinkaya

9 Mart 1971 Devrim Kabinesi

Yeniden oluşturulan dosya Hava Kuvvetleri Komutanı Batur'a iletilmişti. İliştirilen yanıtta şöyle yazıyordu:

"Dün akşam havacılar, bir araya geldik. Liderimizin GÖRÜŞLER'i, enine boyuna incelendi. BİZ KOMÜNİST DEĞİLİZ. Mütalâanızın son cümlesi, hepimizi çok tedirgin etti. Milletimizin beklediği ve bizim de % 100 inandığımızın LİDER'imiz ile bu derece kesin çizgilerle ayrı düşmememiz gerekir kanaatindeyiz."

Dosya'da, Anayasa maddelerinin değiştirilmiş yeni düzenlemelerinden başka Batur'un istediği yemin metni, stratejik noktalar için kabul edilen isimlerin listesi ve kadroya içerilmesi öngörülen sivilleri de kapsayan bir hükümet şablonu yer alıyordu.

"Büyük ATATÜRK'ün bize verdiği direktifin icabı olarak; Memleketin mümkün olan en kısa zamanda çağdaş medeniyet seviyesine ulaşabilmesi için, yapılması gerekli işleri gerçekleştirmek amacıyla, bütün varlığımla arkadaşlarıma katılmış bulunuyorum. Hedefe ulaşmak için, köklü devrim hareketinin zaruri olduğuna inanıyorum" diye başlayan yemin metni, "Mukaddes bildiğim bu davaya ölünceye kadar hizmet edeceğime, şeref ve namusum üzerine söz veriyorum" diye bitiyordu.

- Batur, kabul etmişti.

Stratejik noktalar için kabul edilen isimlerin kimisi kodlanmış ve Batur'a sunulmuştu:

Devlet Başkanı Başbakan	:	Selim Bey (Orgenerak Faruk Gürler)
Başbakan	:	Yavuz Bey (Orgeneral Muhsin Batur)
Başbakan Yardımcısı	:	Nuri Bey (Tümgeneral Celil Gürkan)
Genelkurmay Başkanı	:	Erci Bey (Korgeneral Atıf Erçıkan)
Devrim Kons. Gn. Sek.	:	Hava Tuğgeneral Aydın Kırışoğlu
Kara Kuvvetleri K.ı	:	Tümgeneral Şükrü Köseoğlu
Deniz Kuvvetleri K.ı	:	
Hava Kuvvetleri K.ı	:	Hava Tuğgeneral Ömer Çokgör
Jandarma Genel K.ı	:	Tümgeneral Necati İnoğlu

Batur, reddetmedi.

Kurulacak kabineye girecek asker bakanların Devrim Konseyi içinden ya da dışından olabileceği görüşünden hareketle Batur'un istediği sivil isimleri de öngören bir taslak oluşturulmuştu

Başbakan Yardımcısı	:	Adalet Bakanlığı
	:	Prof. Bahri Savcı - Miraç Aktuğ
Bayındırlık Bakanlığı	:	Yük. Müh. Sedat Özkol - Şükrü Kaya
Çalışma Bakanlığı	:	Necdet Şaluuz - Erciş Kurtuluş
Dışişleri Bakanlığı	:	Sezai Orkunt - Osman Olcay
Enerji ve T. Kaynak. Bak.	:	İhsan Topaloğlu - Mehmet Erdemir
Gümrük ve T. Bak.	:	Sabahattin Teoman - Cemal Silahoğlu
İçişleri Bakanlığı	:	Enver Koray
İmar ve İskan Bak.	:	Selahattin Babüroğlu - Halit Karababa İlhan Tekeli
Köyişleri Bakanlığı	:	O. Nuri Koçtürk Cevat Geray
Maliye Bakanlığı	:	Ziya Kayra - Erhan Işıl
Milli Eğitim Bakanlığı	:	Prof. Fehmi Yavuz
Milli Savunma Bakanlığı	:	Fakih Özfakih
Sağlık ve Sos. Yard. Bak.	:	Prof. Dr. Nusret Fişek
Sanayi Bakanlığı	:	Tahsin Yalabuk
Tarım Bakanlığı	:	Oğuz Atalay
Orman Bakanlığı	:	Y. Orman Müh. Celal Göydün
Ticaret Bakanlığı	:	Adnan B. Kafaoğlu - Sabahattin Özmen
Turizm ve Tanıtma Bak.	:	Nejat Erder
Ulaştırma Bakanlığı	:	Hilmi Özgen - Nedret Utkan
Gençlik ve Spor Bak.	:	Halit Çelenk - İrfan Solmazer
Devlet Bakanlığı	:	Memduh Aytür - Numan Esin
Devlet Bakanlığı	:	Attila Sönmez - Orhan Kabibay
Devlet Bakanlığı	:	Mucip Ataklı - Şaban Demir
Plân Koordinasyon Başk.	:	O. Nuri Tosun - Atilla Karaosmanoğlu
Basın Yayın	:	Sabahattin Selek - Altan Öymen - Mazhar Özkol Batur, onayladı.

9 Mart 1971 Devrim Anayasası

T.C. Devrim Anayasası

Birinci Kısım: Genel İlkeler

Devletin Şekli:

Madde 1 - Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

Cumhuriyetin Nitelikleri:

Madde 2 - Türkiye Cumhuriyeti, Devrim ilkelerine dayanan halkçı, devletçi, laik, milli ve sosyal devrimci bir devlettir.

Devletin Bütünlüğü, Resmi Dil, Başkent:

Madde 3 - Türkiye Devleti, ülkesi ve ulusu ile bölünmez bir bütündür. Resmi dil Türkçe'dir. Başkent Ankara'dır.

Egemenlik:

Madde 4 - Egemenlik kayıtsız şartsız Türk ulusunundur. Ulus, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organlar eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması hiçbir kişiye, zümreye ya da sınıfa bırakılamayacağı gibi; devrim ilkelerine de aykırı olamaz.

Yasama Yetkisi:

Madde 5 - Yasama yetkisi, Devrim Konseyi ve Devrim Meclisi tarafından kullanılır.

Yürütmenin Görevi:

Madde 6 - Yürütme görevi, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanlar Kurulu tarafından yerine getirilir.

Yargı Yetkisi:

Madde 7 - Yargı yetkisi, Ulus adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

Devlet Şeklinin Değişmezliği:

Madde 8 - Devlet şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki Anayasa hükmü değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

İkinci Kısım: Cumhuriyetin Temel Kuruluşları

Birinci Bölüm: Yasama Organı, Kuruluş ve Görevleri

Yasama Organı:

Madde 9 - Yasama Organı, Devrim Konseyi ve Devrim Meclisidir. Devrim Konseyi, Devletin en yüksek karar organıdır.

Devrim Konseyinin Görev ve Sorumluluğu:

Madde 10 - Devrim Konseyi, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmış bir Türkiye yaratılması ile görevli ve sorumludur. Konsey bu sorumluluğu, Türk halkı ve devrim kuruluşları ile paylaşır.

Devrim Konseyinin Yetkileri:

Madde 11 - Devrim Meclisince kabul edilen kanun, tasarı ve tekliflerin müzakeresi, kabulü, reddi ya

da değiştirilerek kabulü,

Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve uluslararası kurullarla yapılacak andlaşma ve anlaşmaların bir kanunla onaylanması; genel seferberlik ve savaş ilanı, yurt dışına birlik gönderilmesi,

Para basılması, Devrim Konseyinin yetkileri arasındadır.

Başkomutanlık Devrim Konseyinin manevi kişiliğinden ayrılmaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur.

Genelkurmay Başkanı, Silahlı Kuvvetlerin Komutanıdır ve Devrim Konseyine bağlıdır.

Devrim Konseyi, Devletin bütün kuruluşlarını gözetimi ve denetimi altında bulundurur.

Diğer Yetkiler:

Madde 12 - Bütçe ve kesin hesap kanunları ile, kanunların yorumlanması teklifleri, genel ve özel af ilanı, mahkemelerce verilen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar verilmesi de diğer kanun tasarı ve tekliflerinin incelenmesi usullerine tabidir.

Devrim Konseyinin Kuruluşu:

Madde 13 - Devrim Konseyi, ... 1971 devrimiyle Türk halkı, Türk gençliği ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına yönetimi devralmış bulunanlar arasından gelen ..... üyeden kurulmuştur.

Devrim Konseyinin doğal üyesi bulunmayan Genelkurmay Başkanı, Kara-Deniz-Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanı bu görevleri süresince, Devrim Konseyine geçici üye olarak katılırlar.

Devrim Konseyi Başkanlığı; Başkanlık Divanı:

Madde 14 - Devrim eylemini yürüten en kıdemli komutan, Devrim Konseyinin Başkanıdır.

Devrim Konseyi ikinci Başkanı, Konsey üyelerinin üçte iki çoğunluğunun oyları ile, Konsey üyeleri arasından seçilir.

Başkanlık Divanı, Devrim Konseyi içtüzüğü hükümlerine göre kurulur.

Devrim Konseyi Genel Sekreterliği:

Madde 15 - Devrim Konseyi, devrim ilkelerinin gözetim ve denetiminde ve yasama görevlerinin yürütülmesinde kolaylık sağlamak amacı ile, Devrim Konseyi Genel Sekreterliğini kurar.

Genel Sekreter ve Yardımcıları, Devrim Konseyi üyeleri arasından, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir ve gerektiğinde değiştirilir.

Devrim Partisi Genel Sekreterliği ile Sayıştay, Devrim Konseyi Genel Sekreterliği vasıtasıyla; Devrim Konseyine bağlıdırlar.

Üyelik Hukuk ve Sorumluluğu:

Madde 16 - Anayasadaki belirli haller dışında, Devrim Konseyi üyelik sıfatı ve dokunulmazlığı

kaldırılamaz. Üyeler, Konsey çalışmalarındaki oy ve sözlerinden ve ileri sürdükleri düşüncelerinden dolayı sorumlu tutulamazlar. Üyelik statüleri eşitlik esasına dayanır.

Devrim Konseyi üyelerinin yasama dokunulmazlıkları, Devrim Konseyi üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile şu hallerde kaldırılır: Vatana ihanetle suçlanmak, Devrim ilkelerine karşı çıkmak, yüz kızartıcı suçlardan biri ile sanık bulunduğu Devrim Konseyince saptanmış olmak ve üyelikle bağdaşmayan bir hizmeti kabul etmek.

Devrim Konseyi üyelik sıfatının sona ereceği durumlar: Ölüm, çekilme, yargılanmasına karar verilip; yapılan yargılama sonunda mahkum edilmiş olma, kocamışlık ve görev yapamayacak derecede sürekli hastalık.

İç Tüzük:

Madde 17 - Devrim Konseyi, çalışmalarını kendi yapacağı iç tüzük hükümlerine göre düzenler.

Devrim Meclisinin Kuruluşu:

Madde 18 - Devrim Meclisi, devrimin oluşumuna fikir ve eylemleri ile katkıda bulunmuş, devrim bilincine sahip olduğu Devrim Konseyince saptanan, yetenekleri ile devrime ve ülkenin kalkınmasına yararlı oldukları anlaşılan sivil ve asker, en çok yüz elli kişiden kurulur.

Devrim Meclisi Genel Sekreterliği:

Madde 19 - Yasama görevlerinin yürütülmesinde çabukluk sağlamak, Devrim Konseyi ve Bakanlar Kurulu ile ilişkileri düzenlemek amacıyla Devrim Meclisi Genel Sekreterliği kurulur.

Genel Sekreter ve yardımcıları, Devrim Meclisi üyeleri arasından ve üyelerin salt çoğunluğunun oyları ile seçilirler.

Üyenin Hukuk ve Sorumluluğu:

Madde 20 - Devrim Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden ve ileri sürdükleri düşüncelerden dolayı sorumlu tutulamazlar.

Devrime aykırı tutumları ya da suçlu görülme halleri dışında herhangi bir nedenle görevleri sona eren Bakanlar Kurulu üyeleri de; istemeleri halinde Devrim Meclisi üyesi olarak görevlendirilebilirler.

Devrim Meclisi Üyeliği sıfatı; Devrim Konseyi üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile şu hallerde kaldırılır: Vatana ihanetle suçlanmak, Devrim ilkelerine aykırı tutum ve davranışları olduğu saptanmak, yüz kızartıcı suçlardan biri ile koğuşturulmasına karar verilmek, sürekli hastalık ve kocamışlık ve üyelikle bağdaşmayacak bir hizmeti kabul etmiş olmak.

Devrim Meclisi üyeleri istedikleri zaman çekilebilirler. Çekilenlerin yerine yeni üye seçilir.

Görev Süresi:

Madde 21 - Devrim Meclisinin görev süresi, Devrim Partisi genel kongresini izleyen altıncı aydan sonra; Devrim Konseyince saptanacak tarihte yapılacak genel seçimlere kadar devam eder.

İç Tüzük:

Madde 22 - Devrim Meclisi, çalışmalarını kendi çıkaracağı iç tüzük hükümlerine göre düzenler.

Başkanlık Divanı:

Madde 23 - Devrim Meclisinin Başkanlık Divanı, kendi iç tüzük hükümlerine göre kurulur.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı:

Madde 24 - Devrim Konseyi ve Devrim Meclisi, seçilmiş üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar veririler.

Kanun Teklif Yetkisi:

Madde 25 - Kanun teklif etmeye; Bakanlar Kurulu ve Devrim Konseyi üyeleri ile, Devrim Meclisi üyelerinin teklifine Devrim Konseyi üyelerinden en az birinin katılması halinde, Devrim Meclisi üyeleri yetkilidirler.

Üyeler, kendi tekliflerini komisyonlarda savunabilirler.

Kanunların Cumhurbaşkanı'nca Yayınlanması:

Madde 26 - Cumhurbaşkanı, Devrim Konseyince kabul edilen kanunları, en geç on gün içinde yayınlar.

İkinci Bölüm: Yürütme

A - Cumhurbaşkanı

Seçimi ve Görevleri:

Madde 27 - .... 1971 Devrim eylemini yürüten en kıdemli

Komutan, Türk Devletinin Başkanıdır.

Cumhurbaşkanı, Türk Devletinin başıdır. Yabancı Devletlere Türk Devletinin temsilcilerini gönderir ve Türk Devletine gönderilen yabancı devlet temsilcilerini kabul eder.

Gerekli gördüğü zaman Devrim Konseyine ve Bakanlar Kuruluna başkanlık eder.

Tüzük, Kararname ve diğer hükümet tasarruflarını onaylar.

16'ncı maddenin ikinci ve üçüncü bendlerinde sayılan durumlarda Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması halinde; Devrim Konseyi, asil üyeleri içinden, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile Devlet Başkanını yeniden seçer.

Hukuk ve Sorumluluğu:

Madde 28 - Cumhurbaşkanı, görevleri ile ilgili işlemlerden, Devrim Konseyine karşı sorumludur. 16ncı maddenin ikinci ve üçüncü bendlerinde sayılan hallerde, Devrim Konseyi üyeleri gibi işlem görür.

Cumhurbaşkanı'na Vekalet:

Madde 29 - Cumhurbaşkanı, herhangi bir sebeple görevinden uzak kaldığı veya Cumhurbaşkanlığı

boşaldığı zaman; Cumhurbaşkanı görevine dönünceye veya yenisi seçilinceye kadar, Konsey İkinci Başkanı Cumhurbaşkanına vekâlet eder.

B - Bakanlar Kurulu

Kuruluş:

Madde 30 - Bakanlar Kurulu, Başbakan, Başbakan Yardımcısı ve Bakanlardan kuruludur.

Başbakan, Devrim Konseyi üyeleri arasından, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanır.

Başbakan Yardımcısı ve Bakanlar, Devrim Kurulunun tesbit edeceği adaylar arasından, Başbakan tarafından seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanırlar.

İşe Başlama, Program ve Güvenoyu:

Madde 31 - Bakanlar Kurulu, atanmayı izleyen bir hafta içinde Hükümet programını hazırlar.

Program, her Bakanlığın hizmetlerinin yürütülmesinde; genel kalkınma planı çerçevesi içinde, Türk Ulusunun çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma ülküsünü gerçekleştirecek; devrimi ve kamu hizmetlerini halka götürecek, halkın insanca yaşama olanağına kavuşturulmasını sağlayacak bir kalkınmayı hedef alacak nitelikte olacaktır.

Program, Devrim Meclisinde okunur. Program üzerindeki müzakere ve güven oylaması Devrim Konseyinde yapılır.

Devrim Konseyi, Devrim ilkelerine uygun olarak; Hükümete her zaman yol gösterebilir.

Görev ve Siyasi Sorumluluk:

Madde 32 - Başbakan, Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, Bakanlıklar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlar ve Devrim Konseyi adına genel siyasetin yürütülmesini düzenler.

Bakanlar Kurulu, genel siyasetin yürütülmesinden Devrim Konseyine karşı, birlikte sorumludurlar. Her Bakan, kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden dolayı ayrıca sorumludur.

Görev Sırasında Güven Oylaması:

Madde 33 - Başbakan ve Devrim Konseyi üyeleri, Bakanlar Kurulu için her zaman güven oylaması isteminde bulunabilirler.

Tüzükler ve Hükümet Tasarrufları:

Madde 34 - Bakanlar Kurulu, kanunların uygulanmasını göstermek ya da kanunların emrettiği işleri belirtmek üzere, tüzükler çıkarır.

Tüzükler, Danıştay'ın incelemesinden sonra, Cumhurbaşkanınca onaylanır ve resmi gazete ile yayınlanarak yürürlüğe girer.

Devrimi amacına ulaştırmak ve güvenliği sağlamak, yürütme görevini çabuklaştırmak amacıyla

hazırlanan Hükümet tasarrufları, idari yargının denetimi dışındadır.

Kararnameler:

Madde 35 - Her türlü Hükümet tasarrufları ve kararnameler, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve ilgili bakan ya da bakanlarca imzalanır.

C - İdare

İdarenin Esasları:

Madde 36 - idarenin kuruluş ve görevleri, kamu hizmetinde çabukluğu sağlayacak ve kırtasiyeciliği kaldıracak esaslara göre, merkezde yönetim ve yerinden yönetim kurallarına dayanır.

İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

Kamu tüzel kişiliği, ancak kanunla ya da kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafik duruma, ekonomik koşullara, kalkınma planı ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre; illere, iller de kademeli bölümlere ayrılır. Bu ayırımda kamu hizmetinden ve kalkınmanın sonuçlarından halkın her kesimini yararlandırmak esastır.

Yerel idareler, üniversiteler, radyo-televizyon, haber kaynakları, basın ve öteki kamu kuruluşları; Devrimi halka yaymak, halkla el ele vererek yeni Türkiye'nin yaratılmasında görevlerini yerine getirmek üzere, Devlet yapısındaki yerlerini alırlar. Durumları, kanunla ya da hükümet tasarrufları ile düzenlenir.

Yönetmelikler:

Madde 37 - Kanun ve Tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere, Bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri tarafından yönetmelikler çıkarılabilir. Yönetmelikler de resmi gazete ile yayınlanır.

Memurlar:

Madde 38 - Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre, yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevler, memurlar eliyle yürütülür.

Memurların nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, aylık ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.

Kamu hizmetinde, Devrim ilkelerini benimsemeyen ve devrime aykırı tutum ve davranışta bulunan memur çalıştırılamaz.

D - Olağanüstü Haller ve Yönetim

Olağanüstü Hal:

Madde 39 - Olağanüstü hal, kanunların gösterdiği durumlarda Hükümetçe ilan edilir. Olağanüstü hallerde, yurttaşlar için konulacak mal, çalışma ve para yükümlülükleri ile, bu hallerin yürütülmesi ve kaldırılması ile ilgili usuller kanunla düzenlenir.

Sıkıyönetim:

Madde 40 - Sıkıyönetim ilanı, kanunun öngördüğü hallerde Bakanlar Kurulunun yetkisindedir. Ancak,

bir aydan fazla devam ettirilmesi, uzatılması ve kaldırılması hakkında Devrim Konseyi karar verir. Sıkıyönetim ya da savaş halinde hangi hükümlerin uygulanacağı, hizmet işlemlerin nasıl yürütüleceği, hürriyetlerin nasıl kayıtlanacağı veya durdurulacağı kanunla gösterilir.

Üçüncü Bölüm: Yargı

Kuruluş, Yetki ve Görevler:

Madde 41 - Mahkemelerin kuruluşu, yetki ve görevleri, bağımsızlığının kapsam ve niteliği, hakimlerin nitelikleri, sorumluluk ve teminatları kanunla gösterilir.

Hakimler, yargı yetkisinin kullanılmasında bağımsızdırlar.

Duruşmalar, gizliliği hakkında karar alınmadıkça herkese açıktır. Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.

Savcılık:

Madde 42 - Savcıların görev, nitelik ve sorumlulukları, mesleğe alınışları ve özlük işleri kanunla düzenlenir.

İdari Yargı:

Madde 43 - Danıştay, idari uyuşmazlıkları ve davaları görmek ve çözümlemek, Bakanlar Kurulunca gönderilen Tüzük tasarılarını incelemek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmak üzere; Devrim ilkelerine göre kanunla kurulur.

Danıştay, idari işlem ve tasarrufları maksat yönünden denetle- yemez.

Danıştay üyelerinin seçimi, nitelikleri, sorumlulukları ve özlük işleri Danıştay'ın Devrim ilkelerine göre kuruluşu kanunla düzenlenecektir.

Yüce Divan:

Madde 44 - Devrim Konseyi, Devrim Meclisi, Bakanlar Kurulu, Danıştay, Askeri Yargıtay ve Sayıştay üyelerini; hizmetleri ile ilgili suçlarından dolayı yargılamak üzere, Yüce Divan kurulur.

Yüce Divanın kuruluşu, yargılama usulü, üyelerinin seçimi ve özlük hakları kanunla düzenlenir.

Diğer Yargı Organları:

Madde 45 - Yargıtay ve Askeri Yargıtay, kanunla belirlenen hallerde ilk derece ve genel olarak kendi aralarında üst derece mahkeme olarak Devrim ilkeleri ve bağımsızlık esasına göre kurulur.

Üyelerin seçimi, özlük işleri diğer hakimler gibidir.

Mahkeme Kararları:

Madde 46 - Cumhuriyetin tüm kuruluşları, mahkeme kararlarına uyar. Hiç bir makam, kişi ya da organ, mahkeme kararlarını değiştiremez ve yerine getirilmesini geciktiremez.

Üçüncü Kısım: Temel Ödevler ve Haklar

İlkeler:

Madde 47 - Herkese imkân ve fırsat eşitliği sağlanarak; ekonominin toplumsal bütünlük, dengelilik ve eşitlik çerçevesi içinde geliştirilmesi, Devletin görevi olup; kişi bu amaca ulaşmada ödevlidir.

Kişinin ekonomik hakları, bu ödev sonucu ulusal gelire katkıda bulunduğu yerde başlar ve o oranda gelişir.

Sömürünün her çeşidi yasaktır.

Sosyal güvenlik asıl olup, Devletin koyacağı esaslara göre, çalışanlar için çalışma koşullarına; hastalık, küçüklük ve kocamışlık nedeni ile çalışamayanlar için de, kanun hükümlerine göre düzenlenir.

Devlet herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesini ve tıbbi bakım görmesini gerçekleştirmede görevlidir.

Sermaye, ulusal ekonominin hizmetinde olup; kullanılması, kamu yararı ve halkın ekonomik haklarına aykırı olamaz.

Devlet, ülke çapında bir yerleşme ve sosyal mesken politikası uygulamak ve bunun için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Birinci Bölüm: Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler:

Aile ve Çocuğun Korunması:

Madde 48 - Aile, Türk toplumunun temelidir. Ailenin ve çocuğun korunması ve devrimci ilkelerle geliştirilmesi Devletin başlıca görevidir. Yöntemi kanunla düzenlenir.

Mülkiyet ve Miras:

Madde 49 - Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Mülkiyet ve miras haklarının kullanılması, toplum yararının gerektirdiği durumlarda; devletçe ve kanunla düzenlenir.

Toprak ve Tarım Devrimi:

Madde 50 - Devlet toprak ve tarım devrimini bir bütün halinde ele alır ve gerçekleştirir. Toprağın verimli olarak işletilmesini sağlamak ve topraksız ya da yeter toprağı olmayan çiftçiye toprak tahsis etmek amacıyla gereken tedbirleri alır.

Devlet, üretimi arttırmak için, her alanda kooperatifçiliği geliştirir ve gözetir.

Ekonominin Düzenlenmesi:

Madde 51 - Tüm ekonomik olanaklar, toplumsal yapıyı güçlendirecek, halkı harcadığı emek ve ulusal ekonomiye katkısı oranında yararlandıracak şekilde düzenlenir.

Temel sanayi, ulaştırma, enerji ve doğal kaynaklar ve ormanlar Devletin mülkiyetindedir. Bunlar, ancak Devletin eliyle işletilebilir. Devlet, bunların toplum yararına ve etkin olarak işletilmesi için gereken tedbirleri alır.

Diğer ekonomik kuruluşların da sahipleriyle, fikir ve beden işçilerinin yönetiminde toplumsal yapıyı güçlendirecek ve adil bir gelir dağılımını gerçekleştirecek biçimde çalışması esastır. Yöntemi kanunla düzenlenir.

Dış ticaret, bankacılık ve sigortacılık Devletleştirilir. Devlet, iç ticaret alanında da, toplum yararının gerektirdiği tedbirleri alır.

Kalkınmanın Planlanması, Plan:

Madde 52 - Ekonominin tümünü kapsayan ve bağlayan plan esastır. Ancak, her ekonomik kuruluş, ana kalkınma planı çerçevesi içinde, kuruluşun ihtiyaç ve verimlilik dengesini gözeterek, planını kendisi yapar.

Devlet Planlama Teşkilatı, ana planın Devrim ilkelerine göre yapılması ve ekonomik kuruluşların planlarının, ana plana uygunluğunun kontrolü, uygulamasının denetim ve gözetimi ile görevlidir.

Çalışma Hayatı:

Madde 53 - Çalışma, sağlık durumu uygun bütün vatandaşlar için bir hak, bir ödev ve bir şereftir.

Çalışma koşulları ve olanakları ile, çalışanların sendika ve sosyal güvenlik hakları kanunla düzenlenir.

İş hayatının düzenlenmesinde, genel plan hedefleri içinde, kalkınmayı çabuklaştırıcı ve kalkınmaya katkıda bulunucu tedbirler alınır.

Emeğin ulusal gelire katkı oranında ve ekonominin oluşumuna etkisi ölçüsünde değeri vardır. Emek israf edilemez.

İkinci Bölüm: Milli Eğitim

İlkeler:

Madde 54 - Herkes, öğrenim ve eğitim hakkına sahiptir.

İlk öğretim, bütün Türk vatandaşları için zorunludur.

Eğitim ve öğretim her kademede parasızdır. Devlet, eğitim ve öğretimde halkın her kesimini devrim ilkelerini ve insanca yaşamanın önemini anlayacak bir düzenleme getirmeyi ve yurt kalkınmasına yararlı kişiler yetiştirmeyi hedefler.

Öğretim, milli ekonominin eleman ihtiyacına ve çeşitli kesimlerinin istihdam kapasitesine göre Devletçe planlanır.

Din İşleri:

Madde 55 - Özel din eğitimi yapılamaz. Din eğitiminin nitelik ve kapsamı, Devletçe düzenlenir.

Din eğitiminin nitelik ve kapsamı, Devrimin ilke ve amaçlarına ve laiklik ilkesi ile kişinin vicdan özgürlüğüne aykırı olamaz.

Üçüncü Bölüm: Maliye ve Planlama

Maliye:

Madde 56 - Devletin ve kamu ekonomik kuruluşları dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

Genel ve katma bütçelerin nasıl yapılacağı, kanunla gösterilir. Bütçe kanunlarına, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiç bir hüküm konulamaz.

Bütçeler, yatırımları gerçekleştirecek ve plan hedeflerine ulaşmayı sağlayacak nitelikte düzenlenir.

Denetim:

Madde 57 - Devletin ve kamu tüzel kişilerinin harcamalarını ve mallarını Devrim Konseyi adına Sayıştay denetler.

Sayıştay'ın kuruluş ve işleyişi, denetim usulleri ve mensuplarının nitelikleri ile özlük işleri kanunla düzenlenir.

Kesin Hesap:

Madde 58 - Kesin hesap kanunu tasarıları, kanunda daha kısa bir süre gösterilmemiş ise; ilgili oldukları bütçe yılı sonundan başlayarak en geç bir yıl sonra, Bakanlar Kurulunca Devrim Meclisine sunulur. Sayıştay'ın uygunluk bildirimi, tasarının sunuluşundan başlayarak, en geç altı ay içinde çıkarılır.

Planlama Teşkilatı:

Madde 59 - Devlet Planlama Teşkilatı, bu Anayasa ile getirilen sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınma ilkelerinin nasıl gerçekleştirileceğini planlama ile görevlidir.

Planın nasıl yapılacağı, yürürlüğe konulması, uygulanması ve değiştirilmesinde gözetilecek esaslarla; planın bütünlüğünü ve devrimci niteliğini bozacak tesirleri önleyecek tedbirlerin nasıl alınacağı; Planlama Teşkilatının kuruluş ve çalışması, kanunla düzenlenir.

Dördüncü Kısım: Kişinin Hak ve Ödevleri

Kişinin Hakları:

Madde 60 - Uygulama biçimi, kapsam ve nitelikleri kanunla düzenlenmek kaydı ile, kişinin doğal hakları aşağıda gösterilmiştir:

Aksi saptanıncaya kadar herkes suçsuzdur. Kimse, kanunun suç saymadığı bir eylemden dolayı cezalandırılamaz.

Konut dokunulmazlığı tanınır. Özel hayatın gizliliği korunur. Konuta hangi hallerde girileceği kanunla

düzenlenir.

Herkes dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı gözetilmeksizin; kanun önünde eşittir.

Mal, can, ırz güvenliği ve şerefler, Devletçe korunur.

Herkes vicdan ve dini inanç özgürlüğüne sahiptir. Bu özgürlük, kamu düzenine ve laiklik ilkesine aykırı olarak kullanılamaz.

Yurttaşlık:

Madde 61 - Türk Devletine yurttaşlık bağı ile bağlı herkes, Türk'tür. Yurttaşlık, kanunun gösterdiği koşullarla kazanılır ve kaybedilir.

Yabancılar için, Türk kanunları ve uluslararası kurallar gereğince işlem yapılır.

Kişinin Ödevleri:

Madde 62 - Yurt savunma ve kalkınmasına katılma eş anlamdadır ve her Türk'ün ödevidir. Bu ödevin nitelik ve kapsamı, kanunla düzenlenir.

Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, ekonomik gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.

Beşinci Kısım: Siyasal Örgütlenme

Devrim Partisi:

Madde 63 - Yönetimi, Türk toplumunu çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmak amacıyla; Devrimci bir kadro yaratarak, bu kadroya devretmek üzere ele alan Devrim iradesi; Devrimi hedefinden saptırmayacak ve Atatürk ilkelerini çağdaş düşünce ve bilim ışığında yorumlayarak uygulamayı ilke edinen bir Devrim Partisi kurulmasını sağlar.

Devrim Partisi, yukarıda belirtilen ilkelere göre yetişmiş bir kadro ile ve halk içinde örgütlenerek en kısa zamanda kurulur.

Altıncı Kısım: Geçici Hükümler

Devrim Örgütü:

Geçici Madde 1 - Devrim Partisi kuruluncaya kadar, Devrimi amacından saptırmamak, Devlet hizmetlerini yerinde devrimci gözüyle izlemek, Devrimi halka indirmek ve halkla el ele vererek korumak amacı ile; Devrim Partisi Genel Sekreterliğine bağlı ve idari hiyerarşiye paralel olarak bir siyasi Devrim Örgütü kurulur, Örgütün görev ve yetkileri kanunla düzenlenir.

Eski Kuruluşlar:

Geçici Madde 2 - Bu Anayasa hükümlerine göre, statüleri yeniden düzenlenecek kuruluşlarla; diğer kuruluşlar, bu Anayasa hükümlerine aykırı olmamak kaydı ile, yeni hükümler konuluncaya kadar

görevlerine devam ederler.

Bu Anayasada yer almayan Devlet kuruluşları kaldırılmıştır.

Yürürlükteki kanunların bu Anayasaya aykırı hükümleri üç ay içinde değiştirilecektir.

Devrim Mahkemeleri:

Geçici Madde 3 - Devrim gününe kadar, ulusal çıkarlara aykırı tutum ve davranışlarda bulundukları saptananlarla; Devrim güvenliğine ve Devrime karşı her ne şekilde olursa olsun, söz, yazı ve basının diğer araçları ile veya başka şekilde karşı gelenleri yargılamak amacıyla, Devrim Konseyi Genel Sekreterliğine bağlı özel Devrim Mahkemeleri kurulur.

Devrim Mahkemelerinin kuruluşu, işleyişi ve üyelerinin özlük hakları kanunla düzenlenir.

Devrim Kurulu Üyelikleri:

Geçici Madde 4 - Devrim Kurulu üyesi bulunup da; Devrim Anayasasının 13ncü maddesindeki sayılan komutanlıklara atanmış bulunanlar, bu görevlerinin sona ermesinden sonra da Devrim Kurulu üyeliklerine devam ederler.

Yedinci Kısım: Son Hükümler

Devrim Anayasasının Değiştirilmesi:

Madde 64 - Devrim Anayasasında, Devrim ilkelerine aykırı değişiklik teklif edilemez. Ancak, Devrim amaçlarına uygun ve toplumun gelişmesini sağlayacak atılımlar için, kalkınma ve ekonominin koşullarını düzenlemek ve kuruluşları yenilemek amacıyla, değişiklik teklifi yapılabilir.

Değişiklik teklifi, Devrim Konseyi üyelerinin üçte biri tarafından yapılır ve üçte ikisinin çoğunluğu ile kabul edilir.

Yürürlük:

Madde 65 - Bu Anayasa, Devrim Konseyince kabul edilerek yayınlanır ve yayınlanması ile birlikte yürürlüğe girer.

Batur, ses çıkarmadı.

Ses, Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç'tan geldi. Basına bir demeç verip *"Orduya bugüne kadar hiç kimse böylesine hayâsızca dil uzatmamıştır."* dedi.

BÖLÜM 3
9 MART HAREKETİ VE
MİT-CIA-MI6 KUŞATMASI

İhsan Çağlayangil: “12 Mart’ta CIA vardır. Büyük ölçüde vardır.” diyor.

İhsan Sabri Çağlayangil dış etkenlerin 12 Mart öncesinde Türkiye’de nasıl hissedildiğini şöyle anlatıyor:

“Böyle şeyleri açıkça yapmazlar. Yabancı elçiler, yetkililer en önemli konuları özel temaslarda söylerler. Bu gibi şeyleri resmi teşebbüs mevzuu yapmazlar. Bizim altı yıllık dışişleri bakanlığımızda çok rastladık… Önemli mesajları, tavsiyeleri, endişeleri ya kokteyllerde, yemeklerde ya sohbetlerde, ya sırf bu işi söylemek için düzenlenmiş gezilerde duyururlar size. Kayıt ve resmiyet dışı, sohbet halinde telkin etmeye çalışırlar.

12 Mart’tan bir süre önceydi. Böyle bir hareketin olacağı, bana ihsas edilmişti Amerikan elçisi tarafından. Bir akşam üstü, büyükelçi bana telefon etti, Çağlayangil, evinize bir viski içmeye gelelim mi, diye sordu.

Genel bir değerlendirme yaparken, Sayın Çağlayangil, dedi, biz devlet olarak (Türkiye’deki gelişmelere) sabrederiz, ama devlet dışında olanlar, devleti bile dinlemeyenler sabredemeyebilir, dedi…

Bundan açık bir şey olmaz: 12 Mart’ta CIA vardır. Büyük ölçüde vardır. 12 Mart’ta haşhaş vardır. CIA Papadopoulos’da vardır. CIA Gizikis’de vardır.

CIA’nın nasıl hareket edeceği tahmin edilemez. Türkiye kendi istihbarat gücünü kuvvetlendirmek için, İsrail istihbaratı ile Amerikan istihbaratı ile İran istihbaratı ile daimi ve organik ilişkiler içindedir.

Bunlar gizli gizli her yıl toplanırlar. Washington’da, Tahran’da, Telaviv’de İstihbarat mübadelesi yaparlar. Organik bağları bulunmayan fakat inandıkları başka istihbarat örgütlerinden de istişare mütalaa alırlar.

Şimdi, istihbaratçılar Amerikalılarla organik münasebetler içinde olduğuna göre, Amerikalı ‘Şu adam benim adamım, şunu yerleştirelim solcuların arasına’ diye rahatça işbirliği yapabilir. İstihbaratçılık alanında bu iş rahat yapılabilir.

Yabancı istihbarat örgütünden esinlenen istihbarat başkanı da gelir kendi hükümet başkanına, ‘Bizim Tel Aviv’deki toplantımıza ilişkin konuları konuşacağız’ der. Haber de getirir, şöyle dendi, böyle dendi, diye.

Sonra hiçbir istihbaratçı herhangi bir haberi her yere götürmez.

Dışişleri Bakanı’na başka söyler. İstihbarat bünyesindeki profesyonel soysuzlaşma, her hareketin tesiri altındadır. İstihbaratçı kendi gözünde çok büyük adamdır. Herkesten çok mühimdir… Her şeye de kadirdir… Bu kompleks istihbarat işiyle uğraşanların hepsinde, en başından kahvecisine kadar aynıdır. Onun için ben Dışişleri Bakanıyken, istihbaratçıların, bakan ve genel sekreter dışındaki dışişleri memurlarıyla temas etmesini men etmiştim.

Şimdi nasıl yapar CIA? CIA yapar, organik bağlarıyla yapar. Sözü edilen psikoloji vardır istihbaratçılarda. Benim istihbarat şefim, kendisi bile farkında olmadan CIA benim altımı oyar. Elinde imkan var, adamın girmiş, en filtre benim içimde…

Onun için hiç şaşmam, aramam da, bulamam ki. Nasıl yaptı bulamam.

Amerika şuna aldırmaz: Bir memlekette demokratik idare olmuş, şoven idare olmuş.

İdare olmuş, ona hiç bakmaz.

Amerika o memleketin kendisine ne ölçüde tabii olduğuna, kendi politikasına ne dereceye kadar uydu haline gelebileceğine bakar.

… Büyük devlet gaz gibidir… Boşluk buldu mu, vakum buldu mu, orayı doldurmak ister. Doldurur. Biz, Amerika'yla münasebetlerimizde bundan hep kaçındık. Bir boşluk vermeyelim, adamlar gelip doldurmasın istedik.

Bunu hileli bir siyasetle değil, açık bir siyasetle gerçekleştirmeye çalıştık…

Türkiye'nin ortamı CIA'nin şu veya bu şekilde farz edilmiş veya kanaat halinde olan müdahalesini mümkün kılacak hale gelse idi, Amerikalılar nasıl hareket ederlerdi? On beş gün sonra olacak şeyi, on beş gün evvel gerçekleştirmek için silkelemektir yaptıkları…"

'12 Mart'ta CIA vardır, hem de büyük ölçüde vardır.' demektedir.

'Değişik konularda siyasi baskı gelirdi. Ben şahsen bunlara göğüs germek durumunda kalmışımdır. 'Bir şey yapamazsınız' denirdi bana, '… Şu haşhaş işi nihayet hükümet kararnamesine dayanıyor, çözüvermez misiniz, denirdi.

Gayet naziktiler aslında. Amerikan elçisi, her gelişinde (Başkan) Johnson'un özel selamını (Başkan) Nixon'un özel selamını getirirdi. Johnson'un selamını uçak meselesinde, Nixon'un selamını haşhaş meselesinde alırdık.

Amerikalıların bizden gayrimemnun olduklarını, bunun da sebeplerini arzetmiştim. Belli sebepler. Afyon, muayyen siyasetler, U-2. Yani kâfi derecede kendisine yatkın ve yakın bulmamışlardı Adalet parti iktidarını.

(İsmail Cem, Tarih Açısından 12 Mart, Cem Yay. İstanbul, 2. Cilt. 1977. S. 47-52)

- Henry A. Kissinger daha 1968'de, 'Hükümetleri değiştirme pahasına eroin akımını durdurun!' demiyor muydu?

- Çok önemli bir Washington yetkilisi 1969 başında 'şimdiki halde bütün mesele Türk hükümetine ya da Türk hükümetinin değişmesine bağlı' demiyor muydu?

- Demirel Hükümeti'nin Dışişleri Bakanlığı'nı yapmış İhsan Sabri Çağlayangil, '12 Mart'ta CIA vardır. Büyük ölçüde vardır; 12 Mart'ta haşhaş vardır. CIA Papadopoulos'ta vardır. CIA Gizikis'te vardır.' demiyor muydu?

36 yıl aradan sonra, 16 Şubat 2008'de ABD tarafından 12 Mart darbesine ait 1967-1972 dönemi CIA

belgelerinin açıklanmasıyla; Genelkurmay Başkanı'nın 1969'da planladığı darbenin gerçekliği, Çağlayangil'in açıklamaları ile doğrulanmış oluyordu.

9 ve 12 Mart'ta ABD Kilit Kadrosu, CIA, MİT, İngiliz ve Polis Ajanları

Richard Nixon… ABD Başkanı

Henry Kissinger… ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı

Howard Hunt… Başkan Nixon'un danışmanlarından, Hunt; CIA için çalıştığı süreçte (1971 dahil) görevinin yabancı hükümetlerini devirmek olduğunu açıklamıştır.

Parker Hart / William Handley… ABD Ankara Büyükelçileri

Tümgeneral Edward Scherrer… Aralık 1968'deki JUSMMAT Komutanı. 12 Mart 1971 darbesinin çözülüşüne kadar Türkiye'de kaldı. 4 yıl Türkiye'de kalan ilk JUSMMAT komutanıdır.

CIA Ekibi:

Richard Helmes… CIA Başkanı

Paul Henze… CIA İstanbul İstasyon Şefi (1960-1968)

Aldrich Hazen Ames… TUSOLOG Örtülü CIA Ajanı (1968-1971)

Duane R. Claridge… CIA İstanbul İstasyon Şefi (1968-1971), CIA Ankara İstasyon ve aynı zamanda Ortadoğu Şefi (1971-1973)

Ruzi Nazar… CIA Ankara İstasyon Şefi (1960-1970)

MİT Ajanı… Mahir Kaynak

MİT-CIA Ajanı… Korgeneral Atıf Erçıkan

MİT-CIA Ajanı… Turan Çağlar

MİT Ajanı… Mehmet Heperler

CIA Ajanı… Selma Ashworth

CIA Ajanı… Aldrich Hazen Ames

İngiliz-Alman-Rus Ajanı… Saffet Lütfü Tozan

Gençlik Eylemlerinde CIA ve Polis Ajanları:

CIA Ajanı… Deniz Gökkılıç

Polis Ajanı… Muzaffer Köklü

MİT Ajanı Mahir Kaynak

“12 Mart öncesi, özellikle 1967’den sonra kımıldanan varlığını duyuran asker-sivil kimi cuntaları izlemeye almıştı. 1971 darbesinden önce ‘Balon Harekâtı’ adıyla düzenlenen dosyayı içlerinden biri enine boyuna inceliyordu. “Asker-sivil devlet yönetimine egemen olanlar; bir gün Ankara Atatürk Çiftliği’nde MİT hizmetine verilen binada bir araya geldiler ve Balon Harekâtı dosyasını ele aldılar. Bu dosyada ‘parlamento içinde bazı kişilerle, ordu içindeki bazı kesimlerin cunta çalışmaları’ yer alıyordu. MİT’in, içlerine sızdırdığı ‘ajanları’ topluyordu.

Örneğin 12 Mart’tan sonra ‘kışkırtıcı ajan’ diye ünlenen Mahir Kaynak!

Demirel; bu ünlü ad sorulduğunda ‘Biliyordum, ama dosyada, raporlarda ajanların adları geçmez. Sadece “eleman” diye söz edilir. Elemanın adını sorarım söylerler. Günü gününe bildirmişti. Gazi Üniversitesi’nden doçent olan eski ajan Mahir Kaynak’la MİT’e yaptığı katkıları hakkında iki kez konuştum.” diyordu.

“Bir gün beni MİT’e çağırdılar. Madanoğlu davasına tanık olarak çıkacağımı söylediler, bu deşifre olmam demekti. Ama servis tanıklığımı istiyordu.”

‘Sonra raporlarınız okundu, mahkemede tanıklık yaptınız?’

“Ben bir kez rapor verdim. Sonra hiç rapor vermedim. Mahkemeye çıkmam istendiğinde raporlar yazmamı istedi MİT. Reddettim! ‘Ben anlatırım, anlattıklarımı isterseniz rapor haline getirirsiniz.’ dedim.”

“Öyle yaptılar. Mahkemede okunan raporların benim tarafımdan yazıldığını kabul ettim. Örgüt böyle istiyordu.”

Ajanın Harcanması

Mahir Kaynak 1967’den 1970 Nisan’ına kadar rapor verdi. Madanoğlu davasının gerekçeli kararında MİT Ajanı Mahir Kaynak için şu sonuca varılıyor:

“Şahit Mahir Kaynak, aynı zamanda MİT ajanıdır. Gerek tanzim etmiş olduğu raporlarındaki telif edemediği çelişkiler, gerekse duruşma sırasında sorulan suallere ‘Ben aldığım haberleri, mantığıma aykırı görsem dahi olduğu gibi raporuma kaydeder ve MİT’e bildiririm.’ şeklinde aldığı haberleri dahi ciddi bulmadığı yolundaki beyanları; ‘Gerçek raporları umumiyetle toplantılardan bir müddet sonra yazardım. Bu suretle toplantıya iştirak edenin ne dediğini değil de, aklımda kalanı raporuma geçiririm.’ şeklindeki beyanlarından da anlaşıldığı gibi, raporlarında geçen hadiseler ve kişilerde yanılgıya düşme ihtimalinin mevcudiyeti ve gerekse Anayasa Mahkemesi’nin yukarıda belirtilen kararında MİT elemanı olan şahitler hakkında belirtilen sebeplerde, nazarı itibara alınarak şahadetine itibar edilmemesi gerektiği kanaatine varılmıştır.”

“MİT’in kendisine düşen görevi yerine getirdiği kanaatine varılmıştır. Şöyle ki akıl ve mantığın alamayacağı çelişkilerle dolu olan bu eleman raporlarına itibar etmediğini, sanıklar hakkında dört yıl içerisinde başkaca işlem yapmamakla ortaya koymuştur.”

Mahir Kaynak ABD’ye Gidiyor

Sanıkları takiple görevlendirilen ajan Mahir Kaynak’ın Amerika’ya gitmesine mani olunmamıştır.

Ciddi bir uğraşı içinde bulunduklarına inanılan sanıkların takipsiz bırakılmayacaklarını MİT düşünebilecek durumdadır.

Gerekçeli hüküm Mahir Kaynak’ı mahkûm etmektedir.

“MİT eleman raporları ayrı ayrı tetkik edildiğinde ajanın sanık Hıfzı Kaçar’dan naklen temin ettiği bilgileri MİT’e bildirdiği görülmektedir. Mahir Kaynak ifadesinde sanık Hıfzı Kaçar’ın kapasitesi itibariyle raporlarında belirttiği işleri yapamayacağı kanaatinde bulunduğu, haberleri gayrı ciddi bulmasına rağmen raporlarında beyan etmektedir.

Kaynak, tek bir rapor vermiş. Bu raporda 1971 darbesi öncesini, siyasal açıdan irdelemek gerektiğini, olayın altında ‘dış güçlerin’ oynadığı rolü iletmiş, ama sonra çıkmış mahkemeye tutarsız bir takım ifadeler, altında imzası olan raporlar vermiş.”

Deşifre oluşunun ana nedeni; bu raporların büyük bir kısmı benim değil, yazdılar, imzalattılar diyememesi.

Kaynak bunu şöyle yanıtlıyor:

‘Benim istihbarat anlayışımda mahkeme yoktur. Mahkemeye çıkmak istemiyordum. Siyasal olay, siyasal olarak halledilmeliydi. Fakat bu bir iç operasyondu. Daha önce Fuat Doğu’ya da söyledim. Dedim ki Madanoğlu grubunu mahkûm etmek istiyorsanız, bunu başaramazsınız. Gücünüz buna yetmez. “Başarırız.” dedi.’

‘O zaman, MİT’te dediler ki bana, sen olayın içindeymiş gibi görün. Sonra da yaptığın yanlışlığı görüp itiraflarda bulunmuş ol!’

‘Pişmanlık olayı?’

‘Kesinlikle kabul etmem, dedim. Kabul edebileceğim iki alternatif vardır. Birincisi: Onlarla hapse atarsınız, çoluğuma çocuğuma bakarsınız. İkincisi: Ya da açığa çıkarırsınız!

‘Açığa mı çıkardılar?’

‘Açığa çıkardılar. Açığa çıkarılmak da istiyordum, çünkü ben gizli servislerin, özellikle Amerikalıların beni teşhis ettiklerini biliyordum. Açığa çıkmak istiyordum. Açığa çıkarsam başka bir servis şantaj ve talebine muhatap olmazdım.

‘Deşifre olmamın tam Madanoğlu davası başladığı sırada yararını pek anlayamıyordum.

“Açığa çıkmasanız CIA veya öteki servisler ne yapabilirdi?” deyince Kaynak; ‘Bu işlerde en kötü şey şantaja gelmektir! CIA’nin işine gelirdi Madanoğlu’na ve arkadaşlarına hüküm giydirmek.’

‘CIA deyimiyle “ıslak işler”, yani öldürme olayı vardır. Bunu Amerikalı yapar, kimse de farkına varmaz. Bu, böyle olur.’

‘Sonuçta: Ben ortaya çıkınca benim onlar açısından bir maliyetim oldu. Benim bertaraf edilmem; sağın kaybı anlamına gelir. Çünkü ben sağın matlup hanesine yazıldım.’

‘Benim bertaraf edilmem onların kaybı olacaktı. O yüzden hiçbir şey yapamadılar. Belki şansım var, belki de ömrüm uzundu bilemiyorum!’

Kaynak deşifre olunca MİT’te Ekonomik Daire Başkanlığı’na yükselmiş.

Kaynak’a göre, 12 Mart’tan önce sol; gençlere devrimin nasıl yapılacağını aşılıyor. İngiltere’den destek görüyor. Kanıtı ise ‘Türkiye’de solcu plancılar veya başka entelektüeller, sonradan İngiliz sömürgelerinde veya İngilizler’in hakim oldukları yerlerde iş buldular. Onun dışında mesela Sosyalist Kültür Derneği’ndeki plancıların aslında devlet için yaptıkları araştırmaların bir kopyasını İngilizler’e verdiklerini söyledi.

Şuradan biliyorum: ‘Onlar yeterince İngilizce bilmiyorlardı, tercümelerini bana yaptırıyorlardı.’ diyordu.

İngilizler, Türkiye’nin ekonomik yapısı hakkında bilgi ediniyorlar. Bunun dışında hareket İngilizler tarafından genel olarak tasvip ve destek görüyordu. Yani bu hareket, bir Sovyetler Birliği hareketi değildi. Rengiyle, yapısıyla, amaçlarıyla değildi!

‘Elçi açıktan yapmıyordu, kesinlikle gizli servisler kanalı ile yapıyordu!’

‘O sırada MİT, bu söylediğiniz olayları bilmiyor muydu?’

Başta kabul edeceksiniz ki, üstüne gidebilesiniz. İzlenmemiştir, izlenmediği içinde bilinemez!’

Mahir Kaynak MİT’e Kendi Girdi

“Beni MİT bulmadı ki… 1967 yılları başlarında, Ocak ayı olacak. Türk Devrim Ocakları’nda ben de üyeydim. Bütün Sol derneklere üyeydim. Orada Madanoğlu’nun yeğeni beraber olmak teklifinde bulundu. Sonra Madanoğlu ile tanıştırdı. İlk ihbarı MİT’e yapan benim, beni bir şeyin içine MİT salmış değil.

Bu operasyonda MİT hiçbir destek vermedi. Şu açıdan destek vermediler; beni bir yere kolaylaştırmak, sevk etmek yahut lanse etmek gibi rolleri olmadı.

Bir ara ‘Ben bu işlere devam etmek istemiyorum.’ dedim. ‘Yerime başka bir adam koyun, ayrılmak istiyorum.’ Sonumun iyi olmayacağını biliyordum. Bir ara bir adam gönderdiler. Ben onu o çevrelere takdim edemezdim. O sırada İktisat Fakültesi’nde asistan idim.

“…CIA başından beri devredeydi. Yani sol darbede İngilizler rol alacak, karşı darbeyi Amerikalılar

vuracaktı. Var mıydı, yoksa birbirlerine rakip miydiler? Onu kestiremiyorum açıkçası."

'MİT'te belki bugün bilgi vardır?'

"MİT'te bu konularda bilgi yoktur. Esasında benim bu analizlerimi kabul etmediler. MİT açısından onların hareketi; komünist hareketti."

'Sol içerikte bir harekette değildi?'

"Onların ifadesiyle 'kıpkızıl' bir hareketti."

"Tepe noktalardaki insanlar böyle mi düşünüyordu MİT'te?"

"Evet, böyle düşünüyorlardı."

"12 Mart günü, 12 Eylül darbesi yapılacaktı."

"Amerikalılar, 12 Mart olayını bütün ayrıntılarıyla baştan biliyorlar mıydı?

"Biliyorlardı, çünkü beni biliyorlardı. Kendimi ifşa etmedim. Ama birtakım kanallardan benim kimliğimi öğrendiklerini anladım.

Verdiğim tek raporda hareketin sol olduğunu, bir Avrupa hareketi olduğunu, tabanı olmayan bir darbenin karşı bir darbeyle devrileceğini sezdim.

Ama şundan kesinlikle eminim: kendi açımdan, muhakemelerim açısından 1971'de bir sol darbe başarılı olsaydı… ki, başarılı olması şansı son derece yüksekti. Çünkü o sırada Avcıoğlu, İlhan Selçuk gibi isimler Türk toplumunda, özellikle askerler arasında çok beğeniliyordu.

Hatta Süleyman Bey söylüyordu: 'Bir gemiye girdim, orada bile "Türkiye'nin Düzeni" okunuyordu.' diyordu. Özellikle Türk ordusunda bu darbe çok iyi yer tutmuştu, kabul etmek lazım.

Muhsin ve Gürler Paşalar, bu darbenin hangi kanadındaydı? Sağ kanadında! Öyle anlaşılıyor ki, cunta kurulduktan sonra Muhsin ve Faruk Paşalar bizim cuntayla hep dirsek teması içindeydi, yani sol cuntayla. Sürekli haberleşiliyordu. Birbirlerine haber gönderiyorlardı. Herkes birbirinin varlığını biliyor idi. Ama içinde değillerdi. Bundan çıkan sonuç şu olacaktı: Bunlar daha sonra sol kanadı temizleyeceklerdi. İlk darbe sağ kadronun temizlenmesi. Başardı da. Demirel var, AP var; dağıtılıp yok edilmesi, bertaraf edilmesi gerekiyordu. Ve 12 Eylül o gün yapılacaktı."

(Cüneyt Arcayürek, Darbeler ve Gizli Servisler Bilgi Y. Ankara, 5. Baskı, 1990, 109-111, 114-125)

Mahir Kaynak Deşifre Ediliyor

"Aslını ararsanız, 9 Mart Hareketine sızan, 'Esas Oğlan' da Mahir Kaynak filan değil, bir subaydı. Onu korumak için Mahir Kaynak'ın kimliği deşifre edildi."

(Uğur Yıldırım, Misliyle Mukabele, Direnen Bir Devletin Öyküsü, Truva Yayın. İstanbul, 2007, S. 256)

Ajan Mahir Kaynak ABD'ye Nasıl Gitti

MİT; sanıkları takiple görevlendirilen ajan Mahir Kaynak'ın Amerika'ya gitmesine mani olmamıştır. Mahir Kaynak, doktorasını yaptıktan bir süre sonra 1967'de bir profesörün teşviki ile Fulbright Bursu'na başvurdu. Talebinin kabul edildiğini bildirdiler.

"Objektif olarak bu bursu alabilecek konumda olduğumu bilmeme rağmen, istihbarat görevimin bunu kolaylaştırmış olacağı şüphesini hep taşıdım. ABD'nin veya başka herhangi bir ülkenin verdiği bursların sırf az gelişmiş dedikleri ülkelerin insanlarını yetiştirmek amacına yönelik olmadığını, bunun bir siyasi boyutu olması gerektiğini düşünüyordum. Teşkilatın tavrını öğrenmek istedim. Acaba böyle bir seyahat; görevimi olumsuz yönde etkiler miydi? Cevap 'Hayır.' dı. Orada bir teklifle karşılaşırsam ne yapmalıyım? Cevap: 'Uygun olanı yap, bizim için fark etmez!'"

(Mahir Kaynak; Mahir Kaynak'ın Ajanlık Anıları /

4, “Ajan olduğumu ailem bile bilmiyordu.’

Yeni Yüzyıl, İstanbul, 20 Mart 1996)

Mahir Kaynak'ın Amerika'daki Eğitimi

Mahir Kaynak, doktorasını yaptıktan sonra ABD'ye gitti. Washington'da Uluslararası Polis Akademisi'nde İstihbarat kursları gören Mahir Bey kardeşimiz, yaldızlı bir "sertifika" ile yurda döndü.

İlk amacı, komünist ihtilali önlemek, ikinci amacı doçent olmak, üçüncü amacı da MİT'teki yerini iyice sağlamlaştırmaktır. Raporlarında "üniversiteli" imzasını kullanan Kaynak, 12 Mart 1971 öncesinde önemli bir görev üstlenmişti: E. Korgeneral Cemal Madanoğlu'nun çevresini izlemek ve bu grubu tutuklatmak…

Üniversiteli imzasıyla rapor yazan Mahir Kaynak'ın MİT içindeki kod adı "M. 3445" olarak bilinirdi. Kaynak Madanoğlu'nun peşine düştü ve ağını kurdu. Önce devrimci yazarlarla dost olacak, bu dostluğu pekiştirecek, sonra da Madanoğlu ile bu yazarlar arasında bir siyasi örgüt yaratacak. Daha sonra da, Madanoğlu'nu gerek Dr. Hikmet Kıvılcımlı, gerekse Mihri Belli ile tanıştıracaktı.

Kaynak, sık sık seminerlerine katıldığı TÖS İstanbul Şubesi'ne yapılan bir toplantıya Madanoğlu ile gitmişti. Madanoğlu TÖS tarafından yapılan konuşmaları pek beğenmemiş ve toplantıya katılan solcular; sonradan Kaynak tarafından MİT'e "asgari müşterekler" şeklinde yansıtılmıştır.

Madanoğlu'nu adım adım izleyen Kaynak'ın en büyük başarısı Madanoğlu ile Dr. Hikmet Kıvılcımlı'yı tanıştırmış olmasıdır. TÖS toplantısını "Asgari müştereklerde birleşin." diye kısa bir konuşma yapıp terk eden Madanoğlu, Kaynak tarafından "Aman ayıp oldu paşam." eleştirisiyle karşılaşmıştı. Madanoğlu bu toplantıya Mahir Kaynak ve Prof. İsmet Sungur Bey'le beraber gitmişti. Kaynak "Paşam, toplantıyı yarıda kesip gittiniz, Sungur Bey alındı." demiş ve Paşadan Sungur Bey'in gönlünü almasını istemişti. Gönül alma işi, Madanoğlu'nun Kızıltoprak'taki evinde vereceği bir yemekle olacaktı. Yemeğe Sungur Bey, Dr. Hikmet Kıvılcımlı ve Mahir Kaynak'la beraber gelmişlerdi. Geç saatlere kadar oturuldu, konuşuldu. Rakılar içildi.

(Tuncay Çelen, Ömer Gürcan, Hesaplaşma, Suvari Yayıncılık, Ankara, 2006. S. 300-301)

MİT Ajanı Mahir Kaynak

"Dr. Mahir Kaynak; DÖB (Devrimci Öğrenci Birliği) ve DDD (Demokratik Devrim Derneği)'nde; henüz öğrenci eylemleri silahlı çatışmalara dönüşmeden önceki eğitim çalışmalarını yönetmekteydi.

DÖB'nin yürüttüğü bu eğitim çalışmalarında ne silahlı mücadele henüz gençler arasında tartışılıyordu, ne de halk savaşı. Ama bu yönetim ilk kez silahlı mücadeleyi öneriyordu ve ısrarla savunuyordu.

Dr. Mahir Kaynak eğitim konuşmalarında: ‘Devrimci mücadelenin gücü silahtır! Silahsız mücadele başarıya ulaşamaz, pasifizme bir son verelim.’ diyordu.

Günümüze kadar katıldığı her toplantıda, eylemlerin şiddete, anarşizme dönüşmesini savunan bu maharetli adam, Madanoğlu dosyasıyla deşifre olmuştu. Böyle tiplerden çok bahsedilir. İsimleri söylenir. Üzerlerinde tartışılır.

Onlar da bir gün deşifre olacaklar mı?”

(Süleyman Genç, 12 Mart’a Nasıl Gelindi, İleri Yay. Ankara, 1971, S. 290)

Mahir Kaynak Olarak Tanınan Solcuydum

“Ben, solcu olarak tanınıyordum. Aslında solculuğu da doğru dürüst bilmiyorlardı.”

‘Siz gerçek anlamda biliyor muydunuz peki?’

“Öğrenciyken Cemil Sait Barlas Bey’in çıkardığı Pazar Postası’nda 1950-1953 döneminde sorumlu yazı işleri müdürlüğü yaptım. Dergide de; sağ, sol, Marksizm ve sosyal demokratlık tartışılıyordu, bu nedenle biliyordum.”

‘Yani mimli miydiniz?’

“Solcu olarak, evet. O yüzden asistan olduktan sonra Fen Fakültesi’nden matematik tahsil etmeye başladım. Matematiğe kimse karışmaz, siyasetin dışında diye düşünmüştüm. Ama MİT’ten görev teklif ettiler.”

‘Niye size?’

“Öğrenciler tarafından sevilirdim. Bir liderlik vasfım vardı.”

(Şirin Sever, Mahir Kaynak Röportajı, “Yapayalnız bir hayat yaşadım” Sabah-Pazar, 9 Aralık 2007)

Soner; Mahir Kaynak’a ‘Ajan Provokatör’ Diyor

“İsmi muhbir tanıklık yaptığı Madanoğlu davası iddianamesinde deşifre edilince MİT ajanı olduğunu öğrendiğimiz, o tarihlerde hızlı solcu, yakın dostumuz, komşumuz Mahir Kaynak’ın kulakları çınlasın; 12 Mart’a gün kala, sokağa çıkma yasağının olduğu pazar günü, Ahmet Ketenci ile daldığı satranç oyunundan sıçrayarak, radyoyu açmamı istemişti. Acele ve bağıra bağıra konuşmasında, 13:00 haberlerinde, kaçırılmış İsrail İstanbul Başkonsolosu Elrom’un öldürüldüğü haberinin verileceğini söylüyordu.

İnsanlara aksi kanıtlanana kadar kuşkuyla bakmamak huyumdan olsa, nereden bilebileceğini sorgulamak aklımdan geçmemiş, duygu ve beklentilerini yansıttığını sanarak sıkı bir tartışmayı başlatmıştım. Bana göre kaçırma eylemini gerçekleştiren sol örgütün Elrom'u değil öldürmek, hemen serbest bırakmaması büyük bir provokasyona aracı olmaktı. Mahir, öldürülmesi gerektiğini savunuyor, özellikle eski Sovyet ülkelerinden insan ve para taşınmasında oynadığı önemli rolden söz ediyordu. Birbirimize girmiş, kavga boyutunda tartışırken haberler bitti. Ölüm haberinin verilmemiş olmasına Mahir çok üzüldü. Saat 15:00 haberlerinde ise beklediği infaz haberi geldi."

(Şükran Soner, "Ajan Provokatör"

Cumhuriyet, 19 Aralık 2005)

Mahir Kaynak, 9 Mart Toplantılarını MİT'e Rapor Ediyordu

"9 Mart cunta toplantılarını MİT'e rapor ediyordum. Oradan da MGK'ya rapor ediliyordu. Cunta aslında MİT tarafından dinlendiğini biliyordu. Bu çok ilgi çekici değil mi? Yalnız ben rapor etmiyordum. Cunta dinlendiğini bildiği için iki-üç kişiden de şüpheleniyordu.

Bunlardan biri Korgeneral Hayri Yalçıner'di. Eşi MİT'te çalıştığı için ondan şüphelenilmişti. Ve Yalçıner'i cuntadan çıkarmışlardı.

MİT, normal şartlarda 'şahısları' takip eder.

Tarihinde ilk defa 9 Mart 'cunta'sını takip etmiştir. 'Bir Gizli Servisin Tarihini' okursanız bunu görürsünüz.

Benim, 9 Mart cuntasını gönüllü takip etmekteki amacım 'Türkiye'nin hiçbir gücün kontrolüne girmesini' istemememdir."

(Gürkan Hacır, Sky Türk, Şimdiki Zaman Programı, katılımcı Mahir Kaynak, 27 Ocak 2008)

Ajan Mahir Kaynak, Öldürmesinler Diye MİT Aleyhine Konuşuyor

Şenkal Atasagun:

"Mahir Kaynak (Eski MİT'çi Mahir Kaynak) önemli biri değil. Bir dönem bize çok iyi bilgiler verdi. O dönem işte. Sonra mahkeme gündeme gelince, kendisine şahitlik edip edemeyeceği soruldu. O da, 'Tabii; ederim, anlatırım.' gibi şeyler söyledi. Şahitlik olunca, O'na 'Gel sen bizde çalış, başka bir iş yapamazsın.' dedik.

Üç yıl bizim ekonomik-sosyal araştırma bölümünde çalıştı. Ona başka önerilerimiz de olmuştu.

Yurt dışına gönderelim dedik… Şimdi olmadık demeçler veriyor.

Bir de bizim adımıza konuşuyormuş. Birinde açıklama yapmak durumunda kaldık.

Şimdi sanıyorum, o örgütler öldürmesin diye arada bir bizim aleyhimize konuşmayı gerekli görüyor."

(Mesut Hakan Benli, Radikal, "28 Yıl Sonra Ziverbey Yüzleşmesi, 29 Mart 2009)

Mahir Kaynak: MİT Ajanı

“Madanoğlu’nun etrafında bir darbe teşebbüsü olduğunu, başarı şansının çok yüksek olduğunu ve bu hareketin Türk tarihinin en ciddi rejim değişikliği yaratacak bir hareket olduğuna yürekten inanıyorum.”

(Yılmaz Akkılıç, Mahir Kaynak’la Röportaj / 2, “12 Mart’ta Kanuna Aykırı”, Yeni Günaydın, 13 Mart 1993)

“Siyasi yerimi de tayin ettim; ‘Sayın Adnan Menderes’in partisidir.’ dedim. Bu; spekülasyonu önlemek amacına matuftu. Beyanım MİT Müsteşarlığı’na talip olmadığımı, Türkiye’de onu da aşan görevlerde gözüm olduğunu ifade etmek amacıyla yapılmış bir beyandı. Bu da hesaplı yapılmıştır; onu da söyleyeyim.

Türkiye’yi yönetebilecek her göreve talibim.”

(Yılmaz Akkılıç, Mahir Kaynak’la Röportaj / 4 “Menderes’in Partisinde Siyasete Atılıyorum”, Yeni Günaydın, 15 Mart 1993)

Not: Mahir Kaynak daha sonra Korkut Özal’ın genel başkan olduğu, “Yeni Demokrat Parti’nin, Cüneyd Zapsu ile birlikte Genel Başkan Yardımcısı olmuştur. Bu görevde 6 ay kadar kaldıktan sonra ayrılmıştır.

Mahir Kaynak; MİT Ajanı M. 3445.

“Bugün bütün kızılların tek hedefi haline gelen Mahir Kaynak’tı.

…Mahir Kaynak 19 Mart 1967’den sonra en güçlü ihtilal örgütünü ortaya çıkarmak için kendini tüketinceye kadar çalışmış, Türk devleti ve Türk milleti adına başladığı bu çok tehlikeli mücadeleyi görülmemiş bir başarı ile sonuçlandırmıştı.

Mahir Kaynak, Türkiyeli solcuların en zekileri, en dişlileri, en şeytanları ve en çakalları ile mücadele etmiş, bu dört yılın sonunda hepsini de kıskıvrak yakalayıp, sıkıyönetim mahkemesi önünde hakimin huzuruna dikmesini bilmişti.”

“Gaziantep’te doğmuş, büyümüş, çok çeşitli hizmetlerde bulunduktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi asistanları arasına katılmıştı. Ama bildiğiniz asistanlardan, hapishanelerde, nezarethanelerde, karakollarda rastladığımız ilim adamlarından değildi o. Her şeyden önce bir Türk

milliyetçisi olduğu için, istikbalinin mahvolması pahasına doçentlik imtihanlarına girmemiş, Milli Güvenlik organlarıyla el ele verip, hazırlanan komünist ihtilalini kontrol altına almıştı.

(YKY, D. Korkut Y. İstanbul. 1975)

Mahir Kaynak, Sosyalist Kültür Derneği Kurucuları Arasında Yer Alıyor

Sosyalist Kültür Derneği (SKD) Tüzüğü'nde amaç şöyle tarif ediliyordu:

"Emeği toplumun temel değeri sayan Sosyalist Kültür Derneği, her türlü sömürücülüğü ortadan kaldıracak olan gerçek bir demokrasi düzeninin kurulması için gerekli koşulları bilim ışığı altında inceler, böyle bir düzenin kültürel temellerinin ve bunların yayılmasına çalışır."

SDK Kurucular Listesi

Niyazi Ağırnaslı (Senatör)

Galip Aknil (Yük. Müh.)

Erdoğan Alkin (Asistan)

Sadun Aren (Profesör)

Türkkaya Ataöv (Asistan)

Doğan Avcıoğlu (Gazeteci)

Ş. Süreyya Aydemir (Yazar)

Seyfi Demirsoy (Sendikacı)

Tarik Ziya Ekinci (Doktor)

Necat Erder (Sosyolog)

Işıl Ersan (Asistan)

Asaf Ertekin (Matbaacı)

Cemal Reşit Eyüpoğlu (Avukat)

Müşerref Hekimoğlu (Yazar)

Mükerrem Hiç (Doçent)

A. Sırrı Hocaoğlu (Milletvekili)

Erhan Işıl (Maliye Müfettişi)

Nejat İzar (Yük. Müh.)

Adnan Başer Kafaoğlu (Maliye Müfettişi)

Aslan Başer Kafaoğlu (DPT Uzmanı)

Yahya Kanpolat (Asistan)

Attila Karaosmanoğlu (İktisatçı)

Mahir Kaynak (Asistan)

Gülten Kazgan (Doçent)

Abdullah Kızılırmak (Doçent)

Hamdi Konur (Öğretmen)

Hüseyin Korkmazgil (Yazar)

Nurettin Ş. Kösemihal (Profesör)

İdris Küçükömer (Doçent)

Güney Özcebe (Yük. Müh.)

Hilmi Özgen (Yüksek Murakabe Heyeti Uzmanı)

Fakih Özlen (Yük. Müh. Milletvekili)

Mehmet Selik (Asistan)

Cahit Tanyol (Profesör)

Merih Teziç (Asistan)

Reşat Titiz (İktisatçı)

Osman Nuri Torun (Maliyeci)

Nihat Türel (Avukat)

19 Aralık 1962'de kurulan SKD'nin Ankara'daki genel merkezi dışında İstanbul ve Diyarbakır'da şubeleri bulunuyordu.

Derneğin İstanbul şubesi 20 Mayıs 1963'te, Diyarbakır şubesi 1963'te kurulmuştu.

(Gökhan Atılgan, Yön-Devrim Hareketi, Yordam Kitap, İstanbul, 2008. S. 271, 331)

İngiliz Ajanı, Saffet Lütfü Tozan

“Madanoğlu Grubu’nun çevresinde dolaşan bir önemli isim de İngiliz Ajanı Saffet Lütfü Tozan’dı. II. Dünya Savaşından sonra İngiliz Kralı VI. George tarafından Honorary Officer of the British Empire (İngiliz İmparatorluğu Büyük Nişanı) ile taltif edilen Tozan hakkında, 1960’da İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı’na, Rauf Orbay’ın “Tozan, İngiliz Intelijans Servisi’ne mensuptur.” ve Ali Fuat Cebesoy’un “Tozan’ın Sovyetler’le münasebeti vardır.” yollu raporları Milli Birlik Komitesi’ne ulaştırılmıştır. Yapılan incelemeler bu ithamları doğrulamıştır. Madanoğlu silah ve cephane tüccarı olan Tozan’ın çok yakın arkadaşıdır.

‘Saffet Lütfü Tozan; varlıklı, serüven düşkünü, bilgi taciri ve silah kaçakçısı bir Türk. Bir Amerikalı dostu, Tozan için ‘Her yerde özgürce dolaşması ve göründüğü kadarıyla iki yanla da arasının iyi olması çok şaşırtıcıydı.’

Tozan, yaşama bir idealist olarak başlamış, ancak uğradığı düş kırıklığı ile karanlık dünyada renkli bir kişilik olmuştu. Gelenekleri ‘iman ve devletin hizmetinde’ sloganıyla tanımlanan Osmanlı üst düzey çevrelerinde büyümüştü. Bu kesimin üyeleri ordu, bürokrasi ve cami kademelerinde yükselmek için yetiştirildi. Ticaret ve alım-satım azınlıklara göreydi; soyluların varlığı topraktan gelirdi. Osmanlı aristokratları Avrupa’nın gelişmişliğini kendi kültürleri ile birleştirmişlerdi. Eşleri İslami çarşafın altında Paris modası elbiseler giyiyordu, evleri ağır, gösterişli ‘Louis Faruk’ stili mobilya ile doluydu.

Osmanlı İmparatorluğu’nun 1914’ten önceki son birkaç yılında, zayıf rejimi zaten çöküşün kıyısındaydı.

İmparatorluğu kurtarmak isteyenler, güçlü bir milliyetçi hükümet amaçlayan Jön Türkler ile anayasal monarşi amaçlayan ademi merkeziyetçiler arasında bölünmüştü. Ademi merkeziyetçilerin liderlerinden olan Tozan, önce Osmanlılar sonra da galip Jön Türklerce hapsedilmişti. Ancak Osmanlı döneminde para ve aile gücü ile her şey elde edilebilirdi. Hapsedildikleri yerin kötülüğünden yakınan Tozan ve arkadaşları yazlık bir otele çıkarıldılar. Bu seferde yemeklerden hoşnut olmayan mahkûmlar, paraları birleştirip oteli satın aldılar ve yeni bir aşçı çalıştırmaya başladılar. Ademi merkeziyetçiler güzel yemeklerden memnundular, ama bütün siyasal savaşları yitirmişlerdi. 1920’lerde Cumhuriyet kurulduğunda Tozan’ın canı hâlâ sıkkındı. İstanbul’daki büyük klasik revnaklı, güzel gül bahçeli ve boğaz manzaralı evinde çok sayıda konuk ağırlıyordu. Ama hâlâ hükümetin, elinden her şeyi almasından korkuyordu. Bunu hatırlatması için çalışma odasının duvarında, hapishanenin fotoğrafını asmıştı. Ve kaldığı hücrenin penceresini ‘çarpı’ ile işaretlemişti.

Kısa boylu, şişman, kır saçlı Tozan içine bir tarih hatasıyla düştüğü yüzyıla ve ülkeye duyduğu düş kırıklığını gizleyen kaygısız bir tavır içindeydi. Durmaksızın eski güzel günlerden konuşur, kimi zaman da masanın üzerinde tuttuğu topuzu spor için sallardı.

Siyasette yenilgiye uğrayan Tozan, öç almak için para kazanmaya girişti. Dıştan bir Sidney Green Street karakterini andırırdı, ama psikoloji olarak alaycı bir idealistti. Casablanca filmindeki Rick’in İstanbul’daki benzeriydi. İspanya iç savaşından Cumhuriyetçiler için silah kaçırdı. Fransız ve İngiliz istihbaratıyla ve Almanlarla iş yaptı. Çok sayıda Arap dostu vardı.

Aynı zamanda Yahudiler’in Romanya’dan Filistin’e kaçmasına yardım etti. Labirente benzeyen çıkarlarını kimse kestiremedi.

Savaş sırasında İstanbul, operasyonlar için ideal bir yerdi.

Bir dostuna ‘onurlu biri değilim’ demişti, ama herkesin kendisinden yararlanmasını sağladı.

Ya idealizm ya da para için Tozan, Macaristan’a yollanacak ilk İngiliz ajanı olmayı kabul etti. Nisan 1943’te yakalandı ve on iki yıl hapis cezasına çarptırıldı. Garip bir çelişkiyle Tozan’ı nefret ettiği rejim kurtardı; Türk hükümeti, Tozan salıverilmezse, Berlin ile bütün istihbarat işbirliğini keseceğini gizlice bildirdi. Almanlar kabul etti. Tozan, İstanbul’a döndü ve İngilizler’e bilgi vermek için Suriye’ye gitti. İngilizler birden bire salıverilmesinden öyle kuşkulandılar ki, Ankara gerçek nedeni açıklayamadı. İkili ajan olduğunu varsaydılar. İngilizler Tozan’ı birkaç ay tutsaklar kampına kapattılar. Özür dilediler. Yunanlılar ise St. George nişanı verdi.

Tozan’ın baş komplocu olması dışında, Amerikalılar da başkalarının komplolarına sürüklenmemeye çalışıyordu. Polonyalı direnişçiler, ülkelerindeki direnişe yardım etmek için 6 sınır YMCA yardım kuruluşunun Amerikalı müdürü James Brown’ın kendileri için temas adamı olmasını istediler.

Brown, istihbarat eylemlerine girişilmesi halinde, derneğin yardım ve eğitim çalışmalarının aksayacağından korktu. Polonyalı bir kuryenin getirdiği paketi kabul etmedi.”

(Barry Rubin, İstanbul Entrikaları,

Milliyet Y. İstanbul, 1997, S. 103-104)

“Yıllar sonra ben Prens Sabahattin’in özel katibi olan bir adamla tanıştım. Bu adam Saffet Lütfü Tozan’dı. Boşnak kökenliydi. Asıl adı Saffet Lütfü Begaviç’ti. Çok zengin bir adamdı. Silah fabrikaları var. Uluslararası zengin. Adam bayılıyor İngilizler’e. Teşvikiye’deki evinde ziyaret ettiğimde salonda oturduk. Salonda entelijans servisinin önemli adamlarının imzalı resimleri var.

Kraliçe Elizabeth’ten bir imzalı resim vardı ve kendisine İngiltere’nin en büyük nişanı olan Order of the British Empire nişanı verilmiş. Bu adam o kadar bayılıyor ki İngilizlere, tutuyor II. Dünya Savaşı sırasında Finlandiya’nın Fahri Konsolosluğu’nu yapıyor. Ticaret bahanesiyle Balkanlar’da dolaşıyor, ama aslında İngiltere hesabına casusluk yapıyor. Cemal Kutay’ın yazdığı bir kitap var, ‘Belgrad’ı Kurtaran Türk’ diye. Bu kitap Saffet Lütfü’yü anlatıyor. Saffet Lütfü, Balkanları dolaşırken Almanlar’ın Belgrad’a müthiş bir bombardıman yapacaklarını öğreniyor. Hemen İstanbul’a koşup İngilizler’e haber verecek.

Fakat o sırada Macaristan’da faşistler hakim. Saffet Lütfü’yü tutuklayıp içeri atıyorlar. Bu kıvranıyor. İngilizler’e haber veremiyorum diye. Bunu hastaneye kaldırıyorlar ve safrakesesini boşu boşuna alıyorlar. Fakat bu arada kaçabiliyor ve haber veriyor.

Anlatıldığına göre, Churchill BBC’ye çıkıyor ve ‘Eğer Belgrad’a böyle bir şey yapılırsa biz de bir Alman şehrini dümdüz ederiz.’ diyor.”

(Prof. Sina Akşin, Batı ve İrtica,

Kaynak Y, İstanbul, 1999. S. 57)

“Saffet Lütfü Tozan, Prens Sabahattin’in katibidir. Mahmut Şevket Paşa suikastından sonra Bursa’ya gönderilmiştir.

Leyla Umar’ın araştırmasına göre; akrabası Munir Hüsrev Gerede’nin, Teşvikiye’deki Gerede Apartmanı’nda oturmuş. Karısını öldürdüler. Hizmetçisine zehirlettiler. Mirasına konmak için kendisini de delirttiler.”

(Ayşe Arman, Leyla Umar röportajı,

Hürriyet Pazar Eki, 12 Mayıs 2001)

MİT Ajanı Hv. Pilot Albay Mehmet Heperler

"Kasım 1970'te, Hava Pilot Albay Mehmet Heperler, Amiral Vedi'i Bilget'i bir subay grubu ile tanıştırmak için kendi evine davet ediyor. Bilget, 27 Mayıs'tan beri tanıdığı fakat güvenmediği bu arkadaşının davetini kabul etmek istemiyor. Çok ısrar edince de hadi gideyim bari diyor. Eve girince herkesi içki masasında görünce şaşırıyor.

Bilget ciddi konular burada konuşulmaz diyor. Fakat oturuyor. Bir subay, 'Sizin sosyalist olduğunuz söyleniyor.' diyor. Bilget bu kışkırtıcı soru karşısında 'Gerçekten öyle mi?' diyor. 'Mesela ben sosyalistim.' diyor. Bilget, bir süre duralıyor. Ve 'Sosyalistlik "soytarılık"tır' [4] diyor. Herkes birden ayağa kalkıyor ve Bilget'in ağzını burnunu kırarak, kanlar içinde sokağa atıyorlar. Bilget, büyük bir çabayla ayağa kalkıyor ve yakın mesafedeki evine kapağı zor atıyor.

Ertesi gün kışkırtıcı Ajan Mehmet Heperler, İlyas Albayrak ve Riza Abraz'la Bilget'in evine geliyor. Bilget, kapıyı açıyor üçünü de adamakıllı dövüyor, kapı önüne seriyor. Hiçbir şey olmamışçasına evinin yolunu tutuyor.

Yüksek Mühendis Hv. Binbaşı İbrahim Keskin Pilot Albay Heperlerin MİT Ajanı olduğunu kanıtlıyor."

"Gözaltına alındıktan bu yana yirmi ay geçmiş olmasına rağmen, bugün hâlâ gerçekten neden burada olduğumun bilincine varmış değilim. Ancak yapmış olduğum durum değerlendirmesini daha sahih olarak gözler önüne serebilmek için:

1- O Savaşçı'nın ifadesi, sahife 27:

Eve İbrahim Keskin ile Albay Mehmet Heperler geldiler. Albay Heperler, vaziyetin iyi olmadığını, belli bir çalışma içine girmemiz gerektiğini söyledi.

2- M. Şahin'in ifadesi, sahife 16:

İbrahim Keskin ile Heperler geldiler… Heperler ihtilâlin ancak askerler tarafından yapılabileceğini… Örgüt çalışmalarının devam etmesini konuştuk.

3- T. Orçun'un ifadesi, sahife 11:

Misafir odasına geçtik Heperler ve Keskin; O. Savaşçı'ya örgütünüzü devam ettirin, dağılmayın diye konuşmuşlardı.

4- Z. Yücesan'ın ifadesi, sahife 2:

Albay Mehmet Heperler, Yüzbaşı K. Contar, Binbaşı İbrahim Keskin ile M. Şahin evimize geldiler.

Albay Mehmet Heperler 12 Mart Muhtırası'nın hazırlanan ihtilâlin hiçbir zaman tercümanı olmadığını… Bunun içinde devrimci güçlerin yeniden örgütleme çalışması yapması gerektiğini belirtti.

5- K. Contar'ın ifadesi, sahife 1:

Eve geldiğimde O. Savaşçı, T. Orçun, M. Şahin, Mühendis Binbaşı İbrahim Keskin, Hava Pilot Albay Mehmet Heperler bulunuyorlardı. Heperler Albay, genç subayların bir araya gelmelerinden ve bu gidişe bir son verilmesi gerektiğinden söz etti.

6- Benim ifadem olarak geçen evraktan sahife, 5:

Albay Heperler evden çıktıktan sonra beni Z. Yücesan'ın evine götürdü ve tekrar örgütlenmek için durumun müsait olduğunu, bütün umudun gençlerde olduğunu, kurulacak örgüte katiyen general alınmayacağı, albayın bile alınmayacağını söyleyerek örgütlenmemiz gerektiği teklifinde bulundu.

Şimdi bu konuda bu ifade adı verilen belgelerden başka hiçbir delil vesaire de bulunmadığına göre, bu iddianamedeki her şey bu altı kişinin yukarıda yazdırdığım sözde beyanlarından kaynaklandığına göre buna karşılık iddianamede neden Albay Heperler'den tek kelime söz edilmemekte ve her şey benim üstüme yıkılmaktadır.

Bu konuda iddianamenin 130'uncu sahifesinde, aynen; evdeki şahıslarla aynı odaya geçmişler burada Hava Binbaşı İbrahim Keskin ve Hava Yüzbaşı Orhan Savaşçı tarafından 12 Mart Muhtırası'nın eleştirilmesi yapılmıştır.' denmekte ve daha sonra da 'Bilhassa bunlarla daha geniş bir örgütlenmeye gitmek için toplantıya katılmıştır.' sözleri yer almaktadır.

İşte bu ifadelerin niteliğini, alınış ve değerlendiriliş şeklini ortaya koyan en somut örneklerden birisi"

"İbrahim Keskin Selimiye Zindanı'ndan çıktığı günün akşamı iddianamesinin sözü edilen sahifelerini Ataköy'deki dairesinde Erol Bilbilik'e verdi. İddianamede Albay Heperler'den tek kelime söz edilmemesi ve sanık olmamasının nedeni O'nun MİT görevlisi olduğunun kesin kanıtı oluyor." demişti.

Gerçekten de 9 Mart hareketi içinde faaliyette bulunan Hava Pilot Albay Mehmet Heperler bir kıdemli istihbaratçıydı ve MİT'in gruplar içindeki ajanıydı. Heperler, 12 Mart'ın en aktif ajanıydı.

12 Mart'tan sonra çok sayıda subay tasfiye edildi, bir kısmı da çeşitli yerlere sürgün gönderildi. Bu arada Albay Mehmet Heperler'in tayini Diyarbakır'a çıktı. Ama bu sürgün değildi. Heperler Diyarbakır Taktik Hava Üssü İstihbarat Daire Başkanlığı'na tayin edildi.

Diyarbakır'da 9 Martçı genç subayları sorguladı. Çok heyecanlı bir tipti. Hatta görev dağıtılırken 'Arkadaşlar bana görev değil, görevler manzumesi verin.' diyecek kadar heyecanlıydı. Heperler'den kuşkulanan çok sayıda subay, ifadelerinde onun adını verdiler. Ama Heperler hiçbir davada sanık olmadı, adı bile geçmedi. Hava Albay Mehmet Heperler, istihbaratçıydı. Cunta toplantılarının önde gelen isimlerden biriydi. 'MİT'in adamı' olduğu söylendi.

THKP-C davası iddianamesiyle, Haziran 1971'de Mete Has ve Talip Aksoy'un kaçırılmasından sağlanan fidye parasından 130 bin Lira'nın, Ankara'da Hava Yüzbaşı Ziya Yücesan'ın evinde saklandığı yazıldı.

Yüzbaşı Yücesan'ın evine gelen tüm subaylar, THKP-C davasında sanık olarak gösterildi. Bir kişi hariç: Mehmet Heperler!

Albay Heperler, Orhan Savaşçı ile THKP-C'li genç subayların yaptıkları toplantılara da katılıyordu.

9 Mart'ı yaşayan subaylar Heperler için 'Sürekli bize soruyor, bilgi almaya çalışıyorlar, ama kendisi bir şey söylemiyordu.' diyorlar.

Emin Değer; Heperler'i şöyle anlatıyor:

'O zamanlar, yurtsever bir subay görünümündeydi. Amerikalılarla yapılan ikili anlaşmalara karşı çıkar bir tutum içindeydi. Albay Mehmet Heperler, üç arkadaşı ile bizim eve birlikte gelmişti. Esat'ta idi, o zamanlar evim. 12 Mart'tan hemen sonra, Gelibolu'ya gitmeden önce Heperler, gençlikle ilişki kurulmasını, gençliğin aktivitesinden yararlanarak 12 Martçıları pasifize edebileceğimizi savundu. Şimdi siz söyleyince anımsadım. Dev-Genç'le ilişki konusunu ilk defa Heperlerden işittim, karşı çıktım, gençliği bu işlerde kullanmanın doğru olmadığını savundum. Bir daha da karşılaşmadık. Anlaşılan Heperlere yeniden örgütlenme ve toparlanma talimatı verilmişti. O zaman kuşkulandım. Emekli olup Gelibolu'dan döndükten sonra Heperlerin 'ajan' olduğunu arkadaşlar söyledi ve onunla ilişkim kesildi."

(Hikmet Çiçek, Emin Değer Röportajı,

Siyah Beyaz, 21 Mart 1996, S.8)

MİT-CIA Ajanı Korgeneral Atıf Erçıkan

Erçıkan; Kıbrıs'a çıkacak birliklerden birinin komutanı iken korkudan kalp krizi geçirdi, görevden alındı.

"Korgeneral Atıf Erçıkan, 12 Mart öncesinin, hatta bir süre 12 Mart sonrasının ilginç simalarından biri idi. Kendisini Harp Akademisi'nden tanırdım. Yalnız benim değil, sınıf arkadaşlarının, kendisini tanıyanların oybirliği ile vardığı yargı; son derece zeki, yetenekli, girgin, tatlı ve etkileyici konuşma yeteneğine, renkli kişiliğe sahip, dil bilen bir subay ve General olduğudur.

NATO'nun Napoli'deki karargahında daha sonra da NATO Daimi Askeri Temsilcilik (Standing Group) görevlerde bulunmuştu. Anımsadığım en son NATO görevi sanırım 1968-1970 yıllarında Brüksel'de, NATO nezdinde Türk Askeri Temsil Heyeti Kurmay Başkanlığı idi.

1967 yılında Kıbrıs bunalımı sırasında, çıkarma yapacak birliklerden birinin komutanı iken geçirdiği bir kalp krizi sonucu bir süre aktif komutanlık görevinden geri alınmıştı!"

(Celil Gürkan, 12 Mart'a Beş Kala,

Tekin Y, İstanbul, 2. Baskı, 1986. S. 160)

“Tural’ın adamı Erçıkan; Tural’ın emekliliği için başrol oyuncularından biriydi.

Başbakan Süleyman Demirel, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural’ı emekliye sevk ederken Milli Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu’nu kullanıyor. Gürler; o zaman Topaloğlu’na, Tural’ın yakın çevresinden başlamasını öneriyor ve yakın çevresinde Erçıkan’ın bulunduğunu söylüyor.

Ahmet Topaloğlu, bu öneriyi duyunca şaşırıyor. ‘Yahu, O; benim Cemal Tural’ı takibe alan en yakın adamım.’ diyordu.

Atıf Erçıkan’ın söz ve davranışları son derece kuşku vericiydi.

Bu kitabımın (12 Mart’a Beş Kala) başka bir yerinde belirttiğim şekilde çevremize giren ve deyim uygunsa, inandırıcı sözleri, tatlı konuşması ve duygusal jestleri ile kendisini kabul ettirmeyi de başaran Erçıkan’ın aramızda oluşunu hiçbir zaman içine sindirememiş arkadaşların başında, topluluğumuzun en genç mensupları olan ve her ikisi de birbirinden yetenekli, inançlı kişiler olarak çalışmalara büyük katkılar sağlayan Tank Binbaşı Sayın Yılmaz Akkılıç ile Deniz Binbaşı Erol Bilbilik geliyordu.

İyi anımsıyorum bu iki arkadaşımızın, daha işin başından itibaren Korgeneral Erçıkan’a bir türlü kanları ısınmamıştı ve onun bütün söz ve davranışlarına büyük kuşku ile bakıyorlardı.

Nitekim sonunda maalesef haklı da çıktılar. Sanırım Erçıkan’ın da onlara karşı duygusu aynı idi!”

(Celil Gürkan, 12 Mart’a Beş Kala,

Tekin Y. İstanbul. 2. Baskı, 1986, S. 213-214.)

Turan Çağlar, Bilget Amiral'e 'CIA Ajanı Selma Ashworth'u Tanır Mısın?' Diyor

"Turan Çağlar, Şubat 1971'de randevu istedi ve öğleden sonra Dz. KK'ndaki odama geldi. Kahvesini içti. 'Selma Ashworth'u tanır mısın?' dedi.

'Adını bile duymadım. Kimmiş öyle?'

'İngiltere'de yaşayan müthiş bir kadın. Türkiye'yi çok sever. Kabine'ye de hiçbir kadın bakan almamışsınız.'

'Hangi kabineye?'

'Devrim kabinesine elbet.'

'Benim öyle bir şeyden haberim yok.' dedim. Gitti.

1 Nisan 1972 akşamına doğru eve geldim. Turan Çağlar beni bekliyordu.

'Bak Vedi'i, seninle on yıldan fazla tanışıklığımız vardır. Seni severim, mert insansın. Buralarda kimselerle görüşme, konuşma.'

'Ne demek istiyorsun Çağlar?'

'Boşver ne demek istediğimi. Başınıza bir çorap örülüyor. Eyiceoğlu, senin bu işlere karıştırılmaman için direniyor. Ama onun da suyu ısındı. Kendine dikkat et. Hepsi bu.'

'Nereden biliyorsun?'

'Ben bilirim. Sen kendini sakın!' dedi, kalktı ve gitti.

7 Nisan 1972'de Dr. Memduh Eren geldi. Turan Çağlar'ın ziyaretini anlattım. Gözlerini kıstı.

'O herif, bilgileri Selma Ashworth'dan alıyordur.'

'Kim o kadın, doktor?'

'CIA ajanı.'

'Çağlar nereden tanıyor?'

Eren 'Yapma amiralim! Turan'la Selma aynı kaba ederler.' dedi.

(Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y.

İstanbul 2002. S. 14, 250, 251)

Hatice Selma Ashworth'un (Lord Ashworth'un eşi, Ömer Sami Çoşar'ın kız kardeşi); Yön Dergisi yazarı olduğu ve dergide 1962'de 5, ve 1967'de 4 olmak üzere, toplam 9 yazısı yayımlandığı; Hikmet Özdemir'in, Yön Hareketi kitabının 1986 basımının 328. sayfasında kayıtlıdır.

Demek ki daha işin başında CIA, Yön Dergisi'ne ajanı yerleştirmiştir.

Turan Çağlar, Vedi'i Bilget Amiral'e 'Suyunuz Isındı.' Diyor

"Belki de tüm karmaşıklığına, çıkarcı görünümüne, garip ve tuhaf tutumlarına, kendisine hiç de sempati duymadığım Turan Çağlar; 'mert, yiğit, gözüpek, dürüst' insan olarak bakıyor, saygı duyuyordu.

4 Mart 1971 günü, bana elden bir mektup ulaştırmıştı. Bunun içeriğinde yer alan bilgileri nereden aldığını, ne ölçüde doğruluk payı içerdiğini bilmiyordum. Ama Çağlar'ın belirttiğine göre 1971 yılının 18 Mart'ında Pentagon, ABD Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı'nın eşgüdümlü çalışmasıyla oluşan bir kararlılık operasyonları kararnamesi yayınlamıştı.

Kararnameyi Tuğgeneral Kenneth Wickham hazırlamıştı. Bu ad bana yabancı değildi. ABD'de iken evine konuk olduğumuz Atlantik Filosu - Muhrip Kuvvetleri Komutanı Tuğamiral Shafer; Genelkurmay Başkanlığı'ndan Tuğgeneral Wickham'ın 'dost ve müttefik ülkelerindeki bir isyana karşı, bu ülke yönetimlerini desteklemek için oluşturduğu İstihbarat Paylaşım Kararlılığı Planlarından' söz etmişti.

Bu bilgiler çakışınca Çağlar'ın notlarını daha da ilginç bulmuştum.

Kararname 'ABD ordusunun istikrar raporlarına doktrin, taktik ve teknik açıdan istihbarat desteği' amacını güdüyordu. 'Ev sahibi ülkelere ilişkin kapsamlı istihbarat toplanması ve bunun ev sahibi ülkeler örgütleriyle paylaşılması, ABD çıkarlarının korunmasını amaçlar.' diyen FM 30-31 sayılı kararname; bu 'örgütleri' de, ev sahibi ülkenin 'iç güvenlik, silahlı kuvvetler, polis, sivil savunma ve yerel yönetim' organları olarak saptıyordu.

'ABD Ordu İstihbaratı, ev sahibi ülkenin isyana karşı tüm potansiyelini harekete geçirmesini.' hedefliyordu ve 'ABD politikasına uygun olarak geniş bir alanda faaliyet gösterilir.' deniyordu.

Kararname'nin 'siyasal emeklilik' gereksinmesi başlıklı ikinci ayrımda 'ABD ordusu, diğer ABD örgütleriyle aynı biçimde ev sahibi ülkelerdeki herhangi bir hükümeti sonsuza dek desteklemek durumunda değildir.' dedikten sonra B ve C bentlerinde de 'ülkedeki önemli kesimlerinden çıkarlarını yansıtmakta yanlış yapan' ve 'ABD çıkarları ile uyuşmayan, hatta aykırı davranış içine giren yönetimlerin emekli edilmesi' gereğinden söz ediliyordu.

Ev sahibi ülkelerin rejimlerinin karakteristik zaaflarına değinen üçüncü başlıkta ise ‘ABD ordusunun ev sahibi ülke ordusundan çıkarları yalnızca mesleki işbirliğinden ibaret değildir. Çok daha geniş olarak siyaset ithal ederler. Silahlı kuvvetler siyaset yaşamında önemli rol oynar.’ saptamasında bulundu.

Dördüncü başlık ‘ABD Ordu İstihbarat Görevleri’ne ayrılmıştı ve ‘ABD ordu istihbaratının, ulusal düzeyde işbirliği yaptığı ev sahibi ülke ordu birliklerinin ABD düşmanı olan üyelerinden korumak’ ve ‘ev sahibi ülke ordusunda ABD’ye yakınlığıyla tanınan subayların terfi etmelerine çalışmak’ ivedi ve önemli bir konu oluşturuyordu.

FM 30-31 sayılı kararnamenin ekinde ise sonuç olarak ‘İnsan İstihbaratı alanında (HUMINT), ABD ordusu personeli birçok düzeylerde ev sahibi ülke istihbarat yapısında kendi muhatapları ile yakından ilişkili olmak avantajına sahiptir. Kendi öğrenim üstünlüklerine, deneyim ve uzmanlıklarına dayanarak bu tür işbirliğinden doğan her türlü durumdan, rütbe bakımından kendilerinden üstün konumda olan muhatapları karşısında bile ordu mensupları daima yararlı çıkarlar. Bu öneriler, ev sahibi ülkenin istikrarsızlık ve isyana karşı gösterebileceği çabaların iyileştirmesi konusunda yapılır.

Ama bunun yanında ABD ordusu istihbaratının, ev sahibi ülke ordusuna bütün olarak sızabilmesini de kolaylaştırır.’

General Westmoreland’ın da imzaladığı bu kararnameden hareketle Turan Çağlar ‘suyunuz ısındı’ yorumunda bulunuyordu. Neden böyle davranış gösterdiğini bilmiyordum, ama harek ât filan olmayacağından emindim artık ve gelişmelerden giderek büyük kaygı duyuyordum.”

(Vedi’i Bilget, Girdap 1. Kastaş Y.

İstanbul, 2002. S. 163-164.)

CIA Ajanı Aldrich Hazen Ames Ankara'da Boş Durmuyor

CIA'nin sırlarını 2,5 milyon dolara Rusya'ya sattığı tespit edilerek, ömür boyu hapis cezasına çarptırılan, 'Köstebek' lakaplı Aldrich Ames kaleme aldığı kitapta; casusun Türkiye'deki günleri ile ilgili itiraflara yer verildi.

Ames'in Ankara Günleri

"1968 yılında CIA Ajanı Aldrich Ames, Ankara'ya Türk-Amerikan Operasyon ve Lojistik Komutanlığı'na (TUSOLOG), Amerikan Hava Kuvvetleri'nin sivil bir personeli maskesi altında tayin oldu. Türk Dışişleri'nde çalışan bir yetkili ve karısı ile yakın ilişki kurduğunu söyleyen Ames; Türk görevlileri ile birlikte balık avlarına, yelken gezintilerine ve pikniklere giderek samimiyeti arttırdığını ifade etti. Yeteri kadar samimiyet kurduktan sonra Ames; yetkiliye kendi işinden şikâyet ederek, tutarlı bir rapor hazırlamak için elinde yeterli bilgi olmadığını söyledi. Adı açıklanmayan Dışişleri görevlisi ne tür bilgiye ihtiyacı olduğunu sorduğu zaman Ames; Sovyet askeri istihbarat tahminleri konusunda Türk istihbaratının bilgisinin ne olduğunu öğrenmek istediğini söyledi.

Türk Dışişleri görevlisi önce olumlu yanıt vermezken, birkaç gün sonra elinde Ames'in istediği bilgilerle çıkıp geldi ve Aldrich Ames'in iddiasına göre: 'Türk Dışişleri görevlisine bir miktar para verip iş tamamen ticari bir çizgiye oturtuldu.'"

CIA Neler Yapmış?

"İki yıllık görev süresi dolmasına rağmen CIA Aldrich Ames'in görev süresini altı ay daha uzattı.

Bu tarihlerde Ankara'ya CIA İstasyon Şefi olarak Dewey Clarridge tayin edildi ve Ames'ten, Ankara'daki Sovyet ajanlarından birkaçını kendi tarafına çekmesini istedi. Ancak Ames, bu talimatı yerine getirmeyince Clarridge, bu kez Ames hakkında çok kötü bir sicil düzenledi.

Daha sonra Ames Rusça öğrenerek, Sovyet işleriyle ilgili önemli bir birime atandı. Aldrich Ames, maddi sıkıntı içinde bulunan Türk istihbarat birimlerine telefonları dinlemek için 500 bin dolar değerinde aygıt verip onları eğittiklerini, karşılığında da Türk istihbarat birimlerinin Sovyet sefaretini dinleyip kaydettikleri bir bandın kopyasını Amerikalılar'a verdiklerini vurguladı.

Ames, o tarihlerin en büyük öğrenci örgütü Dev-Genç'in içine sızmayı başardı. Ankara'da görevli bir Amerikalı profesör, Dev-Genç liderlerinden Deniz Gezmiş'e yakın ve O'nunla ile birlikte yaşayan eski bir güzellik kraliçesi, ve aynı zamanda da öğrenci olan bir genç kızın Aldrich Ames ile tanışmasını sağladı."

Köstebek Örgüt İçinde

"Genç kıza kendisini Amerikalı bir diplomat olarak tanıtan Ames, kız ve arkadaşlarının tutuklanıp işkence görmemelerini sağlayabileceğini, ancak karşılığında Dev-Genç'in planlarını bilmesi gerektiğni belirtti. Ames; daha sonra Dev-Genç ve bu genç kıza verdiği vaadlerin yalan olduğunu kabul ediyor.

Tanışma sonrası Aldrich Ames, genç kıza içinde 75 Amerikan doları bulunan bir zarf verdi. Ertesi hafta da genç kızla buluşan CIA ajanı; genç kızdan, Dev-Genç'teki arkadaşlarının isimleri, düzenlenecek toplantıların yerleri ve zamanları hakkında bilgi aldı. Ames bu bilgileri, Ankara'da görevli CIA İstasyon Şefi'ne verdi. Buradan da aynı bilgiler Türk istihbarat birimlerine aktarılıyordu.

Ancak Amerikalılar'ı şaşırtan konu, Dev-Genç içinde çeşitli kaynakları bulunan Türk istihbarat birimlerinin CIA bilgilerine pek önem vermemeleriydi. Ames, aynı kızla birkaç kez daha buluştuktan sonra öğrenci kıza 200 dolarlık bir zarf daha vererek ilişkisini kestiğini belirtiyor."

(Savaş Süzal, "Dışişlerinde CIA Köstebeği Sabah, 2 Mart 1997)

Gençlik Eylemlerinde CIA ve Polis Ajanları Cirit Atıyor

Türkiye'de gençlik eylemleri, kendiliğinden bilinen çıkmaza sürüklenmedi. Belli eller, planlı ve programlı bir biçimde gençliği bu noktaya sürüklemişti. Bu gelişimde CIA, MİT ve polis ajanlarının önemli rolü olmuştur. Burada bu örgütlerden birer kişiyi örnek olarak vereceğiz.

CIA Ajanı Deniz Gökkılıç

"8 Temmuz 1969 tarihli Yeni İstanbul gazetesinde 'CIA'ya Verilen Gizli Rapor' başlıklı haber şöyleydi:

TMTF (Türkiye Milli Talebe Federasyonu) eski dış münasebetler müdürü Gökkılıç, Amerika'ya neden ve ne şekilde çağrıldı? Amerika Türk Gençlik kuruluşlarına el atmış.

ABD'nin Ankara Büyükelçisi Parker Hart imzasıyla; ABD'nin en büyük casusluk teşkilatı CIA'ye gönderilen bir raporda, TMTF yabancı münasebetler müdürü Deniz Gökkılıç'ın Amerika'ya burslu

ziyaretçi olarak daveti istenmiş, ve bu seçime sebep olarak 'Gökkılıç popüler ve süratle yükselen genç bir liderdir.' denilmiştir. Raporda Deniz Gökkılıç'ın görevi, kişiliği, görüşleri ve özellikleri en ince ayrıntılarıyla bildirilmiş, 'her çeşit yumurtaya karşı alerjisi olduğu', 'domuz eti yediği', 'müze ve benzer, yerlerden hoşlanmadığı'na işaret edilerek ilgililerin dikkati çekilmiştir.

Rapordan sonra Amerika'ya davet edilerek, gıyabındaki araştırmalarından, kitap kalınlığındaki raporlardan habersiz inceleme yapan Gökkılıç halen Atatürk Üniversitesi'nde öğretim üyesidir.

Raporda, TMTF 100 bin üyesiyle Türkiye'nin en büyük, en 'anti-Amerikan' öğrenci kuruluşu olarak tanımlanmıştır. Gökkılıç'ın dönüşünde bu kuruluş için hazırlayacağı raporun faydalı ve etkili olacağı belirtilmiştir.

Gökkılıç hakkındaki araştırmalardan bir nüsha CIA'ya bir nüsha da FBI'ya gönderilmiştir. 13 Mayıs 1966 tarihli rapor; Kültür Ateşesi Otto Shaler, ABD Büyükelçisi Parker Hart, İstanbul'daki Amerikan Haber Merkezi Kültür Bölümü görevlilerinden Charles E. Caurtney'in imzalarını taşımaktadır.

Olay üzerine TMTF eski Genel Başkanları Yücel Akıncı ve Sencer Güneşsoy şu açıklamayı yapmıştı:

CIA ile ilişkisi olduğu sonradan ortaya konulan, eski ISC (Beynelmilel Öğrenci Teşekkülü) Başkanı Edward Garney'in hesap vereceği Nairobi Kongresi'ne TMTF'den iki kişilik Türk delegasyonu davet edilmiştir. Gönderilen biletler Yücel Akıncı ve Deniz Gökkılıç adına düzenlenmiştir. Delegasyonun yola çıkmasına üç gün kala Gökkılıç bulunamamıştır. Biletlerden bir tanesi Gökkılıç adına düzenlendiği için Türk delegasyonunun Nairobi seyahati tehlikeye düşmüştür. Bunun üzerine ISC ile yeniden temas kurulmuş ve bir başka isme bilet temin edilerek delegasyon Nairobi'ye gitmiştir. Gökkılıç; Türk delegasyonunun eğilimini tahmin ettiği ve bu yüzden kongreye katılmasını istemediği için Garney'le işbirliği yapmış ve seyahati sabote etmiştir.

Buna karşılık Amerika'dan dönen Gökkılıç açıklamasında: 'Amerika'ya seyahatim sırasında beynimi yıkamak istediler. Amerika'nın Sesi radyosunda yaptığım bir konuşmada Vietnam ve zenci politikasını tenkit ettiğim halde bu bölümler radyoda yayınlanmadı.' diyerek yayınlanan belgeleri doğrulamıştır. Öğrenci teşekküllerinde bunun gibi bir hayli isim olduğundan söz edilir.

Bu isimler aynı zamanda gider gelirler, kurallarına göre de görevlerini sürdürmektedirler."

Polis Ajanı Muzaffer Köklü

"Muzaffer Köklü, söylediğine göre üniversite öğrencisi. 1966 yılında öğrenci örgütleri içine girdi. Her ilerici eylemde ön safta koştu. Bu maharetli tipin numaralarını İzmir'deki 6. Filo eylemlerinde, Samsun-Ankara Mustafa Kemal yürüyüşünde kaydetmiştik. Fakat Köklü'nün marifetleri bu kadar az değildi. Bir gün herkesi hayretler içinde bırakan bir haber gazetede yer aldı:

'6. Filo sularımızı terk etmezse, bir öğrenci kendini yakacak.'

Verilen saat gelmişti. 6. Filo sularımızı terk etmemişti. Fakat kendini yakan olmamıştı.

Köklü aslında üniversite öğrencisi değildi. 1959'da 1486 no.lu tasdikname ile Yeni Mahalle Lisesi orta kısmından ayrılmıştı. Ama Köklü, tam üç yıl üniversite öğrencisi olarak olayların en önünde silah elde koşmuştu.

Köklü'nün gerçek kimliği İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde belli olmuştu. SBF (Siyasal Bilgiler Fakültesi) Öğrenci Derneği Başkanı Murat Kovacıoğlu, kendini yakma numarasından sonra İstanbul'a kaçan Köklü'nün arkasından, İFÖ (İktisat Fakültesi Öğrenci Derneği) Başkanı Sıtkı Coşkun'a telefon ederek Köklü'den polis ajanı olarak şüphelendiğini bildirmişti. Bunun üzerine Sıtkı Çoşkun; Köklü'yü bularak öğrenci derneğine götürmüş ve bacaklarından tavana asmıştı. İşte o zaman Köklü konuşmuş, gerçek kimliğini açıklamıştı.

Köklü; polis ajanı idi.

Deşifre olduktan sonra Yeni Gazete'de hatıralarını yayınladı. Bunlar sadece bir örnektir. Bunlar hayli kalabalıktır. Öğrenci eylemlerini yozlaştırmak amacıyla öğrenci içine yerleştirilmiş aktif ajanlık teklif edilen yetkili polis şefleri."

(Süleyman Genç, 12 Mart'a Nasıl Gelindi,

İleri Y. Ankara, S. 287-293)

Erenköy İşkence Köşkü ve İşkenceciler 12 Mart'a Gelişte…

"Aradan bunca yıl geçtikten sonra 12 Mart 1971'den yeniden söz etmenin anlamsızlığını savunanlar olacağı rahatlıkla tahmin edilebilir.

Bu görüşte olanlar, o zamandan bu yana köprülerin altından çok suların aktığını, o zaman diliminin çok gerilerde kaldığını, o dönemin yeteri kadar değerlendirildiğini, artık o zaman dilimi için bir son çizgi çizilmesi gerektiğini savunacaklar ve 21'inci yüzyıla 7 yıl gibi kısa bir süre kalmış olması nedeniyle arkamıza bakmaksızın çok hızlı atılımlarda bulunmamızın önümüzdeki en önemli sorun olduğu düşüncesini öne süreceklerdir. Oysa tarihsel bir dönem ne kadar iyi incelenmiş olursa olsun, olayların gelişimi, yine de bu incelemelerin bazı noktalarda eksik ve hatalı olabileceğini ve bunların topluma çok pahalıya mal olabileceğini çoğu kez kanıtlamıştır.

'Türk toplumu ve onun demokratik gelişmesi, 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 olayları ile acaba neden karşı karşıya kalınmıştır?' sorusu, bugüne değin yeteri kadar cevaplandırılmamış bir soru olarak kalmıştır.

Eğer bu hareketlerin her birinden gerekli dersler alınmış olsa idi, öbür hareketler belli periyotlarla böyle peş peşe oluşabilir miydi?

Yarın yine bu tür bir hareketle karşılaşıldığında, konu yeniden gündeme gelmeyecek midir? Bu nedenle bu tür hareketleri mümkün olduğu ölçüde önleyebilmek amacıyla olayları en ince ayrıntılarına kadar korkusuzca incelemek ve eksiklikleri ortaya çıkarmak için dirençli çaba harcamak gerekmektedir.

Bilindiği gibi Kontrgerilla konusu ilk kez Erenköy işkence köşkündeki işkencelerden sonra Türkiye gündemine girmiştir. Gerçekten köşkte sorguya alınanlar, karşılayıcıların ağızlarından "Kontrgerilla karargâhına geldiniz." ifadesi ile ilk kez orada karşılaşmışlardır. Türk kamuoyunda o günden bu yana Kontrgerilla konusu gündemdeki yerini korumaya devam edegelmiştir. Bugün de Güneydoğu olayları nedeniyle gündemdeki yerini korumaktadır. 20 yıldan bu yana da ilk kez meclis araştırması için gündeme alınmıştır.

Askeri darbe hazırlığına girişen üniformalılar, faaliyetlerini yürütürlerken özellikle iki önemli konuya son derece dikkat etmektedirler. Bunlardan birincisi hazırlık ve planlama aşamasında sadece üniformalıların yer alması, buna mukabil sivillerin harekete sızmalarının önlenmesidir. İkincisi ise faaliyetin, çekirdek kadroyu oluşturan üniformalılarca yürütülmesidir.

Bugün gayet açık bir şekilde anlaşılmaktadır ki, 12 Mart 1971 hareketinin başlangıç aşamasından itibaren üniformalılar arasına resmi ya da gayri resmi yollardan Kontrgerilla'ya mensupları sızmış ve hareketi belki de tüm aşamalarında kendi taktik ve zamanlama periyotları içinde gündemlerinde bulundurmaya çaba göstermişlerdir. O günlerin koşulları altında Seferberlik Tetkik Kurulu'nda

görevli olmalarına karşın Kontrgerilla konusunda eğitim görmüş olan üniformalılar, hazırlık aşamasında sivil unsurlarla temasları da sağlamaya çalışmışlardır.

Seferberlik Tetkik Kurulu'nda görev alan ve Kontgerilla konusunda yetiştirilmiş söz konusu üniformalıların, genelde bir kuvvete mensup 1953 çıkışlılar arasından önemli bir grup oluşturdukları gözlenmektedir. 12 Mart 1971 öncesinde çoğunluğu binbaşı rütbesinde olan bu üniformalıların içinde daha önce Seferberlik Tetkik Kurulu'nda görev almış ve Kontrgerilla eğitimi görmüş general ve albayların da mevcut oldukları gözlenmektedir. Bunlardan ölmüş olanların dışında, halen orgeneral rütbesiyle görev başında bulunanların da mevcut olduğu bilinmektedir. 12 Mart 1971 öncesi hazırlık ve planlama aşamalarındaki Kontrgerilla ile ilgili faaliyetler tümüyle dikkatlerden kaçmış ya da kaçırılmıştır. Gerçekte; gerek 12 Mart 1971 ve gerekse 12 Eylül 1980 öncesi üniformalılar ve sivil kesim içerisindeki Kontrgerilla mensupları ve faaliyetlerinin incelenmesi özgürlükçü demokrasimizin esenliği açısından büyük yararlar sağlayacaktır. Devlet yönetimindeki düzeyi ve konumu ne olursa olsun 'Kontrgerilla yoktur ve olmamıştır.' demek ancak parlamentonun yapacağı incelemelerden sonra inandırıcı olabilir ve kamuoyunu tatmin edebilir."

(Erol Bilbilik, Cumhuriyet,

"12 Mart'a Gelişte" 26 Mart 1993, s. 2)

Erenköy İşkence Köşkü

Gerçek 'İşkence Köşkü'; Ziverbey'deki "Ziverbey Köşkü" adıyla anılan köşk değildir. Erenköy'deki, "Zihni Paşa Köşkü" olarak anılan Erenköy, Tüccarbaşı Sokak No. 8'deki köşktür.

'İşkence Köşkü', Orgeneral Faik Türün'ün emriyle, Tümgeneral Memduh Tağmaç tarafından kurulmuştur. 'İşkence Köşkü'nde birçok aydın, işkence ve sorgulamalardan geçirilmiştir. İşkence ve sorgulamalar MİT-Kontrgerilla ekipleri tarafından yapılmıştır.

Ziverbey Köşkü

"Ziverbey köşkü esasında şüpheli ve istihbari değeri olan mülteciler ve göçmenler için kullanılan yüksek duvarlı, heybetli ağaçları bulunan genişçe bahçeli, iki katlı eski bir köşktü. Altta bir bodrum katı ve bahçede müştemilat vardı.

Bazı yüksek rütbeli mülteciler burada misafir edilir, bir yandan kendilerinden istihbari ve siyasi bilgiler alınırken diğer yandan onların bahçe içinde serbest ve güvenli bir şekilde dolaşması ve kendilerini yüksek duvarlar arkasında huzurlu hissetmeleri sağlanırdı.

Bu tip faaliyetler her gün olmadığından Ziverbey Köşkü genellikle hareketsiz ve sessiz kalıyor, bazen uzun süren casusluk sorgularıyla hareketleniyordu. Kısa süreli sorgu ve mülakatlar başka yerde yapılırdı"

(Mehmet Eymür, Analiz, AD Yay. AŞ, İstanbul 1991, 66-67)

Ziverbey Sorgulama Köşkü Erduranlar'ındır

"Nazım Hikmet'in babası Hikmet Bey, annesi Ayşe Celile Hanım'dır. Hikmet Bey, Celile Hanım'dan sonra Cavide Hanım'la evleniyor. Bu evlilikten Melda (Kalyoncu) ve Metin (Yasavul) isimli ikiz kardeşler doğar. Melda Kalyoncu Refik Erduran'ın ilk eşidir. Bu durumda Refik Erduran, Nazım Hikmet'in eniştesi olmaktadır. Müjdat Gezen Sanat Merkezi binasının sol tarafındaki Ziverbey Köşkü Erduranlar'ındır.

Refik Erduran'ın annesi Refika Erduran'dır. Eşi, hakimdir. Evleri; Salacak, İskele Arka Sokak No. 7'dedir ve 'Kırmızı Yalı' adıyla anılmaktadır. Yalı Refika Erduran'a Gazeteci Ahmet Mithat Efendi'den miras kalmıştır.

Orgeneral Turgut Sunalp, Refik Erduran ile akrabadır.

Refik Erduran'ın ilk eşi olan Melda Kalyoncu'nun teyzesinin oğlu, yani annesi Cavidan Hanım'ın kız kardeşi olan Macide Hanım'ın oğlu ise; Zihni Paşa İşkence Köşkü'nün kurucu ve sorgulamacılarından Orgeneral Turgut Sunalp'tir. Kore'de rütbelerinin tutmamasına rağmen Turgut Sunalp ve Refik Erduran'ın aynı çadırlarda kalmalarının nedeni budur. O sırada Refik Erduran Melda Kalyoncu Hanımla evlidir ve eşinin teyzesinin oğluyla aynı çadırda kalmaktadır. Refik Erdoğan Kore'ye gönüllü olarak gitmiştir."

(Tayfun Er, Erguvaniler, Destek Y,

Ankara. 8. Baskı, 2009. S. 314-315)

Erenköy İşkence Ekibi

Orgeneral Faik Türün; 1. Ordu - İstanbul Sıkıyönetim Komutanı (Fırtına 1 Tatbikatı)

Oramiral Kemal Kayacan; 1. Ordu - İstanbul Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı

Org. Turgut Sunalp; Genelkurmay 2. Başkanı

Tümgeneral Memduh Ünlütürk; Erenköy Köşkü Sorgulama Heyeti Başkanı

Tank Kd. Albay Süleyman Selim Yenilmez; MİT İstanbul / Ankara Daire Başkanı / MİT'in Erenköy'deki Sorgu Bürosu Sorgulayıcısı / Kontrgerilla Mensubu

M. Hiram Abas; MİT mensubu, 1971 sonlarında Beyrut'taki görevinden döndü ve MİT Kontrespiyonaj Şubesi Müdürü oldu. Baskınları gerçekleştiren ekibin başkanlığını yaptı.

Mehmet Eymür; MİT mensubu, takip memurluğundan sonra MİT'e geri döndü. Faaliyet sahası Ortadoğu ülkeleri olan İstanbul'daki Kontrespiyonaj Şubesi emrinde bir süre çalıştıktan sonra Kontrespiyonaj Şube Müdürü Hiram Abas'ın emrindeki Kontrespiyonaj Grup Amirliği'ne getirildi.

Emekli Tank Yarbay, Osman Nuri Gündeş; MİT mensubu, 1964 yılında, MİT İstanbul Bölgesi'ne atandı. 28 Ekim 1971'de Tank Yarbay iken emekliliğini istedi. 12 Mart 1971 askeri darbesi öncesi Türkiye'de anarşi tırmanışa geçmişti. O dönemde Gündeş yarbaydı ve MİT İstanbul Daire Başkan Yardımcılığı'na koordinatör olarak atandı. Bu görevde çok kalmadı. 28 Ekim 1971'de Tank Yarbay olarak Beyrut Büyükelçiliği'ne Başkatip olarak atandı.

Albay Naci Göktuğ; Kadıköy Bölge İnzibat Komutanı. Komutanlığına getirilen, baskınlarda ele geçirilen örgüt mensuplarını Erenköy İşkence Köşkü görevlilerine teslim eden albaydır.

Örgüt Evlerine Yapılan Baskınlar

Baskınlar; sorgulamalardan alınan bilgilerle örgüt evlerinin tespit edilip basılması için kurulan, Hiram Abas'ın başında bulunduğu bir ekiple yapılıyordu.

Ekipte MİT'ten 6-7 kişi vardı. Emniyet 1. Şube ekipleri ile birlikte çalışılıyordu. Merkez Komutanlığı ile koordine edilerek basılacak evin durumuna göre askeri kuvvet alınıyordu. Güvenlik gerekçesi ile ve duyulmaması için bilgiler son ana kadar başka makamlara verilmiyordu.

Orgeneral Faik Türün'ün Özel Ekibi:

Deniz Hakim Albay Turgut Akan; Sıkıyönetim Adli Müşaviri

Kara Hakim Albay Süleyman Takkeci; Sıkıyönetim Savcısı

Denizaltı Yarbay Ayhan Uras; Orgeneral Türün'ün Özel Sekreteri

Kara Komando Binbaşı Bedri Buluç; Özel Sekreterlik kadrosu görevlisi, özel operasyonlarda görev alıyordu.

Emekli Orgeneral Turgut Sunalp

1917'de İstanbul'da doğdu.

1936'da İstanbul'da Harbiye'den mezun oldu.

1945'te Harp Akademileri'ni bitirdi.

1946'da Genelkurmay 2. Başkanı'nın emir subaylığını yaptı.

1948'de Robert Koleji İngilizce kursunu bitirdi.

1948'de Komuta ve Kurmay Hizmetleri Koleji'nden (Harp Akademileri) mezun oldu.

Kore Savaşı'na katıldı.

2 yıl Moskova'da askeri ateşe olarak görev yaptı. Daha sonra Paris'teki NATO karargâhında çalıştı.

1960'da alay komutanı olarak Kıbrıs'a ilk ayak basan kurmay albay oldu.

1962'de Tuğgeneral oldu.

1968'de Korgeneral olarak Brüksel'deki NATO karargâhında Türk Temsil Heyeti Başkanı oldu.

1972'de Orgeneral oldu. Genelkurmay 2. Başkanlığı'na, daha sonra da Harp Akademileri Komutanlığı'na getirildi.

Sunalp, İzmir'de konuşlanan Ege Ordusu'nu kurdu ve 2 yıl komutanlığını yaptı.

Sunalp 4 yıl orgenerallik yaptı. Kara Kuvvetleri Komutanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı kadrosu dolu olduğundan Kara Kuvvetleri Komutanı ve Genelkurmay Başkanı olma olanağı yoktu.

1976'da emekli oldu.

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, askeri sicile göre Sunalp'ten dört ay küçüktü. Kendisinin ifadesine göre iki ay büyüktü, ama aynı yaştaydılar.

PTT, Deniz Kuvvetleri ve bir Kanada şirketinin ortak olduğu NETAŞ'ta (İTT üzerinden CIA ile irtibatlıdır) Yönetim Kurulu Başkanlığı yapmıştır. Garanti Bankası'nda Koç Holding adına yönetim kurulu üyeliği yapmıştır.

Banat diş fırçası şirketinde yönetim kurulu üyeliği yapmıştır.

Bayilik Teşkilatı'nda (BATEŞ) yönetim kurulu üyeliği yapmıştır.

1980-1982 yılları arasında Kanada Büyükelçiliği yapmıştır.

1983 yılında MDP'yi kurmuştur. Kasım 1983 seçimlerinde hem MDP hem de Türkiye'nin Başbakan adayı olmuştur.

1985 yılında MDP Genel Başkanlığı'ndan istifa etmiştir.

28 Ağustos 1999 günü, 82 yaşında vefat etmiş ve Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilmiştir.

İkinci eşi Suzan Sunalp'ten olan bir oğlu Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yapmaktadır. İlk eşinden olan diğer oğlu ticaretle uğraşmaktadır.

Tümgeneral Memduh Ünlütürk'ün Erol Mütercimler'e Anlattıkları:

"O günden (12 Mart, E.B.) çok önce bilgiler masaya geldi. Çünkü Amerikalılar hepsini bizim masamıza bıraktılar. Nerede, ne konuşulduğunu, ne edildiğini biz tek tek biliyorduk." Ve hatta şunu söyledi Ünlütürk Paşa: "Yalnızca CIA değil, zaman zaman KGB'de bize zarf gönderdi. Bana ve Türün Paşa'ya, özellikle tavsiye üzerine; anarşiyi durdurma görevi verildi. Ben de onun karargâhında çalışıyordum…"

"MİT'in daha önce tespit ettiği hedefler doğrultusunda tüm sivilleri ve askerleri tek tek topladık. Aslında toplamasaydık bile herhangi bir şey yapacak güçleri yoktu. Çünkü toplanamayacak aşamaya gelinseydi, aynı gece hepsi öldürülecekti."

"Ziverbey Köşkü'nde işkence yapıldığı tamamen yalandır. İşkence yapılmadı. Ancak herkesin elleri kelepçelendi. Bu yasada bile vardır. Kimilerini de ellerinden ayaklarından zincirle irtibatlandırmıştık, ama bunlar çok tehlikeli olanlardı. Bunun dışında işkence edildiği yalandır. Örneğin Gürkan, bir hafta sonra serbest bırakıldı."

"Faik Türün son derece korkaktır, ürkektir. Tek başına hareket gücü yoktur. Eğer arkasında Turgut Sunalp olmasaydı, o hiçbir şey yapamazdı.

Amerikalılar bu nedenle kullanabilecekleri en uygun adamı seçtiler."

"…Onları belki tutuklayabilirdim, ama dünyaya karşı bu olmazdı… Baktık ki, bu işin sonu gelmiyor. Tutuklamaları yavaşlattık. Biz de sinir buhranları geçirmeye başlamıştık. Hatta birkaç kez istifa etmek bile istedik. Bir kere de Türün istifa etmek istedi, ancak olay engellendi."

(Hikmet Çiçek, Erol Mütercimler'in tebliği, Bütün Yönleri ile Susurluk, Kaynak Y. İstanbul 1998. S. 52-53)

Memduh Ünlütürk, Mahir Çayanlar'ın Kaçmasına İzin Veriyor

"Biz Mahir Çayanlar'ın hapishaneden kaçacağının enformasyonunu aldık. Bu enformasyonu aldıktan sonra Faik Türün, sonra da Turgut Sunalp geldi.

Toplantı yapıp yeniden bir durum değerlendirmesi yaptık. Sonra Faik Türün Ankara'yla konuştu.

Bir gün sonra dört tane Amerikalı subay geldi. Bu toplantıda ben vardım, Amerikalı subaylar vardı, durum değerlendirilmesi yapıldı. Hapishaneden kaçma hazırlığı yapıldığı istihbaratı kendilerine aktarıldı. Onlar şunu söylediler: 'Bırakın kaçsınlar. Ve bunların hapishaneden kaçabilmeleri için de ne gerekirse yapın. Örneğin hiç arama yaptırmayın. Kazılan toprakların saklanmasına göz yumun.'

Ondan sonraki süreçte şu planlandı: Bunlar hapishaneden kaçacak. Kaçışları dakika dakika izlenecek.

Ondan sonra hiçbirisi hayatta bırakılmayacak.

Ben Amerikalı subaylarla iki toplantıya katıldım.

Üçüncü toplantı yapıldığında beni odaya almadılar ve bundan sonra benim bu grupla herhangi bir ilişkim olmadı. Arada ne oldu bilmiyorum. Faik Türün'le de ilişkim koptu."

(Hikmet Çiçek, Erol Mütercimler'in Tebliği, Bütün Yönleriyle Susurluk, Kaynak Y. İstanbul, 1998, S. 54)

Tank Kıdemli Albay Süleyman Selim Yenilmez

MİT ajanı Mehmet Eymür'ün sitesinde "Selim Yakar Albay" kod adıyla geçen Emekli Tank Kıdemli Albay Süleyman Selim Yenilmez'dir. Yenilmez, 1943 nasıplıdır.

Süvari sınıfından tank sınıfına geçmiştir. İstanbul / Ankara MİT Daire Başkanlığı yapmıştır.

MİT ve Kontrgerilla örgütüne aldırdığı aile dostu Timuçin Keramettin Bozkurt Albay'da, uzun yıllar Çanakkale MİT Bölge Başkanlığı'nda bulunmuştur. Bozkurt Albay, 1947 nasıplıdır.

Albay Yenilmez; Erenköy'deki İşkence Köşkü'nde, 12 Mart dönemindeki MİT-Kontrgerilla işkence ve sorgulamalarının başında bulunmuştur.

Yenilmez'in cenazesi 3 Aralık 2004 günü Selimiye Camii'nde düzenlenen askeri törenin ardından Küçükyalı mezarlığında toprağa verilmiştir.

Cenazede TSK-MİT-Kontrgerilla'da birlikte yer aldığı arkadaşları bulunmış, MİT Müsteşarı çelenk göndermiştir.

Halit Narin Fabrikaları'nın Genel Müdürü olan, ve Hiram Abas MİT'ten bir süre ayrıldığında O'na görev veren hukukçu oğlu, kızı, gelini ve torunları da cenazede yer almışlardır.

Eyüp Özalkuş

1943 nasıplı Topçu Eyüp Özalkuş'un (Süleyman Yenilmez de 1943 nasıplıdır) TSK'dan ne zaman ve hangi rütbede ayrıldığı belli değil.

Başbakan Bülent Ecevit, Özalkuş'u MİT'ten attı. Ecevit Başbakanlık'tan ayrılınca; Özalkuş Adalet Partisine yaklaştı ve tekrar MİT'e girdi. 1979 yılında İstanbul Göztepe 2. Orta Sokak'taki evinin önünde çapraz ateşle kolundan ve ayağından vuruldu.

Tedaviden sonra Koşuyolu'nda kardeşinin evinde saklandı. 1979'larda Beyrut'a gitti ve orada 1,5 yıl kaldı.

Eyüp Özalkuş, Erenköy'deki İşkence Köşkü Kontrgerilla karargâhında, Tümgeneral Memduh Ünlütürk'ün yardımcılarından biriydi. İşkence ve sorgulamaların çoğunda yer aldı.

Özalkuş, Beyrut'tan döndükten sonra Ankara'da MİT Komünizm Masası Şefi oldu. Daha sonra Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü'nde müşavir olarak çalışmaya başladı. O dönemde, 12 Mart grubundan Hava Kurmay Albay İlyas Albayrak THY İdari İşler Genel Müdür Yardımcılığı yapıyordu. THY Genel Müdürü de Emekli Hava Tümgeneral Cengiz Sakarya idi.

Bir gün Eyüp Özalkuş, İlyas Albayrak'a haber gönderiyor ve odasında kahve içmeyi teklif ediyor; "Eğer gelmezsen, senin gibi bir komünistin bu makama nasıl getirildiğini Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy'a (ANAP) söylerim." diye tehdit ediyor.

Kel Eyüp'ün dikkatinden kaçan şu:

İlyas Albayrak'ı THY İd. İşl. Gnl. Md. Yrd.cılığı'na getirenin; Evren cuntasından Hava Orgeneral Tahsin Şahinkaya olması.

12 Mart 1971 CIA (NATO) Darbesine Ait CIA Belgeleri

ABD; 1969-1972 yıllarına ait 100 sayfaya yakın 39 CIA belgesini 36 yıl aradan sonra, 16 Şubat 2008 tarihinde açıkladı. 12 Mart 1971 CIA (NATO) darbesine ait 6 CIA belgesi de bunlar arasında yer aldı.

CIA Belgesi 1 (19 Mayıs 1969)

19 Mayıs 1969 tarihli, Genelkurmay'da darbe konusunu ele alan toplantı ile ilgili 314/07360-69 no.lu CIA belgesi:

Bu belge ABD Dışişleri, Savunma Bakanlığı ve Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Danışmanlığı'na aynı gün ulaştırıldı.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç, 20-21 Mayıs 1969 gecesi yönetime el koyacaktı.

"CIA'nin 19 Mayıs 1969 tarihli raporu; Amerikan Dışişleri ve Savunma Bakanlıkları ile Beyaz Saray'a aynı gün ulaştı. 314/07360-69 numaralı bu raporun konu başlıklı bölümünde şunlar yazılıydı:

"Türk Silahlı Kuvvetleri hükümetin yetkilerini almayı planlıyor… Bazı politikacılar ile Türk Genelkurmay Başkanlığı arasında birkaç gün süren toplantılar sonunda askerler; 16 Mayıs gecesi, Celal Bayar ve gözden düşmüş eski politikacıların politik haklarının iade edilmesi ve bunun için Anayasa'nın değiştirilmesi konusunda son kararlarını aldılar. Bu karar, Senato'nun bu yasayı 20 Mayıs günü kabul etmesi halinde hükümetin yetkilerinin alınması yönünde idi. Cumhurbaşkanı Sunay ile de konu konuşulmuş ve askerlerin yanında yer almıştır.

Türk Genelkurmay Başkanlığı, Orgeneral Tağmaç imzası ile; bütün birlik komutanlarına, kara, hava, deniz ve jandarmaya, gizli bir emir ile, komuta kademesinin bu kararlarını bildirmiştir. Askerler 20 Mayıs'ı 21 Mayıs'a bağlayan gece harekete geçecek ve halkı harekâtın amacı hakkında, Türkiye radyosundan; muhtemelen haber saatinde bilgilendirecektir."

Raporun ilk cümleleri bunlar… Ardından Genelkurmay'ın, Başbakan Demirel dahil tüm politik liderlere bunu yapmalarının nedenlerinin, özellikle Senato ve belirli senatörler üzerindeki çalışmalarının bildireceği yazılmış.

Bu süreçte CHP'nin ne yaptığını rapordan okuyalım:

"CHP'li Senatör Hıfzı Oğuz Bekata ve CHP Başkan Yardımcısı Kemal Satır, Parti'nin Senato'da bu yasa tasarısının aleyhinde oy vereceklerini, böylece 3'te 2 çoğunluk elde edilemeyeceğinden; yasanın geçemeyeceğini Türk Genelkurmayı'na garanti etmişlerdir. Sivil giysili askeri ajanlar bir süredir her politik görüşteki senatörleri izlemekte ve yakın gelecekte Senato'da yeter sayının bulunmasının çok zor olduğunu tahmin etmektedirler. Askerler Senato'nun bu yasayı öldüreceğine ve bu nedenle de harekete geçmeye gerek kalmayacağına inanmaktadır. Ama eğer her şeye rağmen yasa geçerse Ordu harekete geçecektir. Açıklamaları blöf değildir."

(Sedat Sertoğlu, Akşam, 18.2.2008 (1))

CIA Belgesi 2 (1 Nisan 1969)

1 Nisan 1969 tarihinde, Beyaz Saray'daki zirve görüşmesine Türkiye; Başbakan Demirel, Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, Büyükelçi Melih Esenbel, ev sahibi ABD ise; Başkan Nixon, Ulusal Güvenlik Konseyi Danışmanı Henry Kissinger ve Türkiye Dairesi Başkanı Cash ile katıldı.

Zabıtlara göre Demirel; cenazesine katıldığı Eisenhower konusunda "Türk halkı bütün özgür dünyaya hizmet etmiş bu isme saygısını sunmayı bir görev saymıştır." dedi.

Başkan Nixon'a, kendilerine zaman ayırdığı için teşekkür etti ve bu görüş alışverişi için iyi bir imkân

olduğunu söyledi. Başkan pek çok şeyin olduğunu ve dünyanın değiştiğini belirtti. Türkiye ile ABD'nin iyi dost olduklarından Türk Halkı'nın haberdar olmasını istediğini bildirdi.

Türkler'in büyük riskleri büyük fedakârlıklarla göze aldıklarını ve bunun karşılığını beklediklerini bildiğini, Türkler'in ilişkilerin istedikleri düzeyde olmadığını hissetmeleri halinde bu konunun büyükelçiler veya en üst seviyede ele alınabileceğini kaydetti.

Demirel bu sözlere şu karşılıkları verdi:

"Çok iyi olan ilişkilerimiz karşılıklı, olarak hükümetlerimiz ve halklarımız sayesinde gerçekleşmektedir. Bunun devam etmemesi için bir sebep yoktur. Bu ilişkiler iki tarafın da çıkarınadır. Bütün dünyada yeni şartlar oluşmuştur.

Savaşın çektirdiklerini bilmeyen yeni nesiller daha iyi bir yaşam istemektedirler. Bugün, özgür basın, seçim ve çok partili sistemin olduğu ülkeler barış istemektedir.

Burada bir nokta unutulmamalıdır; uluslararası komünizm hedef değiştirmemiş, sadece taktik değiştirmiştir."

Başkan bu sözler üzerine, yeni taktiklerle başa çıkmanın eskilere nazaran daha zor olduğunu söyledi. Demirel ise şöyle devam etti:

"Komünistler şimdi kalkınmakta olan ülkelerdeki demokratik sistemden yararlanarak sorunlar yaratıp onu çökertmek istemektedirler. Eğer bir hükümet bu girişimleri bastırmak isterse büyük gürültü kopmaktadır.

Böyle bir durumda bütün demokratik ülkeler tek cephe olmalıdır. İşler bugün 20 yıl öncesine nazaran daha kolay değildir. Örneğin hakkında çok az şey bildiğimiz Çin."

ABD Başkanı bu sözler üzerine Demirel'e şunu sorar:

"Bu konuda sizce ne yapmalıyız?"

Demirel cevap verir:

"Kalkınma tek çıkış noktasıdır. Bu başarılı olursa işler iyiye gider, olmazsa sorunlarımız olur. Türkiye iyi bir örnektir; Türkler başarılı olacaktır ve bunun için ABD yardımına müteşekkiriz."

Nixon: "Türkler pek çok şeyi kendileri başardılar."

Demirel: "6 veya 7 yıl içinde Türkiye; artık verecek ülke konumuna gelecektir."

Nixon: "Zaman yetecek mi? Bugünün gençleri çok sabırsız."

Demirel: "Bunun alternatifi yok."

Nixon: "Sayın Başbakan, çok iyi bir analiz yaptınız. Son 20 yılda gerçekten dünya değişti, ama Sovyetler'in hedefleri değil taktikleri değişti. Şimdi Batı'da da dostlara ihtiyaçları var. Olası bir ABD-SSCB toplantısına ne dersiniz? Bu yumuşama politikası diğer ülkeleri zayıflatır mı?"

Demirel: "Konuşmak bence iyi, ama Başkan, söylediğiniz gibi bu görüşmeler diğer ülkelerin birliğe güvenini sarsmamak için çok dikkatli yapılmalı."

Raporun bundan sonrasını özetlersek, Demirel; Sovyetler'le yakınlaşmanın ABD ve müttefikleriyle olan ilişkilerin zararına olmayacağını anlatıyor, ardından CENTO ile ilgili bilgi veriyor. Akdeniz'de görülmeye başlanan Sovyet etkisinden söz ediyor, Suriye'nin giderek daha zor bir ülke olmaya başladığını, Irak'ın Sovyet etkisine girmemesi için çalıştıklarını, Ortadoğu krizlerinin; uluslararası kriz olarak değil, ama bölgesel olarak çözülmesini öneriyor. Ve görüşme 30 dakika sürüyor.

(Sedat Sertoğlu, Akşam, 20.2.2008 (3))

CIA Belgesi 3 (23 Eylül 1969)

23 Eylül 1969 tarihli, Beyaz Saray'da Türkiye'de darbe olasılıklarının ele alındığı toplantı ile ilgili CIA Belgesi:

Beyaz Saray'da darbe olasılıkları ile ilgili toplantı

"19 Mayıs 1969 tarihli CIA raporu ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığı'nda 23 Eylül 1969 günü bir toplantı yapıldı.

Toplantıya Dışişleri ve Savunma Bakanları yanında CIA Başkanı, Uluslararası Kalkınma Ajansı ve Bütçe Bürosu Başkanları katılmıştır. Toplantının başlığı 'Türkiye Programı Analizi'dir ve Başkan Nixon'un emri ile; Türkiye'de ABD programları ve bunların ABD hedeflerine katkıları, Ulusal Güvenlik Konseyi'nin incelemesi için ana politik ve seçenek programları üzerine bir açıklama, Türkiye'ye askeri yardım ve Türk Ordusu'nun geliştirilmesi için Türkiye'ye sosyal ve ekonomik yardımlar, Türkiye'deki üslerde bulunan Amerikalı personelin gereksinmeleri ve bunların Türk-ABD ilişkilerine etkileri, NATO'nun güney kanadında bulunan Türkiye'ye destek için ne kadar Amerikan askeri gücü gerektiği, Amerikan Tarım Bakanlığı ve Haber Ajansı'nın programları tartışılmıştır. Bu çalışma Dışişleri Bakanlığı yapılmıştır. Hazırlanacak rapor 1 Aralık 1969 gününe kadar Başkan'ın Ulusal Güvenlik Konseyi Danışmanı'na verilecektir."

Kissinger'e Verilen Rapor

19 Mayıs 1969 tarihli CIA raporuna paralel olarak, Amerikan Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "Türkiye'de Politik Durum" raporu 23 Aralık 1969 günü Başkan Nixon'un Ulusal Güvenlik Konseyi Danışmanı Henry Kissinger'e teslim edildi.

"Türkiye'deki politik yaşamda; elit azınlıkla, geniş toplum kesimlerine dayanan politikacılar arasında hayati bir bölünme vardır. Elitistler; Türkiye'nin ihtiyacı olan aydınlanma ve ilerici liderliği, ancak kendilerinin yapabilecek nitelikte olduklarını söylerken karşıtlarını popülist olarak tanımlarlar.

Elitler arasında ana muhalefet partisi olan CHP vardır. Bu partinin sol kanadında ufak Marksist TİP ve parçalanmış radikal sol gruplar bulunmaktadır. Toplumdaki bu ayrışım hâlâ devam etmiyor mu?

1965 seçimlerinde, 1960 darbesi ile devrilen DP, Türk toplumunun aynı segmentlerinden onun yerine kurulmuş AP; 5 yıl aradan sonra iktidara geldi. Bu askeri darbe geniş biçimde elitler tarafından desteklendi ve ülkedeki ekonomik yönetim ve politik baskı yüzünden gerçekleşti. Devrilen DP ve yerine geçen AP; iktidara, muhafazakâr köylüler ve tüccar sınıfı tarafından getirildi."

Rapor, Başbakan Demirel'in kardeşleri etrafında kopan yolsuzluk fırtınasının, hem partisi içinde hem de muhalefete onu iktidardan indirmek için uygun bir olanak yaratmasını, partisinin bölünmesini, Demirel'in mecliste hakkında verilen yolsuzluk gensorularını başarı ile atlatmasını anlattıktan sonra, üniversitelerde başlayan radikal sol terörün, radikal sağ terörü yarattığını ve bunun da üniversitelerde kaosa yol açtığını anlatıyor.

"Türkiye'deki kentli nüfus, başlangıçta genel olarak radikal solun eylemlerine tarafsız kaldı. Bu arada Amerika üzerinden AP eleştiriliyordu. Ama sonunda bu kesim de 'Yeter artık.' dedi. Bunlara ek olarak Türkiye'nin sorunlarına karşı Meclis'in sorumsuzluğu ve yetersizliği de geniş kesimlerde memnuniyetsizlik yarattı."

(Sedat Sertoğlu, Akşam, 19.2.2008 (2))

CIA Belgesi 4 (10 Mart 1970)

10 Mart 1970 tarihli Genelkurmay'da darbe kararının alındığı toplantı ile ilgili TDCS 314/02595-7 no.lu CIA Belgesi:

Genelkurmay Başkanlığı'nın ışıkları 10 Mart 1971 günü sabaha kadar yandı. Başbakan Demirel'e 1971 muhtırasının verilmesine saatler kalmıştı. O gün Genelkurmay Başkanlığı komuta kademesi sekiz saat süren bir toplantı yapmıştı.

Bu toplantı ile ilgili CIA'nin Ankara'da elde ettiği çok gizli bilgileri içeren CIA raporunun başlığı 'Türk Ordusu Komuta Konseyinin Toplantısı'. 10 Mart 1971 tarih ve TDCS 314/02595-71 numaralı gizli rapor bu. Ama raporun 'kaynaklar' bölümünde yer alan ve 7 satır tutan, isimler hakkında gizlilik kararı kaldırılmadığından; bu isimlerle ilgili bölüm boş. CIA raporunu okuyalım.

"Türk Ordusu'nun komuta konseyi, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç başkanlığında, Genelkurmay Başkanlığı'nda takriben saat 10:00'dan 18:00'e kadar süren, şimdiye kadar görülmemiş bir toplantı yapmıştır.

Toplantıya Kara, Hava ve Deniz Kuvvetleri Komutanları ile 1'inci, 2'inci ve 3'üncü Ordu Komutanları, Birlik Komutanları, Hava Kuvvetleri'nin bütün Alan Komutanları ile diğer generaller katıldı.

Bu toplantı, 4 Amerikan hava askerinin kaçırılması, ve öğrenci-polis çatışmalarının ardından ülkedeki politik duruma karşı Silahlı Kuvvetler'in alması gereken kesin kararları konuşmak üzere, çok sayıda yüksek rütbeli subayın isteği üzerine yapılmıştır.

Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Korgeneral Hayati Savaşçı (Not: Burada bir satır, gizlilik

nedeniyle serbest bırakılmamıştır.) toplantının, 'iki karardan birine karar kılmak üzere' yapıldığı açıklamıştır.

Ya çok sayıda genç generalin istediği şekilde yönetime tamamen el konması, ya da Orgeneral Tağmaç ve başkalarının istediği; Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve Başbakan Süleyman Demirel'e belirgin ve hemen alınması gerekli kontrol mekanizmalarının dikte edilmesi şeklinde olacaktır.

Savaşçı; bu ikisinin dışında bir alternatif olmadığını sözlerine eklemiştir. Savaşçı artık Ordu'nun politik duruma müdahale edip etmeyeceği konusunda da bir soru işareti kalmadığını belirtmiş, Ordu'nun müdahale etmekte olduğunu, ve karar verilmesi gereken tek noktanın bunun şekli olduğunu bildirmiştir. Savaşçı; eğer ayrılıklar devam ederse tehlikeli bir durumun ortaya çıkacağını ve bu durumda da hayal kırıklığı yaşayan grupların kendi görüşlerini, diğerlerine zorla kabul ettirme yöntemini uygulayabileceklerini söylemiştir.

Özellikle Hava Kuvvetleri Komutanları derhal yapılacak askeri müdahalenin güçlü taraftarlarıdır ve Tağmaç'ın çözümüne güçlü biçimde karşı çıkmaktadırlar." (Not: Burada 4 satır gizli tutulmuştur.) Rapor şu cümle ile sonuçlanıyor: "10 Mart günü, gece yarısı saat 24:00 itibariyle Ankara sakin, ve görünen bir askeri hareketlilik yoktur."

Raporun son derece ilginç olan sonuç bölümünde, CIA; kendi başkentine şunları bildirmiş:

"Ordu'nun şu andaki durumla fevkalade kışkırtılmış olduğuna hiç şüphe yoktur. Onların gazabı doğrudan CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'ye yöneliktir ve tuhaftır ki Başbakan Demirel'e o kadar kızmamaktadırlar. Askeri darbe; muhtemelen sadece Parlamento'yu kapatmakla yetinecek, Sunay (Not: Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay) görevinde kalacak ve Demirel ile bakanlarının seçime kadar işbaşında kalmalarına izin verecektir.

Ordu'nun uzun dönemli kontrol istediğine ilişkin bir işaret yoktur. Ama herhangi bir seçim kampanyası muhtemelen daha sıkı denetlenerek daha ağırbaşlı geçecektir. Askerler sadece şu mesajı vermek istemektedirler: Bizim Anayasamız değiştirilemez."

"Cumhurbaşkanı Sunay; 19 Mayıs günü yayınladığı bayram mesajını Türkiye radyosunda vermiş ve konuşmanın yazılı metni gazetelerde yayınlanması için gönderilmiştir. Sunay; mesajında 'Anayasa'nın değişmesi için herhangi bir fırsat yoktur.' demiştir. Bu arada bazı söylentilere göre Sunay, senatodaki oylamayı atlatmak için yetkisini kullanarak parlamentoyu feshedecek ve 60 gün içinde seçim çağrısı yapacaktır."

(Sedat Sertoğlu, Akşam, 18 Şubat 2008 (1))

10 Mart 1971 tarihli 2. CIA belgesinden sonra, gizliliği kaldırılan ilk belge 25 Mart 1971 tarihini taşıyor. Bu durumda askeri darbe kararının alındığı tartışmalı Genelkurmay Başkanlığı toplantısından sonra geçen on gün içinde yaşananlar hâlâ bilinmiyor. ABD Büyükelçisi Handley 12 Mart 1971 günü Washington'a neler yazdı? Demirel'in darbeyle uzaklaştırılmasını nasıl değerlendirdi? Nihat Erim'in Başbakanlığa getirilmesine nasıl bakıldı? Bilemiyoruz. Eğer on gün içindeki belgeler de açıklanmış olsaydı; 12 Mart'ın karanlıkta kalan yönleri tümüyle aydınlığa çıkacaktı. Ancak yine de açıklananlar arasında; 12 Mart'a çeyrek kala hazırlanan 2,5 sayfalık bir gizli rapor daha var, ama raporun tarihi

yok. Raporun muhtemelen Ocak 1971'de, yani muhtıraya az kala hazırlandığı anlaşılıyor. Raporun en çarpıcı tahmini ise, sonunda yapılıyor ve 'darbenin an meselesi' olduğu bildiriliyor.

12 Mart 1971 Muhtırasını Tetikleyen Son Olay

12 Mart Muhtırası'nı tetikleyen son olay dört ABD askerinin kaçırılması oldu. Silahlı bir grup; 4 Mart 1971'de, gece 01:30'da bir ABD askeri aracını durdurup içindeki askerleri kaçırdı. Olay Ankara'da bomba gibi patladı.

Silahlı grup 400 bin dolar fidye istiyordu. Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, Başbakan Demirel'i uyandırıp olayı bildirdi. Birçok kez ABD Büyükelçisi William Handley'le görüştüler. ABD Başkanı Richard Nixon'a sürekli bilgi aktarıldı.

Muhtıraya altı gün kala Başkan Nixon'a verilen bir rapor, Ankara'da Başbakan Demirel'in ABD Başkanı Nixon'a gönderdiği gizli mesajı da gün ışığına çıkardı.

6 Mart 1971 Cumartesi akşamı, saat 17:00'de Ulusal Güvenlik Yardımcısı Henry Kissinger tarafından Başkan Nixon'a iletilen mesajda Demirel; 'ABD askerlerini kaçıranlarla pazarlığa girmeyeceğiz. Hiçbir fidye de ödemeyeceğiz.' dedi.

Washington da Demirel'in tutumunu benimsedi. Ama yine de içinde 400 bin dolar olan Amerikan Hava Kuvvetleri'ne ait bir askeri uçak Atina Havaalanı'nda bekletilmeye başlandı. Ancak bu uçak, hiçbir zaman havalanmadı.

Kissinger; 8 Mart'ta, Nixon'a ABD'li askerlerin serbest bırakıldığını bildirdi.

CIA Belgesi 5 (25 Mart 1971)

25 Mart 1971 tarihli, Başkan Nixon'a sunulan, Başbakan Erim ve Genelkurmay'la ilişkiler konusuna dair CIA Belgesi:

(Belge gizliliği kaldırılan ilk belge olma özelliğini taşıyor.)

Başkan Nixon'a Sunulan CIA Belgesi

Başkan Nixon'a sunulan CIA raporu, ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Üyesi Harold Saunders tarafından; ABD Başkanı Nixon'un yardımcılarından biri olan Egil Krogh'a sunulmuş.

Yani Başkan Nixon'a sunulduğu anlamına geliyor. Raporda Başbakanlığı üstlenen Nihat Erim ve Ordu'nun tutumu değerlendiriliyor. ABD'nin o günlerde tek bir hedefi var: 'Bir an önce Türkiye'de afyon üretimini durdurmak.'

Rapordan izleyelim:

“Başbakan Nihat Erim’in önceliği aşırı siyasi grupları baskı altına almak ve kamu düzenini kurmak olacaktır.

Parlamento ise geri planda kaldı. Eğer karşı gruplar arasındaki çatışmalar kontrol altına alınabilir ve üniversite kampüslerinde huzur sağlanabilirse; afyon kontrolü programının önünde hiçbir engel kalmayacaktır.

Parlamento Ordu’nun gözetimi altında bulunuyor. Bu nedenle afyon yasası; oylama öncesinde, Demirel döneminden daha az tartışmaya neden olacaktır.

Ordu; parlamentoya dayanan bir hükümetle çalışmayı tercih ediyor, ama son kararı her halükarda Ordu veriyor.

Yakın gelecekte Türkiye’de öncelikleri saptayan Ordu olacaktır. Aslında Ordu şu anda uluslararası afyon sorununun Türkiye’yi nasıl etkilediği konusunda yeterli bilgiye sahip değil. Bu konuda kesin bir tavır ortaya koymadılar.

Bilindiği gibi, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay da soruna dahil edilmiş bulunuyor, ve Cumhurbaşkanı Ordu’nun üst kademesinde halen etkili konumdadır. Böylece Ordu’da karar noktalarını ikna etme yollarımız açılmış bulunuyor.

Bir önyargı ya da direnişle mücadele etmemiz gerekmeyecek. Generaller; işbirliklerinin karşılığında Türkiye için elle tutulur maddi bir karşılık alırlarsa çok daha anlayışlı olacaklardır.”

Raporda Başbakan Nihat Erim de şöyle değerlendiriyor:

“Başbakan Erim’in soruna nasıl yaklaştığı konusunda fazla bir bilgiye sahip değiliz. Ama uluslararası hukuk uzmanıdır ve Türkiye’nin 1961 BM Sözleşmesi’nden kaynaklanan yükümlülüklerine sadık olduğuna inanmaktadır. Desteği alınabilir. Ayrıca gerçekten ABD taraftarıdır ve siyasi tabanı sağlamdır.

Demirel’in yaptığı gibi, Amerikan çıkarlarına hizmet ettiği suçlamaları karşısında cayması çok daha zayıf bir olasılıktır.”

25 Aralık 1971 tarihli CIA Belgesinde Afyon Planı da şöyle yer alıyor:

“Ulusal Güvenlik Konseyi üyesi Harold Saunders; ABD’nin Türkiye Büyükelçisi William Handley’e Türkiye’de afyon üretiminin durdurulması için saptadığı 3 hedefi özetle şöyle sıralıyor:

1- İlk aşamada mahsulün toplanması sırasındaki kontrol tedbirlerini arttırmak için acil program uygulanmasını sağlamak.

ABD Büyükelçisi Handley, Türk hükümetine, bu programın uygulanmasından doğacak zararları karşılayacağını bildirecek.

2- Aynı anda ve acilen lisans ve kontrol yasası parlamentodan geçirilecek.

Büyükelçi Handley, askeri yetkililerle ve kilit noktalardaki milletvekilleriyle görüştü ve önerimizi bildirdi. Eğer sonuç alamazsak Dışişleri Bakanı William Rogers; 30 Nisan’da, CENTO Dışişleri Bakanları toplantısı için Ankara’ya yapacağı ziyaret sırasında sorunu gündeminin ilk sırasına koyacak.

3- Haziran 1972'ye kadar bütün üretim durdurulacak. Böylece Başkan 1972'deki kongreye afyon üretiminin durdurulduğu mesajıyla gidecek.

(Nur Batur, CIA Belgelerinden 12 Mart'a yazı dizisi (1) Sabah 20 Şubat 2010)

CIA Belgesi 6 (21 Mart 1972)

21 Mart 1972 tarihli, Nixon ile Erim'in Beyaz Saray'da yaptığı görüşme ile ilgili CIA Belgesi:

Nixon-Erim Washington Görüşmesi

Tarih: 21 Mart 1972, sabah 11:00

Yer: Washington

Başbakan Nihat Erim, Başkan Nixon'la görüştü.

Erim: "Türkiye'de demokrasiyi yerleştirmek için çaba gösteriyoruz. Demokrasiden yanayım. Bu nedenle aşırı uçlar beni eleştiriyor. Ama Anayasa'ya bağlı kalmakta kararlıyım. Ordu'yu modernize etmeye çalışıyorum. Ordu'nun morali Türkiye'nin istikrarı açısından önemli. Eğer Türk Ordusu'nun morali çökerse bu çok tehlikeli olur."

(Nur Batur, CIA Belgelerinden 12 Mart'a yazı dizisi (4), Sabah, 20 Şubat 2010)

Başkan Nixon'a; CIA-1, CIA-2, CIA-3 ve CIA-5 Belgelerini Hazırlayan Beyaz Saray CIA Kadrosu ve CIA Türkiye Ekibi

Henry Kissinger; Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanı

William Rogers; Dışişleri Bakanı

Melvin Laird; Savunma Bakanı

William Handley; ABD Türkiye Büyükelçisi

Harold Saunders; Ulusal Güvenlik Konseyi Üyesi, Saunders tarafından hazırlanan planlar Başkan Nixon'un yardımcılarından Egil Krogh'a sunulmuştur.

Howard Hunt; Başkan Nixon'un danışmanlarındandır. CIA için çalıştığı sürede (1971 dahil) görevinin yabancı hükümetleri devirmek olduğunu söyledi.

12 Mart Darbe Sürecindeki CIA Türkiye Ekibi

Richard Helms; CIA Başkanı

Paul Henze; CIA İstanbul Şefi (1960-1968)

Duane Clarridge; CIA İstanbul Şefi (1968-1971)

Duane Clarridge; CIA Ankara İstasyon Şefi (1971-1973), aynı zamanda CIA Ortadoğu Şefi

Ruzi Nazar; CIA Ankara İstasyon Şefi (1960-1970 sonu)

SONUÇ

Yukarıda anlatılan çok gizli CIA belgeleri, dikkatli ve derinlikli bir analize tabi tutulduğunda; darbeye karar veren mutlak iradenin; Genelkurmay'ın iradesi olduğu ısrarla vurgulanmakta ise de, gerçekte ABD'nin iradesi olduğu rahatlıkla saptanmaktadır.

Birinci saptama; budur ve son derece önemlidir. İkinci saptama ise; ABD'nin, hem ordunun kendi eliyle; kendisine, hem de sivillere karşı bir "sivil darbeyi" birlikte gerçekleştirmiş olmasıdır.

EKLER

EK-1:
Uğur Mumcu'ya yaptığım açıklama

(Cumhuriyet, 21.11.1985)

Deniz Binbaşı Erol Bilbilik'in açıklaması:

"Devrim Partisi Tüzüğü için BAAS Partisi

Tüzüğü'nden yararlandık."

Sayın Uğur Mumcu

Orgeneral Muhsin Batur'un 12 Mart 1971 öncesi ve sonrası anılarına, Tümgeneral Celil Gürkan'ın verdiği yanıtlar birçok gerçeğin anlaşılması açısından son derece yararlı olmuştur.

Aslında 9 Mart 1971 eylemini Orgeneral Faruk Gürler ve Orgeneral Muhsin Batur liderliğinde planlayanların bir araya gelerek kolektif bir çalışma yapmaları ve gerçekleri gün ışığına çıkarmaları ve bunları kamuoyuna sunmaları tarihsel bir zorunluluktur. Gerek Orgeneral Muhsin Batur ve gerekse Tümgeneral Celil Gürkan'ın açıklamalarına bazı değinmelerimiz olacaktır, şöyle ki:

1 - Orgeneral Faruk Gürler ve Orgeneral Muhsin Batur liderliğinde, planlama çalışmalarına başlanılan 9 Mart 1971 eylemi, başlangıçta milli kurtuluşçu ve tam bağımsızlık ilkeci radikal bir eylem idi. Giderek bu eylem söz konusu niteliklerini kaybederek aynı liderlerce 12 Mart 1971 eylemine dönüştürülmüştür.

2 - 9 Mart 1971 eylemi planlanırken; Devrim Anayasası, Devrim Partisi Tüzüğü, Devrim Partisi Genel Sekreterliği ve Devrim Mahkemeleri gibi konularda çok içerikli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalara ait dokümanlar koordine komitesini oluşturan Havacı Gruba teslim edilmiştir. Bu taslaklar, ilkin grubumuzdan Hâkim Yarbay Emin Değer tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan bu taslaklar, hukukçu eski bir parlamenter ve çok ünlü bir gazeteci ve yakın çevrelerince incelemeden geçirilmiştir.

Taslakların hazırlanmasında 1924 Anayasası, 1961 Anayasası, Fransız Beşinci Cumhuriyet Anayasası, Alman Anayasası, Amerikan Anayasası, Hint Anayasası, Pakistan Anayasası, Mısır Anayasası, adı geçen ülkelerin parti tüzükleri, Baas Parti Tüzüğü vb. dokümanlardan yararlanılmıştır.

3 - Bir taraftan Devrim Anayasası, Devrim Tüzüğü, Devrim Partisi Genel Sekreterliği ve Devrim Mahkemeleri konularında geniş çaplı araştırma ve çalışmalar sürdürülürken diğer taraftan kurulacak Devrim Konseyi'nin yapısı ve üyelerinin seçimi konularındaki çalışmalar da kesintisiz olarak sürdürülüyordu. Devrim Konseyi'nin yapısı hakkında iki görüş mevcut idi. Bu iki görüşün varlıkları eylem çalışmalarının başlangıcından beri tartışılıyordu. Birinci görüşü paylaşanlara göre: Devrim Konseyi üyelerinin tamamının asker kişilerden oluşması savunuluyordu. Sebep olarak da asker kişilerin gizlilik ve istihbarat konularında daha iyi yetiştirilmiş ve hassas oldukları öne sürülüyordu. Bu görüş bazı istisnalarla Karacı ve Havacı grup tarafından şiddetle destekleniyordu.

Diğer görüş ise; Devrim Konseyi üyelerinin belli bir kısmının sivil kişilerden oluşmasını benimseyen görüştü. Bu görüşü savunanlar Denizci grup ile çok az sayıda Karacı ve Havacı gruba mensup subaylardı. Bu görüşü benimseyenler azınlıkta kaldılar ve Devrim Konseyi üyelerinin tamamının asker kişilerden oluşmasını savunan görüş, benimsenen görüş oldu.

Eylem zamanına çok yakın bir zaman kala Devrim Konseyi üyelerinin tamamı saptanmıştır. Elli kişi olarak saptanan Devrim Konseyi üyelerinin 32'si Karacı, 11'i Havacı, 7'si Denizci gruptandır.

4 - Yukarıda sözü edilen çalışmalar sürdürülürken doğal olarak Devrim Hükümeti Kabinesi'ni teşkil edecek bakan adaylarının tespiti çalışmaları da yapılıyordu. Bu maksatla tespit edilen kişiler, listelenerek çok titiz bir incelemeden geçiriliyordu. İlk hazırlıklarda milli kurtuluşçu ve tam bağımsızlık ilkeci görüşlere sahip kişiler tespit edilmiş olduğu halde son listelerde bu görüşlere sahip oldukları konusunda tereddüt izhar edilebilecek kişiler de listelerde yer alabilmişlerdir.

5 - Orgeneral Muhsin Batur, Tümgeneral Celil Gürkan'a verdiği yanıtta "Kara Kuvvetleri'nde kendisinden kıdemli çok sayıda general varken Orgeneral Faruk Gürler, niçin General Gürkan'a eylem hazırlık planı yapmasını istemiş olsun?" diye soruyor. Aynı mantığı işletirsek Hava Kuvvetleri'nde Tuğgeneral Aydın Kırışoğlu'ndan kıdemli çok sayıda general varken niçin General Kırışoğlu'ndan eylem hazırlık planı yapmasını istiyor?

General Kırışoğlu'nu Genel Sekreter olarak yanına alıp, 1970 Ağustosu'nda generalliğe terfi ettirip Mürted Dördüncü Üs Komutanlığı'na tayin edinceye kadar niçin böyle bir görevi kendi kuvvetinde hiçbir generale tevdi etmiyor?

6 - Orgeneral Muhsin Batur; Kurmay Başkanlığı'na getirdiği Korgeneral Ahmet Dural ve Harekât Başkanlığı'na getirdiği Tümgeneral Hulusi Kaymaklı'ya bile, General Kırışoğlu ile başlattığı çalışmalar hakkında hiçbir bilgi vermemiştir. Mart 1971 başlarında eyleme beş kala Orgeneral Muhsin Batur, Tuğgeneral Ömer Çokgör'ü çağırarak Korgeneral Ahmet Dural ile Tümgeneral Hulusi Kaymaklı'nın eylemin içine alınıp alınmadıklarını sormuştur, alınmadıkları cevabını alınca her ikisi ile Adnan Menderes'in tutuklanması olayından beri kader birliği ettiğini o nedenle birini Kurmay, diğerini Harekât Başkanı olarak yanına aldığını ifade etmiş ve hemen kendileri ile temasa geçilip eylemin içine alınmalarını istemiştir. Bunun üzerine Tuğgeneral Çokgör, Hava Kurmay Albay İlyas Albayrak ile birlikte ilkin Korgeneral Ahmet Dural'a gitmişlerdir. Eyleme iştirak etmesi için teklifte bulunmuşlardır, tereddüt ettiğini görünce teklifin General Batur'un talimatı ile yapıldığını belirttiklerinde yerinden fırlayarak "Ben de varım. İsterseniz bunu yazılı ve imzalı bir belge ile tevsik edeyim." demiştir.

Tuğgeneral Çokgör ile Hava Kurmay Albay İlyas Albayrak bu defa Tümgeneral Hulusi Kaymaklı'ya giderek aynı teklifte bulunmuşlardır, onun da tereddüt gösterdiğini görünce teklifin General Batur'un onayı ile yapıldığını belirtmişlerdir, bunun üzerine o da sevinçle eyleme katıldığını beyan etmiştir.

7 - General Kırışoğlu katıksız bir Kemalist Devrimci, üstün yetenekli bir kişi, son derece kararlı, azimli, vefalı ve harika bir pratik eylem adamıydı. Kendisi sola açıktı. Çok ünlü bir gazeteci ve çevresi ile yakın teması vardı. Eylemin ekonomik, sosyal ve siyasal planlarını bu grupla birlikte sürekli olarak gözden geçirmekte idi. Eylem içinde büyük bir itici güçtü. Kendisi, Türkiye'nin kaderinin belirleneceği kritik günlerin arifesinde hastalanmış ve ölmüştür. Sanırım Kırışoğlu'nun ölümü şüpheli bir ölümdür. Kendisinin ölümü ile 9 Mart 1971 eylemi çok önemli bir darbe yemiştir.

8 - Anayasa çalışmalarına paralel olarak harekât planları da hazırlanmakta idi. Mart 1971 başlarında bu çalışmalar tamamlanmış idi. Tümgeneral Celil Gürkan; Korgeneral Atıf Erçıkan'a bu çalışmalar hakkında bilgi verilmesini istediler. Komite olarak grubumuza mensup karacı bir subayın evinde toplanarak Korgeneral Atıf Erçıkan'ı beklemeye başladık. Tam zamanında geldi. Kendisine bilgi vermeye başladık. Harekât planı safha safha anlatılırken konuşmalarımızı sert saptamalarla keserek bitmez tükenmez sorular soruyordu.

Örneğin:

— Zırhlı birlikleri harekete geçireceğiniz yol karşı güçlerle tutulursa ne yapacaksınız?

— Esenboğa Havaalanı ve Çubuk Barajı için neleri planladınız?

— 225'inci Piyade Alay Komutanı'nı eylem içine aldınız mı?

— Onkoloji Hastanesi civarındaki Hava Kuvvetleri telsizi için planınız nedir?

— Dev-Genç'i nasıl kontrol altına alacaksınız?

— Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde hücreler kurmuş "Deniz Gezmiş" tayfalarını nasıl halledeceksiniz?

— Hükümetin Genelkurmay'la müştereken Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne yakında icra edeceği baskın harekâtından bilginiz var mı?

— Vb.

Kendisine Karacı, Havacı ve Denizci gruplar olarak cevap vermeye çalışmakla beraber soruların soruluş biçimlerinde değil de soruluş maksatlarında bir gariplik sezmiyor değildik. Takriben dört saat süren toplantı boyunca şık siyah paltosunu çıkarmaması, oda duvarlarını arkasına alarak oturmaya özen göstermesi ve iki defa paltolu olarak tuvalete gitmesi toplantıya katılanlardan bazılarımızın dikkatini çekmişti.

Toplantının sona erdiğini bildirerek ayağa kalktığını ve kapıya doğru yöneldiğini, ve aniden bana dönerek:

"Sn. Bülend Ulusu Amiral (Tümamiral, o tarihte Kuzey Dz. Saha Komutanı) ile Sn. Hilmi Nur Ünsal Amiral (Tümamiral, o tarihte sanırım Gölcük Ana Üs Komutanı) sizlerle beraber mi?" diye soruverdiğini, kendilerine "Hayır." yanıtını verdiğimi ve niçin sorduğunu öğrenmek istediğimde; akademiden sınıf arkadaşları olduğunu söylediğini, dün gibi hatırlamaktayım.

9 - Bir gece Bahçelievler'de Hava Kurmay Albay İlyas Albayrak'ın evinde çok önemli bir toplantı yapılıyordu. Toplantı ilerledikçe, Korgeneral Atıf Erçıkan'ın mutlaka katılması gerekliliği doğmuştu. Hava Kurmay Albay İlyas Albayrak ile Binbaşı Yılmaz Akkılıç kendisini İsrail Evleri'ndeki evinden getirmeye gittiler. Biraz sonra General Erçıkan, nefes nefese, şık paltosu ile gelip duvarı arkasına alarak oturdu. Toplantıdan sonra Binbaşı Yılmaz Akkılıç, General Erçıkan'la aralarında geçen oldukça sert bir tartışmayı General Gürkan, General Köseoglu ve Amiral Bilget'e anlattı. Kendisine hiçbir şekilde güvenilemeyeceğini ve örgütten acilen tasfiye edilmesini talep etti. Amiral Bilget ve Denizci gruba mensup subaylar bu görüşe hararetle katıldılar. Söz konusu edilen bu toplantı General Erçıkan'ın katıldığı ilk toplantıdır.

10 - Havacı gruba mensup bir kurmay albayın evinde yapılan oldukça kalabalık bir başka toplantıda, tanıdığım en toleranslı, en medeni ve en kültürlü General olan Celil Gürkan'dan izin alarak 'General Erçıkan'ın Üsteğmenliği'nden beri şüpheli faaliyetleri olduğu, 22 Şubat ve 21 Mayıs hareketlerinde Talat Aydemir'le beraber gözüküp sonraları onları ele verdiği hakkında bilgiler edindiğimi' ifade etmem üzerine, General Gürkan ve General Köseoğlu 'on beş günden beri kendisine bilgi verdiklerini artık bu safhadan sonra saf dışı bırakılmasının imkânsız olduğunu' ifade ettiler. Buna Amiral Bilget şiddetle karşı çıkarak derhal saf dışı bırakılmasını talep etti, ancak kabul ettiremedi.

11 - 16 Mart 1971 günü sabahı Oramiral Celal Eyiceoğlu'nun kendisini hemen görmemi ve 4 saat içinde Ankara'yı terk etmemi emrettiğini bildirdiler. Makam odasına girer girmez hemen söze başladı. Bunları kelimesi kelimesine aşağıya alıyorum:

— Bahçelievler ve diğer evlerdeki bütün toplantı ve konuşmaları biliyoruz.

— Korgeneral Atıf Erçıkan'ı içinize soktuk, bütün bilgileri anında bizlere ulaştırıyordu.

— İşi yüzünüze gözünüze bulaştırdınız.

— Vedi'i Bilget Amirali bu sabah emekliye sevk ettim sen de onunla berabersin.

— Şu gördüğün çekmecelerde Amiral Bilget ve sana ait güvenlik örgütleri raporları dolu. Sen bana "İzzet'in emaneti"sin (İzzettin Tamer, Tuğamiral, Amiral Eyiceoğlu'nun güvendiği bir Amiral. O tarihte Washington Silahlı Kuvvetler Ataşesi, çok yakınım). O nedenle bana; yaptıklarına pişman olduğunu bildir, senin bir dış işleri postuna atamanı yaptırayım demesi üzerine, bizim haklı olduğumuzu arz etmeye çalışırken alelacele huzurdan çıkarıldım.

Çeşitli zamanlardaki davranışlarından anlaşılacağı üzere Korgeneral Atıf Erçıkan çok yönlü çalışan bir kişidir. General Erçıkan'ın çalışmalara katılması ile 9 Mart 1971'deki radikal özlü eylemin boğdurulması için kurulan tuzağın en önemli aşaması tamamlanmıştır.

Erçıkan ölür ama Erçıkanlar çıkar.

12 - Tümgeneral Celil Gürkan'ın, Erenköy'deki işkence köşküne alınışından herhalde üç gün sonra, bir gece sabaha karşı, Orgeneral Faik Türün imzalı bir emir uyarınca, T.H.K.O. ile ilgili olduğum gerekçesi ile işkence köşküne gözlerim bağlı olarak götürüldüm. Dört duvarının herbirinde "Komünizm her görüldüğü yerde ezilmelidir. - K. Atatürk" yazılı odaya ayağımdan ve elimden zincirlenerek bırakıldım. Ertesi gün "ameliyathane" denilen sorgulama odasına gözlerim bağlı olarak indirildim. Kendisine albay diye hitabedilen kişi özetle aşağıdaki soruları sordu:

— Niçin bu işlere karıştın? Seni Kemalist bir binbaşı olarak tanıyoruz; kimlerle beraber olduğunu, özellikle Deniz Kuvvetleri'nden kimler bulunduğunu söyle demesi üzerine 'Orgeneral Faruk Gürler var.' dememe kalmadan, bırak "O…….." dedi. Kendisini İkinci Ordu Komutanlığı zamanından beri yakından takip etmekle olduklarını söyledi.

— Orgeneral Muhsin Batur var mı? Cevap veriyorum; 'Korgeneral Atıf Erçıkan var.' diyorum, geç onu, o bizim adamımız diyor.

— Oramiral Kemal Kayacan var mı? 'Yok.' diye cevap veriyorum. Vardır, diye ısrar ediyor.

Sorular bu minval üzere devam edip gidiyor. Bu olayı kısaca anlatmamın nedeni iki hususu vurgulamaya çalışmaktır. Bunların birincisi T.H.K.O. ile ilgili olarak gözaltına alınmama rağmen Orgeneral Faruk Gürler, Orgeneral Muhsin Batur ve Oramiral Kemal Kayacan hakkında sürekli sorgulama yapılmasıdır. Bu da göstermektedir ki, esas amaç kamufle edilmektedir. İkinci husus sorgulama esnasında Korgeneral Atıf Erçıkan'ın (kendilerinin adamı olduğunu) açık seçik ifade etmiş olmalarıdır.

Sevgi ve saygılarımla,

18 Kasım 1985

EROL BİLBİLİK

E. Dz. Binbaşı

EK-2:
Leyla Tavşanoğlu ile yaptığım söyleşi

(“Pazar Konuğu”, Cumhuriyet, 10.03.1996)

Erol Bilbilik: “MİT’teki bazı hainler herkesi kullandı.”

General Celil Gürkan ekibi nasıl ve ne amaçla kurulmuştu?

— O dönem bir çok askeri grup vardı. **Ekrem Acuner, Orhan Kabibay, Numan Esin, İrfan Solmazer, Madanoğlu** ve havacı grubu gibi gruplar... Kabibay grubunun İstanbul’daki beyni **Talat Turhan’**dı. Madanoğlu grubunun özelliği ise içinde sosyalist sivillerin bulunmasıydı.

Havacı grubun başında o zaman kurmay albay olan **Aydın Kırışoğlu** vardı. Öbür üst düzey kişiler Kurmay Albay **İlyas Albayrak**, Kurmay Albay **Rıza Abraz**, Pilot Albay **Mehmet Heperler**’di. Bu grubun özelliği de tamamıyla askerlerden oluşması ve sivil kişilere kapalı olmasıydı.

Aradan zaman geçince havacılarla karacılar arasında bir birleşme oldu. Bunlar, Deniz Kuvvetleri’ne yanaştılar. İşbirliği yaptıkları kişilerden birisi de Albay **Bülent Tarcan**’dı. Bülent Tarcan bugün, gazeteci **Cengiz Çangar**’ın kayınpederidir. Öte yandan Madanoğlu grubuyla da temas kurdular.

Demin ‘Madanoğlu grubu içinde sosyalist siviller vardı.’ dediniz. Kimdi bu sosyalist siviller?

— Başta Madanoğlu, arkadan **Osman Köksal** geliyordu. Siviller ise **İlhan Selçuk**, **Doğan Avcıoğlu**, **Cemal Reşit Eyüboğlu**’ydu. Bunlar kuruculardı. Sonradan kadro genişledi, İlhan Selçuk İstanbul sorumlusu oldu. Bu grup, tıpkı Milli Kurtuluş Savaşı’nda olduğu gibi sivil-asker birlikteliğini savunuyordu.

Ankara’nın ve tüm koordinasyonun başı Doğan Avcıoğlu, onun yardımcısı **İlhami Soysal**’dı. **Altan Öymen** Paris’ten çağırıldı. Bunlara, bilgisi dışında **Mümtaz Soysal** da eklendi. Bu sözünü ettiğim sekiz kişi, Devrim Konseyi üyeleri olacaklardı. Doğan Avcıoğlu, Altan Öymen’i epeyce denedi. Övmen, ilginç bir kişidir, her şeye “evet” der.

Siz, Celil Gürkan ekibine nasıl katıldınız?

— Ben gelişmeleri yakından izliyordum. Benimle hiç durmadan temas ediyorlardı. İlk temas edenler, **Numan Esin** grubuna giren Hava Yüksek Mühendis Binbaşı **İbrahim Keskin**, öbürü de yakın arkadaşım **Sabahattin Sağıroğlu** oldu. Numan Esin grubu bu ikisine çengel atmış. Onlar da ikide bir de Deniz Kuvvetleri’ne geliyorlar, **“Seninle bir şey konuşacağız.”** deyip duruyorlardı.

Sonunda konuştuk. **“Kim bunlar?”** diye sorduğumda, **“Numan Esin ve ekibi”** yanıtını aldım. Numan Esin’i çok severim, ama o grupla temas etmeyeceğimi söyledim. Üstelediler.

Bir gün Ankara, Küçükesat’taki evimin telefonu çaldı. Arayan, Seferberlik Tetkik Kurulu’ndan Tank

Binbaşı **Yılmaz Akkılıç'tı.** Onunla Zafer Meydanı'nda bir yerde buluştuk. Bana **"Senin ismini duyuyoruz. Temas kuralım."** dedi. Kabul ettim. Bir süre sonra beni Doğan Avcıoğlu ve Osman Koksal'la tanıştırdı. Ama ben, bu işlere hâlâ uzak duruyordum.

Bir gün Avcıoğlu ve Koksal bana geldiler. **"Sen neden bize katılmıyorsun?"** diye sordular. O işlere karışmak istemediğimi anlattım. Amaçlarının, programlarının ne olduğunu sordum. Avcıoğlu anlattı. Olacak iş değil. Osman Köksal'ı dinlememe ise hiç gerek yok. O sırada tabii senatör. Madanoğlu'yla birlikte olduğunu biliyordum.

"Devrim"de, Yön"de okuduğumuz şeyleri söylüyorsunuz. Ben sosyalistim. Bizim lügatta sivil-asker ittifakı yoktur." dedim.

Bu arada ben onlarla, Numan Esin'le temasımı sürdürüyorum. Avcıoğlu beni **Ekrem Acuner**'le tanıştırdı. Ona da olmaz dedim. Ama sonunda Avcıoğlu'nun teklifini kabul ettim.

Neden?

— Çünkü eninde sonunda girmem lazımdı. Kurtuluş yoktu. Bu işlere girmeyi 1970'te kabul ettim. Dolayısıyla Madanoğlu grubuna da girmiş oldum. Daha sonra Numan Esin'in de teklifini kabul edince bütün gruplara girmiş oluyordum.

O sırada Türkiye çok karışık bir durumda. Bu karışıklığı düzeltme işinde siviller mağlup olacaklar. Belki silahı tutanlar düzeltebilecekler. Orada acil görev, ezilen kitlelere yardımcı olmak. Bu hareketin içine girip sırf askerden oluşmasına engel olmak. Yani bir askeri harekât niteliğinden mümkün olabildiğince geri çekebilmek!..

Teoride bu mümkün değildir. Fakat realite bunu gerektiriyor. Amacım, bu grupların hepsine girerek harekete en azından sivilleri de katmak ve sivillerin etkili olmalarını sağlamaktı. Zaten ilk girdiğim Madanoğlu grubunun hepsi sivil.

Cumhuriyet'ten **Ali Sirmen**'ler ve başkaları; İlhan Selçuk'un ekibinde. Devrim grubu onlarla beraber. Siyasal Bilgiler'den **Memduh Aytür, Özer Derbil, Ayhan Çilingiroğlu, Nejat Erder** de öyle... **Atilla Karaosmanoğlu** uzaktan "Peki" diyor. **Bahri Savcı** onlarla. Hareketi destekleyenler içinde **Fakir Baykurt** da var.

"Altan Öymen hareketin içinde yoktu." diyen de çıkabilir. Ama amaçlanan o zaman Altan Öymen'i eğitip yetiştirip güven duyduktan sonra oraya koymaktı. Bu kesin değildi. Ama o zaman düşünülen bir kişiydi.

Tam o sıralarda Celil Gürkan liderliğinde yürütülen hareket gittikçe güç kazanıyordu galiba...

Evet. Biz de her yerde varız, ama hiçbir yerde yokuz. Biz dediğim; Erol Bilbilik, İbrahim Keskin, Sabahattin Sağıroğlu... Yüzbaşılarla örgütlenme olmazdı. Havacılar, ben olduğum için uzak duruyorlardı. İbrahim Keskin, havacıların içine girdi. Sabahattin Sağıroğlu ise ortada duruyor, Numan Esin'le temasta. Beni, Celil Gürkan'la çalışan havacılar kabul etmiyor. Karacılar da aynı şekilde... Düşünceleri de **"Bu yetenekli bir adamdır, fakat! solcudur. Kesinlikle alamayız."**

Bu durum, altı ay sürdü. Ben de 'huruç harekâtı' yapıp oraya girmeyi planlıyorum. Amacım, Madanoğlu grubunu oraya taşımak. Bunun için havacıların da sürekli Amiral **Vedi'i Bilget'le** temasta

olduklarını biliyorum.

Ben Vedi'i Bilget'in emrinde çalışıyorum. Havacılar her gün karargâha geliyorlar. Amiral Bilget'e teklifte bulunduklarını biliyorum. Karacılar da geliyor...

Bunu da o zaman Deniz Kuvvetleri Komutanı olan Oramiral **Celal Eyiceoğlu** biliyor; takipte. Vedi'i Bilget gerçek bir sosyalist. Hareketin başına geçsin istiyorum. Ama onunla bu işi götürmek zor, bunu da biliyorum. Muhtemelleri gözden geçiriyorum.

Sonunda Bilget'le görüşmeye karar verdim.

Görüşme, Altan Öymen'in Çankaya'daki evinde olacaktı.

Orada başka kimler hazır bulunacaktı?

— Doğan Avcıoğlu, İlhamı Soysal... O akşam Vedi'i Bilget damadının pardösüsünü giydi, başına da bir kasket taktı. Karanlıkta Altan Öymen'in evinin kapısını çaldık. Baktım gözetleniyoruz. Ama bizi tanımaları da imkânsız. İçeri girdik. Orada Doğan Avcıoğlu, iki-üç saat Vedi'i Bilget'e olayı anlattı. Daha sonra sözü İlhamı Soysal aldı. Altan Öymen bir şey anlatmadı, çünkü aramıza daha yeni katılmıştı. Ertesi gün Vedi'i Bilget bana **"Ben tatmin olmadım. Bunlar incir çekirdeğini doldurmayan şeyler."** dedi.

Ben de, **"Biz herkesle temastayız. En iyisi siz bize katılın. Çünkü bunlar bir şey yapacaklar. Daha faşist, general cuntası olacak."** diye üsteledim. Bunun üzerine, **"Sen olduğun için ben de giriyorum."** diye kararını açıkladı. İbrahim Keskin ve Sabahattin Sağıroğlu'yla da tanıştı. Biz, böylece Madanoğlu grubuna girdik. Bir gün Vedi'i Bilget'e, **"Biz, sizin esas Celil Gürkan grubuna girmenizi istiyoruz."** dedim.

Böylece Celil Gürkan'ların ilk toplantısında Vedi'i Bilget'i bir kişilik bir askeri grubun başı olarak katmayı başardık. O arada Madanoğlu grubu içindeki **Yılmaz Akkılıç'la** biz gayet iyi anlaşıyoruz.

Vedi'i Bilget o grupta çok itibar görünce biz ikinci aşamaya geçtik. İçimizden birini gruba sokmasını istedik. Sabahattin Sağıroğlu ile İbrahim Keskin, **"Erol gitsin."** dediler.

Vedi'i Bilget beni o gruba soktu, ama Bilget'le birlikte değilmişim gibi telkin edildim. Toplantıda başta Celil Gürkan, yanında Vedi'i Bilget, **Şükrü Köseoğlu,** bir sürü karacı, havacı kurmay albaylar... Benim kim olduğumu sordular. Ben de **"Durumumuz çok kuvvetlidir. Deniz Kuvvetleri'ne hâkimiz."** diye anlattım. Celil Gürkan, **"Kimler var? İsim ver."** dedi. Ben, çok güçlü olduğumuzu yineledim.

Ayrıntı vermek gerekirse Kabibay, Numan Esin, İrfan Solmazer, onların İstanbul'daki beyni Talat Turhan'la hep temastaydım. Onların sivil kesimi avukat **Fakih Özfakih,** Hâkim Albay **Emin Değer,** onlara yakın avukat **Doğan Tanyer** var. Bunlar, görünen üst takım.

Havacılar çok güçlüydü. Aydın Kırışoğlu general olunca havacıların söylemleri değişti. Başta Celil Gürkan'ın liderliğini kabul ederlerken ilk kez **Muhsin Batur**'un da işin başına geçmeyi kabul ettiğini ifade eder oldular. Bunların başında da Aydın Kırışoğlu vardı. Pilot Albay İlyas Albayrak, Pilot Albay **Mehmet Heperler** ve işin tuhafı o zaman **Muhsin Batur**'un genel sekreteri olan Kurmay Albay **Kemal Tunusluoğlu** da vardı. Kemal Tunusluoğlu, modacı **Zeynep Tunuslu'nun** babası.

Havacılar o zamana kadar Kemal Tunusluoğlu'na hiçbir bilgi vermiyorlardı. Nedeni de çok Amerikancı, çok zeki ve kıvrak oluşuydu. Güven duymuyorlardı.

Bir gün Aydın Kırışoğlu'yla beraber İlyas Albayrak, **"Kemal Tunusluoğlu da aramızda."** dedi.

O arada anayasa taslakları hazırlanıyordu.

Anayasa taslaklarını Madanoğru grubu içinde hazırlamakla görevli Cemal Reşit Eyüboğlu'ydu. O taslakları hazırladı. Doğan Avcıoğlu gözden geçirdiğini söylüyordu. İlhami Soysal da aynı ifadeleri kullanıyordu. Ama Doğan Avcıoğlu'nun söylemine göre bu taslakların hazırlanmasında Mümtaz Soysal, Bahri Savcı, hatta **İsmet Sungurbey**'den yararlanmışlardı. İlhan Selçuk'la da temastaydılar. Bu taslak çalışması bana verildi. Bu çalışmayı bitirebilmek için Cemal Reşit Eyüboğlu'nun Ankara'daki dairesinde her akşam buluşuyorduk. Anayasa taslağı, Devrim Partisi'nin tüzüğü, devrim mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun lağvedilmesi, Bakanlar Kurulu'nun çalışma biçimini ele alıyorduk.

Öbür yanda Celil Gürkan önderliğinde karacı, havacı ve denizci grupların birlikte yaptığı çalışmalar vardı. Bunların koordinatörü İlyas Albayrak'tı. O, çalışmaları bana veriyordu; ben de onlara bizim çalışmaları aktarmaya çalışıyordum. Ama bu mümkün olmadı. Orası sırf asker, burası ise sivil ve asker ittifakıydı.

Peki bu gruplar bu çalışmaları yaparken MİT nerede duruyordu? Hiç karışmıyor muydu?

— MİT'in bizi izlediğini biliyorduk. MİT'te Osman Koksal'ın adamı olan bir albay vardı. Koksal, bana onun adını hiç söylemedi. Ben çok hareketli olduğum için MİT'in beni izlemesi doğaldı. O albayın önlemesiyle ben bir süre örtülendirildim; rahat çalıştım.

Bir de ben, her gün Doğan Avcıoğlu'yla buluşuyordum. Telefonla konuşurken hep kod adı kullanırdık. Onun bir kırmızı Anadol'u vardı. Hep akşam karanlığında buluşuyor, konuşmalarımızı da arabada yapıyorduk. Vedi'i Bilget'le birlikte oluşum nedeniyle Deniz Kuvvetleri Karargâhı'nda da izleniyorduk. Nitekim hakkımızda bir sürü MİT raporu olduğunu daha sonraki bir tarihte Celal Eyiceoğlu bana söyledi.

Çeşitli aralıklarla benim üç kere tayinim çıktı, Celal Eyiceoğlu da benim tayinimi çıkardı. Ama üç seferinde de beni Ankara'dan ayıramadı. Yani benim tayinlerim durduruldu. Bunun nedeni, tabii senatör olan Madanoğlu ve Köksal'ın bizzat komutanlığa gelerek durdurma talebinde bulunmalarıdır.

MİT bağlantısını da şöyle anlatmak istiyorum. 16 Mart 1971 günü Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanı Koramiral **Hilmi Fırat** odama geldi. **"Ordudan tardedildin. Bir saat içinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığını terk edeceksin. Hemen askeri uçağa binecek ve İskenderun'a gideceksin. Bu, Celal Eyiceoğlu'nun emridir."** dedi. Ben reddettim. Bunun üzerine Celal Eyiceoğlu beni odası çağırttı. **"Şurada en az beş-altı göz dolusu senin ve Vedi'i Bilget hakkında MİT raporu var. Üç kere tayinini çıkardım; olmadı. Sen bu işten vazgeçtiğini söyle. Seni bunların hepsinden sileyim. İstersen bir yurtdışı göreve göndereyim. Ben ölene kadar garanti veriyorum. Sana hiç kimse el süremez. Yeter ki, 'Ben bu işten vazgeçtim.' de."** dedi.

Ben, **"Paşam, bunu söyleyemem."** deyince de kızdı. **"Bindirin uçağa gitsin."** diye köpürdü. Ben eve bile uğrayamadan Adana Havaalanı'nda kendimi buldum. Orada beni Amiral Bülent Tarkan karşıladı.

21 Mayıs'ta da ordudan atıldım.

MİT bir sürü olaydan, içinden haberdardı. Ama müthiş de dengeler gözetiyordu. Tüm askeri grupların iktidarı ele geçirmesi görünür gibiydi. O durumda MİT ya görmezlikten geliyordu ya da Başbakan'ı, Cumhurbaşkanı'nı, Genelkurmay Başkanı'nı ayrı ya da eksik biçimde bilgilendiriyordu. Ya da ikisini tam, birini eksik bilgilendiriyordu. Bunun mimarı da o zaman MİT başkanı olan Korgeneral **Fuat Doğu'dur.**

Yani, Sunay'ın sağ kolu olması, Sunay'ın da tüm askeri gruplar içinden gelmiş olması nedeniyle Fuat Doğu, MİT başkanı kimliği yanında Cevdet Sunay'ın da 'bendesi'ydi. Fuat Doğu askerden yanadır; sivil iktidardan yana değildir. Asker ve sivil iktidar arasında kaldığı zaman, askeri iktidar yanında olmak zorundadır.

Bir örnek vermek gerekirse bizim Doğan Avcıoğlu'yla konuşmalarımızla ilgili haftada bir rapor düzenlendi. Bu raporların bir kısmını gördüm. Bu raporlar örneğin sadece Celal Eyiceoğlu'na verilir ya da okutulurdu. Ama Vedi'i Bilget solcu bir amiral olması nedeniyle bazen amiraller toplantısına çağırılmazdı. Ya da ilk konuşmalar bittikten sonra yarısında çağırılırdı. Daha ilk balayı dönemlerinde Vedi'i Bilget, bütün toplantılara çağırılırdı. Orada Doğan Avcıoğlu'nun temaslarıyla ilgili MİT raporları okundu.

Ama aynı konu Genelkurmay Başkanı'na (Orgeneral **Memduh Tağmaç)** değişik bir biçimde, feci bilgilerle aktarıldı. Bazen de çok yalan bilgiler köşke iletildi.

Yani 12 Mart MİT'i; Fuat Doğu'nun MİT'i bir ihanet MİT'idir. Başbakan olmasına rağmen **Süleyman Demirel'i** bir askeri harekâtın varlığından haberdar etmemek için elinden geleni yapmıştır. Bu arada da bir askeri harekâtın başarılı olması için Genelkurmay'a ya da Cumhurbaşkanlığı'na ve Kuvvet Komutanlıkları'na ayrı ayrı raporlar vermiştir.

İsmail Cem'in yazdığı 12 Mart kitabında İhsan Sabrı Çağlayangil'in bazı açıklamaları var. "ABD, Türkiye'nin bütün içişlerini bilir. Benim de altımı oymuştur." der. ABD'nin 12 Mart'taki rolü neydi?

— ABD hem asker, hem sivil tüm grupları önce dikkatle izledi. Numan Esin – Orhan Kabibay grubuna yakın **Coşkun Bölükbaşıoğlu** adlı bir işadamı vardı. Coşkun Bölükbaşıoğlu'nun Ankara'da, Hülya Restoran'ın arkasında bir 'şark daire'si vardı. Bir toplantı yapılacağını öğrenince burasının anahtarını Altan Öymen'e vermiş. O toplantıda ben, Doğan Avcıoğlu, Vedi'i Bilget, Cemal Reşit Eyüboğlu, ve bazı havacılar varız.

Ben, deneyimli olduğum için yolun bir paraleline geçtim. ABD Büyükelçiliği malı görünen, CIA'nın (ABD Merkezi Haber Alma Örgütü) beyaz, station wagon bir arabası var. Bir kilometrelik alandaki tüm konuşmaları bu arabadan gayet net alabiliyorlar. Ben içeri girdim. Dışarıda CIA arabasının olduğunu söylesem iş daha kötü olacak. Hiçbir şey yokmuş gibi davrandım. Ama 15-20 dakika sonra kapının zili üç kere çaldı. Herkesin beti benzi attı. Ben, **"Çıkalım."** dedim, çıktık. Belli ki MİT, CIA'ya karşı bizi uyarmıştı. Çünkü MİT'in içinde de bize yakın kişiler vardı.

Biraz önce askeri planlar yaptığımızdan da söz etmiştim. Bu konuda iki önemli toplantı oldu. İlkine; Korgeneral **Atıf Erçıkan** da geldi. Ankara'daki kritik noktaların ele geçirilmesi planlarını yapıyoruz. O sırada Genelkurmay Plan ve Prensipler Dairesi Başkanı.

Ben, Celil Gürkan'ı, Vedi'i Bilget'i, **Şükrü Köseoğlu'nu,** hepsini büyük bir toplantıda ikaz etmiş, **"Korgeneral Erçıkan'ı işin içine katmayın. CIA ajanı gibi bir adamdır. Oportünisttir, güvenilmez. Bizi ihbar eder. 22 Şubat'ta, 21 Mayıs'ta ikili oynamıştır. Benim bilgilerime göre babası da** Atatürk'e **muhalefetten Gerede Dağları'na çıkmış bir Atatürk düşmanıdır."** dedim. Bu sözler Celil Gürkan'ın kitabında da var.

Bunun üzerine Celil Gürkan, **"Biz ona bilgileri verdik. O, bizim başımız oldu."** dedi.

O toplantıda Atıf Erçıkan'ın yanında her şey konuşuldu.

İkinci toplantı; İlyas Albayrak'ın Bahçelievler'deki evinde oldu. Atıf Erçıkan yine var. Toplantı bittikten sonra İlyas Albayrak'la Tank Binbaşı Yılmaz Akkılıç, **"Bunu nasıl yaparsınız?"** diye sordular. Sert bir tartışma geçti. Yani, MİT'in, CIA'nın, Sovyet Haber Alma Örgütü'nün yanı sıra bir de bizim içimizden, bizleri ihbar edenler vardı.

Celal Eyiceoğlu; 16 Mart günü benden bu işten vazgeçmemi isteyip de ben reddedince bana, **"Aptal herifler. Bütün toplantılarınızı biliyoruz, içinize Atıf Erçıkan'ı soktuk. Toplantılardan sonra bize, Çankaya'ya bütün bilgileri teyple getiriyordu."** dedi.

Olaylar gelişirken Muhsin Batur ve **Faruk Gürler**'in bizi oyaladıkları anlaşılmaya başladı. Bunun altında yatan da ikisinin de bir iş yapacak güçte olmadıklarını bilmeleriydi. Celil Gürkan da o hareketi tek başına götüremeyeceğini bildiği için işi Atıf Erçıkan'a havale etti. Atıf Erçıkan da içimize girince hareketi bitirdi. Faruk Gürler de bitti, çünkü Erçıkan, Tağmaç'ın, Köşk'ün ve Celal Eyiceoğlu'nun casusuydu.

Tepede iki grup vardı. Birincisi Tağmaç, Sunay ve Eyiceoğlu, yüzde yüz emperyalizme bağlıydı; ikinci grup da Muhsin Batur ve Faruk Gürler. Onlar biraz daha liberaldiler. Güç dengesi emperyalizme bağlı Amerikancılara geçince Batur ve Gürler ezilmekten korktular. İkili oynadılar. Ve sonunda da bizim hareketi çökerttiler.

Tarih kaç o zaman ?

— Tam çökertme 1971'in Şubat başında oldu. Atıf Erçıkan yeni Amerika'dan dönmüştü. İşte, o zaman iş bitti. Biz, **"Bu işten çıkalım."** dedik. Ama seslendirince karacı, havacı ve denizciler, "Sizi vururuz." dediler. Baktık, çıkmakla da, kalmakla da kurtuluş yok. Sonucu bilerek kaldık.

O arada **Ekrem Acuner** bizimle görüşmek istedi. Doğan Avcıoğlu, ben ve Acuner görüşüyoruz. Bulunduğumuz yerin yolunu da **Hasan Cemal** temizliyor (gözcülük ediyor). Herhangi bir şey olursa biz oradan kaçacağız.

Dışarı çıktık. Bir araştırdık ki Acuner hareketi çökertilmiş, Genelkurmay, adamlarını toz duman etmiş.

Her neyse, biz çalışmalarımızı sürdürdük ve 9 Mart 1971 günü saat 17:00'de işi bitirmek kararı aldık. Her şey hazırdı, elimizdeki güçle 10 tane ihtilal yapılabilirdi. 9 Mart günü 15:30-16:00 civarında Doğan Avcıoğlu'yla, İstatistik Enstitüsü önünde buluştuk. Bana, **"Ne düşünüyorsun?"** diye sorunca, **"Mahvolacağız."** cevabını verdim. "**Ben de öyle düşünüyorum."** dedi.

Deniz Kuvvetleri'ne geldim. Hava Kuvvetleri'nde 17:00'de toplantı olacak ve orada alınacak kararla

harekât başlayacak. 192 kişi toplatacağız. Bunların içinde bakanlar, müsteşarlar, generaller, amiraller var. Bunlardan ben sorumluyum. 17:00'de Muhsin Batur'un odasında Faruk Gürler, Muhsin Batur, bizim gruptan Celil Gürkan, **Mehmet Ali Aker**, Tümgeneral **Şükrü Köseoğlu**, Hava Korgeneral **Ahmet Dural,** Tümgeneral **Hulusi Kaymaklı,** Tuğgeneral **Ömer Çokgör** toplandılar. Faruk Gürler, **"Bu işi yapacağız, ama hele bir yarın olsun. Yüksek Komuta Konseyi'ni toplayayım."** dedi. Ama öyle bir konsey yok!

10 Mart günü Muhsin Batur ve Faruk Gürler hareketi sattılar ve Amerikancı cuntaya güç verdiler. Onlarla beraber oldular, bizi ezdiler, yok ettiler, 12 Mart, 9 Mart'ın üstüne gelmiş ve yenmiştir.

Bir de Kasım 1970'te uygulamaya konulamayan bir plan olduğunu duymuştum...

— Kasım 1970'te, Muhsin Batur'un **"Karar verip uygulayın."** dediği bir harekât var. Gediz deprem evleri bitmiş, bunların tapularını vermek için üç uçakla Cumhurbaşkanı (**Cevdet Sunay**) Genelkurmay Başkanı (**Memduh Tağmaç**), Başbakan (**Süleyman Demirel**), kuvvet komutanları ve bakanlar oraya gidecek. Batur, **"Bunları uçaklardan Marmara'ya atacağız."** diyor.

Bu haberi bana telefonla Kurmay Albay İlyas Albayrak verdi. Muhsin Batur ve Faruk Gürler kendilerini kurtaracak donanımla uçağa binecekler. Öbürleri denizin dibini boylayacak. Biraz sonra yine Albayrak telefon etti. **"Erol, ihbar edilmişiz."** dedi. Bir havacı kurmay albay, Amerikan Büyükelçisi'ne bu konuda bilgi vermiş meğer. Ama bu albayın kimliğini, çok uğraşmamıza rağmen tespit edemedik.

Bu askeri gruplar içinde çok ilginç kişiler olduğu söyleniyor. Bunlar kimlerdir?

— Orhan Kabibay, Numan Esin var. Solmazer, Talat Turhan grubu içinde **"baş"** kabul edilen kişidir. 13 Kasım cuntasından olup yurtdışına gittikten sonra dönünce **İnönü'nün** CHP'sinde milletvekilliği yaparak CHP içinde cuntalar kurmuştur. Buna **Turhan Feyzioğlu**'nu**, Ekrem Paksüt**'ü**, Sezai Orkunt**'u da katmıştır. Solmazer'i müthiş kullanmıştır. Fakat Solmazer de en az Kabibay kadar bilmecedir. Bizler 1973 Haziran'ında Erenköy'deki köşke Kontrgerilla tarafından alındık. Kabibay ise fevkalade bilgilere sahip olmasına rağmen, ifadesi alınmadan salıverilmiştir. Her işin içinde, her olayın yanında olmasına rağmen başına hiçbir şey gelmemiştir.

Bir gün Kabibay'ın evinde toplandık. Hidayet Ilgar, Talat Turhan, İrfan Solmazer ve daha birçok kişi vardı. Bir aralık irfan Solmazer bana, **"Erol, sen denizcileri ihmal etmişsin."** dedi.

"Kimi ihmal etmişim?" diye sorduğumda, **"Sarp Kuray'ı, Deniz Gezmiş'i ihmal etmişsin. Hiç temas kurmamışsın. Ama ben İstanbul'da, Ankara'da onlara mısır patlatır gibi bomba patlattırıyorum."** dedi.

Ben şaşırdım. Yanımızdaki Talat Turhan'ın da yüz ifadesinden çok şaşırdığını anladım. **"Başka ne yapıyorsunuz?"** diye sordum. Yanıtı şu oldu: **"Deniz Gezmiş'i, Sarp Kuray'ı filan oturtuyorum. Demokratik bir tartışmayla eylem kararı alıyoruz. Amerikan Büyükelçiliği'nin ön kapısının kurşunla taranmasına demokratik olarak karar veriyoruz. Bu demokratik tartışmada ben lider oluyorum, emri ben veriyorum.** 'Deniz Gezmiş, ABD Büyükelçiliğini tara ve yok ol.' **diyorum. Sarp Kuray'a** 'Git şurayı bombala.' **emrini veriyorum."**

Bu işlerden Kabibay'ın mutlak bilgisi vardı. Dolayısıyla Deniz Gezmiş'i, Sarp Kuray'ı, herkesi

kullandılar. İrfan Solmazer, 12 Mart'a 24 saat kala Almanya'ya uçuruldu, orada kaldı, milyarder işadamı olarak geri döndü, TIR filoları sahibi oldu, kılına dokunulmadı. Bugün büyük işadamı olarak Mersin'de yaşıyor.

Size daha garip bir şey anlatayım. Orhan Kabibay, **Kenan Evren** cuntasına da yardımcı olmuştur. Kenan Evren, danışma meclisini oluşturacağı zaman en az 30 meclis üyesi adını Kabibay'dan istemiştir. Kabibay da bu işi eski CHP milletvekili Süreyya Koç'a havale etmiştir. Kabibay, Koç'un hazırladığı listeyi Evren'e sunmuştur.

Bunları anlatmaktaki amacım şu: Sanıyorum artık Türkiye'de böyle hareketler olmayacaktır. Ama sadece askerler arasında değil, sivil toplum örgütleri, sivil örgütler içinde de bu tür hain ve oportünist kişilerle herkes karşılaşabilir.

Bunlar, bir anlamda Deniz Gezmiş, Mahir Cayan, Ertuğrul Kürkçü ve diğerlerini kullanmışlardır.

DİPNOTLAR

- Nur Batur, “Önümüzde Başka Alternatif Yok” Sabah, 17 Şubat 2008.

- Nur Batur, “Darbe An Meselesi” Sabah, 18 Şubat 2008.

- Nur Batur, “Erim Gerçek ABD Taraftarı, Sabah 19 Şubat 2008.

- Nur Batur, “Ordu Son Karar Veren Olmayı Sürdürecek” 20 Şubat 2008

- Sedat Sertoğlu, “Ordu Darbeye Hazırlanıyor” Akşam, 18 Şubat 2008

- Sedat Sertoğlu, “Elitlerde Siyasiler Arasında Ciddi Bir Bölünme Var” 19 Şubat 2008.

- Sedat Sertoğlu, “Demirel Sovyetler Taktik Değiştirdi” Akşam, 20 Şubat 2008.

- Leyla Tavşanoğlu, Erol Bilbilik Röportajı, Cumhuriyet, 12 Mart 2000

- Cüneyt Arcayürek, Darbeler ve Gizli Servisler, Bilgi Y. 2. Basım, Ankara 1989, S. 244-248-250.

- Osman Nuri Gündeş, İhtilallerin ve Anarşinin Yakın Tanığı, Yapımcı / Yayıncı Osman Gündeş, İstanbul 2010, S. 129-133.

- İsmail Cem, Tarih Açısından 12 Mart, Cem Y. İstanbul, 2. Cilt, 1977, S. 43-51.

- Sabahattin Zaim, 1926-2007, Bir Ömrün Hikâyesi, İşaret Y, İstanbul 2008, S. 492.

- Gökhan Atılgan, Yön Devrim Hareketi, Yordam Kitap, İstanbul 2008, S. 209-210.

- Gökhan Atılgan, Yön Devrim Hareketi, Yordam Kitap, İstanbul 2008, S. 223-220-204-209-210.

- Naki Özkan, Milliyet Pazar, Mihri Belli ile Röportaj, 12 Mart 2006.

- Osman Nuri Gündeş, İhtilallerin ve Anarşinin Yakın Tanığı, Yapımcı / Yayıncı Osman Nuri Gündeş, İstanbul, 2010, S. 176-177.

- Doğu Perinçek, Aydınlık, 11 Mayıs, S. 23.

- Hürriyet, Erbakan, İdamlara Nasıl Tavır Aldı, 25 Temmuz 2010.

- A. Tuncer Sümer, Devrim Evrim Y. İstanbul, Onuncu Bölüm. İdam Sehpasında Son Sözler 2008.

- Erol Bilbilik, Leyla Tavşanoğlu Röportajı, Cumhuriyet, 6 Mart 1996. S. 8.

- Erol Bilbilik, Cumhuriyet, 18 Kasım 1985, S. 11.

- Sabahattin Zaim, 1926-2007. Bir Ömrün Hikâyesi, İşaret Y. İstanbul 2008.

- Mahir Çayan, Kesintisiz Devrim, Kurtuluş Y. Yurtdışı Basım, 1974. S. 167-170.

- Mahir Çayan, Kesintisiz Devrim, Kurtuluş Y. Yurtdışı Basım, 1974. S. 194.

- Kamil Dede, Ulusal Kanal, Tarihten Güncel'e Sol Bakış, Mehmet Atay Prog. 31 Mart 2010.

- Aydın Çubukçu, Siyah-Beyaz Gazete, 10 Mart 1996, S. 8.

- Mehmet Eymür, Analiz, AD Yayıncılık AŞ. İstanbul, 1991, S. 65-71.

- Erol Bilbilik, Leyla Tavşanoğlu röportajı, Cumhuriyet, 10 Mart 1996 S. 8.

- Erol Bilbilik, Cumhuriyet, 18 Kasım 1985, S. 11.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, S. 167-168.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, S. 168.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, S. 162-166.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, S. 153.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, S. 155-156.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, S. 153.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, S. 155-156.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul 2002, S. 289-290.

- İsmail Cem, Tarih Açısından 12 Mart, Cem Y. İstanbul, 2. Cilt 1977. S. 47-52.

- Cüneyt Arcayürek, Darbeler ve Gizli Servisler. Bilgi Yay. Ankara 5. Baskı 1990. S. 109-111, 114-125.

- Uğur Yıldırım, Misliyle Mukabele, Direnen Bir Devletin Öyküsü, Truva Y. İstanbul 2007, S. 256.

- Mahir Kaynak, Mahir Kaynak'ın Ajanlık Anıları / 4 "Ajan Olduğumu Ailem Bile Bilmiyordu" Yeni Yüzyıl Gazete 20 Mart 1996.

- Tuncay Çelen - Ömer Gürcan, Hesaplaşma, Süvari Yayıncılık, Ankara, 2006. S. 300-301.

- Süleyman Genç, 12 Mart'a Nasıl Gelindi, İleri Yay, Ankara, 1971. S. 290.

- Şirin Sever, Mahir Kaynak Röportajı, "Yapayalnız Bir Hayat Yaşadım" Sabah-Pazar, 9 Aralık 2007.

- Şükran Soner, "Ajan Provokatör", Cumhuriyet, 19 Aralık 2005.

- Gürkan Hacır, SkyTürk, Şimdiki Zaman Programı, katılımcı Mahir Kaynak, 27 Ocak 2008.

- Mesut Hasan Benli, Radikal, "28 Yıl Sonra Ziverbey Yüzleşmesi" 29 Mart 2009.

- Yılmaz Akkılıç, Mahir Kaynak Röportajı, "Menderes'in Partisinde Siyasete Atılıyorum" Yeni Günaydın, 15 Mart 1993.

- YKY, D. Korkut Y. İstanbul. 3. Baskı, 1975.

- YKY, D. Korkut Y. İstanbul. 3. Baskı, 1975.

- Gökhan Atılgan, Yön Devrim Hareketi, Yordam Kitap, İstanbul 2008, S. 271-331.

- Barry Rubin, İstanbul Entrikaları, Milliyet Y. İstanbul 1997, S. 103-104.

- Prof. Sina Akşin, Batı ve İrtica, Kaynak Y. İstanbul, 1999, S. 57.

- Ayşe Arman, Leyla Umar Röportajı, Hürriyet Pazar eki, 13 Mayıs 2001.

- Hikmet Çiçek, Emin Değer Röportajı, Siyah Beyaz, 21 Ağustos 2006. S. 8.

- Leyla Tavşanoğlu, Erol Bilbilik Röportajı, Cumhuriyet, 10 Mart 1996. S. 8.

- Celil Gürkan, 12 Mart'a 5 Kala, Tekin Yay. İstanbul, 2. Baskı, Mart 1986. S. 160.

- Celil Gürkan, 12 Mart'a 5 Kala, Tekin Yay. İstanbul 1986. S. 213-214.

- Vedi'i Bilget, Kastaş Y. İstanbul 2002. S. 14-250-251.

- Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Y. İstanbul, 2002. S. 163-164.

- Savaş Süzal - Washington, "Dışişlerinde CIA Köstebeği" Sabah, 2 Mart 1997.

- Süleyman Genç, 12 Mart'a Nasıl Gelindi, İleri Yay. Ankara, S. 287-293.

- Erol Bilbilik, Cumhuriyet, "12 Mart'a Gelişte", 26 Mart 1993, S. 2.

- Mehmet Eymür, Analiz, AD Yay. AŞ. İstanbul, 1991. S. 66-67.

- Tayfun Er, Erguvaniler, Destek Y. Ankara 8. Baskı 2009. S. 314-315.

- Hikmet Çiçek, Erol Mütercimlerin Tebliği, Bütün Yönleriyle Susurluk, Kaynak Y. İstanbul 1998. S. 52-53.

- Hikmet Çiçek, Erol Mütercimler'in Tebliği, Bütün Yönleriyle Susurluk, Kaynak Y. İstanbul 1998. S. 54.

- Sedat Sertoğlu, Akşam, 19 Şubat 2008 (2)

- Sedat Sertoğlu, Akşam, 18 Şubat 2008 (1)

- Nur Batur, CIA Belgelerinden 12 Mart'a Yazı Dizisi (1) Sabah, 20 Şubat 2010.

- Nur Batur, CIA Belgelerinden 12 Mart'a Yazı Dizisi (4) Sabah, 20 Şubat 2010.

- Nur Batur, "Önümüzde Başka Alternatif Yok" Sabah, 17 Şubat 2008.

- Nur Batur, "Darbe An Meselesi" Sabah, 18 Şubat 2008.

- Nur Batur, "Erim Gerçek ABD Taraftarı, Sabah 19 Şubat 2008.

- Nur Batur, "Ordu Son Karar Veren Olmayı Sürdürecek" 20 Şubat 2008.

- Sedat Sertoğlu, "Ordu Darbeye Hazırlanıyor" Akşam, 18 Şubat 2008.

- Sedat Sertoğlu, "Elitlerde Siyasiler Arasında Ciddi Bir Bölünme Var" 19 Şubat 2008.

- Sedat Sertoğlu, “Demirel Sovyetler Taktik Değiştirdi” Akşam, 20 Şubat 2008.

KAYNAKÇA

1) Cüneyt Arcayürek, Darbeler ve Gizli Servisler, Bilgi Yayınları, Ankara, 2. Basım 1989. S. 244-248-250.

2) İsmail Cem, Tarih Açısından 12 Mart Cem Yayınları, İstanbul, 2. Cilt. 1977. S. 43-51.

3) Sabahattin Zaim, 1926-2007 Bir Ömrün Hikâyesi, İşaret Yayınları. İstanbul 2008. S. 492.

4) Gökhan Atılgan, Yön-Devrim Hareketi, Yordam Kitap, İstanbul 2008. S. 209-210.

5) Mahir Çayan, Kesintisiz Devrim, Kurtuluş Yayınları, Yurtdışı basım, 1974. S. 167-170.

6) Vedi'i Bilget, Girdap, Kastaş Yayınları, İstanbul, 2002. S. 167-168.

7) Süleyman Genç, 12 Mart'a Nasıl Gelindi, İleri Yayınları, Ankara. 1971. S. 290.

8) Barry Rubin, İstanbul Entrikaları, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1977. S. 103-104.

9) Celil Gürkan, 12 Mart'a 5 Kala, Tekin Yayınları, Ankara, 1986. S. 213-214.

10) Mehmet Eymür, Analiz, AD Yayınları AŞ. İstanbul, 1991. S. 66-67/

11) Tayfun Er, Erguvaniler, Destek Yayınları, Ankara, 8. Baskı, 2009. S. 314-315.

12) Bütün Yönleriyle Susurluk Kaynak Yayınları İstanbul, 1998. S. 52-53.

13) Osman Nuri Gündeş, İhtilallerin ve Anarşinin Yakın Tanığı, Yapımcı/Yayıncı Osman Nuri Gündeş, İstanbul, 2010. S. 176-177.

14) A. Tuncer Sümer, Devrim, Evrim Y. İstanbul, Onuncu Bölüm, İdam Sehpasında Son Sözler, 2012.

15) Doğan Avcıoğlu, Türkiye'nin Düzeni, Bilgi Y. Ankara, Cilt 1, 1968.

16) Doğan Avcıoğlu, Türkiye'nin Düzeni, Bilgi Y. Ankara, Cilt 2, 3. Baskı, 1969.

17) Cemal Madanoğlu, Madanoğlu Dosyası, Töre Devlet Yayınları, Ankara, 1973.

18) Cemal Madanoğlu, Anılar (1911-1938) - 1, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1982.

19) Cemal Madanoğlu, Anılar (1911-1953), Evrim Yayınları, İstanbul.

20) Hasan Cemal, Kimse Kızmasın Kendim Yazdım, Doğan Kitapçılık, 3. Baskı, 1999.

21) Harun Karadeniz, Olaylı Yıllar ve Gençlik, May Yayınları, İstanbul. 2. Baskı, 1975.

22) Ersal Yavi, İhtilalci Subaylar, Yazıcı Yayınevi, İzmir, 3. Kitap, 2005.

23) THKP-C Doğuşu ve İlk Eylemleri, (1969-1973) Kaynak Yayınları, 1987.

24) Ali Taşyapan, Kalpakkaya ile Birlikte-Anı 2, El Yayınları, İstanbul, 2. Baskı, 2009.

25) Douglas Bravo, Milli Kurtuluş Cephesi, Ant Yayınları, İstanbul? 1969.

26) Che Guevara, Savaş Anıları, Ant Yayınları, İstanbul, 1970.

NOTLAR

1- Emekli Tuğamiral Vedi'i Bilget'in müthiş analiz ve öngörüsü.

2- (Sabahattin Zaim, 1926-2007, Bir Ömrün Hikâyesi, İşaret Yayınları, İstanbul, 2008. S. 531.)

3- Elrom olayı sırasında Başbakan Nihat Erim, Başbakan Yardımcısı Sadi Koçaş ve İçişleri Bakanı Hamdi Ömeroğlu idi.

4- Bilget; onların sosyalistliğini "soytarılık" olarak değerlendirdiği için böyle bir tanımlama yaptığını bana söyledi ve şöyle devam etti:

"Sosyalist olmak birçok başka şeye açık bir penceredir. Bir insanın 'sosyalist' olması, ancak onun 'bir parti içinde' ve bir program doğrultusunda yer almayışla olasıdır.

Bunun dışında her şey kuru laf kalabalığıdır."